پراکندہ شہزادۂ چین گو
سپہدار افسر تہ یاران خویش
سپاہان بلخی لچھس ٹر و ساس
چھو ہی ہی ٹرلان سہ ساکے رو بہ لک
کرک گیر از ہر طرف لو کہ ساس
سر خاک تر او کی بنا ورد گاہ
تھوک نہ درود یر دربان شاہ
گیہ زیر نر کان توران تلخ
نہ نھاوک کو نہ ہیر آتشکدہ
بکینہ لدک قیدہ ر شہر چین
ونن پادشاہس و دان حسب حال
لگوس در حگیہ تیز زخم نہان
بیاری کرم و نکس باوری
بو واتی پتی سینت ہت پہلوان
شہن کوچ کرہ ڈیر از سیستان
بہ پیکار گو پانہ گشتاسب شاہ
سپاہ ہت بکو نبک تمس آ موول
بکثرت و چھک شکہ چینیان
لکھو سم مہ چھیم کو م تا چند یوم
بہ لاچار آمادۂ جنگ گو
دو سو یہ ذنک صف میدان جنگ
دوم صفہ نستو تی گو سپرد
صف میسر گند رس نھا و تم
چو شہمار ایر انین کینہ خواہ

زنا مردی خویش غمگین گو
چھو افسوس ابنا مداران من
چھ لچھ لو کہ از ساس اندر ہراس
تہ بوزت سین حملہ آور سپاہ
سین مادہ تم گو نہ کانٹراہ خلاص
کرکن بلخین لوٹ تاراج مال
سین فارغ اندر شبستان شاہ
ذوک نار آتشکدن اندہ چند
سین کانر دشت آتش نہ دہ
زنانہ ژلت دلابہ از خویش شاہ
زتاراج بلخی بہ آل و عیال
دپن دشمس و تھ کمر بستہ تنگ
ژہ چھوک آزمودہ بجنگ آوری
ژہ در بلخ کر و چکوی انتظام
سین جمع در بلخ پیر و جوان
سین دیہ تن گہرم نامدار
وزان آسونا کوس تیر کرہ ڈول
بامداد شہر دشمن عذر کر
چھونہ چارہ کا ضرورت مہ یوم
سپاہت دتن صف بناورد گاہ
بزور سپاہ ہچو نرد دو رنگ
دگر سوی چینی بناورد گاہ
سوئی میسر گہرمس ہا و تم
وزان آسو نای و جرس کرہ نای

ابن پیش تم اہلکاران خویش
چھ آرام چو نامداران من
دتی آس دارت ہنس لیع بہ ہنت
بکینہ بہ پیکار لہراسپ شاہ
سین مادہ بیچارہ لہراسپ شاہ
کلدک از شبستان شاہس عیال
زن و دختر و خواہر شاہ بلخ
تھو کنہ ہمن لوی استاد زند
نیک از شبستان ہمہ نازنین
گیہ سی نر ابلستان پیش شاہ
پراکندہ گو پادشاہ جہان
مہ سیستن ژہ یم ہر امداد جنگ
دپس دشمن گرہ ژہ تعجیلہ سان
انک بو یتی سینت بی ہم تمام
ز ایران زمین منگہ نا ون سپاہ
ہر سو کرن گردہ سستن قطار
سین در نیب وقتاب ایرانیان
سین شاہ ایران پراکندہ ژرم
تہ بوزت سو گشتاسب شاہ تنگ گو
مقابل سین چینین کینہ خواہ
صف میمنس لو د فرشید ورد
کران فوج تندی لفرمان شاہ
بقلب سپاہ و دار جاپہ شاہ
دلیر دلاور بہ پیکار درای

بصحرا سين گرم بازار جنگ
سين سخت از هر طرف هاي هوي
ٿهوي نيزه ني هند گنه ڪار سو
اره ٿم ٿين مال و اسبابنيون
زيگار ايرانيو کيو شڪست
بدبنال لارن ٿن چينيان
سپاهيت لٽن جا بي بالاي ڪوه
پس و پيش هر سو ڪرن لشته وه
پراگنده دل شاه ايرانيان
نه غم آهه ايرانين ڪوٽ ڪال
ٻنگ ٿي ظفرمند اشهريار
دٺي سوي ڪرت ملڪه ڪوي انتظام
ٿس گنڊ ٽن ونکس آ و وقت
ته سوي بيگناه خوار و بيوار ڪر
سو بدوي ائي ون دس تخت و تاج
لوچهو سس دل پراگنده ماتم زده
سراپا خط و خال تر ڪي ڪرت
ڏيان واتو نزديڪ اسفنديار
وزيرن بڌائس تدبير سوي
وزان پيس شڪايت ڪرن اولوره
ڏسس با زتم گرزم ڪينه خواه
ته ڪر زياده تعدي ته برزن حاڪمن
به پند و نصيحت هنا گو سو نرم
بيڪدم ترٽن غلط اسفنديار

هر سو فغان آهس تير و خدنگ
چپا چاپ تيغ و سپاشاپ تير
زنيزه بنيزه و ٺهان نار آسو
مردي اڪر ڪ چينيو دارو گير
ظفر يات چيني سپين نوردست
تبه خورده ٿل شاه ايرانيان
دٺن هيره ٿهاون سپاه چارسو
ٿهوک هيره هر سو بدامان ڪوه
گمت تيجرس لسنه شيرزيان
وزيرن به تنجيم لوزن حساب
ولڪين مردي اسفنديار
شهن دلو ته آسه ڏ تخشس دبس
هم از بهر تخت و هم از بهر رخت
ته مسڪي هتوم بيگناه انتقام
لوچهو سس دشمنن ڪرمتن لا علاج
سين پانه دستور دانا نيار
گرس يٽ سو کهتو خال ترڪي ڪرت
ستاده ڪرن شاهزادس سلام
بهر حال آنن تتقرير سو ي
وزيرن وين بيش شهزاده حال
با مداد آنن سو چهوي لورشاه
وزيرن ڪس ٽ اره ياره ڪرن
زننگ حرمخانه آنن لشبرم
دران قلعه جام سنبوي ٿ انده خوار

دران دشت از گرزه گاو روي
هر سو بنا ور دگاه دار و گير
بميدان پيڪان آسو سيلاب خون
سين خسته بلجي شمشير و تير
زلت گي زنا وردا ايرانيان
رٽن جاي تم بر سر ڪوهسار
هتي آس خاقان چين فوج هت
ڪرن راڇ ايرانين ات دوه
وزيرس دين وچه به تنجيم فال
مفصل وٺن پادشاهس جواب
هبه ڪينه سوي چينين انتقام
خبر ڇاڪر باچاره بت مشڪلس
بيا ذي مه نش گرز من خوار ڪر
ڪرم ضايع ايرانڪوي ننگ و نام
لونهادٺه ڪنج آتشڪده
سواره بزندان اسفنديار
وزير خردمند اندر حصار
گراه اڪ شهن ڪنهته ڪر نه ڪلام
بگبر به شهن تو لودان تخت شور
زشاه وزشهر و ز آل و عيال
ته تول شوز نا حق بزندان من
بد آتش نهايت مداره ڪرن
قلعه آسو جام اسينوي ٿ انده خوار
زٽن غلط ته زنجير اسفنديار

کرن تم بکیوی پانس گلن
دُپس تم ودان بازا مردِ پیر
چھونکھو مُت برندان رنج پدر
ہنوم یُوت پانس مہ رنج وعذاب
سمی لوکھ از شہریاران دٕم
ملکزادہ جنگس نیچو ژورہت
وُچھن لوی افتادہ فرشید ورد
مومت آس دٕ رجنگ ہیمت نگون
تولن مردہ پرزین فرشید درد
بصد درد شاہن کڈن سہرِ داہ
یہ زندی ژہ چھوکھ حال گو مرت
سپاہان چینی وچھک چار سو
چوشیر ژیان واتو بالای گوہ
بصد رنج گو تاہ وُدن زار زار
ژہ از ملک چینک سپاہ دور کر
یہ وُن لاگہ ستیاس گوشہ نشین
سپُن شاد اسفندیار جوان
سمی برسر گوہ فوج و سپاہ
زہیبت مَس وُدحال و ہوش
عزیزان خوہ دگرم وگیار
ازین فوج کُس پوشہ پوشین نش
گژہ ہن ہم ازین دنیرت بغور
پریشان پراگندہ دل خاجین
دتن لاف شاہنس بار بار

پتھر غلہ پیو سُور گو ہانکلن
گوہ آسو سنہ از بند زنجیر بند
چھو بہتر ز صرف و صد گنج زر
الوکی ساز و سامان اسباب جنگ
جمع گو شہزادہ فوج ہیچوم
وُچھن خلق ہیمت ہیبد ان جنگ
وُدن وار یاہ کال گو ونی ژد
بناوردگاہ فرد اسفندیار
ودان آسو پایس بصد رنج ورد
ہمس کُن وُچھت یاب پانس ووَن
تھوُت تورکتو روزگارہ کرت
ہمتی یکان درا وبیوا یہ گو
بایرانیان شور گو چار سو
بشہزادہ تم عذر خواہی کرن
ز رنج وغم از شاد و مسرور کر
ازین پس مہ کہنہ چھ پینہ یا ملک کار
دتن مہ آب پانس تہ تاب وتوان
چھوہ آمُت یہ پیکار اسفندیار
ز زردی پین لوی تس ہردہ کوہ پیش
چھو مشکل سخن کیا چھ وُن مصلحت
چھو کینہ مَس دیو اہرمنس
بخانہ سوزن مال و اسباب ہت
زہیبت ہا آسو اند وہکین
زکینہ ژٹہ سینہ روئین تنس

نہ ڈیشت سپُن درتدبیر وزیر
ذرم تن با آئین اُستاد ژند
بامر الٰہی بحکم کتاب
بہ پیکار تو دان کمر بستہ تنگ
سوارہ بکو یہ سار گئے و رہت
بہ انبار ہاخستہ پیے پاو لنگ
تمس ژہ ترہ بای رخاک وخون
وُدان آسو مردہ وچھت ازار
وُچھن مردہ آن رستم کینہ خواہ
سو مردہ ہناہ نکھہ پانس ان
یکان وات نزدیک دامان کوہ
پیر زکینہ تمس کانھ نہ تن بلایہ گو
شہن ڈو سواز شوق اندر کنار
تریم باز بر پادشاہی کرن
کرت مالک ملک ایران زمین
بتاراج زرومال چھوی اختیار
دیان گو خبر دار لہراسپ شاہ
چھو گشتاسپ کینہ چھو سُنی نیال
نجلوت انن افسر واہلکار
انن تنگ بلجی کرن بستہ و
چھہ ہم گرمس کنس شہزادہ زور
تمس تیر ہاوک سوئی چھین تت
دلیران دیان نائتس گرگسال
دژ گندان فیرت انس

تہ بوزت سیٚن شاہ ارجاسپ شاہ
وچھان آس شمشیر و تیر و خدنگ
زنقارہ ہا شور تو بنگ سیٚن
کرن صف بندی بتدبیر کار
دگر سوی گرگوی شیر نرہ
بلشکری لُود در قلبگاہ
صف میسرس پادشاہ چگل
بقلب سپاہ لو ود برپشت زین
تنہ ون ہیُ خون فرشید ورد
سیٚن مارہ دوہت تہ دہ پہلوان
وزان پس کرن حملہ بر میسرہ
ژلان آس لوٚدہ بصد درد و رنج
گرس تنگ چارن بمیدان جنگ
زچینی ہیٚن لو ویرو گرگسار
یکینہ دتن واریاہ ضرب تیر
چو گل خار لار بوتش منز داس
زہیبت تہہ پیو سوا زپشت زین
دوبارہ کڈن خنجر و تیغ و تیر
ابو تیز کانژاہ یہ پیگار من
سیٚن تلخ ترشاہ فرخندہ خو
سیٚن خوار و آوارہ بوزلون
بجلدی نہ ناوردگاہ دور گو
شہن بوز نیو منٛ ژٹ گرگسار
بجلدی ترژتہ ما دراز بلخ گو

ہمس گرگسارس ہیٚن عذر خواہ
صبح ولتھ وتھو شور کوس و درای
بصحرا د کوہسار لو بنگ سیٚن
تہوٚن فوج نستو ر بر میمنہ
پٔتن فوج ہیت بیوٹھ بر میسرہ
ملکزادہ استادہ در جای جنگ
صف میمنس گہرم شیر دل
بمیدان ہیٚن لو ویہ اسفندیار
کرک مارہ لو وٲریا شیر مرد
سو گہرم زصفہ ژلت دور گو
چو شیر نرہ آس لو وزت خرہ
مقابل سو لوٚدک بناوردگاہ
دتن چرنگ ہر سو رٹن خار سنگ
پکان آو مانند فیل دمان
سیٚن ہر بسر تیر تس ناگزیر
یکینہ شہن لای تس رٹ طناب
کرن بستہ دلخستہ از روی کین
بیہ لو ود استادہ درجای جنگ
چھیہ نہ بیہ کانژاہ مددگار من
یکینہ کرن چینین لارہ لار
پینت آس افتادہ بر خاک و خون
زشمشیر شہزادہ رنجور گے
فوٚتس کوٹھ تہ کوتاہ دن ازاز
منظفر سیٚن شاہ ایرانیان

بہت لو ات لماس تدبیر جنگ
وزان بو خر چہرہ تہ کرہ نای
بناوردگاہ در او اسفندیار
مقرر بتدبیر لو زت بنہ
بمردانگی پانہ گستاسپ شاہ
سر دوس ہیت گرزہ گاو رنگ
بیت کن صف آرا سینہ شاہ چین
کرن کریک نیرن ٹکان گرگسار
کرن حملہ بر میمنہ کینہ سان
وچھیت شاہ ارجاسپ رنجور گو
دران حملہ مارن صد و شصت درنج
وچھان آس ہر سو چہ شیر سیاہ
بمیدان یہ پیگار اسفندیار
سو دوری تولت آو تیر و کمان
زتیرش اثر گو نہ رٔوین تنس
دوان نالہ لگو والہ واشہ عقاب
سو در لشکر خویش آنن اسیر
دپن چینیو چھو نہ ناموس و ننگ
زچینی ہمس گو نہ کانہ بشیرو
چو شیر ژیان بر یمین و یسار
زشمشیر شہزادہ رنجور گو
بجلدی نہ ناوردگاہ دور گے
سو برطالع خود ٹھہا تلخ گو
سیٚن جہ اراز ہر طرف چینیان

زترکان چین پس کښاره نده وو
سلاح وسلب تیغ وتیر وتبر
سوخوشحال با دولت و مال او
بفضل خدا گو بس حاصل مدا
بهت آس در گنج آتشکده
تمن آسو نه کینه د روی زنگ
بهو دردست تقدیر کار خدا
منه درغم نیک و بدگیر گتره
شنه نه پاتره اکته زه چهی جبر و گرند
دو یو سیت گوختم تعبے اتم
زه بهوده ناحق مرگره زود

سوژ دل تره او تهن مال و اسباب زود
ته ساروی انوک پادشاه حضور
سوی بلخ باجاه واقبال او
شب و روز دریاد پروردگار
پریشان پراکنده دل غمزده
بهت کنیز کاس شهر مند گی
چهو آسمان گهی شاه گاهی گدا
بفضل الهی توکل زه کر
ژوداه یم برابر سپین انده وند
زه کر شرم از ننگ و نام و تاب

انوک چنین مال و اسباب و زر
سپین پادشاه خوش تشاد و بهر ور
سپین شاد دریاد حمد خدا
دتن عاجزن دیار تم بے شمار
گلاکن آس از شرم ناموس و ننگ
پاتنش پرستی کران بند گی
ولو پانه راضی بتقدیر گتره
رٹن سوی ژه بس چهو تو تی مختصر
شه چهی بن نه پاترن اکس سپین خم
چو سنگ سپیا چهو ینه شرم و حجاب
بجامی مه لاگ شیطان پرست

دپان آسو گستاسپے خسته حال
بیه بهر لهراسپ و رشید درد
پنجو اده تره آس تس موومت
بوچهوس دل پراکنده اندوهگین
زه چهی ماج ته بنه در شهر چین
دمی تخت ایران بهر بهر
کرم شاد بوچهوس گمت غمزده
بوچهو نه ننگ از ننگ آل عیال
بوآماده استاده کمتر غلام
بوچهوس شاد دریادگار قضا
انک بوره کرده زندا نبان
شهن و تو سوددست اسفندیار
زه از مهربانی کرت شاد بو

داستان دیگر

منت قدیم یم زنده ده منت
انن بیش شهزاده اسفندیار
بوچهوس دل پراکنده اندوهگین
دمی اج هم تخت تاج شهی
بهے اده در گنج آتشکده
ته بوزت سپین شاد اسفندیار
غرض چهومته با دولت تخت جام
کمربسته چهوس چنهن کینه خواه
بوچهوس بهر بیگار بسته میان
دین تس کرک بد زه فرمانبری

شب و روز از بهر آل و عیال
نزاری و دان آس با رنج و درد
منم آس شهر با تر در شهر چین
دین تس زه چهو بنا بوان ننگ و عار
کرک تم زه از جنگ دشمن رها
زر و مال هم گنج فرماندهی
بیک ارث دولت و ملک و مال
دین تس بوچهوس پادشاه تیار
فقط چهوم مه رکار چه توی از رضا
زما چین تهاون نه سبب ارجاه شاه
بدربار حاضر کرک گرگسار
لیک بر مهران چین قیصری
زه مجبوس تره اون زه آزاد بو

ته بوزت سهاه شاد کو گرگسا
شب و روز شاها ڪري بندگي
سڀن شاد اسفنديار دلير
ڪڍن سوئي توران مين بار گي
هتن سين اسباب الماس تم
تمن پٽ سلاح و لباس آسو بار
پشوتن تمس سين سردار فوج
نتوران مين سين هت گرگسار
ڪرڪ ڏيره تت جاي ان مقام
زتشه ڪرن هوشه نشه خراب
ز ايران مين و ننه کو تاه جهوه دو
ڍهن جهي دو ماهي ته کها فرسه ماه
دو ماهي و تي آب ته گاسه ڪم
مگر جهي سهاه سخت هفتخانه وات
هر منزل ته تت جهو خوف و خطر
بڪين تت و تي سخت آزار جهو
سو ماران جهو نه ڪينه زاه لي قضا
پوشر بر نوه تڪل خدا ئس مه پايان
ميادا انجاي گنه هڪ جوازي
ته زمانه ڪ اده سين دشت ماهدن

بزادي و تن پيش اسفنديار
بکوه و بيابان ڪري رهبري
سو ڪاڏاه ڪڍت دراو ماند شير
زلشڪر ڪڍن چيد چيد سپاه
زلشڪر سپاه نين هه سپاس تم
بيه آپس نره شت لسند بارهت
شهن سو زنتس سين مختار فوج
دو منزل پڪان دراي ساري سپاه
سين مست باسا زو سنطور جام
نتر هون تس دران نشه اي گرگسار
مفصل و تو م حال و احوال پوه
سه ماهي و تي آب و هيزم و فود
بيه آسته تت و تي ڪا هته غم
جهيه شاها لچهه و ته ليبا ڏيم
ازان دجهوته جانوارن گذر
شهن دي پدمشن بازاي گرگسار
اگرچه قضا آسته تت جهوس صنا
ڏيس تم شها تيز دستي مه ڪر
گرته هڪ دريلائي گرفتار ٿي
ته بوزت سڀن تلخ اسفنديار

بجا آنه رسم پرستنده گي
ڪري از دل و جان فرمانبري
ته لشڪر دتن حڪم يڪبارگي
سوئي چين ماچين هخرن پشس راه
گرن هند دهنت تم ملڪن نيه دار
چه از خوتني چه زرو ديار هنت
دپان دراواز تلخ اسفنديار
دو ولو آگ درشين يعني دوراه
شهن تي باده لو گرگسار س شراب
جهو ڪونت چين ماچين و ئين حصار
ڏيس تم جهو يس يت منغا مس دوراه
بيه ميوه انما ينناه و ت جهيه دور
جهيه نزديڪ جهيس ڪنوي بپا ڪ و قت
جهيه تت زنگه ننگه بلاي عظيم
سه ت پر غم و رنج و آزار جهو
هر جا و جهو م يار پروردگار
همه سين دمده هفتخان
بجامي انحق ايتر مستي مه ڪر
وجهنت تمه بلاي ڪينه و دن
ڪڍن سين لبسته ڪرت گرگسار

داستان هفتخان و اسفنديار دلير

توکل ڪرت دراي يڪباره گي
بکوهسار و ويران سنور گي

ڪڍن تم لچهه و ته ڪن ياره گي
زکوهسار اندر بيابان وات

زسرحد ايران مين دور گي
سو چيني اگند ٿي تم ملڪن سيت

ڏسي ھيڏي ھيبت وات بر شفقتن
ٿيو کين پيدا وري کيا ٿيو نام
بہ جسم ڄڻ فيل دمان ھست نر
بنو يام تم گرگ خونخوار پيش
ٿيو کساره وي تير و ترکش تيار
دو شي گرگ ظاھر بميدان گئے
ٻھر ھوي گرگن پڪان ڄڻ ٻہ ڌت
زنگي دو شي وات نزديک مرگ
پريشان ٿي دشي گرگ خونخوار گي
مبارک کران سوئي اسفنديار
گردن باکيو ترکرن سستي ڏ زور
بصحرا مو ڏرکونرن پر و بال
بہ مجلس شھن منگہ نا ون شراب
سئين ھست در شر بي ننگ و نام
ڏسي تم درين منزلہ شير ٿيو
بجسم برابر ڄڻ کوھسار زن
ميادا گر ڍھک پادشاھا تہ تنگ
بميدان ٿيون پاي اندر رکاب
ملکزاده از فوج خود دور گو
بخونخوارگي ھر دو آماده گي
تمن دون بخنجر کرن ٿي ورچاک
پرن حملہ بيد سوئي گرد گار
بفرمان شہ اندران مرغزار
ڌنوک ساوي کيو پر دست شاه

ٿيو ھي ٿيو ته دستلاب ھي پھلوان
ڏسي تم ته گرگ ستمگار ڇھي
زشيران جنگي زبردست نر
پياپي سمت کرزه باران تير
پيکان آس ھوا پر ڏ کوھسار
سپاھو گرگ سخت باران تير
توچک تيرو وي سينت شاھين دوت
بمردي سپھدار و اسفنديار
زخنجر دو شي گرگ مردار گئے
ٿيو خيمہ آ سونا وقت شام
کيو نر کھٽ وڌ ڏ نيره گور
زخيمہ نبردار اسفنديار
ڄوان آتش وزن مانند آب
پر ڙ ھونس ٿيو کيا ھيم بيت منزلس
سو بيخوف انتير و شمشير ٿيوي
سھنہ ڄڻ ڏ شاھا نر و ماده ڇھي
تمس سينت مشکل ٿيو تدبير جنگ
کوني زن بميدان ھٿرن پيش و وت
زفوج پشوتن سو مستور گو
تمن پادشاه و ٻہ گوتيز تر
سئين ھر دو شير ستمگر ھلاک
پشوتن ابا لشکر و گرگسار
توقف سئين ڏيره ٻھر قرار
فراشن تني ھت وٽن فرش زر

شھن ڏ پوتس ھالکس اين مقام
قوي ھيکل و سخت خونخوار ڇھي
شھن ڏ پوسوي سپاھان جوش
بيک حملہ گرگن کر و دار و گير
يکنت تيز سوئي بيابان گئے
پياپي ڏ وان تير شاه و امير
زپيکار زخمي کرک ھر دو گرگ
سئين لو و برھنت تيغ زھر آبدار
ازان حال حيران ٿي ده گرگسار
کرک اندران دشت ڏ انس مقام
گردس آس دا ٿڻ پتہ آو شال
بدربار حاضر کرن گرگسار
پياپي ڏتن گرگسارس سو جام
بتدبير چاره کر و مشکلس
مفصل ڏ ولوي ڇھ ڏ پوار زن
نرس ڄڻ نہ ماده بلا زياده ڇھي
شھن ڏ پوتہ تس کہ ھتہ فيرن جواب
پشوتن پتہ تس ڏ وان فوج ھت
دو شي شيرتس ٻر وٺھ استاده گئے
بيک ضرب مارت ھلن شير نر
مظفر سئين شاه اسفنديار
دران منزلہ ٿو با اھلکار
وڇھت شير حيران امير و سپاه
بنات سينہ تم انن تازه تر

کرُن خیمہ خرگاہ سادوی سیاہ
چوانی کرُن میل با ساز و تی
پرہ ژہون تس وران نشہ سنجام رنگ
سو ہر گرہ چھو نہ کینہ تراوُن رہا
شہن کرُ نہ تدبیر گردون تیار
سٹھاہ نیزہ تہ تیز تلوار تت
فراشن دِتن سرمہ زنگوک بساط
رُپک تہ سنگ باز ریس فیوہ وررد
گنڈ تت دوا سیاپن نازی نژاد
بگرہ ون تنہا رٹن پیشس راہ
تمِس اژدہا بر ونتھ لاران آو
سو گردون گرندہ صندوق سِت
مگر گیس نیزہ وسنان کار گر
سوا زخم تیر وسنان ختہ گوہ
کرُن زخم شمشیر ہندی رہا
مگر نوشس دارو شہن نوش کر
پتی فوج ہِنز وانِ سردار سپاہ
چھو گومُت تسہِس حل یہ بڈ مشکلاہ
کرن اندرن دشت شاہن مقام
پتی آونس کلہ والن شراب
پرہ ژہون تم درانش از گرگسار
جوان ح لاوِدہ زن مست ناز
دپان فیو اسفندیارُن ہوا
بشاہی سپین سوزنای وجرس

ببازار تراوُن کُنن تو تیار
زرہ پیادہ دِتن گرگسارس برت
کہ امیرد فردا چھو گس ست جنگ
درشت و دلاور چو شیر دژم
شباب تولُن عاقلن گیر و دار
کرُن بستہ صندوق تت زیر پائے
انن سرخ صندس بصد احتیاط
سپُن سرخرو شاہ شہمار کیش
سلاح ہنت ملکزادہ گو ایستاد
بکان اس دِرِ جنگل و کوہسار
کشادہ دہان اژدہا ران آو
دوشی گرہ مِتس وات اندر شکم
لگوس دِرِ دہان تیغ و تیر و تبر
نہ اندر شکم فی سو نس با زدراو
سپُن پارہ پارہ سیاہ اژدہا
ازان نوش دارُوس ہوش آو
بیکبار شاہس سپین عذرخواہ
ننگل ام سپاہ صرفنی پوشنول
سپُن گرم بازار سنطور و جام
شہن پانہ دِت گرگسارس ترہ کھاس
چھو کس سپت فردا کرن کا زار
تہ بوزت سپُن شاہ اسفندیار
فروک سوزنا دِ بوزک نوا
نمی سوزہ دتو ننداہ اسفندیار

شہن چھو پیالہ بنی سرخ مئی
سو دِرُ نشہ مخمور تھاوُن کرِت
دپُن تم چھو یت منزلس اژدہا
سو خونخوار آتش فشان دمبدم
ہر سو تہون ساسہ بدخار تت
تہون پانسی کرِ بصندوق جاے
ہو بد اسپن اشتر فترلوی زرد
انن گاو گردون گرندہ پیش
صندوقس اندر بیوٹھ پوشیدہ شاہ
وچھت بوی آدم نبر دراو مار
اکی دم سپتین زہن گرزہ کھت
لگوس دِرِ دہان گاو گردون چو تھم
سو گردون تمس دِرِ دہان بستہ گو
زصندوق شاہ سرفراز دراو
سو بد بوی بحال و بیہوش کر
کڈُن باز گردون گرندہ آو
وُچھت اژدہا لوک گے جیولا
ہر سوی تل زنگیو حال ہول
بیکجا سمت کھیوک نان و کباب
بد آتش کران تس چھو مخمور آس
دپُن تم چھہ یت منزلس چلساز
دپن کیاہ چھو پرواہ ازان کوہسار
کڈن از دہان جانور اژدرس
کمربستہ بر عزم منزل تیار

کڈن ژور سِس منزلس ہارہ گی
سو ہٹ سیت خیل پہلوان گو
زنانہ پکان آیہ نزدیک شاہ
زخانہ بتقدیر یو دور چھس
زبدسیر تان کرنہ آزاد مے
بہ بازی چھیہ اخلاص کرہ حیلہ
سینہ دو سین تیر دل ہیرہ زال
بصد کینہ لاران شہس پیش و
بنا وردگاہ دیو بد روزگار
ڈنگ ڈیرہ راسن ران دشت زود
سیا گومی ضایہ یاردی جہان
ازان می سین سرح دشت و خراب
دپن تس چھیو فون اسہ پانژم مقام
چھو مشکل شہاہ سندے کازرار
شہن دیو بفرمان تیر دان پاک
بعشرت کرک در بیابان قرار
رفیہ یارہ رون گیس پو رسی
سپن برہر گادگردون تیار
پکان گو سو گردون برکوہسار
لگس زخم نیچن پکوس جع ی خون
سو گردون رٹنہ ورہ منقارہ سیت
بجنگل تیھر بیٹھ گردونہ سان
زصندوق اسفندیار دلیر
سہ سیمرغ مارن شہرن بیدریغ

دو منزل سپناور دای یکیاہ گی
اکس جایہ پر سبزہ لالہ زار
بصد ناز شاہس سپن ارخواہ
دیون اک بیبازی بو آنس زٹت
بعمر ابد روزہ ہے یاد مے
کرن لبنہ آہستہ اندر طناب
بیکیہ زخم خنجر کرن پایمال
بکینہ تمس نیزہ لاین یہ پشت
سپن ہارہ آوارہ انجام کار
تو لنت نیون سیمرغ زال زر
یہ دنیا سپن رسیاہی نہان
دپن گرگسار سہ پیمانہ مے
چھو کس ات مقامس تس کیاہ چھوم
چھیو شوار شاہا تمس سیت جنگ
کرس ازیکے ضرب خنجر زہ چاک
زسیمرغ سامن ہتن زال زر
زمشرق نیر گو رتھش نو رسی
بگہ دون گنڈک تیغ و تیر و سنان
سہ آفت سپن بر بہو آشکار
زہنن نیچہ زنچہ سپن آیہ تنگ
سو زخمی سپن نیزہ کے خاوسیت
لگوس دہ دہان نیزہ زہر آبدار
سلاح ہنہ نیر دراو نند شیر
بجنگل بچہ تسنہ دی دورٹل

بہ تعجیل اندر بیابان گو
بآرامگاہ گو سو اسفندیار
بو شاہا اکس جایہ سبزگور چھس
ہنوس تم درین دشت ویران گھٹت
شہن نہ آواز دیو این منزلہ
کران آسوس زنگہ زنگہ غذاب
ات اندر یتہ دیو بدکیش آو
زسینہ بنہر دراوس چار مشت
زشمشیر شہزادہ بدخوی موود
رٹت نیون تھاون کٹھنٹ زیر پر
دران دم شہن منگہ ناون شراب
کرک مست و بادہ نوش ہا سازدی
دپس تم چھیہ سیمرغ اکھ بچہ دار
یوان تس ننہ تنگ تیر و پلنگ
شبا شب کرن گاد گردون تیار
سر تخت زابل سپن جلوہ گر
دم صبح شہزادہ اسفندیار
ہمردی فرن سوئی گردون عنان
بہ نیچہ سو گردون یہ پرواز نون
زنیزہ سپن تس وشی پای لنگ
زنا شیر نیزہ سپن نیم جان
گیہ ہر سپن ستہ لے اختیار
بیکدست لاین تمس ضرب تیغ
زشمشیر ہبینہ سپن زتہ کل

ملکزاده در لشکر خویش آو
پراکنده از بیم اسفندیار
اُت اندر جهونس سين لوی ئن رد
بمشرق سين شير سي زنگ فير
شراباه جيهن بيٺه با عيش و ناز
شراباه جيهن آسو اندر خمار
به فضل خدا گرگ و سيمرغ و شير
مه کس سيت فردا جهوئن کارزار
جهوئت منزلن برف و باران و شين
نه ڈلشت بيه چينکوي کهنه ناو
بايران گرهو فيرهن ميالو بوز
جهاناه يمي وته بر باد گو
نمت کروه جهو ميدانسو زنده نار
بگهمي دزان جالو ارن جهيه پر
بسختي خلايق نميدان مرن
بسختي بکين تابر و ئين حصار
زهيبت سين سخت اندر هراس
بنوران گرهو اس سراه دگر
نه بوزت سين تلخ اسفنديار
گرزه بو کنوي نُن بويرانه دشت
نه بوزت کرس افسر و زاره يار
کروس نين پان قربان شاه
کشيدند شبي برلب جوي آب
سپاهان جنگي کمر بسته دراي

مبارک کران فوج تس پيش آو
دپن به جهو کهتام سير خدا
شمالس سياهي هو افيون سرد
شهن گردران دشت و ويران مقام
سين گرم دربار سنطور و ساز
دران حال کر پادشاهن سو ياد
زن و ديونه اژدها آد زير
دپن تم به منزل نيه کار جهوي
گرهان عجيب شپنس اندر گرته زين
زسردي ده پهلواني مشي
زطوفان گرهک هاره ماوک ژلون
زسردي شهازنده روز واگر
بجنبش زمينش جهو نيران شرار
جهونه کانه و جهان زونه کانشه چوب
بقهر خدا زيرکي کيا کرن
پراکنده دل فوج اسفنديار
سمت آي شاهس کرکه التماس
نته اس بتوران گرهو بازگشت
ان برنه کن و افسر و اهلکار
گرهو توه مه فضل خدا بار جهوم
چيه اسل زدل و جان شاهس نثار
دلاسا کرک با مدارا شهن
بدام تفکر و جام شراب
تولن ڈيره شاهن رٹن راحين

نه بوزت سين نن رد رد گرگسار
چهيه يم کار از جد آدم جدا
سين مغربس لوي رتس تغير
بدربار ساري سمي بعد شام
بهنت آس شن د معرکه گرگسار
دپن تس جهو کس سيت فرد فساد
درين دشت تمس لو د ابگر گسار
زه فردا جين سخت د شوار جهوي
جهو آنه حسان شب و روز طوفان واو
دران دشت د مارک اسي لش پشي
يمي منزله کانه نه آزاد گو
گرهو بند اندر بلاي دگر
چهنه تن و تي زاه پکان جانور
خصوصا بهر جا جهو نايا آب
جهو اک هنت نه ده کروه دران گو سار
سين تنگ از گفته گرگسار
کرک عرض شاها زه بوزک اگر
جهو مشکل غضبناک ويران دشت
دپن افسرن نوه گرهو بازگشت
مه بس سوي خداون مددگار جهوم
جهيه تابع همه زير فرمان شاه
بآرامگاه بيٺه لسنه دهن
صبح فلونه و شور از کره ناي
بروز ششم بوٹه بر پشت زين

سراپرده ها خیمه ته باره گی
دو منزل یکان آسو با جاه و حشم
شدت کرن برف و باران و شبنم
پوان لڈو هر سو بوان شٹه و ق
دران منزله ترن دِ وهن آیندس
ہمت تم پریشان پراکنده حال
فقط تم رٹن یاد نام خدا
تهند گریه ذاتن کرن مستجاب
سو باران شدت ہٹن دور گو
بقدر ضرورت قلیلاه الوک
بجلدی دو منزل کرت تیز دای
بدانس شهن آیکوی بوزتب
دپن گره آسُن درین دشت آب
بیبازی کرت ماده ای زشت کار
دپس گرگسارن باقبال شاه
جهو فرخنده اقبال شاه عجم
دپن تس ایز چانو سادی ننوا
ثه بوینا جیا گوی نشر کو کال
نه بوزت شهنشاه سٹهاشاد گو
ز دریا ترت تیز بدکیش گوی
دیان آدنزدیک وئین حصار
دهی کره ذرگیندس و ور آسو
بعیش و خوشی بوز و ان بازو سوز
به مجلس انن ہیش سوی گرگسار

تو اک سوئی منزل بیکبارگی
بناگاه کرن سخت ابر سیاه
سیاہن عجیب جنگل ته کوه و زمین
زسردی مٹهاه تنگ لاچاره گی
زسردی و تهان کهینه دندآس
زسختی سردی سو اسفندیار
بزاری کرک ساروی الوداع
بروز چهارم هوا گرنه صاف
بجو فوج شهزاده مسرور گو
نهایت زر و مال اسباب زین
تمن آیچی آسنه کینه رای
شبانه کرن اک کلنگن صدا
کلنگس جهو با آب و آرام و خواب
جهو ظاهر درین دشت نزدیک آب
عجب نه دلواه آو دنبال شاه
هناه بر ونٹه یک آب و در پیش آب
به دریا و کته آو ته کر بنو
دپس تم باقبال شاه انده وند
زاهن سو بیچاره آزاد گو
سلامت تر فوج سر دراهن
دران منزله فوج اسفندیار
شهن کر دران دشت و بران مقام
شهن دوس حسینت و چالاک رواں
زٹه یا هم ارجانیوی سینه بو

ملکزاده لشکر بتهن دراه پیش
هوا سرسبز و گو تو نیا
ملکزاده شین اندر تنگ آو
نهایت پشیمان از کار گے
سٹهاه گنده گیمبت پرکنده حا!
و دان آسو لشکر بتهن زار زار
و دان آسو بے آب و آرام و خواب
ننو آفتابه ننو گرم تاف
دران منزله ڈیره تراوت رہنوک
دران دشت لا ودک سپین زیر شین
زہیبت یکان آسُن تم روز و شب
شهن کلد تهی باخته منزه مُدا
دراندم انن بر ونٹه کن گرگسار
بکینه کرت فوج ناحق خراب
ننه آسو نه بیت و تے بوی نم
دوباره هن انو سو بهر شتاب
کرت خلق ناحق پراکنده حال
وجهو منته بحر جبل و زنجیر بند
گلڈن ہیش فوجس کڈن پیشرو
سلاح و سلیپر سر بار رہیت
بهت غیر راه خلقی زور آسو
کران آسو پیکار کوی انتظام
شرا باه هتهن آسو اسفندیار
همس شاه لهر اسپنوی کینه بو

رټن گهرم از کین فرشید ورد
زکینه زمینیں ځمه خونه رنگ
بخنجر دلیران توران و چین
کرت چین ماچینیکوی پادشاه
بحامی زه چهوک نه ودستی کران
قضا آیو نینوی بچن پای کر
ژټن تش اکی ضربه سپین کله
تولت اندران آبدار تن دتن
کرن پام روئین دژ تس کن نظر
بلندی ځ بالا چو کوهسار آسوه
دران اشتنت دتم یام ډیوهین قلا
پیکان هون هنت آسوه هر تسکار
تمن دوں برز هون حال ځ احوال ژ
زخرچ خراج هم از سیم راه
اَت اندر چهو لیچه لوکه جنگی سوار
نبات ځ شکرته می ومیوه نیز
بیکجا اگر چین و توران سهی
ازان ردتراون هتن سر دآه
به لشکر تماشا وچهیت باز آو
بوون لخت بازاره گانی کره
زه کر حال ین جایه وزت مقام
مگر به زه از نیک ځ بد لسته لیب
تمی ساته سوئی قلا هیره وت
نتهوی تهودین به چهو اسفندیار

ژټن سینه از دل گزه هم کینه سپرد
تموماره سادی کسو ځ کوهی میان
کرک ماره آواره از روی این
ته بوزت ستهاتلخ گو گرگسار
گرزهک خواره کانه وچهینه مران
زتقریر نا خوف اسفندیار
مکه زن تنه لاشه تراون ډوله
پیاده پیکان د راوبر کوهسار
چهوه لکهمنت تره فرسنگ آسوه تس هر زر
دران اشتنت دتم یام ډیوهین قلا
پرځن توبه تم به چهو عجیبی بلا
تولن هر نیزه از پشت زین
ز اسپ ځ سلاح وزر ومال دژ
تمودیوه تس چهی نه دروازه اَت
مهیا همه آلت کارزار
بهی بد قلا لسنه ده سال شاه
گرزه هس نه بیک جنس هر گیز کمی
دوشی زن کرن هاره از تیغ کین
لیشوتن هتن سیت دخیمه تراو
گرزه بو قلاین اندر سر سری
بد لشوری کرزه ځن انتظام
دو هیں دو چهک ر اتلی تا زه گاش
بدروازه دژ بنن فوج هت
بو پانی زه نش ځ اته درجا جنگ

بمیدان کرن اندرین جال تنگ
بهیر اللّه تره بانی دلجوی مهان
زه یدوی ځم هاوک بتدبیر راه
به تندی ونن سوی اسفندیار
رسه وز کینچ مه رای کر
سپن نیز برگشتن گرگسار
سو یامت ز شبشیر مارت هتن
برائی تماشائی روئین حصار
ژوداه گر کهجرتت بد لیوار آسوه
پرځن توبه تم یام ډیوهین قلا
سپن لرزه دډیهن زه ترکی سوار
دران هنبه تم پالسنی سیت نین
زار جابه سپ وگهرم ز فوج وسپاه
اکس چین بیکس هتوران وت
ذخیره زهر جنس هر گونه چیز
که خرچ هت سیت فوج وسپاه
به بوزت سپن دل پراکنده شاه
مباد اخبر وانه از شهر چین
تمس سیت خلوت کرن مشوره
بهانه کرت رخت سوداگری
وچهیوه تو قلاین کهوی ورزو شب
بمردانگی کرزه جنگوک بلاش
برځن قلعه تولزه تهو دار وگیر
هسته ځ زون از خدا عقل منگ

بخلوت کڑن بار ہیت اُفنہ ٹی ہیت
بیہ پانٹرنی با لعل و نگین
صندوقس اندر آسوک اک جوان
پین ڈیس لو کر کران ہوش ہوش
مِہ آسوم خیال فذ مہوس شاہ
شہنشس چپہ چلیت ونن کیت مے
ستا دہ کرن پادشاہس سلام
وئن پادشہ مالہ کے زالہ تم
دئیس تم لو جہوس مرد بازارگان
مہ جہوم سیت اسباتہ کاروان
گٹرہ ہم جای نزدیک اَیو ان شاہ
بیہ اتہ نزدیک شاہ دمیدم
درون قلعہ ژادہ اسباب ہیت
سَمت شاہ تہ مہتر زرد آرای
گٹرہ ماں آسوشاہس شہنشہ صبح و شام
دتن واریاہ تحفہ تن جان چیز
دئیس تم مِہ ڈاتوم پکان پانٹرت
جہو ایرانئین جنگہ گوہی انتظام
گراہ بوز جہوک پانوائی فساد
ملکزادہ دہ اساس ہیت پہلوان
دئین بازتس یہ چہو بیہودہ داے
بتوران مِہ گے پانٹرت ڈربدر
بنِہ لنگرس آبسار ان وجھین
ولیکن شہہن تھاونہ ڈی نن

مقرر کرن ساربان اَٹھ سٹ
بین شبیٹھ ٹی لُدنہ صندوقہ بار
ہتن سیت دو ہیت تیہ دہ پہلوان
بدروازہ گو کارڈاناہ جمع
ولیکن لو تیو آمتن جہو سنہ زاہ
ہتن لعلوی سیت پیالہ برت
آیہ دا آپئین شیرین کلام
شہن پٹرز ہومس از بیش وپیش حال
لو جہوس مال از شہر ایران انان
مِہ الحال جہوم مال بیرون در
بو جہوس حال کہتہ کال جہان شاہ
تہ لوزت شہن لو قلعہ دار بیش
در و لعل زر لفت کمخواب ہیت
سئین گرم بازار سوداگرس
دُئین سا رنی جہوم مِہ خراد نام
زایران شہن تس پٹر ہون باریار
تجارت کران مال و اسباب ہیت
گراہ لو زشہزادہ اسفندیار
تمِن ہیومتن حال پو ترن عناد
تہ لوزت شہن واریاہ خندہ کر
زنوالنبان تہ ماندہ درگور جاے
دلیلاہ کرنہ از بیش و پیش گو
بزاری و دان خون مارا ن وجھین
تمو پٹرز ہوز سوداگران باربار

دہن دیار پانٹرن لُدن بر ڈچین
بسوداگرن کاروا ناہ تیار
پیادہ پکان و راو باناو توشں
بچیزی دتن قلعہ دارس طمع
ژہ بکہتا بدر بار شہ سیت مے
بدربارشہ ژاوچالاہ کرت
کرن پیش لعلوت پیالہ تم
بنام و نشان زتعداد مال
برائی تجارت لو تیہ جہوس لعان
بخدمت کرن عرض جہوم مختصر
بہ شاہ دآزاد از رنج و غم
دتن تس مکاناہ زنزدیک خویش
ببازار ماس خریدار آسے
کرن واریاہ لودہ سیم و زرس
سوخراد گو پادشاہس عزیز
زگشتاسب و شاہ زاسفندیار
ولیکن کنتھاہ لوز افواہ عام
جہو گومت بہ بیگار توران دیار
گراہ بوز گو ازرہ ہنقخان
سوخراد بیچارہ تم گندہ کر
دئیس تا جرن جھمنہ شاہا خبر
سوخراد در ڈیرہ خویش گو
بدو کان تس آبہ تم بڑنٹھ کن
زایران گشتاسپ و اسفندیار

ہمن کیتھ چھنا شرم ناموس ننگ
اسی گل گلس ہوی ساران آب
بوزان نہ گشتاسپ اسفندیار
پنن کار ہیر دار چھ ییندہ چھوس
ولیکن وَ دان آس تم زار زار
ہمن بامدارا کرن دلدہی
بو چھوس آمُت از پہر جنگ آوری
مہ چھوم حال لازم وچھن چند یوم
دراٰن حال گو پیش اسفندیار
جہازس دتن اسہ طوفان واو
کرُن چھوم مہ خیرات وُن طعام
تتو رانیان وارہ زاناہ کرہ
کرِن نان تہ خوان شاہن تیار
مبارک ژہ سیتن گذار وشیاہ
بہانہ کرن کھانہ کوی انتظام
پشوتن سیُن تیز جنگس تیار
وزین سوی رجا سیتہ اہلکار
ازان نشہ خاموش در نوش آس
بدروازہ ژرنو لُک گیر ودار
بگرداب افسوس افسوس گگ
اتھ بر وُنتھ کُن گہرم شیر گیر
بیکبار ساری پہلوان ہت
سپاہت کرُن لشہ طرخان دراو
شمشیر بازی سیُن کینہ خواو

ہمن ماچھ عزم یہ پیگار جنگ
دپوک باز اسفندیارن یہ قہر
مہ زمانڈن تجارتہ ہمن کار زور
تمو بوی از یک سخن پیر ژہ ناو
بیتہ کُن و دان آسو اسفندیار
بڈو توہ سخنی کڈ بو چند روز
بہانہ ہرم سیتہ سوداگری
خبردار تہو نہ کرو فاش سیر
ژرن تم کوہن ژنجہ از رنج راہ
بناگہ بنوا سہ غیبی نجات
مہ جایاہ گژ ہم خاصہ عالی مقام
بیبہ پادشاہ مہ کرم سرفراز
نمک سالہ بو افسر و اہلکار
مکاناہ دِتن خاصہ تس معجدار
اتھ وار باہ ہیمہ بالائ بام
پد بدار شامس سیُن نارہ گاش
ہیت آس بالائ وئین حصار
تہہوی تیز تر شعلۂ نار گو
سوزان روز محشر سیُن آشکار
سوار چھاپہ یامین خبردار گو
سلاح ولیب شیر شمشیر و تیر
وچھوک وارہ یم کم چھیہ آمت بجنگ
دگر سوی گہرم یہ پیگار دراو
زایران نوش آو ز کینہ جوی

چھیہ تم مست عیش درس وہ آرام و خواب
غرض چھو منہ لشکر شاہ شہر
نو شخصاہ گداہ بیشہ گرد ندہ چھوس
بداش تمو راز پوشیدہ تھاو
اتھ ایر ونیتھ کُن ہر دو سیر و ہی
بقسمت چھیہ یم سات باقی ہنوز
کرو توہ بدستور فرمودہ کوم
مہ تہ توہ کرو بانسی ہینہ گیر
بدریا اسہ مشکلاہ پیش آو
مہ چھوم تھاو مُت نذر یانش کوہ
بو وَن تہ غمس شادیانہ کرہ
منتس اکہ ماہ بو زہ سنطور ساز
یہ ہمت کرن تس شہن مرحبا
زری کار بالائ وُیِن حصار
درون قلعہ وہ سیُن یہ آشکار
یہ پیگار کر پہلوانو تلاش
شرابہ چھیتھ یہ ہن مست و مدہوش
تتہوی فوج توران پدیدار گو
ز آواز شیپور نا کوس و نے
پراکندہ دل خستہ بیمار گو
یہ پیگار گژہ تیز طوفان ہت
اکی حملہ آو لُک یہ شمشیر تنگ
دو سویہ سپاہن بناو ردگاہ
یہ پیگا طرخان سیُن کینہ جوی

بيه شير زن آسوڙا مُنت کهلس
گهرس ڇپ زنگه ڪس بيه ٻصف ٽڪ
ڪري سخت ايرانيو دست نور
دردن قلعه ڙاو گهرم ڙلت
ڪري خوار و آواره از روي ڪين
سپاهين شهرن حاضري فنهرن
دو ٻنهي فوج باهم سين ويڙهه
ڏيان ماره گئي واريا ه فوجدار
ڪڍن خنجر و گرزه تير و خدنگ
ڪڍن سيت سهن تيغ تير و ڪمان
ڙوداه زن ٿيهن گو بابوان شاه
ديو ڏيڏه دربان ڪرن مختصر
سو گويا نه ديوانه زن ڪينه خواه
ڪرن ماره از گرزهٔ گاو روي
ازان شور ارجاسپ بيدار گو
بصد ڪينه سهن تيغ هندي بدست
ڪري جنگ باهم شمشير و تير
بيڪ ضرب شمشير اسفنديار
لڳل از حرمخانهٔ شاه چين
وٺهن مال و اموال شهزاده وند
سين قتل هرسو ٿئين حصار
ٿهون اچ اندر قلعه پيش و پس
بدروازهٔ ڊڙ ٻنه جاءِ جنگ
ٿئد بيرار جاسپ شاهن ڪله

به طرخان ڏنن ضرب خنجر هلس
از انحال گهرس پراڪنده دل
شمشير بازي ڪري دوره دور
وٺن حال هائس وڏن زار زار
اهن بعج شنه ڪانه ٿيوران وپين
بيڪبار سوزن بنا وردگاه
بمردانگي تنگ گئي جنگجو
سو خرادو ٿهو بعد يڪپهر شب
انن رحت بيگار اسباب جنگ
ترونزاه سلاح هت بازار وکري
بمردي شبخون شه ڪينه خواه
نمو ڏشبستان ڪرس لا اهيري
به بيگار اندر شبستان شاه
سين ازشتاب شمشير شور
ڪمر بسته ٿي به بيگار گو
بوٺهه آو تس پانه اسفنديار
تو لڪ ڏ رشبستان نمودار و گير
بدروازه افتاده در خاک و خون
پري پيڪره واريا ه نازنين
ز اصطبل شاه واريا ه گرنه زين
ببازار و ڪوچه ڪرن گير و دار
وليڪن نمن واره ٿهاون وٽ
بمردي ڪرده راه دروازه تنگ
بيه ڪرزه جيني زوه حال حال

ڪرن تس اڪي ضربه سيانن زه اڏ
نه خورده از تيغ ايران خجل
زنا وردگاه فوج سار وي گلت
جهو آمنت به بيگار اسفنديار
طلاطم ٿئن سخت سر لشڪرن
ٿئي جنگ ايرانيان ڪينه خواه
ڪري از دم صبح تا شام ڪار
امي راڌ تن باري آهس لڳب
ز صندوق دو هت نه ده پهلوان
ترو نزاه بدروازه گئي پيشروي
ز گنبد ڪحن بنه تم تيز تر
سو زن تم بدوڪان سوداگري
زن مرد بس آ وٽس پيشروي
پابوان هرسو ڪرن دوره دور
بمردانگي دراو چون فيل مست
به بيگار هت خنجر آبدار
سين ماره ارجاسپ انجام ڪار
سر نيزه ٻستند ڪله سيت ٿيون
خزانن ڪرن جو در دروازه بند
ڪڍن سيت پانن تاراج نين
بدروازه ايرانيان چند ڪس
بتقدير ماگرزه ساٿاه ٿيت
بيه گهرمس نکه ترادو ڏوله
بغارت شهس ٿيو ڪ آل و عيال

ڏيو ڪري يڪ بالائي ڏيئن حصار
ڇھوانڊ ٿرامنوي ڪينه خواه
ٻو ڳيڙه ۽ ٻنگن سوئي لشڪر براه
پشوتن سپُن تن لشڪر عذر خواه
شهنشاه توران سپُن پايمال
ڪري ڪراٽن ڪاس ٻهوي ڪري ياد
وٺهت گو ڪران آسوا افسوس ۽ آه
ڏيان آسو ڪُنام ارجاسپ مُود
سو آنيون ٻوتس ڪُري حال بد
نمو واره ٻو زڪ ني اسفنديار
شمشير سختي ڪڍُن جان شاه
ڏيُن اُس ڪرو واره معلوم زنگ
پنه گوهن بافوج اسفنديار
زدروازه گو فوج هٿ بازگشت
سپُن گير گهرم بدروازه تنگ
شپاشاسپ شمشير از تيغ تيز
ٻوان آسو تن جاين سرخ شين
وزين سوڏلبران ايران ديار
بميدان ۾ رفوج ٺراوڪُ ڏوله
بارجاسپ ۾ ڏُکهمن زار زار
پشيمان پراڪنده بالڪل سپُن
پشيمان پراڪنده بالڪل سپُن
لُٽند فوج از خوف بيدل گمت
تولُن سخت توراني گير ودار

درون قلعه ڙاو اسفنديار
گرٽهو ٻويه لشڪر بناوردگاه
ٻهوتوه بهر سو ڪرن لبنه ۽ ت
ڏٽن ٿم شهن لعسه برد سيت ۽ يا
بشمشير اسفنديارن سومارُ
ڇھونه گهرمس مول ته موج ياد
بياران خود بابر ٻو هُمت ۽ ٽن
زدروازه آتو سه خيز زود زُود
بصد شوس ٺهاوڪ باآواز گوش
سپُن ۾ زقلعه هر طرف گير ودار
ته ٻوزت سو گهرم جگر خسته گو
ڪرواده ايرانين سيت جنگ
ٻوٺهه ڪريسه ايرانيو لبنه ۽ ت
سپن ۽ ٻاهم بصحرا و دشت
بصحرا سپُن جنگه ڪوئي انتظام
سپُن درميايان تن ريزه ريز
تولڪ گرزه ته تيرته گاوروي
ڏوان گي ببالائي ڏيئن حصار
لُٽند ڪله تورانيو برزه ناو
بميدان هر سو سپُن گير ودار
سو بالس ۾ دان هيو ٺمت تماس
سو بالس ۾ دان هيو ٺمت تماس
زبازوي ڏشمن سو غافل گمت
ڏوان آ ۽ ٻو زنت سو اسفنديار

بخنجرني مارُ ارجاسپ شاه
ٻهوتوه ڪرنتا هر طرف بسته راه
ڪرو درميان چنين لبنه ۽ ت
وزين سو تولڪ از قلعه حال حال
درون قلعه ٿم سٺهاه خون مارُ
نگه باڪه گهرم ز آرامگاه
گرٽهان از قلعه ڪري ڪه ناداڪنن
پنروي ڇها ڪنه ڪينه انو فال بد
سپُن از قلعه زياده جوش و خروش
ڪرن لوٽا اندر شبستان شاه
سوئي ذرهيت ٺيه ڪمر ٻسته گو
نيهوي ۾ ات نزديڪ ڏيئن حصار
ٻهت آس ٿم ٻهره ڏن ڪوه هيت
برقن قلعه ڪري ٺمو طبل جنگ
بدروازه باهم ڪري ڪُ قتل عام
ڏٺڪ خنجرن بينيه از خون جبين
سپُن واه ۽ ھي هر طرف هائي هوتي
تولڪ تيز ارجاسپ شاهين ڪله
تولت گهرمس ٺشس هتو واتنا ۽
تبه خورده غمگين بيدل سپُن
پريشان گرفتار گو منت غمس
پريشان گرفتار گو منت غمس
نه ٻوزن ۾ وان آ ۽ اسفنديار
ٿي تول تورانيان گير ودار

بیک حملہ تم چینکی کینہ ور
بکینہ تمن زادہ مانند شیر
کرن سخت تو اینن دار و گیر
ٹھاہن نہ سردار گے سرنگون
بصد کینہ سردار و میر و وزیر
سردار مارن ٹھاہ اہلکار
بہ پیکار تھو چینین دار و گیر
تھو کنہ کو جی بوی از آدمی
مظفر سین شاہ اسفندیار
گوین تیز تا ول بیہ گرنہ زین
تھو کنہ بتو اینیان نان شام
بہت دارسد آسو مانند شیر
چھہ تم باج دہ خلق بہ بست و پا
مہ ماریون ون کانھ اکھا بیگناہ
بقدرت دتن ٹھو لسی حاب تم
چھو کیا انس عجایب بجنگ آوری
ز لشکر کشی تم کرن ابتدا
زسوزندہ ریگ و ز دریای چین
کرم شہر تو آتشی قتل عام
نجواری کرم مارہ ارجاسپ شاہ
مہ متسی دوشی کو رہ بت باج ان
کرم داس کیا سر لشکرن
بنام خدا کرنہ القاب تم
ثنای خداوند بالای و زیر

بصحرا و جنگل سین دربدر
سو گہرم زٹت نیون خستہ کرت
ٹھاہ بودہ تہ تام آتن اسیر
گرفتار گے واریاہ نامدار
بیکبار مارن شمشیر و تیر
شمشیر تم گہر مس ما زرت
ببازار از خنجر و تیغ و تیر
زہر سو کرکس جمع تاراج مال
رٹن جای بالای بالاحصار
ببازار و کوچہ کرک گیر و دار
ہنتوک ساڑنی بیگنہ انتقام
سین خلق ملکی تمس عذرخواہ
اسہ ہٹ مہ کر ظلم بہر خدا
دبیراہ انن تر فرنیٹھ کُن ہوشمند
بیکدم کرن دشمنس فان تم
بکبوان مریخ خورشید و ماہ
ز گرگ و زن و شیر تا اژدہا
زندیر سباب سوداگری
بصد کینہ شاہس ہتوم انتقام
پئی خون شہزادہ فرشید ورد
دو شی بنہ شاہس انم لوٹہ ون
دبیران نُون تیز لوک قلم
بقدرت لو کرنس ظفریاب تم
فوٹر ہنقنہ یا اقبال شاہ

تہ ڈیشت سو اسفندیار دلیر
نھون در ہراست سو بستہ کرت
بہر سوی جاری سین جوی خون
زچینین و چینین افسر و اہلکار
کرن بر در شہر استادہ وار
سو دارس للن اندر میان ہت
کرن سخت تو اینن بر ہمی
کلڈک از حرمخانہ شاہس عیال
بغارت انوک مال و اسباب چین
انوک مال غیرت تمو بے شمار
سر تخت اسفندیار دلیر
چھہ ماران سپاون اسہ بیگناہ
ازان تہ لشکر سین حکم شاہ
دُین تس لکھون نامہ شاہس پسند
کری یس سو فضل خدا یاوری
سر نامہ بر نام گشتاسپ شاہ
ز سیمرغ و سردی تم باران چین
لکھون سر بسر مختصر سرسری
بکینہ پئی خون لہراسپ شام
مہ دارس لدم گہرم شیر مرد
ہتوم کینہ مہ سارہ نی افسرن
کرن تیز مانند تیر سلم
مہ وباہ لنگس دتن نو رشیر
ز زندان کلڈم آہ اطفال شاہ

ہنتوم چینین رسم باج و خراج
ستادہ جوالسن لوجہوس انتظار
کرن لبتنہ از مہر نامس لغاف
نمس آسنہ خواب و آرام و زر
پکان رفتنہ رفتنہ بدربار شاہ
کرن جمع سردار تہ اہلکار
کرن وار یاہ خرچ خیرات مال
کرن تنے عادرتنا بحساب
خداین دنوی تگہ زنگہ نجات
بسوداگری تاک در ملک چین
رحیت میانو ناموس ننگ و نام
عزیزان فغفور خاقان چین
بجلدی ہنن فوج در زلخ اَن
دتن نامہ تش قاصدس تیز تر
بہ مجلس سمی فوجدار و سپاہ
سلین فوج ہمت سوی ایران تیار
زتوران اتن بارکش چار پای
درو لعل اسباب و دینار دیار
لدت بار اطلس تہ دیبای چین
زتوران و چین بار گو ترن ہتن
نہ ہمت خاصہ خاصہ کنیزان شاہ
سلین تلخ چون زہر از روی قہر
تماشا و چھت درای یکبارہ گی
سوگو سری بہر نخجیر گاہ

دتوم وارہ استاد زندس رواج
بہ کنیزاہ مہ پٹ آسہ فرمان شاہ
دین قاصدس تیز تر دو وکاف
دو منزل سو قاصد پکان تیز گہ
سلین سوی فتحنامہ ہت عذر خواہ
نفر خندگی شادیانہ کرن
دتن عاجزن نے زلقدر عیال
الا اے دل و جان ہوش پدر
کرن مارہ ہفتخانہ کی لو ذات
ہتی خون لہراسپ فرزند و دد
مہ آنت بہ علین پے الف لام
کرن چنین لودہ فی دار و گیر
گرتہ شاد و خورم دل و جان من
دو منزل بدربار اسفندیار
موزر منشین نامۂ پادشاہ
کدن و ار یاہ مال و اموال چین
زا صطبل شاہ غلہ داہ ساس درای
زری کار زربفت و کمخواب طاس
نزہ ہت اونٹہ از شہر توران چین
کدن مال و اسباب ارجاسپ شاہ
بیبہ پانز خاصہ عزیزان شاہ
بآتش زدن حکم یکدم کرن
کدک سوئی ایران زمین بارہ گی
کدن فوج تم از رہ ہفتخان

کمربستہ بر حکم عالی تیار
کرہ تنت عمل جہوس لو قربان شاہ
بجلدی مہ از شاہ آنم خبر
زتوران با یران سلین تیز رو
ازان نامہ دلشاد گو شہریار
جلوساہ بتدبیر دانا کرن
لکھون باز اسفندیارس جواب
مبارک چھو دشمن کرنت دربدر
بتدبیر و دانش تہ ہوی آفرین
کدنت چنین گرد اندر نبرد
مہ بلخ زم رحیت و اریاہ نازنین
انت و اریاہ لام در جنگ اسیر
رسی نامہ کر جہر شاہن بزر
کرن پیش آن نامۂ شہریار
ازان نامہ گو شاد اسفندیار
زر و مال اسباب گرتہ زین
لدن سارنی مال تاراج یار
زسنجاف پربار گو اونٹہ ساس
بیبہ عنبر و خاصہ مشکین ختن
بگنجینہ ما رو دنہ برگ کاہ
کدن یام ڈیرہ بیرون شہر
دتن نارتہ شہر برہم کرن
شتران ترن تہون زبر فرمان سپاہ
سوگو برفتہ ہت کسینت کہنہ پہلوان

زکوہسار وجنگل ز سیر شکار
بلا رنج و محنت بدنبال شاہ
پکان آس لشکر بدنبال شاہ
یتہ غم مُت آسو شاہن دلس
دران کوہ من لوُ دمت مال آسو
خدایس پیرن جمسد لشکر وپاس
سوتہا بایران زمین باز گو
شبابس اندر آسو شبخیز گو
سُہا کال پرادو یہ نخچیر گاہ
مبادا سپُن مانمن وار دات
ٹکان گوسوئی بلخ اسفندیار
بدربار ژانُن یہ تمکین و جاہ
وزان آسو سنطور و چنگ و رباب
یہ بُرج برہ آسو خورشید زن
ملکزادہ مخمور نہ مست آسو
وچھِت کیاہ بد و نیک دہفتخان
بگفتار مستان چھو کیاہ اعتبار
بدربار ہفتخانکوی رنج راہ
سمت بوزنہ یار نہ بای آسے
سمت بوزنہ یار نہ بای آسی
ہیوپانہ کیاہ رادہ راوت ژہ دوہ
ژہ ژبونت نہ بیخرج دن کنو بلیہ
گژہن ہم دُو نوی جد اغنغریب
مہ حضرت محمد شفاعت کری

دو منزل پکان آو اسفندیار
زمین ہرسبز سبز آسو
بلارنج و محنت باقبال شاہ
نہ شہری نہ تت منزلس آسو شین
گمُت غرق دربر تیر کال آسو
دو منزل نہ رومال اسپاہیت
شبابس اندر آسو شبخیز گو
دپان و اتو نزدیک شہر بدر
نہ شاہزادہ واتس نہ فوج وسپاہ
دپان تس یتہ وار بارہ کال واتت
پس وپیش تس افر وا ہلکار
بشادی کرن شادیانہ عجب
دزان صندلہ و عودکی حباب
چوان آس پیمانہ میمت شراب
گمُت ہوشکوی تیر از دست آسو
دپس تم بوچھو مست اندر شراب
بوچھو مست و مخمور اندر خمار
بوون بوزہ ما سوز بر کال حال
دلو مطربوسوز چی تاروای
ون نکس شوبہ کاشتر عراق
کرت ژبرد دہ و اتو نزدیک کوہ
غنیمت چھیہ فرصت نہ کرزنہ ننز
ژورن پتر جایہ لگہ بوغریب
شفاعت گنہگارنی کنو چھو خاص

پکان آس لشکر بدنبال شاہ
نہ گرمی نہ آن شعلہ نار آسو
پکان آس تت شینکس منزلس
سُتہا آسو آب ہوا نازنین
زمیدانن رومال دست آس
بجلدی تُہرن سوی ایران وت
سوتہا بایران زمین باز گو
بوتھ دراس ایرانکوی نامور
پریشان سُتہا گو تہندی و ثبات
شہن از سپاکرن پختہ درات
دتن لش شہن بوزنہ دست پا
ببازار جشن اسپُن روز و شب
ہمتی ملکزادہ جمشید زن
کھوان آس تم خوان نان و کباب
ات اندر دُپن حال ای پہلوان
پرا کندہ بیہوش گومُت خراب
گذارش بگہ بو کرہ پیش شاہ
بونہ مارہ باساز و سنطور نال
دلو مطربوسوز چی تار وای
تہ بوزن گژہ ہم تازہ درد فراق
یتہ ژورچھی دور چھی منزلہ
ونہ کرتہ باہم سمت لوح وکر
کرمنہ یتہ کاہ کھتہ تتہ یاوری
گژہن از ہیم شفاعت خلاص

چہو سرمایہ می رحمتک آتش مے

ابوالعاصمن ژاد از پاسبان
یہوی قصہ و نو ادہ شہنامہ وال
یہوی قصہ چہو مغز شاہنامہ لس
ہمش آتش د ردل خیالات جام
سو بیتاب تس د راونہ آرزو
دتس بو سہ کیا ماجہ برد ستے وروو
ونت تھا ومی بہو نہ زیتھی فساد
سو بیچارہ گردن کرت آ و نرم
کرت درجہان مالک ملک ومال
امی برانتہ پائس ہنوم درد سر
بنونہ کرن زاہ مہ آقم خواب
ہمردی مہ و بران کرم ہفتخان
بند بیرتس تراس اندر حصار
بخنجرہ ژلوم گہرمس سینہ مے
کرم چینکی بران گنجینہ باز
مہ کتر تازہ آئین استاد ژند
کرم کار تمزان نہ قدر میان
اس کنہ بہو ونہ اندر خیال
دزان سینہ چہوم تاکینا ناہ آخر
وگرنہ سو از تخت والن بہر
سو چہوم ہو ٹھمت را جہ گت گری
دتس ماجہ ہا راجہ کن قرارہ تھا و
غنیمت و نہ چہوے بہوئی اڈجہ کرنز

داستان دیگر

انن بیش سلطان غزنین ڈال
ژنوران یکہ آو اسفند یار
بوائی دیم پادشہ تخت و جام
دیان ژاو اندشنان شاہ
کران مونہ تس بنہ ہنت آ و بوے
مہ دبو مال بر خون لہراسپ شاہ
ژہ وبکس رجھکنا ادہ میان شرم
کرن و عذ بکیہ یا ما م از شہر چین
بنن پان حیران کرم دربدر
مہ سختی تو جم ہفتخانس اندر
بیا زی کرم چلینین سیت آزان
بکینہ ژلوم سینہ ارجانینوی
ہنوم پانہ تس بابستہ کینہ می
انم موکلاوت عزیزان شاہ
ہنوم باج از راجہ جہراجہ ہند
شہن لودہ یت بوزمنہ سلام
بخواری الدن بخرس نن نایبہ شال
کرن پزسو و عدہ دیم تخت و تاج
ہمردی ہس نہ ورہ بو تاج زر
لشمشیر بوزنت کھمو پانہ وان
ژہ کر صبر ناحق مہ کرٹا و ٹاو
پیرژہ ہاں آتس ہالس و نہ رای ڈمک

چہوت آسرس شکر و شاباش مے

وچہوم لائق بزم شہ داستان
یہوی قصہ گو پادشاہس ہوس
بجلسہ سمی افسر و اہلکار
بدربار شہ گو نہ کہنہ گفتگو
سین تاج ہنت ماجہ تس عذر خواہ
دین ماجہ اے مادر پاکزاد
کرن خوار و آوارہ رجاپ اسپ شاہ
زچینی دیہم موکلاوت عیال
دمی پادشاہی آئین و دین
ہنتم کینت پائس مہ رنج و عذاب
جن و دیو کینا ہ کرم مختصر
باخلاص شاہس کرم جا لورہ یار
ہنوم وارہ تس جون لہراسپ نوی
کڈن اندر میانسی کرہنہ ناز
ہمو دیو مہ ماتہ آسوآرام زاہ
مہ چہوم ننگ و ناموس شرم جان
بو عدہ کرن ت غ الف لام
بوپانہ یگہ پادشاہس وتہ
بو چہوسن یرفرمانس لا علاج
وچھ بو سو کیا پہلوانی کری
ژہ وانس بکھ چہک تسنز خاصہ یران
ژہ کیا چہوی و نہ تا جکوی تخت بو
مہ تل پردہ کنہ امسنزی لایہ یک

کری کیا مری ازیگاہ پادشاہ
بخامی گژهک خوار ناحق خجل
مہ باکڑہ دپادشاہی فساد
فقط چهوی ڈہ ماس انتهہ تخت و تاج
مہ کر تاج و تختس ہیچ ڈن اضطراب
ڑہ چهوک وارث تخت و تاج و کلاہ
دین باجہ چهوی آزموتہ پران
گئی نہ گوارا دس کنت ڑہ میان
بدت چهی گمتر لو جیہ س کن ڑہ مای
لسنخنی کدس خامنی پختہ ڈل
بدربارخود گو پراکندہ حال
سپن تم دو تسی اک اکس کینہ خواہ
درو حی سپن اک اکس کینہ خواہ
دو چینداں مس لہ شک درسینہ گو
درو حی کرن زنگہ زنگہ قیاس

سر سروران بت زمینس بہا
کری نیهو نہ ناحق زنجیر پای
دژ گنبدان پران چهینا ڑہ یاد
ڑہ تابع چهینا فسر و املکار
بخامی گژهک مارہ ناحق خراب
زگفتار مادر پراکندہ گو
زنانی چهو تیر تا هوز بو تہ ژونا
بہ بازی ڑہ چهک خاوندس بت بور
دونہ ران سنز چهی ڑہ بخاطر آی
زمادر سو آزلدہ گو کینہ ور
کران آسو تدبیر کتیاہ خیال
بتر مان مول شہزادہ سندوی قضا
زسینہ کدورت مگن ژلو نہ زاہ
لدن چین کینہ سپن زیادہ تس

مہ کر پادشاہس ڑہ آزردہ دل
چهہ پراران ڑہ کژ شیر تهی پران جای
بہر ملک ثری چهوک ہوان سہم باج
ڑہ بر مال و دولت چهو نا اختیار
بنک پادشاہ زی ہیں ازمرگ شاہ
پریشان لشیمان شرمندہ گو
نخوست لدس چهیک تسکس لک ڑہ ران
ژولہ تراوشاہس بلیہ تها و ڈور
گیہ پادشاہ بای کیثر اہ خجل
دپاں خون کهت را و چهون بر تر
یوان آسو مالس لشہ گاہ گاہ
بمرگ پدر شاہزادہ رضا
بخاطر شہس از پسر کینہ گو
گئی ای برخون شہزادہ تس
پسند بد تر کا نهنہ تدبیر آس

داستان دربیان آوردن وزیر

بخلوت اتن اکہ دو ہہ وزیر
مری کر یہ بدخوی اسفندیار
ازین لور چشم پدر گو ربہ
دلیبلاہ ڑہ ازمرگ اسفندیار
چهو مغرور اندر خیالات خام
جہاناہ یہ بدخوی بران کرے
بروجن دتن باستارہ شمار

وزیر خردمند جاماسپ پیر
یہ بدخوی گژہ ہنگہ منگہ مرن
کہ بور بد اندیش در گور بہ
چهو نکهو منت کتہ یا ڑہ امر مسند قضا
یہ بدخوی پر کینہ تخم حرام
وزیرن بہ تنجیم بوزن حساب

تمس لشس کرن لہ از دل آشکار
الٰہی جوان مرگ ناگہ کرن
مہ لشس کر تہ راز فلک آشکار
بو چهوس امسند بس مالش بہ چا جفا
بجلدی بنہ گو نہ حیلہ مرے
بد اشس پرن حرفہ حرفہ کتاب
کدن برگ ازمرگ اسفندیار

گذارش ڪري ان پيش گشتاسپ شاه
ته از دست رستم بلاشڪ مري
نه پاڪ مرتي هن بود دلشاد گو
ڏيان ٿو آءٌ شهزاده مانس لشڪر
۾ سيستان ڪرت ٿو وعده خلاف
رهيو ۾ چانو ناموس ته ننگ ۽ نام
وگرنه هن فارغ از آن ۽ اين
ته جهوڪ وارث دولت ۽ تخت ۽ تاج
ته جهوڪ مست ۽ مغرور شوخي هنوز
هوان ڪونه جهوڪ حاڪمن سيم باج
بغاوت لئه مال ته رخت ميالو
انهن لئه لشڪر ڪابلي
دوان شعلا جهوم در جگر زرمي
سو ايرانين هند نمانخوار آسو
ڪران آسو در نوڪري جستجوي
ڏيان ٿو ته مر ڪيخسرو ون سيستان
جهولاگت اسه ون سو افراسياب
ڏين اسه لشڪر هنهن ۾ اته زود
سو جهوم پرلوون ميالو جاگيردار
ڏڏوني متن آسه در دل فساد
اسه لودنه زنده ڪانه شيرزاد
خصوصًا ته شاه لهراسپ مود
سو مغرور باغي گمت ڪينه جوي
جهو بڈ عيب ايرانين ڪر دريغ

هنگه زن گژه رستمس ڪينه خواه
بناف ڪمان رستمن تير جهوس
مس ڪينه سينس اندر زياده گو
بمستي ڪرن عرض بے اختيار
جواباه ومن پز اپز صاف صاف
اگر جهوئے مه دو تاج تخت و ڪلاه
ته رٹ شهر توران ايران و چين
مه ڪياون بد نيا جهو چانوي رواج
يهان جهوڪ تراباه جهنن صبح و شام
جهو اجن لشه باجڪوي تخت و تاج
بمردي ڪران ڪونه جهوڪ ٹڪ سلام
شه سيستان رستم زابلي
سو بيخوف از تيغ مردان گمت
ڪمر لسته آسان بدربار آسو
جهو مغرور گومت سو از ملڪ و مال
لکهت زابل و ڪابل هندوستان
ته جهو بنه خبر روز بيگار چين
اده ٹوره حيله ڪرت ڈور لوڈ
گوارا امس آسنه سانو راج
ڪران آسو طوس و فريبرز ياد
ادهم ببازي ڪرن سرفه ماي
تنه زياده مغرور گو ڈور روڈ
ڪران ۾ اره باهمسري گفتگوي
ته گژه پانه لشڪر هنهن سيستان

يه تس سيبت بد ڪينه جوئي ڪري
اڪوي تير لکهو مت بتقدير جهوس
شراباه جنهن مست اندر نشه
جهو افسوس ازبازي شهريار
زڪينه هنوم چنين انتقام
ڪره جانفشاني بدربار شاه
شهن ڪره نظاهر زماداه هس
بو جهوس ميوه پختنه ون چندروز
ڪران ڪونه جهوڪ ملڪه ڪوي انتظام
نته جهوئے ڪهران تاج ته تخت ميالو
هه مردن بگرد نگشتي انتقام
بدل سخت جهوم رستمن خوار ے
بايران سوي لدوي گردان گمت
سو تا عهد ڪيخسرو نامجوي
جهونه تس يوان آسمان در خيال
شريڪ و راثت جهوا اندر حساب
ببازي لشڪر پهلوان نبين
مه ما آوهنگام سختي بڪار
بند بير ڪر خسرون لا علاج
سپن تم با البرز ساري بباد
بند بير تهاون باخلاص پاي
سو مغرور باغي گمت ڪينه جوي
بمردي سه انهن ٹه بد زير تيغ
بخواري انن رستم داستان

ڪرن ضبط تہ قید تھاؤن اسیر
دمي ڏہ ایرانکوي تخت و تاج
مہ تھاوت دوہ وعدہ بالاي طاق
نہ چھوم ڪینہ ستین ڪرن ڪارزار
بکینہ ڪري گرزمن ریشہ خند
ڏہ ماکھنتہ سوي ڪینہ ارسینہ درایو
بکینہ ڏہ یٹ آہ خاقان چین
لذت نالہ گل کوت آسو ڪو دن
مہ ڪرادہ ہمت شمشیر زور
مہ فوڑادہ ست ڈیڈہ ست ڈیڈن وان
بمردي ڪرم ہفتخانہ خراب
مہ تنہا گرہت چینکوي فوج مار
سو خوبي ڪرت تو تہ ردي بنہ یاد
دنوي تخت لہراسپ شاہن بہا
بھانہ مہ ازنام ڪیناہ ونت
بو پاني ہمہ رستمس رسم و باج
ڏیس ہال گڑہ نال تہن تخت و تاج
زغیرت دزان د رجگر نارمے
ڪم و زیادہ در عہد لہراسپ شاہ
سو بیخوف از تیغ مردان سین
سو باغي گمنت آسو لغوا ڪرت
ببازي مہ دم پادشاہا عذاب
مہ ہیم وعدہ آزماومنت بارہا
بلا شک دمي تاج و تخت سربر

نتہ گڑہ مارن سو از تیغ و تیر
دپان چیو رسفندیارن دکہ
یہ باقي وڻہ چھوم ہم پابزم فراق
ڪرم ابتدا جنگ ارجاسپ شاہ
بزندان ڪرہ تہس گرفتار بند
مروج ڪرم دین استاد زند
بخواري لٹت چان شہر بات تین
ڏہ ڏودینہ تس مالسند پاچال
رڈوم ملک از بادشاہي زبور
چھوم ڪس گومتن از رہ ہفتخان
ڪرم لبنہ گہرم نجم طناب
زدشمن انم چانو بنات و عیال
دوہي معرکہ زیٹ تراوت فساد
مہ ڪیناہ ڪرم ڪارہاي ڪلان
مہ آسم ترڈہي شوب رستم تت
وگرنہ یہ ساروي چھو حیلہ گري
نہ وَن دولت و مال و اسباب و راج
سو تا عہد ڪیخسرو نامدار
یوان آسو در نوکري گاہ گاہ
چھو بدعیب افسوس از ننگ و نام
رٹن ڈزورہ تہم ملک دعوي ڪرت
اگر چھوے ڏہ دنو تخت ایران مي
بنامي ڪرم جنگ و بیگارہا
ولیکن گوڈن گڑہ ڏہ درستان

ہمو ڪابل و زابلس رستم و باج
ازین پس بو ڪرکینہ جوئي ہکہ
نہ چھوم لاج وُن پادشاہي ڪار
ڪرم ماسند فوج ساروي تباہ
ڏہ مار حم ادہ ڪہ ننہ انصاف آیو
دیتم سکہ زرد گشتنوي اندہ وند
دتن نار درنج تلخ آتشکدن
وچھیت نہ بناموس و ننگ عیال
چھو ڪس چین گمت از رہ ہفتخان
مہ فوڑادہ ست ڈیڈہ ست ڈیڈن وان
لشمشیر مہ گہرمس خون مار
مہ چھوک وُن سرتخت ہا وان چال
ڏہ مارت اکوي گرگنہ اژدہا
ڏہ چھوینہ وڻہ ڪبنہ میانو ژلان
چھوئي دو نو مہ ایرانکوي تخت و تاج
بو چھوس دست برادار از قسري
مگہ سخت چھوم رستمن خوارمي
با ایران آسوي سو فرمانگذار
درین عہد من وي گردان سین
با ایرانیان رستمن تھاو پام
ڪرس با اسفندیارن جواب
مہ ڪرادہ حال حیران مے
ڏیس ہال ے گرد آفاق گیر
بخواري انن رستم پہلوان

پیادہ گنډلے واستادون گړه
بیا زاد ایران کړک دربدر
مه برکینه رستم ابا پیشروی
اگر بوزه وی عیبکوی پر ده بیا نو
سوا ایرانین قوت و یشتن چهوے
ذه کړه وزه تس نه تا یک دو سال
بخاطر بیه کهته ذه آسی دلیل
یهی چهی ذه درجای خود مصلحت
بیا زی کران چهوک ذه ناحق خراب
مه او ذه ون بیفائده کهته
سوزن پتنه دستور دانا تمس
بکینه بر رستم پهلوان
وزن هنا سردی شهزاده کر
ان ذره تمس جهلا زی کرت
به یکبار زابل کمر کړنه تنگ
شهن بوز دلخوش نه مسرور گو
دیا ان بهر رخصت سو اسفندیار
ومن بهمن قصه ای پهلوان
سو آمنت مه ندو وی دیم تخت و تاج
زایران دکسینه تهاوس دریغ
چهو رستم زبردست مرد دلیر
ذهبیت چهوتس مازیانی چهلن
تمی لور ازرنگ نند ینه بید
ز زندان ازرنگ گردان نیو

بمردی تس داغ تهاون گړه
دیس نوره اسفندیار دین سان
بهیه ده ناحق کرا گفتگوی
چهو دن اسه پراین هندوے یادگار
سو حتما زبردین ازدد شتن چهوی
بظاهر چهو نه اسه رستم جدا
چهو و افف دلن هندسو رب الجلیل
کهران چهوے ذه ون بیانو و زن حقیر
چهو درکون کاغذ نه انگشتن آب
بتنه دی ندربار شهزاده ذل
ذه کرواره ون امتی نا تمس
اگرچه اس ماره نه پور زال
برا بلبنا تام سو آماده کر
سیلن سوی تمس ضا من تخت و تاج
هتن ذمه تم رستمس سینت جنگ
کرن جمع اسباب جنگ و نبرد
بدربار ماد رسپن خونکار
هتن ماجه احوال و عده ونن
همه ده گردنکشن رستم باج
نه بوزنت دیس ماجه قیرت دوان
مه گړه پانه انجام درکار شیر
کوی زن تو لن یا مر گرز گران
کلاهو دپولاد دیو سفید
تمی ماد گردان توران و چین

زواره فرامرز ته زال زر
یه کت مه بهه چهمنه بالکل وسان
سو رستم نمکخوار پرورده سو
تمس سیت اشو بیا کرن کارزار
ذه دیمن اگر زاهن پور زال
بفتنه ذه کهنام آسی مدا
ثرهان چهوک ذه رستم امس ماره نت
مله سورنه ون ذله کن بو دور
یه خوش چهوے نه کرون مه تیرام اثر
ذهبیت شهس و یکوی زنگ گل
یه سوزن ذه کنه یا ده دسیان
گړه باز سم دربدر کیو ترکان
کرن واره راضی سو بازی کرن
از بن طمع شهزاده گولا علاج
بخامی شهامت و مغرور گو
زمین سبز گشته هوا لاجورد
دیس ماجه بوزم گړه کسیستان
مه دیو مال ون بسته رستم ان
و گرنه بو مارن بیک ضرب تیغ
ذه چهوک یان دا کان تیشن الدن ان
گړه هان یس اکس نادمتند کهن
کرن خوار و آواره زندران
بمردی نن طوس کاوس گیو
تمی وال گردان ذکرسی زین

بنگن ڪٽن گرد بردي آب
تي ڏيو خنا سنوي خون هاڻ
تي ڪر روان فريدون شاد
تي الونا البرز ڪوه ڪيقباد
جگر گوشهٔ خود سو سهراب گرد
تي ڪر شبهه شير سو دايه خوار
ڪرڻ نه تي ذاهه نه آرام ۽ خواب
تي موڪلاڻ فرينبرز طوس
تي ٿيا ماند ڪيخسرو نامجوي
ٻنو تن اده تخت ۽ تاج وڪلاه
ڪرڪ ڪيا ڙه باد ۾ شين خيرزور
ڙه ڪر گفتگو متن سندءِ مختصر
عجائب جهو ڪيا لٿنه رستم انڻ
تنه سانو دشمن جهونه پور زال
ان لبته رستم نر نخجير باي
درين دور گي رستم نشه خواڪ
ڏين تم ته تحرير رستم ڏڪس
ڪهان هنگه ڪيناده ۽ چيت اچيره پور
يمي هنگ گي سوته ڪيناه تري
پڪان ڪيت لاهي دان ۾ نه گت
اڏن جس دتن مست ۽ مخمور ني
ڪران ڏنڊه ها دان اڪن بيڪ ڪ بيم
ڙنس ڪرته بيم رستمن ڪيت گال
ڪنوي روزه قائم بلا انتها

پلنگن تي ڪرته آتش ڪباب
سياست ڪرن تم شير ببرس
تي الونه البرز ڪوه نشه قباد
تي ننگ ۽ ناموس جهو طوسنوي
بسهوا ڪرن ماره اندر نبرد
تي هنوز تورانيان انتقام
تي مادهومان ۾ افراسياب
تي ڪر گرفتار پولاد و بند
تي ٿهاو ايرانين آبروي
سو ايرانين پٽ نڪو خواه جهوي
تهون ڪاٿهن تم تمناي گور
ايم ڪيا مه رستم ونه در خيال
سوزن بوا گر پهلوانا هه پين
جهو ڪهتام اندر دل ۾ جان شاه
وڃه بو در وني شهن ڪيا ڇهراي
بمردي ونهڪنه متن سيت پور
ڪرين ڪيا بو ڪنهه پا ٿه ڏالنٽس
يمي ٻرته ڪيتناه ڪنهه ڪرته راي
يمي سنڌ آواره ڪيتناه ڪري
اڏو رها نڈ هي مرته موئن جهني
اڏن لوٽ ڪرام چند ٿه دورني
زمينن دوان مرتنه رستم جه ڪا
ڙه وڃه واره رستم نه رودينه ڪال
سو جهو پاڪ از شبهت اين آن و

ڪوني زن تي ديوا ڪوان ماره
فرزن نها وتم شاه ها مادرس
تي ڪرنه روان فريدون شاد
تي سڪه ڏنو شاه ڪاؤس نوي
ڪرن دز نهرها سياوش تبار
تي نها وايرانين زنده نام
تي مار ڪاموس ته اشڪبوس
سو فغفور چيني ڪرن پيل بند
ز خسرو تي مالو لهراسپ شاه
سو ڪرآسو مٽ دشمن شاه جهوي
ڏين بازتم رستمن جهو مننه ڏر
ڪريا چال پاڪ درهن سيت شال
ولڪين جهو ڪهتام شاهن خيال
بو ونڪن سچا آنه فرمان شاه
ڏين ها جه ڪيتناه ٿه هي نامدار
ببازي سو رستم ٿه ماري ضرور
هيونسگه ڪيتناه ۽ جهيت زنگ ڏور
يمي ورطه ڪيتناه وجهت هزنه نباي
نه سمار جهو ميله ڪوئي اَنه ڳنت
اڏن داد حق مفت الله بنوي
سٺا پهلوان جهي بباغ نسيم
ڪران زود مستي چو اسفنديار
قديمي سوي آسوا ز ابتدا
مثال ۾ مثابت س ڪا نهه مه زان

داستان در بيان جنگ نمودن اسفنديار با رستم

زفردوس طوسي جهوم ياد گار
سڻُن تنَ زين عذر خاطر جمع
سو گوئت غرضمند ديوانه آسو
ته دم بهر امداد فوج و سپاهُ
هتن سيت اراڪي پهلوان
ڪرُن يار ونٺ ته هٿن قطار
ڪڍن باره گي سوي زابلستان
سو تت جاءِ تراوُن ڪرت ريزه ريز
گره جان فيرت گرهنو سانو نوز
گرمڪ وادي خوشياٺ دريائين
ڏيم وَن بهانه ڪرت باز آو
بنمنه شهس عذر هر گز ڪران
ڏو منزل پڪان فوج هت رات ڏوه
ڏنُن برليب هڙ مند سائبان
ان نرنٺ ڪن بهمن نامدار
بمردانگي نير لاگنت دلير
ڏيُن آو شهزاده اسفنديار
زنري گرهي حل ڻه ت مشڪلس
ڏيُن پيران خوبي تڙه ضايع ڪرت
تمس آس امداده جا نيچ اميد
جهو گوئت ڻه پٽ پادشاه خشمناڪ
سو رستم ڪران خستهٔ ته انن

بشهنامه در جنگ اسفنديار
زگفتار ما در سو دلتنگ گو
پنن موت زهاندڙان ٿو بانه آسوه
پئي فوج مالس سڻُن خونخوار
دلاور سپه چيڊ چيڊ جوان
تيهر بيهڻه تو نهونه تن بيهار
بصد ڪينه يار رستم پهلوان
وزيرن ڏيُن در آواز فال بد
با آرام ڏيرس بهو چيند روز
ڏيوڪ نم مه مالس گره هم لئي بد
ڪره زشت اندر جهان مياٺو نا و
ات اندر ڪرُن حڪم يڪيار گي
ٺڪ ليشته بجد لوڪ شت ڪوه
ڪرُن ڏيرنم برليب هيره مند
ڏيُن تن سڻن سوي زابل تيار
ته گره رستمس مياٺو پيغام سنت
سڻن وَن پياده بايران تيار
مگر ڪرزه تن سيت شيرين ڪلام
بخامي به بيهوده راباه ڪرت
بخامي ڪرت عذر امداد شاهُ
شهنشس زه ناحال آه ڪو نه آسرڪ
پياده انن دست بسته ڪرت

ڏيُن هال بره پادشاهي طمع
بمستي سو آماده جنگ گو
بمردي ڪمر بسته گو پيش شاه
ڏيُن مال جنگي سپاه ڏه هزار
بيه مال اسباب ته نقد ديار
ليُوي اونٺ لش آسو ته پيش قطار
نمي ڪينه مارن شمشير تيز
ميبادا ائي پيش ڪهڙه حال بد
يه تنجيم ساٿاه و جهوڙ تو ته جان
بخاطر جهوٽس مياٺو لوره جد
مه دره جنگ رستم جهو بهنرمرن
ڪڍو سوي زابلستان بازگي
ڏيان و ات دربادي سيستان
بصف خيمه خرگاه ڏتن انده وند
زري تاج ته رخت شاهانه شير
بيه نڪ زه از موبدان آٺه ست
جهه شاهس گمر جان بخشس ڏس
گرهمنا ديوه سوي باخلاص رام
عزيزان شهر جينيوه ٿاو قيد
ڪرت ته بهڪ نامه زاه پادشاهُ
جهو درشن سو گند کهيومنت شهن
نيزتدان تهون سوي لو خسته ڪرت

نمی کینہ شہزادہ سوزن بجنگ
یہ کنت تراوہ شہزادہ پانئے زٹنت
بچک ؤن ہتہ بہر اسفندیار
زگستاسپ شاہ موکلاوی ژہ سوی
دتن سیت لش وارپاہ نامدار
تموڈیوٹھ ایرانکوی جہیر چال
سوڈیشت کران آسوہ اندیشہ زال
کنہ افسر زابل و کابلی
جہہ کہنام لش فسرس سیت کوم
گرتھی کیاہ ژہ جہوک اثیرہ تیزی کرابلی
لعیش و طرب نوش کیر جام می
بوسوزس نہ تم بہر آرامگاہ
بہ نرمی پیژ ریوس نا وزال نہ رن
بیہ ؤ ننہ شہزادہ کمہ ایہ آ و
دیر تم بہ جہوس پور اسفندیار
مہ کیاہ جہیم خبر کیاہ جہوہ شاہس ون
بجنگل دتن سیت لش رہنمون
وجہوک دورہ رستم جہہ شیر سیاہ
بُزان آسو نارس اندر گوزخر
زوارس ہٹہن آسو تراوت کلہ
وجھان آسو پوشید بالای کو
سپین شو رتت جنگلس نہ لرزلہ
گلن نہ کٹن ریزہ ریزہ کران
سو کہنہ زلونہ ترت ڈلونہ از جاجہ بن

جہو از کارشہ دیادہ شہزادہ تنگ
جہو لاچاؤ ازہ بہر سوگند شاہ
رٹن سوی نہ تمسی ژہ کرزا پار
دپان بہمن رخت شاہانہ لاگو
زایرانیان جیڈ جیڈ سوار
تہ بوزت بوتہہ دراوتش نہ ال زر
کرن در دل خویش واژہ خیال
جہو آمت درین ملک اسفندیار
ہمن سیت شاہس نشہ زیر گوم
جہو رستم سکارس بہ نخجیرگاہ
بکوہسار ون رستمس ؤ زہ پے
مہ ؤن سیت کانر شاہ گنزہ تیزتر
بوجہیس واژہ ودسار نی فرن
بظاہر ژہ جہوک خویش گستاسپنوی
مہ جہوم بہمنہ ناوے بجنتہ کار
نہ بوزت دوان آوودر پیش نال
اکھانا دتس نہ ابلی شیر خون
ستی جایہ منز زیر دامان کوہ
شرابہ جنہہن آسو جوش شیر نر
ازان حال گو بہمن اندر ہراس
قد و قام آن رستم نند خو
زوارن کریس کریکای پہلوان
بر رستم ڈلان ؤ اژ سنگ گران
دتن ترت کنی تم بہن ضرب پای

نئی و ؤن شہنس پیادہ رٹنت
ژہ شاہس سنجید مسینن عذر خوا
بہر کار تدبیرہا وی ژہ سوی
کلن ناج زرمال نتن ہا نہ لاگو
پکان ؤ الو نزدیک ایوان زال
جواناہ وجہن شوخ چون نال زر
کریس بہمن کریکای زابلی
جہو یاران بمیدان تمس انتظار
تہ بوزت دیس یا زال نہ رن
ایہ بام حاضر گژہ پیش شاہ
دیس بہمن جہوہ منہ فرمان شاہ
بو یانی انن رستم شیر نر
ژہ کس جہوک ونم وارہ کیا جہو تزہ بے باد
ژہ نش جہوم لوان کو کہہ ستنوی
شہن سوز شہزادہ رستم انن
دتن بوسہ بر پائے آن خورد سال
بجلدی ؤ وان گے بہ نخجیرگاہ
بہت آسو رستم بشان و شکوہ
بہ نخجیرگاہ رخس فیران یلہ
کران آسو اندیشہ کنیاہ قیاس
کنباہ اکہ ژہ کوہسار تراون ڈلم
وتہت دور نزل جہوے رہن فیض بان
بہت مست رستم با آرام و عیش
جہوگاہ برگ دزن دارت بر ہوا

ازان حال بہمن پراکندہ گو
بشہزادہ رستم سین عذرخواہ
ہناہ کھت بہمن سین یام سیر
فوٹیا اَت درس دِ رہ ہفتخان
دِپس بہمنن زیادہ چہ رچار پارے
بمردی نہاس اکس آنہ زیر
بیک عشوہ کھیو رستمن گورخر
کرن نوشنے وزن باہم شراب
چہو گومت شہن چانو کینہ بدل
سو چہوی برلب ہیر منہ انتظار
بو آسو بس دوہی ز خدا خواستگار
مگر گرژہ ژہ آنن پیادہ اسیر
خداین صدائی مدا بوز بوز
بصد زار آنن نہ ژانن گرہ

پکان گو بجلدی بہ نخجیر گاہ
کھوان آسو تس بہمن شیر نر
دِپن بہمنس پہلوانن اسان
کرہ بادلیری کھنہ وال کار
زنتہ پاوہ پیٹھ دہ کڈہ نرہ شیر
سو آبہ بنیامردی بہس ہیت بار
نہار راہ کرتہ بیہ وٹھہ بیہ رٹہ آب
چہو آمت اَمی رایہ اسفندیار
سوزُن پرس کینہ اسفندیار
مہ آسو م بخاطر سٹھاہ آرزو
دِپن تس آنن رستم نامدار
تمی رایہ آمت چہو اسفندیار
تمی تنوامی حیلہ شہزادہ بسوز
بو مارس بز وبقرہ مرغ وبرہ

سو نادم ازان کار شرمندہ گو
انوک پیش بریان کرت گورخر
کھوان آسو رستم بمانند شیر
کھیہ دمی تہوہیہ تہوسو بار
چہو قوت دلیران بفضل خدای
گیُن دوہ پہرس کیہ کاسہ کھار
رگ و رود نہ اڈ چہ ہت پاو سیر
کرس بہمنن راز دل آشکار
ژلس کینہ نہ گرژہ پانی خجل
دِپس رستمن باز اینا بجوی
بو وچھہ ہن ملکزادہ اسفندیار
بجنجر و تیغ و شمشیر و تیر

تمام شد شاہنامہ جلد پنجم ۵

چھاپ غلام محمد نور محمد

ماشاءَ اللہُ لاقوۃَ اِلّا باللہِ

اندرین زمانِ مسرّت اقتران کتاب ہذا موسوم بہ

شاہنامہ بزبانِ کشمیری

حصّۂ ششم

من تصنیفِ فردوسی کشمیر عبدالوہاب پرے ساکن ہاجن

مصنّفِ سلطانی و دیوانِ وہاب وغیرہ

حسب فرمائشِ

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کتب

مہاراج رنبیر گنج بازار سرینگر {شاخ} بائیسمہ بازار میرا کدل سرینگر کشمیر

بسم اللہ الرحمن الرحیم

شاہنامہ جلد ششم

زه گرځه ورنه غوږ مې وان عرض سلام
بو یا فی بمه گل گنده ټ پیش شاه
ملک زاده گو پیش اسفندیار
چهور رستم سټهاه نرم نه لیکهو
مه لس نشته با منت هنوم چوان نا د
دگر سوی رستم کران مصلحت
کران آس اندیشه تم با نه وان
زد آره خبر هست بر زال گو
کمر بسته گو رستم نامدار
لب هیره مند و انو نزدیک بام
گرس هپ پهان اوس د انتظار

بو چھوں خاک پا پاڑ شاہیں غلام
رمہ نس سیت باہم سری بان چہا
ونن رستمن وصف لس بیشمار
چھو لس چانہ بدار کوی آرزو
ٹکان ورا و پا فی کمر بستہ او
بیکیجا زوار و فرامرز هست
چہہ ظاهر شهسن کینځی ای سان
سو ولخته ژر اندرین حال گو
برائی ملاقات اسفندیار
هناه دور کره پهلوانن مقام
سو ډلیشت ټکان د راو اسفندیار

نرِ بجبر بستن اگر دک زہ تن
دگر نہ مہ چھوی تن رٹنت باهنگ
نمت نہ زہ بشہ کرنت بنش شاہ
کرم حیف نامرد ناکارہ دراک
بنم نہ گزهن بنش تس روبرو
بلوس رستمن لبشہ نیکفال
بوتس بیت رتس کرہ مصلحت
نشہن نے لومتس بازای نامدار
طکان ایزہ بنش ازم آفتاب
دپان بام رستم سوی خانہ گو
بخلوت وتن نمہ باسفندیار
چھوکیاہ نام معنی بگفتار او
اگر میون بوزک مہ کرکار زار
زہ عاقل نہ دانا بھرکار چھوک
دگر سوی رستم پراکندہ حال

زلو جنگ ساروی بھی لحظہ ون
زہ سبتن بمبران دہ چھم مہ جنگ
کرم ہاتر ناحق گزهم کبنہ خواہ
نشہ ما پمم زیتھی ہارہ آک
مہ کیاہ روزہ مالس نشہ آبرو
بوساروی حقیقت ونہ بنش زال
وہم کیاہ سو غیرت چھو کیا چابت
بو پراران جوابس چھو سنی انتظار
ننہ از بدو نیک سوزم جواب
بشوتن بدربار شہ پانہ گو
چھو عاقل سٹھاہ رستم نامدار
مہ چھم دل پراکندہ ازکار او
مبادا دہ گژہ دشوار کار
ونی کیاہ بودن پانہ فخار چھوک
برابل ستان وانو نزدیک زال

۳

لهٔ زانک همه پادشاهان کی
مه آلوم زالبرز کوه کیقباد
مه کرمز چهه نورانین برهمی
مه وبران کرم ټکه نورانکوی
کرم ایل عالم لشمشیر زور
دلوس پادشاهن مه یوم خیال
ولیکن مه جهوم ول بټها اضطراب
با یران مه جهوم بن زه زنجیر بند
مه لش ورکن زه بنټ جهه کیبا زاری
دپوس رستمن بازای نامور
اده بو دفی انت سوالس جواب
انت اندر شهس سافین آلومی
بنهر بهه چمو حال باهم شراب
انهس پادشاهن کرس بانه هف
دپوس رستمن پیش شاه جهان

ډیومنت بو چهوس برسر جوان وی
مه جهوم از فریدون منوچهره باب
کرمنه بامداد ایران کمی
بهر سود نم رسکه ایرانکوی
نهوم کارنهن مه تمنای گور
گرهه بوز بهر ملاقات زال
زه ونتم بدو نیک سوردی جواب
کرت وسنه پالسنه اندر رکند
صلاح پهارکنه جنگه چی نیرای
زه اول بابوان من ډبره کر
بهی نیف رستم مه کر اضطراب
دپوان رستمس ای یل نیک پی
بمک لشه ونکن چهو نه گنهه خراب
بمجلس ډزن جای تش سوی چپ
همیشه دچهن کین بلودوس یهان

فریدون کاوس نه کی فساد
سیاوش نه چم از بس عیش یاد
نمن لش نه بچوکیاه شه اسفندیار

سو مردار مردارہ سینئی بچائو
ہنو تس زا برا نہان مال و زر
ہاتہس خیبر ولس ژہ ہیو آسہ پور
سیون تلخ نزرستم بیلتن
شہس شوبہ شالینہ آسن کلام
بجو بی آسہ زانہ کاوس شاہ
بکمو رباوہ بازاہی چین چل
تمس زپ جہونا زال از نشت سام
نریمان گرشاشپنی پوادس
سو اٹر سپہدار از تخم شم
طورک آسو شیداسپنوی خاصہ پور
شہ طور از تخم جمشیداوس
لسند ماجہ بڈہب جہوشاہ کورنگ
مہ جہوم ماجہ بڈہب بہ مخر شاہ
ہندی ضحاک آسو بانژم بدر

بڈو بام زرسیستان پانہ آو
شو ولن زابلستان زال زر
گرشکنا ہس بادشاہس حضور
مسہ بوث گفتار بیہودہ دلن
زہ جہوک ونہ ناوان معصوم تمام
لڈان کونہ از کبشہ تم جبین راہ
جہوا زلیس باپران زبین غنچہ ول
جہو مالس تسنا بس نریمان نام
سو گرشاسپ از اٹر مشہور آسو
سو شم طور کن وارث جام جم
سو شیداسپ شہزادہ از تخم طور
ہمس درقلم ماہ خورشیداوس
مسخر ہمس آسویرث روم و زنگ
بکابل زمین صاحب دستگاہ
کریم زابران ساری بدر

[illegible]

اگر چھوک ژہ عاقل مہ کر کارزار
نہ بوزرت ملکزادہ ولنگ گو
ولیکن باآہستہ گفتار نرم
بہ نُنْدی دِپُن رستمس ای پلر
مہ گزژہ تنگ ناخق ژہ بروجہ سھل
لکم و زبادہ بُدوی ژہ آسی فراغ
با براں ہمیشہ کرت چاکری
زا ایراں تا روم توراں و چین
تھومنہ کونے بوی ازنت برت
رمہ آتش کرمُ تازہ آتشکدں
رمہ درہ ھفتخانہ کرم کارزار
دنسل و نسب پانہ زانگ ژہ می
بو چھوس پور فرخندہ گشتا سپنوی
سولھراسپ ازتخم آوروند شاہ
قبادن پچہ زاھن کے نشین

بر ستم کھسبا ٹارہ اسفند یار
بعینہ تمس تارہ کوی زنگ گو
بدانش کلاماہ کرُن سرزہ گرم
بلاشک بمر دی ژہ چھوک بہ شیر
بروی جھالت مہ کر زبانہ جھل
زشاہاں ایراں دکس چھوی نزلاغ
رمہ شاہی کرم بلکہ شاھنشھی
مروج کرم بانہ آئین دین
با تش پرستی کرم لوک مت
رمہ کرمت چھونہ کینسہ تھندی عبلن
رمہ فوٹرا ومت بانہ روئین حصار
مہ چھم ارث شاھی و الف دوھی
سوگشتاسپ شاہزادہ لہراسپنوی
سو پور شین صحب دستگاہ
چھوارث پدر تش نتوراں و چین

[illegible]

7

مہ سینی نمی کرنہ گفتار سخت
کرم خوار و بیوار از تاج و تخت

دلبس نم بوچہو سنہ سوکاوں کی
گمت مست مخمور با ساز و نی

مہ چہم تیز ہمت بخبر از خلاف
زبیزہ تلن بر ہوا کوہ قاف

ونت نی نکھہ آس خندہ کرت
وچہن تمسندی زور رفندہ کرت

وچہت زور رستم پراگندہ گو
زہیبت دروفی سو شرمندہ گو

دلبس باز اسفندیارن اسان
پہیبت جنگلس شیر نرزہ لبسان

بابران ہمت لبنہ از دست ور
بدنیا گزتھہ شہرہ چالوی زور

بخاری کرت لبنہ اندر کمند
کری دست و پاز بزنجیر بند

زہ تتو وا تتاوت بوتراوت آتہہ
کرہ بوشہس ہیت پانی کنھہ

دلبس رستمن باز فیرت جواب
بخاحی گزتہک پادشاہا خراب

مہ گزتھہ بوت بر پہلوانی غرور
دتھکنہ زمردی بمیدان پور

وچہک دل زہ فردا ایجہک کارزار
بلہ آسہ رخشس بوگومت سوار

بمیدان پانی وچہک میان جال
آکی حملہ آئنت زٹت پیش زال

تہوت بر سر تخت ہبدرد و رنج
کری پیشکش مال و اموال و گنج

آدہ بوہی بیت نزدیک شاہ
تمس ہیت دمی تخت و تاج و کلاہ

په دنیا چه نا نفس پرزی ابرب
بخون دهو حال ده او نر اب
خوار زنه کس الم نفی بونتر
یکه تنها هم مه ولن رستمس بیت جنگ
تجو باده بر یا ملک کس که
ولی قیودم مه بیحی معی
دین یا قیس جام رنگین یار
کړن اسیر ابن ش اسفندیار

داستان

چهو راوی لیکهان د رستم نامدار
بزابلستان گو ز اسفندیار
رواروو قرام ز نه زال زر
سمت ته آی درجلسه نامور

دلیکن چه هیس ننگ از نام ننگ
بمب ان مرگ بدثره از دست من
خجالت مه پټ روزه ترمن گی
بظاهر چهو کهنام شاهس غرض
ثره جاهل نه تا ان نهوی لائنگ
اگر چهوک ثره داناکه ای تند خو
چهو نزدیک ولن نو ر گستاپ شاه
دلیس تم زنبرنگ جادوگری
دم صبح ڈلیشک لمبان جنگ
بخواری کرت لسنه با زال زر
دلیس رستمن چهیس لوتن بر رضا
ونن کیباه چهو ساروی سنه آشکار
وبنت نهی سوگوبانه زابلستان
بخیمه کرلن آس باهم سخن
چهو نهنز امس سبت نهای صلاح

کرن چهم مه با افسر خولش جنگ
چهو افسیس از تیغ دروست من
مه کهنه چهو منه در کار ترثره بندگی
چهو درسینه نس کینه چونی مرض
بخاحی مه نش ماره فی سوزه نگ
ثره پهوده ناحق مه کر گفتنگ
چهه ولن نوبت بنک پادشاه
مدوم باز ولن بوزسه سرسری
کمرلسنه نبری به بیگار ننگ
گرثهک باز ثر بای هرت دربدر
چهو در دست تقدیر کار قضا
مقدر چهو در دست تقدیر کار
بشونن ته اسفندیار جوان
چهو رستم سپهدار شمشیرزن
بمردی چهو کهنام غیبی بلا

[illegible]

اگر ماره هن ژئ ششمشیر کبین
دپن لوک رستم نبه کار آسو
نمک کهنت نمکدانه نهم فوٹراو
بهر سو گزهی دبهان نام بد
دپس رستمن بازای زال زر
بو آنن ملکزاده از جای جنگ
ژه دس دولت و مال نه گنج زر
دپس مال بجم جهی خیالات خام
درین فکر رستم پراکنده حال
پگه دراو رستم کمر بسته تنگ
زواره بلشکر سپین فوجدار
مگر رستمن لس به تنها کن و نت
ملکزاده هر گاه اتی فوج هنت
اگر آسه تنها ژه نه دور روز
کمر بسته و تهو رستم شیر زور

گر ژهه شهره در ملک توران و چین
کبین هفت پشتی نمکخوار آسو
پتو خوی بد نهم پتن روی ها و
بخاطر شهس کبنه روزی حسد
پهو لقد بر دوست حق خیر و شر
رٹنت دست بسته چو روباه لنگ
مشی چانه خلفه تمس میان هر
پهو مشکل کرن شیر درنده رام
درین غم زوار و فرامرز و زال
شباشب کرن ساز سامان جنگ
بمیدان کرن واره فوجاه نبار
ژه تهاوم مه نزدیک لشکر انت
ژه نه کرزه هر سواده بسته و نت
سپاه هنت هنزدیک مین لوره روز
بجلدی لدون زین رخش نلور

بو یه دی گرځه ننګ د رجای خنګ — بو ها دی اشاره ځه کړن بیدرنګ

ځه روزک با مداد جنګ آوران — کړن نیم کشته بګرز ګران

لړن نیز بر پشت شبدیز زین — سو پر ضحین لار به پیګار و کین

بمیدان لښونن تمس سیت ګو — کړان اوس لښکرا تیهن لوید

نپس رستمن الښه نامدار — ځه چهوک سیت هرت لښکراو بیشمار

مه جهم کمنته اما بلا چاره گی — بمیدان کرد حمله یکباره گی

دپښ باز نم کیباه چهه لښکر یکار — ځه نه مه جهو باهم کړن کارزار

جهو چومنت ځه نه حی به کینک زراب — گځهن لوک آواره ناحق خراب

کرک د عده باهم بناد رد گاه — الو نه ببه بهرامداد کاهه

سپن گرم بازار جنګ آوری — د ښی خنده زلن اندران داوری

گڅه نی بکبنه کرک نیزه بیسنر — سپن نیز نیزران نهر ریزه ریز

پس انګه نمو کرکهه شمشیره شم — بمیدان مردی نه نم زباده کم

د ښی زلن زشمشیر بازی نفور — کرک از سر دست شمشیره دور

نولک بر سر کبنه گرز گران — نمن دولونی مازآسوک هران

نه گرزه بجارو نی گرزه دار — دنهان اوس ازگرزه گرد و غبار

زبازی بخود هم د زنم منده ګ [illegible]

نونی زن بجنګ ګ [illegible] دونی زن عرق درآس

دونی سر و از جنګ پیګار دګ

دونی دست بود از کار دګ

دونی زن پهلوان اس و جنګ ګ

کرن اس از کینه جی درنګ

زواره د ګربو بن د نګاه

سپین مرت بایرانیان کینه خواه

10

[illegible]

کرک سخت ایرانین دار و گبر ۔ بصد کینه از خنجر و تیغ و تیر
ازانحال نوش آو ز نامدار ۔ سپین بر سر کینه جوئی نبار
سپین نیز نس روبه الوای گرد ۔ سو شاگرد آن رستم شیر مرد
سو الوای مارن لشمشیر کین ۔ نکو نسار نراون سو از پشت زین
زواره دوان بهر الوای گرد ۔ سو پُر زرد گمن و بهمن روی زرد
کمر بسته بر خون الوای گو ۔ زلُن نیزه نه کینه چی رابه گو
نمس روبه نوش آو ز خام آو ۔ بخامی گرفتار در دام آو
زوارن دنس زخم نیزه ملس ۔ تهر بو وسن رونه نیزه رس
بخون برادر بجوش و خروش ۔ دوان آو شمشیر هن مهر نوش
بشد بر چارن تمی زوره تنگ ۔ بصد کینه لار بو بمیدان جنگ
فرامرز گو روبه نس کینه خواه ۔ سو شهزاده مارن تمی بیگناه
زایرانیان داریاه نامدار ۔ دپان ماره گی اندران کارزار
بیه مو و اسفندیارن زه شُر ۔ بغارت تمن نیوک اسباب گر
سپاهان ایران پراکنده حال ۔ ز شمشیر زابل سپین پایمال
دپان دراو بهمن دوان زار زار ۔ بنا ورد گاه پیش اسفندیار

ہین حال ہاس سپین دا انجگاه
سکیه پیچه دا یاه ماره گی بیگناه
زواره فرامرز فوج آ مر آسر نمام گیہین
بنا ورد گاه فوج ماران تیغ آ زنان زہین
نبهه سکسته سعد الدین آو زنان اسفندیار
مد نشت نبه لعل زنان سپین سلخ رستم دلیار
سران کریه ای سر دو بہشتی
سر آسر سو آبین سر دو بہشتی
پیه سرکریاه آری جمله سازدی مشی
سرکیاه پہلوان ائین اندو سپاه دجهان
جیه پیش ناپاک اندر دو جهان
لدی خاک آرنت دیده نیهالکرو
سه سپین ز کیه نتهن سیکس سرکرو
زلت سکسته کا نشته
11
پیش فوج سوزنت بنا وردگاه
بیازی کرنت بیان لشکر پناه
بیه ماره ناون نه شهزاده میان
بکینه بچه تر بیه پای
ته بوزنت سو رستم پراکنده گو
پشیمان و غمگین شرمنده گو
سو گنت ہس و تن بار بار
المه همه نه بر که نهته از کارزار
زوابن فرامرز من کیه گوم
المه تری نسته احوال معلوم گوم
تودی لوانک رخت بیش نناه
تمن پیر لوپهس زیاده نیر کنه خواه
چهمه الم دولوی زن سزاوار تیغ
کمر کی بیت بامارنک بیدریغ

زمیت زلان وانو در سیستان
پیش سو در خانه پهلوان
تهو رستم کمنت از ملکه اده ننگ
تم اسم میں منت بمیدان جنگ
نوم نهین اده گر تهو امن زلن
نوکهس بیت تم بو تنه جاماوان
کُکان گو زواره بنا ورد گاه
پتهین تنگ رستم بر جنگ شاه
اکنت کسن سو تل از گره کارزار
پکسو رطن بر بلندی قرار
کرس پیک اسفندیار اسان
پتهین کپاه و تهوک تیغ کہمان
پہ تہوی عجب ای گری جنگ آزما
زلت پگ از جای ناورد گاه

دُس تم بفرمان یزدان پاک — بمردی گڈان بوکرنت زی هلاک
بس انگه زوارو فرامرز زال — بزندان ایران کرک پایمال
بصد کینه مارک بر رنج و عذاب — کرن زابل و بلکه کابل خراب
بمیدان پین هر دو مشغول جنگ — بشمشیر تیر و کمان و خدنگ
کمانن تمو چارمنت زوره گون — تمواک اکس تیر باران آنو
تنهوی شوره هوا از شباش تیر — بیابانی بیار و بزننه بگیر
زهیگان رستم با سفندیار — خلل گونه مولس دران کارزار
زتیران اثر گونه رویین تنس — نه تاثیر از تیر گو جوسنس
مگر رستم از تیر اسفندیار — سرو سینه زخمی زره پاره پار
اتُن سخت عاجز بنا ورد گاه — زنه کمر رستمن تهمتنوی آموراه
نه تُس نیزه قابل نه تُس تیغ تیز — نه تُس نیزه گرز بس گمنت ریزه ریز
نه تُس جای مردی نه پارای جنگ — نه تُس پای رفتن نه غوغای ننگ
سو در جنگ شاهن کرن تنگز — نه تیر و کمان و کرن تنگز
پین زخمش زخمی هیکنوک تیر — زهیگان پین رستمس دار و گیر
پیاده پین رستم شیر زور — ننه نوره تُس زخمی کرده دور

[illegible]

[illegible]

ڪنهن ڇهي سه همت ڪنهن گوي سو هوش | زهليت ازان ڇهوڪ لبو لخ موش
مه ڪياه ڪر بميدان مردي ڪمي | پهلم دفنر دابه رستمي
زه زالس مهوي زاله زال دراڪ | نبه خورده قبرس نشه فال دراڪ
زلڪ نال زل منده پهاوت نه نام | به تهمس ڪرل داغ تهاوت زه بام
وڇهان د دره رستم لصا هوش آسو | لشهرانه تهاوت ڪتهن گوش آسو
گراه اڪ نوارن النس زبه سان | سلر اسپ ڪهنو رستم پهلوان
بتندي ونن سوي اسفنديار | بميدان مردي ڪرنت ڪياه زه ڪار
نه نيزاه زه لايت به پهلوي من | نه زخماه سر دوش بازوي من
نه بوزي نشه دست برد آگوس | نه ڪمزو رنه جنگ بيگار گوس
باهسته فتاهن ولنس نرم و گرم | نخامي بنن پالن گالنت لشرم
بهر موي ڇهوي خون زخمن هران | به ڇهوڪ نن زه رفع خجالت ڪران
به بسنن نه نن ونه آدن زه ڇهوي | بوزندي نمنت ميان لادن پوڇهي
دبس نم ڪه اي پادشاه بزرگ | زه از زخم دادن مه گرفته شاه گرگ
مه نيو نام ڇهوم دربدن زونه جان | بوڪر ونه مانگ زه هي پهلوان
مه ڪرمت پهو ملڪس اڪس زارو گير | زه ڇهوي ونه دندن بوان بوشير

ڪيو آدو ايرانين ٻرو ٻري
لڳو بزوي ليس پهچو پنهنجي ليس آدمي
لگس سخن ڪاري تمس ضرب تن
نه ازي نقش قبضه نه از تيغ ڪار

زراعل سو کرنہاوه ناموس و ننگ
بکینہ بہر کس ہبہ انتقام
بخاری کری یوی زن پیچ جنگ
امی پانہ در خانہ اسفندیار
تہ بروی ہمک ننہ دای نامدار
زیم جہوک یم خیالان خامی یکن
نہ بوزن ہیش بازوال زنان
بجانگل کنہ روزه شنو بو
مہ سوره نہ زالہ دور بو

دگر سوی رُستم وان پیش زال
وچھک تس گمژ پاره پاره بدن
پہلان نہ ملان آس زخمن دوا
دپان آسو مالس وان زار زار
پہو سر زور اسفندیار دلبر
ژٹوم می زشمشیر خود کوه قاف
ژلن بوا کی گرزه البرز کوه
نہ تس گرزه بورو نہ شمشیر تیز
پہو مغلوب ظالم ستمگارہای
بروی رٹوم مِہ کمر بند تس
کو ہس ہیٹ اگر زاوه ہاتیون زور
ڈلم نہ سو اک موی از پشت زین
نہ کاہہ دیو ڈبو ٹھم مرہ تہو سخت تر
اگر نہ ٹکان داتھی وقت تمام
نمس سبب ولن پہو نہ باری جنگ

ونان آسو شہزاده سند حسب حال
بیکجا سمنٹ آس ساری وون
بجر نیزن تس آسنہ اک جدا
فسانہ زمردی اسفندیار
پہو شہمار ونده غرنده شیر
زنیزه کرم سنگخاران شگاف
نمس ہیٹ کرم گرزه ہنٹ جستجو
نہ خنجر نہ نیزه نمس جای گیر
بہ بیگار گونہ مہ کنہہ بیش ہای
بکینہ اکرم زور ہر چند تس
سو کوه واہن حال زن اوره بور
اَس کنہنہ ثانی بروی زمین
نہ کاہہ آسہ اندر جہان تیر تیز
بو آسوس سر تیر گومژ تمام
لگم وار باره زخم تیر و خدنگ

چې پټه کړمه خطا نه مانه کښته باب
سهمنیږ د پیر بدبخت رنج و عذاب
نیا بلا ستان ان نهانه ننګ و نام
سعد عمر اسنه زهګیان ان نهاده یام
زنبړ مړن اسنه زنجیان بجاری ګنجک
نیښ واړه نیا بسا بن نبا بعوض فنګ
سره ټینه جوښي غښي یا رابار
سره سینه جوښي یا سفندیار
سین سینب ټنګ اداری

پهلوان خوان زخمن ملن بال و پر
به سیمرغ رستم سپین عذر خواه
اکی حمله کړلس پراکنده حال
د نهاها ونم زی بن بیر کار
ننه می سوما رم بیک زوک نبر
مه نهاوم بډنت داغ معصوم خام
دپس باز سیمرغ ای پهلوان
یه شبیر دلاور قوی زور جهوی
به پیګار ګومرت به زرجبین آسو
کرن جینکوی هفتخانه هباد
کرک کباه چهو مشکل تمس سبب جنګ
کری کباه نمښ ګرزه ګاوسر
نه بوری سلاح کاهنه ریبن ننس
لمه کړ کینه جوئی صلاح بمهانو بوز
ته بوزنت دپس باز زال زرلن

بلبور رخش رستم سپین نشاد نز
مه جهوم پننه دښمن بنا ور دګاه
مه نس لنش جهوم زنده روزان مجال
بو مارن به کمبخت اسفندیار
نیم با سو در شهر ایران اسیر
پهونا جیف روزم بیټ نیړ بټ بام
ژه هر ګز مه کړ با ملکزاده مان
امس هونه کاهنه اندرین د پکهوی
بهنت شبیر زن بر سر زین آسو
سپین ماره کینناه جن د دیوزاد
نه بوری امس تیغ د نیزه خدنګ
نه خنجر نه لوک سنان کارګر
نه کاهنه پوفشه نس دیواهر منس
از بن شبیر دل دوړ زال زوره روز
به نیرنت مه بټ کینه جوئی کرن

مبارک سمس سین زبانیږي
بجالان ژه زبان فرښتو لوړه بر
سعوښ لوړه باډي تنسل لوړه
کړیس لوړی نیزه ستی ګانه بر
ګمراه کړس بیب دپیلو دیربا چین
ډیر کړس بیاه سرینه ځانښت نابین

۱۵

ښکلاه پیژب نه تاوتن پیچ ګر
شباښ بونیږ وانتاین ژه از
ازان سرو بری اګ اګره فراخ
لحمن کړک عزم رسن سنګلاخ
زره چهوي بس اړکي نیزه لګی بکار
اړکی خښم برګشم اسفندیار
اګی نیزه ابره ګرځه ان نه کړن
زوانا چهوار موده پیړن

بخاری سو دد رنج و محنت مری
خوان ښکس ګرفتار زندان کړی
امس لبوس کباه ماره اندر جهان
په زامنت زنجیم راز نهان
به مارن پیچه ګاه سام کار
مشکل هاښاه خون اسفندیار
د نیکښن زوانا

نه لس روزه اطفال آل و عیال
ژه از نبر گرځه کو ژبهاون کرت
گرځهی اک ژه سر زور دښمن لوبن
ژلن رستم ور بخشس اسباب بین
کولاه اک ژلوک از سر کوهسار
خدنگی د شاخ چو آفات نهر
شبا شب سو رستم انن ہیش زال
شفق شعله زد از سر بام شرق
کمر بسته رستم بناورد گاه
گرن کر یک ای شاه اسفندیار
بخامی مه گرځه لون مغرور روښت
بمردی بناورد گاه ہیر ښیر
زهیبت سپین زرد اسفندیار
دلس حاضر ور رستم پهلوان
سو ژن نم پشوننی بناوردگاه

نه جان و نه خانه نه دولت نه مال
سو زندی ژه بی زور ژبهاون کرت
کهنه ہیه ہیه بار گردان ژه نون
دیان نین فوراً بدر یای چین
گر گنه کرک واره شبرت نیار
سر فهر تهاون منهت آب زهر
سنهاه شاه گه ہیر و ہیر نه سال
ہشتو ہن شماس کتوی زاو سرق
بمب ان مردی سپین کینه خواه
نه بیگار من و نه ہهو کنا نیار
ژه بی ہیم از رستم زور دست
جهی رت دمی کر ژه راه گریز
دہن کس سنا دراو برکار زار
دیوک نم سو گومت یوی ہیجان
دہن لس ژه وچهه داره رستم نه ہیا

نشونن پیکان گی بناوردگاه
بیاده مه کس رسمی کیاه کری
سوار سپین زرت یا رزمی
بہو وہیم خون جاری منس
ہہو امت تهوی زخم کاری منس
نه زخمی بہو امن زرت زنه سان
نه چو بهته لهار نشس نس زیران

و پیس بیشمن ورا و نا یاد ژناه
پیس ہزبون زیر گنی گیاه بهه نار
ہیم آمر تهس بہت بجنگس نه برار
مر کیمن ہیه نه بار مه ضرب تیر
ہیم ہیومن ہهمن پیژن مانه تیر
ہیہ بیکس رستمن گرس نن کی گل
دزم داد کوناه کرم سنگل

١٦

کرن کریک ای رستم پہلوان
کرک مال زندہ بجادو گری
بو تہاوی ڙہ از ریزہ ریزہ کرت
دپس رستمن پازای پہلوان
بہ ڇہوک بل ڙہ بہنانہ بازی فنان
بصد زاروانم وزنان باربار
مہ ہیٹ روزہ اندر جہان نام بد
مہ کینہ جوئی ڙہ کر سینہ صاف
بیکدم ڙہ کر عزم ایوان من
آدہ دست بستہ بمی پیش شاہ
شہن بونمس تراوون گفتگو
بنی نہ صلح آشتنی نہ ورپہی
سین سہ راضی بزنجیر و بند
دپس رستمن بونی گنج و مال
شہن دبونمس مال جہ منہ لکاد

مہ جہم رای ڇہوک گوئتن نیم جان
مہ بوزم ڇہو اشناو در سلوری
کرک گیاہ آدہ زال واتی مرت
ڙہ ڇہوک بم خیالات خامی کرن
نزران سبت ڇہوک گونا فس کہنان
بخامی گڑنک مارہ انجام کار
ڙہ در سینہ ڇہوی کینہ نزنک حسد
کرم عفو تقصیر تہاوم معاف
بصد بار منت ڇہہ بر جان من
ولیکن بمی سبت لے بند و پا
بخامی مہ کر صلحکوی آرزو
اگر زندگی ون ڙہ منظور ڇہی
بیکبار رشتہ کرو چہ بجند
ڇہہ دولت زسام و نریمان و زال
مہ ڇہوم مال بیحد تہاہ جہرہ وبار

کرپس رستمن حیف ای نامور — اکی نیرہ تراوت او براں سر
بیا پی مہ لگ نیر دہیت ننہ دہ — کڈم نہ مہ از ننگ و ناموس آہ
مہ ذلومی اکوی زخم نیر خانگ — و دان پہوک نظر کر بناموس و ننگ
پس نم بگریہ و دان زار زار — مہ کر ظلم بر جان اسفندیار
ننف براز پوت مارہ بوگوس — بو ولن شما از کار لاچارہ گوس
و دان آ بہمن بنا در گاہ — زمبداں بخیمہ تولک بادشاہ
کراں آس نس زنگہ زنگہ زوا — بسنختنی نہ تخفیف ننس اک جوا
سو رستم بخانہ بر زال گو — بشادی مظفر نہ خوشحال گو
سپین رستمس آل و اطفال خوش — زوارہ فرامرز نہ زال خوش
دگر روز رستم نہ گو زال زر — بدربار شہزادۂ نامور
کرک نوحہ گریہ لولک سخت شور — وزاں لس و صیت سپین ورہ بور
دلوک پاپشاہن بہ لفذ بر آسو — بہانہ مہ کنو رستمن نیر آسو
ولیکن زبیدا گشتاسپ شاہ — لو پہوس و زفیامت لمس کینہ خواہ
بباذی نمی حی ہنوم انتقام — مہ در بیش تحریر لفذیر آم
سو در پادشاہی کراں وارہ عیش — نہ قسمت ہن آم بیت جا بہ پیش

[illegible]

بوول شاد بر کار لف بر جهوس	بو نا دان زلعبر و نا بر جهوس
بابران بشونن بافسیں و آه	ودان وانو نا بوت بهرت بیش شاه
بگر به زلک ورحر مخانه شور	سیں زورت و باد شاهن بزور
ونان آس ساری ودان زار زار	ببازی شهن مور اسفندیار
ازین گفتگو شاه شرمنده گو	جگر خسته وهم پراکنده گو
کرن دفن لا شه نسند زبه گور	سیں ختم رو بین ننن ورزور

داستان دیگر

زبان زمن لکهو به گستاسب شاه	بتعظیم شاهس سیں عذر خواه
رمه آسمنه مرضی به بیگار و جنگ	بکینه انوس باد شاهن تو تنگ
ذزامس در ولعل نه جهره ذبار	سیں تنگ نم مانو نه زینهار
رمه لتس مانو بانی بمی بیش شاه	نه بوزت زیاده سیں کینه خواه
برابر سیں تس تفت بر کار	درین دورنا حق مه بیٹ رو دبار
رمه جهوم نها مُنت ان بشونن گواه	پرز هوتس لو آسوسته جنگس روا
بو گومنت پشیمان شرمنده جهوس	بفرمان پذیری شهس بنده جهوس

[illegible]

19

بابران سوزن بربار شاه
شهن رخو سوار شوق اندر کنار
برازی ودون بهر اسفندیار
کرن مالک ملک مختار سوی

[illegible]

برابر لیدلان مال و زر پیش زال
پہ سال ہر کلہ ہیوان آسو باج
شہنشاہ کابل پہ تختو سال
لارل غرج نس زر کلہ ز زال آسو
پہ دوہشمہ کابل شہ ماہ کمال آسو
دیان نس تر کابل بخش کو
بکابل بولن کرہ از خانہ دور
نمس پش ول آنرہ نفرین آسو
درینغی زوی زال غمگین آسو

ژہ نہ ماإئی کال د بیش غم
مہ گرنہ شاد بر مرگ اسفندیار
نشغاد س کنوسی زی کمان پہ چہوی

پہ چہو قبران گر بیش نوی دمبدم
فنشغادون کہنت چاہ تہادُن بنابر
ژہ ما و افعی کہنہ تنغد بر چہوی

داستان دیگر

پہ چہو راوی روایت زدیگرانان
بڈاہ اک زنوم زمان آسو
دیان آس نس نا د آزادبسرو
نمس قصہ د باد شاہان تمام
مہ نمسی بڑہوم د استانِ شغاد
نمی د لو کنیزی اکس سوبت زال
سہ حامل سین زاو نمسی شغاد
دنان آس نس سیر تنجم وال
بہ بدبخت بدخوی انجام کار
ببازی کرہ خانہ مانہ خراب

الشہنامہ فردوس طوسی فنان
خبردار در ہر سخن جان آسو
سونہ احمد سہل درشہر مرد
د پہ چہم باد نسل د نصب اصل نام
نمس آس ساری خبرواره باد
بارام مایل سپین کبوتر کال
ستمگار بدبخت کان فساد
بہ بدخوی ویران کرہ خانہ کال
کرہ زابلس خوار در روزگار
بجبلہ د بہ پہلوانن عذاب

ولیکن بند بیر در کوهسار — بهر جا کهنت چاه ژه نهاوک نبار
نهوک نیز نه نیزه چاهین رون — مصفا سه ورنت داره نهاوک ڈونت
ببازی کرک عارضی فرش نت — زهر سوی نهاوک سر جاه ونت
بجبله سور رستم به نخجیرگاه — نند بیر پاولن در قعر چاه
شغاد ان شهس سبب کر مصلحت — رنمن بوی نند بیر کشیده کنت
بدربار شاه افسر واهل کار — بهنت صف لصف آمس انند رفطار
بجبله بهن دست بزرست آمس — بجلسه نشراباه بهن مست آس
بمجلس وئان آسو شاهس شغاد — بدنبا بهو کس مبانو بیه بوم زاد
رمه چهوم بوی رستم ببه مول زال — ببه کس اکس مبانو بیه ملک و مال
شهن ۾ دلو ننکار سوئی — بلا شک الاجی بلا دور باد
توی چهوک سٹهاه صاحب اعتبار — رمه نمم باج بوزنت هوان هار مار
بدانشوری کر نه پانی نجهال — اگر آسهک اصل از نسل زال
اده آسهک وارث تخت و تاج — مقرر ژه کنو آسهی میون باج
برائے بهانه کرک دراله هر — زلنت گو سو بدنوی بیرادگر
بزاری سو در شهر زابل دان — ببازی سو گو خاک بر سر لدان

نمس سپینت لشکر نهن بازدراو
شغاد ولن دیس گیاه چهه لشکر لکار
زه ڈلبشت نمس روزنه حال ہوش
رمه ماوون ومانغاه بدربار خود
دیس رستمن گیاه چهه لشکر لکار
هنن سپینت پالش نه هت نامجوی
سوئی شهر کابل سپاه بامراای
شہ کابلس تیز سوزان پیام
بجلدی بونهه پیس گرس علبزی
خوشی ہہی رمہ نہاوم لفرمانبری
خوشی ہہی رمہ کینسه بخشن یه ارج
نہ بوزنت شہ کابلی بردتھہ دراس
پیاده پکان دست لبسته او
عجب نه زنا تیر بوئی فزاب
بسہاو نم هر چه حرف خطا

زواره بصد ساز و سامانه دراو
زه سپینن سوراجه کر با کارزار
بزاری کری ولن سو جوشن وخروش
زه کبنزاه آفی عذرا از نیک بد
پیاده سواره زه هت نامدار
زواره هبه آونس کونس بوے
شغاد ولن سواره کڈن تیز رای
رہ رستم زواره نہهن سپینت آم
دیس شهر کابل ہنن ملک بھوی
بمثل غلامان کری چاکری
رمه چهه منه غرض کنهنه بخت وتاج
بر رستم انن تحفه نم ہنقباس
دپن نس شغاد ان وفی مسال
نمت آسه مالنسه سپنی خراب
کرم عفوا از راه لطف و عطا

شغادن نه شاهین تمس ها ووت
بکو هیسار نه رجای نخچیر گاه
ویان رخش چاهین کنشه فیو ریت
پهو فو نکان پیهان نکه او یکن
سر چاه رخش کرن بام رم
بصد کینه رخشس دنن کجه دب
دران شو زنم برو تهکن نزا و زهال
سپن سخت زخمی ز نوک خدنگ
بمردی کرن حمله چون شیر نر
سپن واره زخمی سواز تیغ تیز
ازان تیز خسته سپن نیمجان
دوشن پاره پاره سپن ریزه ریز
بچاه رخش افتاده هیو سرنگون
خرابی بهنت رستمس آو باد
بند هیر بازی گرد کهار هس

به نخچیر گاه دراو سوی بای هنت
پکان دانو رستم به نزدیک چاه
کرن نزاس ز هاطن چپ و راست دنت
دوان زنجه نه بیش ولس پنجه زن
سٹهاه تلخ کور رستم تیز دم
سپون رخش پر فور زناب تب
بچاه بیونه کو غیب تسن دمن نه بال
دنن پیرنگ رچاه تاریک و تنگ
زسر افتاده بچاه دگر
سر نیزه رستم سپن جای گیر
تن رخش هم رستم پهلوان
سر نیزه از تیر و شمشیر تیز
پکان رستمس زخمی جوی خون
پهو این کار از دست شاه شغاد
بند هیر حیله گرد مار هس

زشاهان ایران زمین کرنه یاد
فریدون ضحاک و افراسیاب
لوی آسولهر اسپ اسفندیار
چهوکیاه سو برمرگ دارو کرن
بهر کس چهو دست تقدیر کار
مه تحریر خود قسمتن پیش آتو
شغادیس دیوان ون په تقدیر آسو
فقط وان مه ان پیش تیر و کمان
مه هنو نام اندر بدن جان چهم
تسغادن خدنگ کمان آیزرو
سو تیر و کمان رستمن پیش آتو
تلن تیر نام خدا کرنه یاد
دیون پان پاس هناتر مه درام
مه تیران جگر دوشنه خورند کر
دنت ئی زتیره سپین دردناک

زکاوس کیخسرو و کیقباد
منوچهره جمشید زان آسو نواب
چهه کس پایداری درین روزگار
مه آسم تنهی پاټ لکهمت مرن
توهی دوان بگردان کهنه میون بار
فرامرز بانی هیو کینه مبا تو
نصیبس نه کهنه چاره تدبیر آسو
درندان لشنه بدزه اندر امان
درندان هندی یمه اوان چهوم
بجلدی زلت گوکلس زیابه رو
کمانی اکی آنته تم چیار گون
سوون تیره سپلتن چیار و شغاد
مه بانی هنوم دشمنس انتقام
شغادس نخ بوئی مه پیوند کر
سپین ماره بیچاره رستم هلاک

زواره به لوک در قعر چاه
تقاده دران چاه تحت کاه
به تحر کاه تیر سرو فن همو
بیان اکی جوانان فقط زنده زوو
تاهوی گودوان والو زندستان
بزاکنده گی تحت کلم پیر و جوان
تزاهل قیامت پیس آشکار
ذکر به پیچین شوی رستم کنار
بیچه ب زال دعا تم پیچین و
دغم پشت روی زمین تم پیین
دوان زال ذردشمس زالذار
شب و روزبی آب و خواب و قرار
دیپان آسوای رستم تیر گبر
زه چهوی وته دنون الان یکجنبر

پچیسم مانیک طفل معصوم تمام
زه دم پانو عمر الله ون صحی نیام
مه یجمو یشت غم نهال ایری
کی هی اتشن یمن اندو بال ایری
هنه یاوه بیمن ارگل آن ایری
زه معصوم یال سینه تقاه
ابنسک نهین سیکاره سیوه
فرامرز سوی کابل سکابن کرنه جب
بسینه سه یاره وده بر طرف جبها
پچکان سکه بیمن بیمن آن ایمری ایکیاه
بر یفن بیمن ودران هندی شکوان
نیا ولنن ور نیم ارابیکستان
بیستا فنه بی سارودبا بربر ل

تمام ازان بس ازاله برگشته غم
بیمن ازان بس نمس زبان و نبی دمبدم
ازان بشہپ تا ثم بیکبار آن سو
ببوانہ رود دابہ نہ زال آن سو
ازان آن بس نام بیکبنہ زاد ود ادو نسب
ودان آن پس ناثم ادو و نہ زاہ خنداب
سو رودابہ دیوانہ نہ دلبر
نرآکنندہ ازجہان و دل نجم
براه مفتضہ یہی کهن ان ترسو
بیگجانم سن ارات دن اسوہ
ببابارآ کوجبه سن دیوانہ دار
بیبدان اس بس مانند ابر بہار
اشتران آن پیبوں نہ از ابر تش
بیکبنہ زاہ پس بس سعی نش
سپیچ شتہ ...

لدُن رخشنوی لافنه بر شپ زین	بو نهه زابلی درای نس چارمیل
بهر سو لُک شور از ناله زار	چو روز قیامت سپن گیر و دار
گرک در یکے باغ مدفون وی	همه خلق شه نر بز بر خون وی
بناوک زری گنبد اِه خاص نس	جرک گنبد بس لعل و الماس نس
ذلک عاجزان باگرت مالِ زر	براهِ خدا بهر آن نامور
بکینه فرامرز بساز گو	بکابل زکبن پدر باز گو
سپاهان کابل کرن غرق خون	سراسر سرِ سروران سرنگون
کرن ملکبن بیگناه ریزه ریز	سٹهاه لوک ماران بشمشیر تیز
سو اطراف کابل سٹهاه خوار گو	ببه شاه کابل گرفتار گو
پهل نامدار از عزیزان شاه	شهس سان کهالن به نخجیرگاه
به نخجیرگاه ز تجهنی نامدار	نبیکبار زندی کرن غرق نار
بصد رنج نهادن نگونسار شاه	بخواری گرفتار در قعر چاه
نسند آل نا اطفال نارس اندر	سو مارن لدنت چاهساس اندر
بباد فنا کرنه کابل زمین	سٹهاه لوک مارن بشمشیر کین
سو گو باز در شهر زابلستان	کرنت خوار آواره کابلستان

دران حال نس سخن آن چنین
دوان آس ماران اهموکبن سیرون
نوبن از سرو سرو مرده مار
لدن در و مان مار مردار خوار
کبنرو نه دابو سو دیوانه حال
بینک زوده اندر شبستان نزال
اده زاه بیس به سوده نجشنوه لب
نه هیوش و نه عقل و نه آرام و تب
دنی و مفلس نال و اسباب زر
ته لرت سام برنام آن نامور
بابیموم گه گناه کرنت سنته حال
بپیو سام و نریمان رستم نزال
تره کم کم شهان پهلوان کرنته خوار
نبیبردان جمشید اسفندیار

وچھوپانہ بزیخون افراسیب شاہ
لیکن ماہ گم گم تہ ژاپس شاہ
لیکہ رسہ بر موجود در کارزار
تہ اندر میان نہ گرگین سوار
زبان کیت اسفندیاران عزار
کرن جنگی ہفتخانہ تراب

بہ تیر و غا کس ...
چھو ناموون تازہ مہ ازنجم ...
زبون آو زکرہ ...
زبون کار آیین کرُ ...
فداجان تہ پیان ...
لیکن فتح بر جنگ زابل ...
بکینہ نی ...

زہونٹ وقف موران ننہ مارن کیلب	ضحاک وچھن شیدا فراسیاب

داستان دیگر

چھو راوی لکھان مؤبد گستاسپ شاہ ۔ سو گستاسب شاہِ ہمایون خصال
بہ بام تس بہمنس تخت و تاج ۔ کرُن نجم بیاران خود مشورہ
مہ چھوم بڈ تمنا بہ زحال خویش ۔ تموسا روی جنگ کرُ صبح شاہ
سبانک زدیو کیوشان موُد ۔ کیوشان مارن شمشیر کین
ضحاکن بلہ شاہ جمشید مور ۔ بُنی خون ایرج سو تور سلم
بخونِ سیاوش کمس دوژ ناب ۔ تمی کینہ گل ملکِ توران وچین
بابران بہمن سپن پادشاہ ۔ کرن عمر تمم یکصد و بیست سال
دتن از سرِ کینہ فتنس رواج ۔ بو ون مالتسند کینہ جونی کرہ
زپادشہان بزرگان خویش ۔ ہنوکِ دشمنس خونکوی انتقام
ہاوتھ شنکس بہوی کینہ زسینہ رود ۔ کرُن دپو اخراج در ملکِ چین
فریدون شہن لیس بنہ تون ہور ۔ منو چھرہ نی مارِ تمم یکقلم
سپون سر بسر ملکِ توران خراب ۔ گرُس کینہ سہ زاہ و نہو سہ اوزین

۲۶

نمین آسکہ پھن سین ... جنگی ...
... سین ... بہ من ...
... لب ... من
... شاہ ... بچال
... زبان ... اراپ
زرا ... ترنشاہ ...

... ان ... قاصد ان ... اسفندیار
... کارزار ...

ننه شاه چهیامرت به پیگار زال
چهه نامی کنهامینس باوه کس
پچهولنس برسر وجان من اختیار
زر و مال شاهس لدن پیشکش
سو فاصد بجه تحفهٔ زال زر
دین باز برخون اسفندیار
بلشکر کرن حکم یکباره گی
بزابل ستنان تزاو لچهه لوکه هرت
پیاده نمس پیشوا زال گو
دبان دانو بهمن بالوان زال
دین نس فرامرز آتن حضور
ننه بوزت سو بهمن سین عین زهر
دران خشمناکی سین دارو گیر
شهن نس کرون لوت تاراج مال
بو چهوس شیخ فانی نمکخوار چانو

بو چهوس مرده دلخسته افتاده حال
بوون پیر دیرینه افتاده چهوس
بو چهوس پادشاهس سگ اغدار
ز دولت گزنمینا به شهزاده خوش
دبان دانو شاهس شه نیز نیز
ربه چهو منه زر و مال زالن بکار
ببازار زابل کدن باره گی
ببازار کوچه کرک بسته ونت
ستهاه پیشکش هرت زر و مال گو
پس و پیش زالس بزهین بانه حال
دبس نم تشکارس سو گومنت چهودر
ازان کینه زالس کرون سخت قهر
رتن زال بیچاره نهادن اسیر
بزاری و دان آسو بیچاره زال
بو چهوس پرانو پرده غمخوار چانو

سرن نشو یی جار شمس سست بکار
نسمی موری شمن آسوا اسفندیار
سعادیچه هیں مرده و دیبس زنده است
هے آیپاره حاجیت تیغ و شمشیر
پره پچه یک برسر مرده بکار و الشوران
بجه هن باچهونه ازسر جرم الطاف
مه شنی رشمن جهتمن نا و بر

نه بوزت بدل آکینه زبانه نیں
ننه عاشنه زنجیر فولاد سں
ہمن نه جلی سوار
ودرانه بر بکر باده بکار زار
سین نیز زابل به پیکار شاه
ابتن فوج زابل بنا دروند گاه
وتن داومردی

٢٧

بمیدان کرن زن وین کارزار
برو زیچم کرن بیکار بار
بفوج فرامرز گرن یا سخن
مقابل کس پیشرو او
زبیمان گگ

کرن حکم بهمن بپیکار داو
شمن ایس مردی پی پیشتر داو
دنگ داد مردی لیس شان
باران جهان هر آسو باده مراد
پیس نوی یالس هتی کینه نوی
زهبست دنگ اکس بین رو
لیس زردار گرده درومن
زبطوفان گگ سازی چشمه بیز
سمد ناواو شن داوا

سٹهاه لوک یارن شمشیر تیز
بیکدم کرون سارنی قتل عام
زنا ورو گاه بس اکس آیه وت
فرامرز فا یم بنا ورو گاه
سٹهاه لوک یارن شمشیر کین
دیهان موو گرتس بیکضرب تیز
لگی واریاه زخم کاری تمنس
سپن جمع ایرانیان کینه خواه
فرامرز آخر بخسثم طناب
زمیدان سوان اُرد شیرن اسیر
سو زندی لدن بر سر دار نم
دیهان اُرد شیرن به تیر خدنگ
فرامرز یامرت سو سر دار مود
کرن حکم فوجس پئی انتقام
نه بورت پشونن بدر بار آو

نه مردی نه لب کینسه راه گریز
سپن زابلی خوار مارک تمام
بزابل ژلت گو سوافسوس کهت
کتوی رووا ایرانین کینه خواه
سٹهاه زرو گردان ایران زمین
پیاده بمیدان سپن جایگیر
بهر موسپن نون جاری تمنس
گرک لبشته آخر بنا ورو گاه
الوک پیش بهمن بر نج وعذاب
بکینه کرس بهمن وارد گبر
آو بزان نهادن تگون سازنم
فرامرز مارن بمیدان جنگ
سو بهمن بزابلستان پانه لود
گزبهمن زابلس لوک مارن تمام
دیُن بهمنس ایشه لوتن ووا و

زحجت شیدن تا عهد لهراسپ شاه
نقطه سو منت بوی مرد کاری
تتن یان گاین بدر بار کی
پهمو نیزان تتو زمین دی تاخص و عام
شمشیر دی کرن ملک لهام
ز کشم گزشتان آیس تیزان زان
پهمو کیاه بسر ززنده مردی کرن

سو زابلن ریمت سکینه خواه
بهر دی کسبی زنده اندر جهان
عجایبت پهمو کیاه آنه بی شمشیر دن
به مردی پهمو مریس کفن تدره تن
نتهوی ارسمن مار اسفندیار
نتهوی کرنه پچاه نس تنگیا دن زنیار

٢٩

وزیران بنارج کرتش مناه
نه بوزت سو بهمن پراکنده گو
کرُن زال از بند آهن رها
بدستور نهادن نمش راج تاج
بفتح و ظفر بهمن نامدار
کُکان گو برابران زمین فوج هست
نمش در حرمخانه اک کور آس
ننه مالسند ناوتس چهره زاد
سه خوشروی نیتهر کرن پالسی
بهی بهمنس آس دلخواه نر
باتش پرستان به دستور آسو
کرن بهمن بام نیتهر سه کور
بجنتش سو بهمن گرفتار آسو
اژین اهلکاران ایران بیتش
بدربار بخشش نمس تخت و تاج

پهو کیاه سود غارت کرن بیگناه
ازان کار پانی سو نشر منده گو
دنن وار یاه لال تس بی بها
مقرر ز هر ملک باج و خراج
بشادی سپین سوی ایران تیار
کرن پادشاهی دری آتهرست
هما ناوتس کور مشهور آس
لسند مول بر حسن اداسو شاد
سو پانی سپین مشتری نهانه سهی
سه از شاه بهمن گیه باور
بهم خواب جایز نمن کور آس
بشکل و شمایل سه زن آس حور
سو نازن لسندن خریدار آسو
کرن کور شاهن ولیعهد خولیش
درین امر ساری سپین لاعلاج

ولو پانه ان قسمتس حل ژه کر | به تقسیم قسمت نو کل ژه کر
گژهینه ژه ان قسمتس زیاده کم | خوشی کرنه کت هیٹ کهوان جهوک ژه غم
سنی نه بجز امر حق ضرب خار | ژهینه اراده رسوا رودم نار
منفرد کرن لسن ہے روز ازل | ڈلبنه بجز خواهش لم یزل
بتقدیر برتم لبس به نهاون لکهت | پهچو بیومرت کنه نقش گومت کهوت

داستان دیگر

جهو راوی لکهان شاه بهمن مرت | هما هیٹ بر تخت جالاه کرت
بدانش بخوبی کرن انتظام | سپن شاه لهراسپ لپنی نازه نام
باحسان خلقن کرن عدل و داد | سپن تازه عهد فریدون باد
ذران باگرت مملکت افسرن | هژن حاضری پانه سرلشکرن
دنن توره دانشورن تخت و تاج | هنن توره زور آورن سیم باج
ننی وقت آبستنی آولنس | کهٹت زود آخر بخو زاولنس
نمس اک حرم محرم رازآس | بن بهرنس سیت دمسازآس
۱۶۷ به معصوم هیٹ از وطن دور ژل | مبادا امس کانه اکهاه ڈلبنه ہل

گرگ وارہ پروردہ معصوم خام
سود بُ نسن پنُن کارمان نہر
فقط لورنہ زہوٹہ ہٹ صبح و شام
سپُن فرد اندر نہرہای جنگ
شب و روز بانبر و تیغ و طناب
نہ ڈلِنت وہان آسن نشان و علم
نوی گو سود بُ بایہ شمشیر ہٹ
کہنہ پہ جھوس نچو کس مہ جہوم ہن تاج
زہیبت بجلدی نمی نو سہ حال
ہنوس زد رہ صندوقہ کوی مال نم
پیوس خوش لگوس بام و دست ملل
تولن نیر شمشیرہ گرز گران
پھرفن سو درشہر مشہور گو
گران آسو اندر دل خویش رای
آت اندر شہ روم از روی کین

مگر نس دربان آسن ذراب نام
سو لفرین از ین کار بیزار نر
سو زمانڈان اسباب ہن لگام
انِن زنگ کر کر سٹھاہ لوکہ ننگ
دوان آسو پہودہ لوکن عذاب
چھو ظاہر بہ در اصل تخم حرام
و نم پُز ننہ ون بوہاری زہ رت
بدعوی الحمن وارہ نم ٹہان لاج
زد ربای صندوق زمرد و لعل
انِن زیر قبضہ درو لعل نم
تھون گرنہ سامانہ اسباب چال
پھر کس سو لوسبنہ زوری گران
دلاور سلاحشور مغرور گو
گزشہ کینسہ نشاہس لنشہ زمانہ ٹہ جای
دبان آو بر جنگ ایران زمین

سو بہیچو ف ازن شاہ ایران گو
سز من نمی نہ روی گران
سکہ نمی بسینت ہت بر ہیتہ آرو
نمی خنجرہ ایند زمین کارہ آشنا
سہ ران ہمہ انداز بن بابہ ایند زنگرنہ
عہدہ بار بہ ایند زمین بنگ بار
دلیرن بین نسن زنہ کوہ بود
دلیرن نسن زر ربان و دولت ہمہ
نہ سوین بسین ارر ربان و فیاد نفوس
سز نبنیح باران آسن ملک ایران

۳۱

یار زمین سو بی صنیف افسر ایران
بعد از آن ہمہ جزینہ دیران ایران
کو ایران ہر جای بابان ایران جنگ
چھو جنگ ہا رسم ایران یاد شاہ

دربن کار تختار نتاون وزیر
یاوران پیسن جمع برنا و پیر
سمن آسی باری پیلہ داریح
بدر بار نم وجس کی
بہر بوی جاری پیسن علم شاہ
ائی پیس اکھاہ تو ملازم پیاہ
دنی یاد شاہ لنس وچھان ظلم
بنجم سلاح و بلا
بدو نیم فتنہ شہرو گو
زبن پر زہ وار ابر مردو گو
بہ تہوی انشہر درباہ و گو
کین نیر براسپ تازی سوار
کمر بستہ بر خصمن شہریار
بود ڈلینہ لشکرہ شاد گو
نسند وصف پتس ہمہ کر زیاد

بپہ چھوی رانکوی نو ملازم سوار
ملک کر وزیرس نہ اتنا آشکار
پڑھوک زیر دیوار داراب شاہ
نہ پوچھ وراست بوزان سپاہ
لیکن چھ نس شہ اعتماد
ازان تیہ بیدار گو زشنواد
زبان سارہ وی ازغیبی آواز
بپار لیم پک نہ اکیہ بار

بدربار شہ منگناون سوز ود
ہما از قدو قام شہزادہ خوش
سوڈ لیشت کردن اہل کاران بیان
مقرر ہوا جب کرت پیش شاہ
بہ بیگار گو فوج ہیت زشنواد
گرگ در بیابان رانس مقام
دران شب کرن ابر باران پیو
نہ نس خیمہ خرگاہ فی سایبان
سوداراب از آب بیوار گو
سٹھاہ پرانو ویرانہ دیوار آسو
بدیوار از غیب آئی آواز
زہ تل بیوٹ ابرانکوی شہریار
مباد اسن دانداوک ضرر
دوبارہ گئی ناگہانی خروش
چھو داراب ابرانکوی نامور

کمر بستہ داراب ایستادہ رود
نہ نیزہ و نہ تیغ و طناب خوش
بصورت چھو داصل نسل کیان
سوداراب داخل بفوج سپاہ
کمر بستہ بر جنگ کین و فساد
سمت آس ڈیرن بہت خاص و عام
سوداراب خاطر پریشان گو
نہ در فوج کبنسہ نمس سینٹ ازان
تنگ آوتہ زیر دیوار گو
سو بوسیدہ افسانہ کار اوس
خبردار چھوی ہوش کر امتیاز
چھو داراب شاہ بہمن یادگار
کہ ای کہنہ دیوار ٹھہراو کر
کہ ای کہنہ دیوار کر ہوش ہوش
خبردار چھوی نیہو نہ وانس ضرر

بظاہر چھ تنہا ہمت
پڑیوک تم از حکم سیر داریوی
بدربار آمن حضور
زدوادہ الٰہی بہ کن
رقیبو سوداراب عالی نژاد
الوک نیزہ در خیمہ زشنواد

مفصل ولس گا زرن داستان
دیان کروزیرن بدالس خیال
بلا شک چھو شہزادہ از تخم کے
ذتن داریاہ دولت و مال لس
سو داراب تہاون پہدار فوج
سپاہ ہرت سین روین کینہ خواہ
بصد کینہ جوئی بہ پیکار جنگ
سپاہان رومی بشمشیر و تیر
زہیبت نبہ خوردہ رنجور رگی
کرن از دم صبح تا شام جنگ
کبوتر فرو رفت از شاخ سرو
سوئی ڈبرہ داراب گردن فراز
تمس ہیٹ جہربان گور شنواد
کرن لس ہمرداہگی آفرین
دران رات رالس جگر خستہ آسو

ز ولم طفل از آب صندوقہ سان
وچھن بام دار ابنوی خط و خال
پہہ آثار شاہی برخسار وی
کرن جہربانی بہر حال لس
کرن ایل سالار سردار فوج
ہمرداہگی بنا وردگاہ
کونی زن ائن قیصر روم تنگ
ائن تنگ کوتاہ کرن داروگیر
پراگندہ دل لس نشہ دورگی
بنا وردگاہ رومیان آئی تنگ
یکین گشت در آشیانہ تذرو
ابنا دی زنا وردگاہ آو باز
سو خوشحال کوتا سین شاہ شاد
زر و مال بخشن تمس گرنہ زین
ہتی خولی رومی کمر بستہ آسو

٣٣

بفضل آلٰہی شمشیر کین
صبح فلونہ روشن سین آفتاب
لدن بر سر شب شبرنگ زین
گمر لبنہ گو نیز گرم و ستیز
کرن فوج رومی ٹھاہ غرق خون
اُنن نہ شمشیر داراب ناب
پراکندہ خاطر ملک فیلفوس
تنبہ خوردہ لشکر ہنہن باز گو
زرومی اُنن باخ ناراج مال
سلاح و سلب خنجر و تیغ و تیر
نہ ڈلینت ٹھاہ ننا دو گو زنبواد
وزیران اکھاہ سوز بیش ہما
بہو در اصل زن نسل اسفندیار
رہہ سوز مسر رومیان کینہ خواہ
زہیبت شہ رومنی سو رل

رٹن ملک ایران و توران و چین
دپان دہہو سو داراب از فرش خواب
کرن وارہ صیقل شمشیر کین
تولن ہر طرف رومن رستخیز
سپین قیصر روم آخر زبون
دپان مو و رومی سپاہ بیحساب
بفرمابنری دا بونم باخ کوس
ظفر یاب داراب ممتاز گو
زر و سیم و دیبا جواہر نہ لعل
اُنن مال و اسباب بیش وزیر
زر و مال بیحد بداراب داد
بناگہ رہہ نیش ہ انوہرن رُسنماہ
لسند حق نہ حق زانہ پروردگار
کران خوار آوارہ رومی سپاہ
تنبہ خوردہ لشکر ہنہن بو زرل

ازان آب جاري ڪڍان اڳ جوءِ
باران زمين شهر آباد گو
ائين پادشاهان اطراف تنگ
هائين شاهي ڪرن انتظام
شعيب دلاور دانو فن آسو
پيهو لکهمن سو بو بادشاه عرب
سپاهان جنگي نمس آسو پڇهه
ائين ور تصرف نمي نا زبان
شهن بوز سوزن سپاه بهر جنگ
سو بيچاره آخر سيئن سرنگون
ز فتح عرب مست و مغرور گو
بصد ڪينه وائين به پيگار گوس
ڪشونه ڪڍان سبت فوج هجوم
بشهر عمور به رومڪ سپاه
پياپي ڪروڪ ترن دهين ڪارزار

سو ڪوهسار آباد گو چارسوے
پهو موجود مشهور دار اب گو
بشمشير از گرزه گاو زنگ
ڪرن رام گردان گردون تمام
نسند بيم شاهن سطهاه سخت آسو
ڪرن ملڪ گيري نمي روز وشب
ڙٽان شير زورن ڙٽان آسو پڇهه
نسند و بدبه آسو اندر جهان
شعيب دلاور ائين سخت تنگ
نسند ملڪ ساروي بشمشير نون
بمردي بهر ملڪ مشهور گو
ڪڍن فوج سوئي ملڪ فيلقوس
ڪرن نعلبندي به پيگار روم
سپين جمع ابرائين ڪينه خواه
بشمشير باهم تولڪ گيرودار

سپاهان ايران ائين سپين اندو سنت
وڏي جنگ بر دليران رومي شڪست
ملڪ فيلقوس سپس شهاه فوج جي ملڪ
بنيه جتعو رده انجاي پيگار نزول
ستانڊ بهبه عمو به جنين فاتحه ...
رئيس ملڪ سارني دارابي ...
بلا چاره نيم ...
وڏو ملڪ ...
ادو ملڪ ...
قيصر بر ارب ...
پڇهه ...
تجامن ...
نباز دادارا ...

٣٥

پڇو عمي اشهن ...
مرادم نشه رومي ...
سو ... باران بازر
وهيم خواب ... زمين سرو ناز
ديان نس ... اوين ... دين
نري ڪمر زول ... منشهن
چڪيمو ... علاج
سين سرو ... بادزاه
لڪجن ... تن دزاه
باران نري ... ايه باز
ڪرن جبله مالس ... سرو ناز
نودارب ... انگه قرار
رئين مالس ... دنه زاه نه وار
باران ... ڪس

بابران زمین دوردارب شاہ
تصرف بہ ملک دارا نمود
ز نفس نہ ناگہ سو دارب مود
بابران کرکن صلب نفر بیار
زواراب دارا سپین و پنچ دار
زدیگر تم زاو دارا نمس
تم در حرم خانہ دارا نمس

پچھو کھمت زودہ سالنہ چار ماہ
آدہ در آسمان دور دار سپین
پرن بر سو بڑ شہر یار سپین
لین راج یامت رنگ تخت و تاج
رشاہان ہمن رسم باج و خراج
ملک فیلقوس ن برسنو رسال
برار الدن دولت و ملک و مال

بابران سپین بام نورنادا	سوکھہ مو کھہ ناہبدِ ٹوٹھو خدا
رژہ زنگہ ناگہ پچہ زاولنس	حکیمو سکندر کرک ناولنس
زتنجیم بوزک نمس نیبک و بد	دپچھو آفتاباہ بہ برج اسد
سروج آسو در برج شیر زبان	عطارد بہت سنبلن درمیان
شہ روم لشا و نور سندا آسو	بدنیا نمس کنہنہ فرزند آسو
کھٹن رازنم ان کتہہ پردہ کر	بہ شہزادہ تم پانہ پرورہ کر
بہ روس اندر آسو پوشیدہ راز	دنی مختصر بہ پچھو دورو دراز
زحضرت نظامی پچھواں انقلاب	بہ تم تھا و در پردہ اندر غلاف
پچھہ ہیت جا بہ ہر عکس ساری نبل	انک حق نہ حق زانہ رب الجلیل
پچھو سار ان ہرن محرم راز سوی	پچھو آگہ با انجام و آغاز سوی
بغیر از خدا زانہ کس راز غیب	پچھو واقف پس و پیش بالا و نیب

داستان دیگر

روایت پچھو راوی کران معتبر	ازین راز دارب شاہ پچھر
سکندر زتخم کیان اصل آسو	زرادی سو دارا بہ سند نسل آسو

بدنیا زه هو آسنه کاهنه شاه ۔ لشاهان بنک صاحب دستگاه
اگر بادشاهاوک بدل هندمن ۔ بنه نزاوه هن اده فرزندمن
بنک بام ازتخت خود تخت گیر ۔ ارسطو بچو میبانو کرزان وزیر
کرون وعده اسکندرن باطبیب ۔ پهوی حض بدربار تهاون قریب
نه بوزت کرس نمم شهاه دعای خیر ۔ زه اندر جهان آس مانند شیر
مه وانن زه پیٹ کبنسه بند ذنزدور ۔ قدم چانو چون تهر قبرن زبور
سکندر جوان سرو بالا سپن ۔ بنو پهلوان کیونژ کالاه سپن
دبان موذناگه سو سلطان روم ۔ غماه سخت پهو اندران مرزوبوم
سکندر بنو مالک تخت وتاج ۔ بمردی دتن تخت روس لے ولج
گڈان واریاه مالسند غم هنن ۔ دکهس بهوٹ نه ماتماه سخت تنن
سمی لس نشه واریاه هوشمند ۔ پرک بادشاهس نمود غط دبند
بدربار آنک نمس تاج وتخت ۔ بصد شان وشوکت به نیرو بخت
چو شیر زبان بهوٹ برتخت زر ۔ سمی روبکی افسرو نامور
کرن تازه آئین انصاف وجود ۔ جهکن دبارزن آسوماران رود
کران روزوشب عدل نه داد آسو ۔ زخوشنوی اد پرت اکهاه شاد آسو

بیٹن ظالمن پم طرف داروگیر
سمن سوی ارسطوی دانا وزیر
میبان اپنیس لو‌ای آسیس پی
نبی پاشہ راس بسیرن اژ هسی
ادن بس بیٹھیس سمناهی
زوس بمیس ژهیس تهنه بارانکی
فقط رودواندر جهان بیادجار
چهین مال نتر پیچین بیس
بیشان پنجینن پامرید
بحسان ادبری الہ ووی
بحسان دجود پنجان انهادی
بک وون جهان انداسیزوی

۳۷

ته مت وتن اوته پس پند
رحمن هند نی کرن انده وند
افت اندر کرمسح اوتن اضطراب
بجلدی لدم باج لوزت حساب
بجا آن نه رسم دراه پدر
رٹت ملک ته مال وجہ پدر
بر نسو بردی الیک رسم باج
تهوی بالسندی تخت وتاج

دگته اده صاف سودم جواب
لدم پاپن لوزتی ادم ار
گوته غیرتس کی اندارت گاه
لوزتی تتن پکنه پهتی پیاه
ذلت سیم من لزوم نمتی
کرک بزه قربان اتی پارط

دِمِن کِینسہ لور وکوی تخت وتاج
زِنلچی سِپُن نیرہ چون آبنوس

پرت نامہ اسکندر و فیلقوس
بمرذی کر پامال با فوج روم

دِپُن قاصدس کُن سودای شوم
لو پھہوس ہل وُگنڈت بہر ایران و روس

مَہ زانُن سکندر چھو ما فیلقوس
زِ نوک قلم داہس پارہ کر

دبیرس دِپُن ژل قلم تیز تر
پھہوس لشہ شاہ و گدا لا علاج

لکھہس لیُن چھو مالک بین تخت و تاج
ژہ ہیو پادشاہ تخت دِلس پالکی

سو خالق دِئی لبس اکس مالکی
بمی جابہ کینناہ سپن دربدر

بہ شاہی چھنہ کینسہ ارث پدر
زِ خامہ کرُن روبہا موی ہیر

دبیران ژولُن مو قلم بر حریر
کرُن مارہ از دست خرگوش شیر

بنام خداوند بالا و زیر
لکان نس کرِون بوذ نا بود سہی

کڈُن جان از پشہ نمرود سہی
چھو معلوم ابابیل فیل

کرِن نار فرعونسی آب نیل
سو پانی کنہ پھہاوہ ناوُن تھہس

رٹُھی ژپ بہانہ کرُن اژدرس
غذا سارہ نی شیر نہاوُن لہس

بفیل دِمان ذرّہ ہمت جہس
مَہ ژل وَلِ ژہ بینس فکس دایہ کرو

گدای شاہِ دارا مہ کر لوت شور

سو قاصد بابران زبین بازگو … پراکنده شاهِ سرافراز گو

بجلدی کرن جمع ساری سپاه … کران آس انئو لشئُ زادِ راه

پراکنده دارا بنذ بهر جنگ … سکندر بکبنه کمر لبنه تنگ

بجلدی کڈن فوج از راه مصر … بکوه و فلک زلن اران آس کسر

شهِ مصر روبه سپین فوج همت … زهر سو کرن روهمن لبنه وت

بمیدان کرگ نا بکی هفته جنگ … بشمشیر آئوک شهِ مصر تنگ

بغارت سپین مصرین داروگیر … بزاری دوان آئی برنا و پیر

مقرر کرت باج آئین سال … سپین مصر کوئی معرکه انفصال

دو منزل بابران زبین بزگو … دبادب سرکبنه شمشیر گو

ازین پیش دارا باهنگ روم … کرت آسو در ملک پارس هجوم

زایران و لوران نمس سنت فوج … بهر سو لکان آسو دریای موج

ذنوک ڈبره نزدیک آب فرات … تمن راو لشکر و جهان و بنهه رات

درین مخمسه اندران مرز و بوم … دیان وانو لشکر هنش شاه روم

بپارس بله آشکارا سپین … زلشکر خبر دار دارا سپین

بصد کینه هر سو کرن لبنه وت … بونهه بیوط ساری سپاه سیت هت

٣٩

سو ہوا بہ در فوج دشمن ایا
زوانشوران بہ جھو از عقل دور
زروئی سکندر ژٹان جن تہ دیو
دپان داہن مالشراون بہ کرت
ات اندر بدربار آنک شراب
پرازجی دلوک قاصدس جام جی
تہوں پیالہ کشیدہ اندر بغل
زُن پام تم پیالہ خالی کرت
آسان پرزہو شہن قاصدس وننہ راز
دپوس تم جھوئی زہم دشہرمن
سو پیالہ اگر آسہ لعلو برت
تتہ پاٹ خندہ کرت اورہ یور
ات اندر انک خوان نان و طعام
سوپس آسو رومس گمت باج خواہ
سپن ات سرن فاتش اندر جلوس

پتن پان درنار سوزان دیا
بو جھوس از دلبری سلطان غرور
بمردی جھور سنم بہمت چوگیو
کران آسو سروا ہن مصلحت
سپن گرم مجلس لعطر و گلاب
تولن ژور پیالہ نمی بہ پی
دوان آس تس پیالہ انت بدل
بحیرت سپن ہمنہ دارا کرت
کرت پیالہ خالی دوان جھو کنہ باز
رمہ وچھو مُت بدربار شاہ زمن
چھنہ اُس ہوان باز خالی کرت
زدربار دارا تلن پیالہ ژور
ضیافت کھوان وانو نزدیک شام
پھوی وانو نا گہ بدربار شاہ
بہ قاصد چھوا سکندر فیلقوس

نبہ خداوندہ سرتو ناہ پرتیں نستہ مندہ گو
زجنبن پچھنب شبہ تیمن سری جان آنگ
نبہ ٹہ تنسبا نہمران سری جان ننگ ژوش شنہت
نبہ جنگ وندہ ژراپر تسکن ژنبال زند
سسکندر تیمس لیتہ تیر نہ رسن زنبال داران
نیرجان نہ جس نتمن دولت و مال نیون
نجار زندن جس نتمن لیپرسس نتکنیونہ ٹیال نیون
ہمبیان ایرن نیلاز لار
سکندر زدن بہجس ایپین جہان آنگ قرار
دشمن نہ نمن آنکن اماراو طمن
ہمت اینتی منسب نپپ زن ارام طمن
سلاح و پیلب زنپیر زن طفل نترا
ولیب نبینری اماں انیزن مال ارا
اننعمہ تنرہ ایپیرن مال ارا

سکندر ٹھاہ شا خوشحال گو	جمع لشکر شہ دولت و مال گو
پراکنت ایرانیاں دربدر	کرن مارہ از تیغ و تیر و تبر
وزیسوی کردا رہیں مصلحت	بجہرم بہت لشکر فوج ہنت
زہر سو کرن جمع فوج و سپاہ	سپن روبہ لشکر ہنی کینہ خواہ
سکندر زدارا خبردار گو	سپاہ ہنت نمس بہر پیکار گو
بشمشیر و خنجر بہ پیکان تیر	بسختی کرن داہیس دار و گیر
زشمشیر اسکندر نامدار	ژلت گوژن باز راہ فرار
گلس فوج نہ شہمنتی اوول	تبہ خوردہ دز شہر اصطخر ژل
سودار اپشیمان گمت سینہ سوز	بسیلاب غم ایرہ دن تیر روز
بہر سولدان نامہ پیغام آسو	پراکندہ بی خواب و آرام آسو
کرن جمع نم افسر و اہلکار	رمہ جہوم با سکندر کرن کارزار
اگر توہ مہ ایتوفت باری کرو	پہہ کیباہ تیر بہر نیباری کرو
بہ پہت بروٹھہ ایرانیں بوزہ بام	کرو دن ہناہ نیرم نہ ننگ و نام
زہر سو جمع لوک دارہ کرن	نبت بہر شایستہ کارا کرن
بباریسوم آواز بہر جنگ	بمبران سو کرو میو زیادہ ننگ

بغارت آنکہ رومیو نیر نہ باز
دلیران ایران لیس بہ آرہ کار
انک ژنزہ دابہ کبیران کنگ شاہ
ننگ لوٹہ دارہ عزیزان کنگ شاہ
لیپن ننگ دارا ز ناموس و ننگ
بہن نکس پای مردی نیباری جنگ
بسی نکس ژنہ افسر و اہلکار

تنکہا سیپن زنان لیس پایمال
لوگ پیش دارا تنہ حال حال
اکس راہ دولت بیس نگاہ
اکس نتہ نم بیس بارش نم
بیس تاج گہہ پاہو دو راس
اکس روہ میو نہ نیمزن کو راس
پراکندہ پاری و دان زار زار

ازان نامه دل تیم گرٹ ہ ودم
این نم از سیران النمز دویم
دنیس رفی تموج نه زواره راه
بکمال بوزن بد برادرت
زپرو خلق اسکندران آزاد کر
زنزان نم بامه کہین نامه باز
برانش لکهن تہ اس نامه باز
ڇهو افسوس ابک شاه گردن فراز

بیه زنزه دابه کنزان من
بکمال بوزک عزیزان من
عزیزن مرگ بیاو ناحق ادا
نمه گژهه بر ترای مرزم رضا
فقط نزاوا برانس باز نم
ژه رٹ طبیع ور زودن تعال گژ

برؤئی جهان اِس سین روسیاه
رڳوک رومیو سالو آل و عیال
به کرمُٹ اَسِه آسوها باجمیع
فقط اِس ڇهه آواره ازننگ نام
گرن آس پرزن سین خانه دار
ڇهو بهتر کرن با سکندر صلاح
اَسِه گڈهنه ون دولت و مال و زر
ژه لکهه شاه اسکندرس التماس
دیوه نزاوه ناسالو آل و عیال
کرُٹ زوره نس سینٹ شاها فساد
نه بوزت سین شاه دارا خجل
لکهن نامه نم شاه اسکندرس
ڇهو مردان بمردان نثروار جنگ
ژه ڇهه پرده لکن من هندو ننگ و نام
عداوت با برانیان کوت کال

به داغ خجالت زلی کردن زاه
گره سان باد ولت و ملک و مال
ڇهو نه ون اَسِه نمه مالک طمع
شُرن هب بنی روکمی اوره مام
خرن اسپ تازی سین زربار
دیوه اَسِ خلاصی لبواز بلا
فقط ننگ نامو سکوی چاره کر
ازان نامه شاه سین چالو باس
نمس آسنه کنهنه کنهنک خیال
ذلوک ملک نه مال و دولت بباد
براکنده کونار سوگو غنه دل
نُسه فاش کر کینبه مین بس
زمانه وڇهت مردسی ترو به ننگ
به دنیا ڇهو نه کنهنسه صبح و شام
نمن نزاو اطفال و آل و عیال

[illegible]

[illegible]

درین دور پس مانه فرمان میانو
بس آسه سر سر یمس کاشه ژما ی
اگرچهی پر چهیُن ننگ و ناموس و نام
مه لر باجنه روز در ملک خویش
وگرنه گزنک در جهان در بدر
پرنت نامه دار اسطهاه ننگ گو
امبرو و زبرو ولو نس بار بار
نههن مشوره دا ههن مالو نه
سکندر شه روم کشورکشا
رٹن مال و اسباب تخت کیان
زجه دو سخاوت کرن شاه لوک
شهن کرابیران ایران طلب
مرفع کرن افسر و املکار
بهر کس دلاسا مدارا کرن
د پلوک تم بو جهوس وارث تخت و تاج

اجهن گاش جهوم سوی نل دجان میانو
سر و تاج و افسر ژهنس نه بر پای
مه سبتن ژو کر صلحکوی انتظام
ده نش ذن بفرمانبری کرنه عیش
رمه والوی نکهه هوش کرهوش کر
سواز ننگ آماده جنگ گو
لرو شاه روس زر و مال دیار
شهر روم تم ٹاره کنهه آنو نه
سپن بام ایرانکوی پادشاه
با پران سپن دور خسرو عبان
زراحسان شه زیاده آبادلوک
سپن گرم محفل بهنگام شب
ذنن مال و دولت ثمن جهره دیار
فراموش ببداد دارا کرن
میراث پدر مال و اسباب و راج

[illegible]

٧٣

سپاہ ہنن بہ چھوی برہندوستان تیار
مہ زورہ ناحق پتن و یان خوار
کری پام ابرانکوی پتون ویتہ
سپاہ ہنن بہ عازم چھو برتہم ہند
نہ تنہا وی گل و گلشن بلستان
نہ ہنزہ نہ ہندی نہ ہندستان
نہ روزی کرنہ تارا سن شکرن
ژہ آسک پیگ گمیانہ نخوتہ ودل
نہ تنہا وی بت ودیرو دنہم ہند
کری فتح ابین لستانہ وزند
ژوی بروتن نہ نام کرن الماس
بہ تزبیرت شمن تخرو دارا آس

دپوک دارہن بازا ژنگ و نام
گژ ہیم ضایع ابرانچی افسری
پتھہ ییم ہفت لشنی اسہ باجدار
مژن چھوم مہ بہ ہنر کرن چھو مزاج
زہ بوزت بزرگان ایران زمین
دلیکن زبان لبنہ آوارہ آس

بو چھوس ننگ برجنگ قایم مقام
مہ چھوم دا بہ پانس لفرمانبری
پتھہ ییم آسمت اسہ خدمتگذار
دما شاہ روس بوزن رسم باج
درونی سپین سخت اند وہگین
بخاطر گران پن پنن چارہ آس

نامہ نوشتن دارا بشاہ ہند

لکہن دارہن شاہ ہندن جواب
گرن سلطنت میان سارنی اب
مہ رو بہ لگمت سہس سینی شال
چھو افسوس از گردش روزگار
مہ دنکن ژہ امداد یاری کرم
بامداد سوزن سپاہ بہر جنگ
گرک بد دربن کار پہلو تہی

مہ برکینہ جوفی شہر روم آم
لشمشیر مارک سپاہ بیحساب
پریشان کرنس پراگندہ حال
گران چھوم مہ برابس گگراو لار
بمنت سک داغداری کرم
بوچھوس ہیرہ گومت منگان وڈ بہ ننگ
بہ غیبی بلا شہر ہندس پہی

جواب نوشتن شاہ ہند سوی دارا

۴۴

لکھن بازہ شمر شاہ ہندن جواب
سپاہ سوزنس [illegible]
ژہ آن بانہ [illegible] گرہ اندہ ودنہ
سمنت فوجداری [illegible] مصلحت
بت [illegible]
شمس [illegible] سکندر ژہ ودن [illegible]
[illegible]
سمنت دارا [illegible]
[illegible] حملہ [illegible]
[illegible] دارا ان نامہ [illegible]
[illegible]

ڏيان بوءِ اخبار اسڪندر ان
توءِ ٿيا بہ در شهر اصطرح روءِ
ٻهر سو ڪري لشڪر راه گذر
ڏيان شاه دارا بنا ريڪ شب
ڪرڪ رومبو بند در شش ڏره
هزار فير تهن سوءِ ڪرمان ٽپ
چڙهي است تس رومبو باو لار
قليلاه سپاه تس پس پيش آس
زه زن دارا هس آس نزديڪتر
چهو مشهور ماهيار جامو سيار
ٿيپن ننگ باهم ڪرڪ مصلحت
ٿلو پڏ دليران روحي رٽن
شه دارا هس تخت برگشته گو
بجنگ آوري تهو سنه باڙي جنگ
مقرر بند هير ڪاراه ڪرڪ

چهو عزم هندوستان دارا ڪرن
پٺي جوءِ دستور بر فخر رو
ٻهر سوءِ راهي ڪرن معتبر
ز ڪرمان زمين دراوسوءِ لشڪر بيب
گرفتار در جنگ شيران بره
سپاهان ايران نره هٽ ڪوڪ هٽ
پراڪنده گو فوج ايران فرار
دروني گمرت خسته دليش آس
ٻهر ڪار تس شش نهي معتبر
ز دارا دوشي صاحب اعتبار
گرهو ماره ناحق چهو ڪيا جارحت
چهو سهدان بهت آگه ايران ڪين
ته شورده جيران نه گشته گو
بفرمانبري جيله جهس شرم ننگ
نمو عده بر قتل دارا ڪرڪ

ڪمي ڪري سپاه بہ دارا امرت
بني پٺ ده انجام ڪارا آمرت
سڪندر آسيہ گرشته مهربان
ويه مال داره ولت بيه ڏاه ڏاران
بر عاشمه بڏارا سين سين ڪنيه جوي
لصد شاه دارا ڪيا ليڪ ايس ايس هن ايرون
زروي بانجعو شاه پيس ايس خنجر جفا

۷۵

ڪوٺ ٽپ پٽ موبيجاره دارا ٿي
نزاري دو ڏن عاجز پس مٺ
بيڪار جام ڪري چاڪ چاڪ
سو تهزاده تباه وده ٽهن لحاڪ
لوٺي ٿ ده دارا من يش ودن
ڪرن ٿم رڪاس تتحل لت
انه نيوڙت ڪرڪ نيز بسته
شهن دو ٿمن وعده بر مال غرور
انم نشتڪ گورمت وڏمان
باه جهان

غنیمن ملک شهاه مال و دولت ونین
سمی شهر ایرانی امل کار
امیران و سرتن کئی فوجدار
سکندر لیسر تخت جمشید لن
نه درڪ کر زاویه شیدلن
ونن جلوه بر تخت شاهنشهی
ز وار اکرن فتح وارا ہی

باران جهمن روز ماتم ننی
جرن لعل و یاقوت الماس نتی
شهن لدی کنده اغاض نتی
کوگ دفن نزدیک کاشی کئی
لوگ دراهمن سوی ایران کئی
سندالاش ورثہ تزیب الرکر
بهمن کی ردی بهر زاری کری

ٻُڌي ڏيس ڌاهين دور گذر | لبت پاتشاهي ۽ سرور گذر
ٻڌائي ڏيس شاهه اسڪندرن | ٻو ڪنهن جهو سنه دعوىٰ شاهي ڪرن
نه جهوم راج ڙماٽڻ ٿا ماناج مالن | ٻوان پڇهو منه خوش بزرين جاٻان
ز يونان زمين منگنا وڪ طبيب | بلڪنا ڏيو ه صحت آسي نصيب
ٻوٿا ها ڪري زنگه زنگه علاج | فدا ٻو ڪري دولت و تخت و تاج
ٻو آسو سنه شاهس ٿهن ڪينه جو | ٻو جهوس دي حقيقت شهس سخت ٻوي
جهوئي ڪنهه غرض پادشاهون | اُڀهو ڪن بجا جهوم منه فرمان اُن
ڏيوس ڌاهين پاز الشهر پار | ڇهولا جار ڍر ڪلڪ تقدير ڪار
وني ڪيا ه منه جهوم لگمن نه ونه گرٿو | وني ٻو اگر ٻو زه ٻڪ عرض مياٿو
اول فانڊن هي زه ول انتقام | دوم ڇهزه مياٿس گرس ننگ فنام
رهن واره ايرانڪوي تخت و تاج | ٻنجو ني زه بر تخت ايران رواج
پر ٻري جهي روشنڪ مياٿ گور | سه ڏجوي ٿنيو ٿزه ڪزان ضرور
ز روشنا نجو روزه هي ياد گار | مگر گر زه ٿس ناو اسفنديار
فرڪ تنهو نه آئين لهراسپ شاه | ڪرن تازه تزدين گشتاسپ شاه
ٻه ٿم ولن نه ڪر شاه روين قبول | ڏنن جان هر سو ٿو لڪ تال و ٻول

جهان ساری کرن شاد آباد
پهرین کنہ بیو ساری بنیاد
یشب پا سپاه روجاسوس سپار
امن ٿیو ٿمن مرده دیار
ونن مرد و محنت کرن نحو انتهم
ٺناد بیب نبی بین ذاراتهم

ٿنیو آبن ایستن نفعڪ سسب
دو لوی ڪالدن ساري شان نعمت سبب
شنهس خلق میمون ایستان ارن راج
کاو جان میمون تجنن ایس باج و تیڪ
نبین وار ه سب ساڻ بهمن واڻ ٿبب
نهمن بهمن سڀ ٿن ماڻ مدارن ٿيرن ارن غيب
فتنهنس منن باج ارنڪ زبان ڪالب
قهباب آرمن ڪاتجير سلب

بشوکت سوزان ماج دار اصفہان ‌‌ — بروازدر و لعل یاقوت نوان

کنیزان رومی نزہ ہنت نازنین — ببہ اوڑہ ہنت زیر دیبای چین

دہین آسو دیبای رومی ہبار — خزانہ لدن واریاہ نقد ہبار

منجم ہمس سبت سوزان وزیر — بہرکس دنن پرنیانی حریر

پکان واژ ناہید در اصفہان — بشادی سبن شہر اندر جہان

وکالت بشکوی دار اکران — وصیت ہمن آشکارا کران

ہمو نہاد فرمان دار البسر — کرک از طلا غرق دیوار در

کلڈک مال وزر از شبستان شاہ — در و لعل مخنہ بہ تمکین وجاہ

سوزک روشنک نزہ نہ دابہ ہنت — سٹہاہ گنج در زر مال و سرمایہ ہنت

بجاہ و حشم واژ نزدیک شاہ — ہمو در یکی برج خورشید و ماہ

بمیزان برابر سبن ماہ و مہر — اکی زرخہ گو دور چرخ سپہر

با بران زبین شاہ فرخندہ فال — سر تخت شاہی کڈان کنیز کال

لگوس نہ ہنت نس باران فراز — دیان اسں دنیا چہ نیا پدار

غرض آسو نس سپر دنیا کرہ — گز ہمنا مہ کنہ کال دنیا سرہ

کنیزان و ناہید نہ روشنک — زر و مال و اسباب ہن یک بیک

٤٧

سکندر شه روم عالم پناه
ګردون هندوستان وار شاه
کرک ئې هومه لښکر بېت برګا د جنګ
ګرګ ئې تنګ ته روزنه نامېس ننګ
بس که آریه اقبالجی یاوری
نمن کښ کرک کیاه زه بنګلوری
خبر دار ئې هومه کرک کار زار
بر دی انک ئه نمس بېت بار
چې هول زدی بولت خدا نترس
دېکی نم نزدن ګی فتحنه
مفصل ئې نم واره تعبیر ئې بار
د ئې هم ئې سخن ئې بنا ب اضطراب
تعجب ئې هوم عښن جادوګری
بهس آب ناګس نه اندر تری

بخواب ئې هاهم بهنګام شب
زن زبا کهسان ګاډه نس آب هېت
ببه ئې هومه در خواب شهراه غنی
چې بنبا کران آس نم کاروبار
شیم خواب شهراه ئې هوم نامدار
قلبلاه نمتن منر ئې هومن ننډرسن
سنم خواب ډلو ټهم ګراه خوب نر
دو سوبه کهوان آسواب د ګیاه
نزه خم وانمی راز ټهم بخواب
نمن دول منډوی آب اکسی بران
ئې هم بارها ننت لالن بربری
بخواب ئې هم روزای پخته کار
ئې هم ګاو ګوسالسی دو ئې جوان
سټهاه تازه ګوساله چالاک و چست
ببه ئې هومه اک ناګه چشماه بخواب

سر آب شخصاه ئې هوم نن لب
ئې هت آب نرلښه ننوی دراېت
که دمه ئې هم لوک ساری انی
ئې هم واره مشغول زکسب کار
مګر واراه لوک ټهم بیمار
ئې هم نم بمار ونه نه زیاده سست
ئې هوم انس ذوروی دو سوبه وسر
نه لنس لول سو ګلین نه لس هیچ راه
اګوهی آسو خالی نه دول آسواب
نه ګو ګم نمن دول نه کهه انت هران
نمن نه ګمی آت نه آنج نری
رمه ګاواه ئې هم آس ګوساله دار
ازین کارها ئې هوم مه حیران اوان
ئې هم ګاو آواره لاغر نه سست
سوهو کهمن نزنت لس وبنش آب

بجلدی آرس عنتش [illegible]
[illegible]

[illegible]

سو قبل ڏمان آسو سلطان روم
بجلدي ز هندوستان هيره باز
ڏٺهن ٻس ته ٻه تخت بيگانه شاھ
گراھ ڇهوي ڏوان آميس بي شير
نه شهزاده گنهگار ڌر ٿيمل ڪهڙ ٻلا
ڏنگ سارو ي تخت فناخش رواج
ڪبر تهان گو جلوه پاڪ ذات
ڏٺهت يم ڇوان نٽ ٻلمان اڏ ره پور
گڏان نيره ڏهقان آتش پرست
ٻهن دوستان اڪ جهو ڏاه نزي
حڪيم خرد مند يونان زمين
ٻه نيره پيغمبراه از عرب
سو آسي خدا ترس يزدان پرست
بد نيا ٻين ڏين روشن ڪري
ٻه ٻين ڏٺهن تشنه ز ماندان آب

ابه پاته سوي اندرين مرز بوم
گڙ هوس پيش از راه عجز و نياز
به دنيا ڇهو هر ڪبيلسه بيٺ ڪنه خواه
گراه ڇهوين ڏوان بره مان ضرب تير
ٻائين تخت نم اڪ ڪسن پٺه بيٺ
ڀنو ڪر همه مو نئي لاعلاج
جهه ساري ٻلمان نٽ نماڻي تمنا
نمڪي ٻين رسم وآئين ڏور
سو يزدان پرستن ڪره زود سٽ
مرتج سو آئين موسي ڪره
سو جاري ڪري ٻيڪ آئين ٻن
بهر ملڪ ڪوشش ڪره روز و شب
به يزدان پرستي ڪره لوڪ مت
جهان تازه مانند گلشن ڪري
سو زول گار ڏلشت بصد اضطراب

زنانه ٻنه عاقله هو شيار
جي ٻنب آرشه ٻين ڇوار ي غبار
ڏبان ان آرسي ناناسه ٻنپسه دانه ڏي افسري
وڏ آرو ڏوٺ سيه ٻيس ٻهي ڪبري ڪلو يار
ڇيچڻ ٻن ان ٿيه ڪي آسه خير ڏي گران ڏن ڏار ڏگار
زنانه ٿيه ڇوي ڪي آسه ڏن ڏار
ٻر نبا ٻرين ٻي گلو ج پرسن ڏٺه ڏنياه ڪني آرني
عرضمند دلوانه ابان
ٻين ٿيس ٻين سو دهند ٻان
ڇچڻ ٻن ابه ٻيس ٻيه ڏرميان
نه ملپست ٿيشر مرچيا دوميان
نه ٻيه ٻيرت ٻيارنه ٿنيدريٽ
ڇچڻ ٻيس ٻير ه ٿيو ڪيپسٽ
اٻمار ڏو نهڻه ٽسه تسه عال
زنانه ٻنه جا ٻين ڪسه ڪمال
زنانه ٻنه آرنهدو جال
ٺيمسڻ ٻين نسه ٻيٺ آرنهدو جال

ڪري ٻين زياده محتاج دانشوري
نمن پي ٻنرت ٻيٺنده اڪسي ڪران
ڏٺهن ٻين ته ٻه دريافت اسپ دوداد
ٻجاٽ دن ڪران هر طرف جستجوي
دو سعد ٻير آزڪرد نفراز
نه ٿس راه ٻين ٻيل ٻول ٻراز
زمانه ٻنه خلق طامع ٿيٺه ٻين
ٻين فقر ڪران نپر پاس ٻري
ٻين خلق مجبور ٻراه ٻنه ٻيپس
ٻنڪ اڙده راست دلو لعين
تنها ڪرن ڪمن ٻنه حٽ تو ڏٺو نه
اتقي نه ٻراي خواجه مار
نه تخم و ايمه مي ٻياره ٻهن ٻرن
اڪري آسو خالي نه ايه ٻرت

نمن دُولن هندوی آب اکسی بالن
وزین بس نه زین دو وقتاه بنی
بنک بُد زر و سیم انبار ڈبر
دُنی لس نه لور رسو رب الجلیل
وچهنت گاو گوساله اسی چهاو دود
غریبن نو نگر کرن لاره لار
وچهنت هو کهمن ناگه گومت خراب
شهاه آسه نادان بیعقل و رای
زکینه کرن خلق بغا لمنس
گلن نه زلن خلق راهِ فرار
بس انگه بنن خلق آسوده حال
بهوالجلال اسکندر فیلقوس
باخلاص لس لاگ فرمان پذیر
درین روزها شاهِ رومن غلام
شهر روم در ملکِ هندوستان

نمن نه کمی اَنت نه هرگز هران
تهیدسنت چندوه چندان غنی
گژهن کر تهیدسنت اکدانه سیر
نمس گوهژه نول نه سکه نیل
زٹهس آسه کینس ٹهلن ای بد
لهس سهه نته آسه امیدوار
نهر ناگه چشمس پراکنده آب
ز سنگینه سینن اندر شیر جای
بهرسو زلن فتور و غوغا لمنس
سو ظالم نه آخر گژهه پایه خوار
بنک و ولت و سیم و زر ملک و مال
بوان سبین هرت لشکر روم و روس
سو بهوی بادشاه ول ازیم لاگس وزیر
وپان واتو هرت کید هندس پیام
بصد موج آمرت پوهوی فوجه پان

تی زه تهوی اوت کمت غرور
ان تهوک زه لن اسن نشه دور دور
الکی دون کتهن پیٹ تهوم فاخیال
ی زی کهمت کرن انفصال
زه یاتن اسه لس بفرمانزی
ته ان لن کو تحکل ادری
لکن پهوی تخت یاو زن بار
نظر مت پیین سن بلسته زنان
وگرنه پیاه مت بلند آن جنگ
پیین ره بیو تهوم بسته تنگ
و لس کید بنن پنه چهانیه پادن
سهس بیت نبو پهاس کلادار
امه بژ عیو تهوم ممنزی جاکری
کرس انزل و جان فرمانزی

نبر می کهن شاه رس جواب
ربی پاد شاه اسکرو ون کهاب
همیشه بنا مید و اقبال اس
بدو زبان شاه دولت تحال اس

فرستاده پيغام هنن بازگو
ڏنُن قاصدن وصف ههڙا جيند
ڏنُن بام تم کي هنن جواب
ڏيان آس آ ٻاجهه کم ٿورڙي چيز
سوزن ڏريند هندستان
ڏيهس عجائب ڇهه کم ٿورڙي چيز
اِلو تحفه حاضر بدربار مَن
هندستان قاصد نيک پي
سنانده کرک کي هنن سلام
ڏنک وصف اسکندر فيلقوس
بشاهان جهه نه کيس هٽ کنيه جوي
کرس ڏاهن عذر فرمانبري
ٿه مانن تُسند آنت امان
بجلدي الڏس تحفه تم ٿورڙي چيز
ڏرين ملک تُس کنه جهونه احتياج

سڪندر شاه گوشه سرفراز گو
تسند صلح پر پادشاهسن ليند
بمضمون نامه پين اضطراب
پسند همه پادشاهان عزيز
کرو دارالعلوم ساري دليل
وڃهو تسندي حال واحوال نيز
رکھ بو اگر آس درکار مَن
بر کيند هندي تعجيل گي
برسم فرستاده شيرين کلام
امس هيو جهونه کا نهنته دراوم ڏرس
ڏروني امس صلحکوي آرزوي
سپُن غواربانی بجنگ آذري
ٿه پٽ گو مهربان شاه جهان
جهه نا ديده يم شاه امس عزيز
ٿه جهوي انده ونه هندوي تخشيج

بصد کینہ برجنگ گژھت قنوج
دراتم کرن نعلبندی بفوج
تولن تیر از زورنای دہرس
تہ نوازن چشم سپین سکندرس
دلیری مہ چھوم ینت فتح بہ ہم
کرن کیاہ پیادان ایران تہ ہم
بمیدان مردی گژھ کارزار
وگرنہ پھوس ایستادہ تیار

سپاہس تحریر یوزن قیاس
سواران جنگی یمی تیتھ پاس
تیمن تیز زابران تہ ساحل رس
دہ دہ ساس تس یمی خاص آسن
بیہ دہ ژہ مہاراج ہندوستان
دلاور پیرہ پیرہ جوان

سپین شاد از جام یاقوت
شہر روم نازن خریدار تس
شہ ہند لعل و درود بار ہت
کرن تم باداب وآئین کلام
شہن بخش تس واریاہ مال وزر
برستو تس ہند کوی تخت وتاج
وزان یس کڈان از ہندوستان فوج
دو منزل یکپت وات نزدیک بام
تمہ تس ون ژہ حاضر سپین تیز تیز
سو نامہ برت فور لگ بخبلہ فی
بمسنی لکھن بادشاہس جواب
ژہ از جنگ وارا مہ گژھ یوت مست
مہ گژھ یوت غافل زِ ثیران ہست
ژہ ساری مہ گرید ہندی خیال
اگر پھوک ژہ عاقل ازین ملک تیر

ژٹن درلغل سرو آزاد تنگ
چو بلبل سپین محو گلزار تس
بدر بار دار اشتر بار ہت
بدا تس بانجام عرض سلام
ببہ باج ہندوستان سر بسر
مقرر کرنت تراوتس رہم باج
کرن عزم ہیگار شاہ قنوج
بنامہ کرن شاہ فورس پیام
وگرنہ ژٹن ہیس راہ گریز
بعینہ لگوس تیل زان نبلہ فی
بظاہر ویان پھو بنہ رنگ ژہ آب
بخامی مہ ژہین صرفہ آلن دست
بروندان ناگہ مہ گژھ یاہی بند
ژہ گنزرنت دنی دولت وملک ومال
پھہ ینت جنگلس واریاہ ژہ شیر

[illegible]

طلسمی یاوه وان نتنه یک فوج
سپن کیهن رو به سپن نشانه قنو
بپته بهت ش ترت پر پاره آسه

کرن نم ز فولاد و آهن تیار
برن شور بستن طلسمی سوگر
بیه گرنه گردنده گردون تیار
کرن بسته گرنده گردون گرس
ز حکمت سو زوره کرت دور گو
طلسمن بت تدبیر باون شرار
نه گردون سو گونا بهرت جدا
کهت گو سو گرنا کوی آسمان
به لشکر یک ناگهان نا ره زرت
بد بینگو نه گردون اسپ و سوار
سپن فورلا چاره زان شور و شر
نجات پترهن از وزیران خود
بمو نزا و کهت نام غیبی بلا
وزیر بو دپس بادشهریار
دگر سو بیناسنی آن پیش

طلسمی جوانانه گرس پرت تیار
کرن نم جوان شور ماهر تره پر
بگردون لدن تیز اسپ سوار
اشاره کرک تیز رومی شهرس
برابر سو دلشکر فور گو
سپن تش گرس زشکم پیده‌هار
تزلزل سپن نبوت نزاین صدا
وست بهو سو در فوج هندوستان
ز تن خار نمنه پاره گے نیلوت
وزیران طلسمی کرن اک هزار
پتن فوج ساروی دهین کورکر
الم پیش مه رو بهو حال بد
چهو کیاه چاره تدبیر کرنو صلاح
چهو کرمت بمونو پچانه تیار
بمیدان طلسمی سواران خویش

۵۳

دو باره بهو یک کمینه تو واه
سپن رو برن شاه هس بن و رنگاه
بمردی گران آس ناتمام جنگ
نه کما تر شاه مظفر نه کمانه او تنگ
نبی زنگین والوفن بل ننه
هنون زبایه در گفت بد لاجهو
و پاین بمو بتخت سلطان لنگ
ممش سپن کس او بازی جنگ
پته زنگس قیصر روم به
بس ززا نا تا زیاو ک پیاد
لرن من تک نا تا ززدی و طلس
ز لو شفق قبر سرخی بس
لیپا مس سپن از پیسی نقار
نمو تاف از تا فز دل کوه آب

بناوردگاه فور گو دور هست — دلاور سپاه صاحب زور هست

سکندر سپهدار ایران روم — هکبنه کړلن سیت فوج و هجوم

زمیدان لړن شاه فور بس پیام — سبن هکبنه ماره بیچاره عام

زه نه بو بمیدان کړه کارزار — بهه کیاه آسه لشکر بکار

نبه ملک سوی بس به داد گر — بمیدان کړه معرکه مختصر

به پیغام کړ شاه هندن قبول — مقرر مکاناه کرګ عرض و طول

زره نال لاګن دو شی بادشاه — سواره دوان ګے بناوردگاه

کرګ وعده نهونه به کانهنه پیش — بجز زور شمشیر بازوی خویش

سبن تمم چو شطرنج روبه زه شاه — بشنه سیت تمم اکی اکس کینه خواه

اکت کن سکندر چو غرنده شیر — بتنکن نژان فور هندی دلیر

کرګ ګرد ګردش بناوردگاه — بکینه دوان آو هندک شوشاه

بصد زور شاهس فتن ضرب تیغ — ازان کینه در سینه رودس دریغ

ضر ګو نه شاهس هبکنا موی — فتن ضرب کاری بآن جنگجوی

برابر بیکضرب کرلش زه چاک — بغلطید در ورطه خون و خاک

بمیدان مظفر سبن شاه روم — کرن حمله بر فوج هندی هجوم

ہزارانہ انکہ پیش ننہ بربسر افرن
شہہن نال دتو یاگرت اگرن
غنیمن وتن واتتا یرن انعام شاہ
نہ بہس تنک نال تمم دعاگوی انعام شاہ
سبن تمم دعاگوی انعام شاہ
سودرھے آسوا کی افرہ نامراد
شہہن تہا بوی ہندکوی تمیر باد

لرک فورنوی دولت نال در
ازان دا سادی سبن تنا یم
باحسان راضی کرن اہل تہم
سپاہ ہست بملک ہندوستان
سکندر تمن یرتہ بان گے
فورکرہ قبر بانری یون ویتہ
سمت آسہ آی ساری بزرگان ہنہ

بدنیا چھو ننت جایہ ساری شرف
پیچھہ ننت جایہ خاکی نہ ناری ہمن
سپن شاد اسکندر نامجوی
کرن عزم دیدار بیت الحرام
یکان رفتہ رفتہ بعیش و طرب
بکعبہ کرن عمرہ وارہ طواف
بیکجا کرن جمع اہل عرب
بکعبہ دراو ونت نظر قنتب
سو از کعبہ حاضر سپن پیش شاہ
دپن بادشاہ جہازو ہمن
خزائمن آسہ لاگو بیداگر
شہن دزینن ملک فیز نمن
بیور خزائمہ سپن کینہ ور
جمع گی شہن لشہ اہل حجاز
رٹن برکنار سمندر مقام

چھہ دو امت تمی نشہ ساوی طرف
پگہ ننت بدو نیک ساری سمن
بدیدار کعبہ کرن آرزوی
ہنن بیت فوج بیپاہ خاص و عام
دپان واتو با فوج اندر عرب
سپن دل صفا لسن چھ آئینہ صاف
دنن مال قیمت کرت روز و شب
دپان آسو حضرت خلیلن قریب
زیور خزائمہ سپن داد خواہ
چھو ملک بدرارث واتب ہمن
تمی نیون مہ ملک ملک بدر
زیور خزائمہ جہازو ہمن
بشمشیر سارن کرن مختصر
کرن نم کہ ومہ شہن سرفراز
بجدہ جہازن کرن انتظام

[illegible]

پهوساروی زنانن اتهه کاروبار
بجلدی کرن فاصداه اک نبار
که ای شاه اندلس ماده نشغال
چهه مردان زنانه ونه زبر پای
زنانه اگر ڈبشه مردس بخواب
زه چهینا خرونه گوبنا کنن
کرنه ناسوئی شاه دار الخیال
زهرو زایران و هندوستان
بیکلخنه ویران کرن اندلس
چهوئی بخت باور مه کردانه نبر
وگرنه بمروی لکربنه روز
سوزن نامه هرت فاصدنبررو
کرن نامه باوشاه پیش تس
بجلدی لکهن بادشاهس جواب
مسه زان پرت جابه دارانه فور

فقط مرد جنگی سپه بیشمار
لکهن نامه بر نام آن نامدار
پهوسهه ونه در غار و بیشه بجال
زنانی پزه مرده سنز باوه مای
ایس در داڈ جن بیس سرآب
گژهی هندکس شاه فوراً من
پرزهت مازه کونه فورلوی جبال
مه چهم سبت سوارنه پهلوان
بکبنه سپاه هت تو آماده چهوس
دله ون گلن ون گنڈت نگاسار
پهه لب تشنه شیران جنگی هنوز
ده منزل بدربار فیدافه گو
سپن از قسه روم اندلسه لتس
مه گژهه تلخ البشاه گردون رکاب
مه چهم همت جنگ ازدست زور

بتوفیقِ خالقِ زمین و زمان رازقِ انس و جان

نسخہ حکایاتِ شاہانِ عظیم الشان و مقالاتِ عبرت انگیز بنی نوع انسان

مسمّٰی بہ

شاہنامہ کشمیری

جلد ہفتم

مصنفہ عبدالوہاب پرے حاجن

مصنف شاہنامہ کشمیری و سلطانی کشمیری۔ دیوان وہاب وغیرہ

حسب فرمایش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب

مہاراج گنج بازار۔ سری نگر کشمیر

در مطبع دین محمدی الیکٹرک پریس لاہور باہتمام ملک محمد عارف چھپا۔ اور نور محمد پبلشر نے سرینگر سے شائع کیا۔

بسم اللہ الرحمن الرحیم

شاہ نامۂ کشمیری جلد ہفتم (۷)

کرگ شہر ویران لوٗرک قلاہ
کڈک از قلا متندی باڑ شرُ
دپان ژاو اندر قلا شیر گیر
جواناہ اوک ناوتس قیدروش
سو شہزادہ قیدافنوی پور آسو
سو آمت درا ملک لے سرسری
پراگندہ آسن ہنھن خوار گو
ہنھن بوزُ قیدافنوی یہ یھو پور
بتدبیر قیدافہ آنن یدام
کرن تم بیاران خود مشورہ
ژمنن نال ون نیطقون تخت من
دین حکم برگشتن قیدروش

سپن خلق وربند ہیند دام بلا
زر و دولت و مال و اسباب گرِ
عزیزان فریان آنن اسیر
زہیت سوزن گومتن ژرپوشن
ہتس ہاگہ فریانی گوہ آس
بد دبار فریان بہمان گری
بہ نذان زو می گرفتار گو
کرن با دل خویش اندیشہ دور
بردی ہتس ملک و دولت تمام
یو فی الحال پانی تماشا کرہ
بہن مست و مغرور بر تخت من
یہ شمشیر واز گرزہ گاو گوش

دتن تم لکهت پادشاهس قرار لمس قید روشس سیٔن ذمه دار
کرن تم دوشی باتشاهس سپرد پراکنده گیمت دوشی روی زرد
دیوان بوسه تم نیطقونس کهورن بهیه بتن وعده تم مال و دولت کرن
توهی قید روشس سو همراه گو دپان نیطقون لاگهتن شاد گو
هتن سیت ده زن رومی سپاه باندلس تم وات شام و پگاه
بدربار قیدافه گو قید روشس دپین ماجه ای زیرک تیز هوش
وی کیاه بو فریانوی حسب حال سو مارک ته نیوهس بتاراج مال
بو روز اس درجای تنها کهتت تنتی اس دوشی باته آنک بتت
دتانک شهن حکم ماریوس خون مه از شاه ضامن سیٔن نیطقون
تمی بونه شمشیر کرس دها لمس داده بوی ون جانک بهها
سو چهوم سیت از بهر باج و خراج بویس نشه لاچاره چهوس لا علاج
یه احوال قیدافوی داده بونه لبا ساه کرت مست و مغرور ونه
بعد ناز ساز کرن تیز تره چو شیر تیان بیوٹهه بر تخت زره
کنیزن کرن داده زرین لباس ستاده تهون پیش و پس اکزه ساس
فرستاده شاه ایران و تور بدربار خود منگه نادن حضور

۳۷

بخامی ژه چهوک یوٗت لاگت دلیر
ژه واسی اندر رام گومت شکار
تہ بوزت دپس شاہ روٗمن جواب
کمین بندہ پادشاہزادہ چھوس
ہہ ہوساسہ بدتس چھہ خدمتگذار
اتن پیش تصویر شاہان دہر
سو تصویر تھاوٗن مس بیشتر و
زہیبت پر اکندہ غمگین گوہ
ننندیوی ڈیشت پر پیروی زانہ
بداشس دتن پادشاہس قطع
ازین پس بدینگونہ ای شیر نر
مولی زاہ کہٹت ژ ونہ آفتاب
ولیکن لکھیت تھاو تحریر می
شہن دتو وثیقت لکھت تیز تیز
اگر تھاو قید افتی تس ونت

کرک کیاہ لگوک سخت دکام شیر
اہی کیاہ ژہ وَن فوج لشکر بکار
بخامی مہ وَن تارِس آفتاب
سکندر نہ لیکن فرستاد چھوس
ژہ ہو چھس علامن اندر املکار
دتن قاصدس نش ورہ دارت لقمہر
بعینہ وچھن شکل خود مو بمو
سو از کردۂ خویش شرمندہ گوہ
پہو پیومٗت بخاطر امس خوف نیر
کرن تس بہر حال خاطر جمع
گژہ مک تیہو نہ تنہا بجائی دگر
فنٹت نیرہ از پردہ ہائی حجاب
مبادا بکینہ انگ گیر می
زہیبت سو دزت براہ گریز
یہ کت تھاو وَن وارہ سین کہنت

ان قید اسکندر فیلقوس
بہ تندی سو کرماجہ از پیش دور
کرُن وارہ تس سیت شیرین کلام
مہ چھِہ ک از دل و جان و ایمان عزیز
صلاح چھوم کرُن کنہ تس سیت جنگ
ہتن افسرن ہنو ہنوی امتحان
چھِہ بہتر دمو تن بفرمانبری
کڈُن بے بہایت زگنجینہ مال
بیہ تس دِتن بی بہا تاج اک
سمو سیہ تختِ گوہر نگار
بیہ ساس از خنجر و تیغ ہند
زری پارچہ ترتیجہ اونٹہ بار
بڈیرہ بہ اسباب راہی کرت
چھِہ ئی کینہ کیھ میانو ون صاف صاف
بہ طلینوش نادان و معصوم خام

بمردی دمہ سکہ بروم وروس
کرُن قاصدس عہد و پیمان پور
بوچھس خاک پا چان کمتر غلام
بوچھس کمترین خاکپائی کنیز
ولو نوہ مہ کیھ باز تس ہیڈ ننگ
دلیس سازوی حکم مانن چھو جان
کرو نہ ہمتس سیت جنگ آوری
دُری بی بہا سرخ یاقوت و لعل
گرانمایہ جوہر ہمس اک دو لکھ
بیہ وادیاہ ہون ہر تسکار
زراہ خود یاہ شت نہ اکہ شت کمند
زہ ہت مینشہ خوش رنگ تہ شیرار
گرُن عرض تس عذر خواہی کر
کرُم عفو تقصیر تھاوم معاف
سو نوکر ہیئن گژھ زان غلام

بوٗ آسوس فرستادہ پانی گمت
بوٗ قیدافنی پر زہ ناوُس صنزو ر
بنمنہ کرُن وعدسی پیش ووٗسس
مہ کنھہ چھومنہ وَن کینہ چالوٗنی دَس
ازین مژدہ طینوش دِل شادگو
شہن کڈ نہ لشکر بدامان کوہ
سرکوہ شہراہ وچھوک دُور تر
نہ فصل و زراعت نہ کانہہ کشتکار
علف خوار مردم ببالای کوُہ
بجنگل بہت خلقنا ہبشمار
ہتو برہمنو یام وچھ فوج شاہ
یہ کُس آو نہ کیاہ چھو مطلب اَمِس
سَمِت تام گرُ برہمنو مشورہ
کرُت دولت و مال و اموال جمع
اَسہ فقر و فاقہ شکیبا نہ صبر

ژہ آسوک نہ راز نہان زِندہ ہُت
ہمتس سیت چھوم کرُمتن وعدپوٗر
مہ کنھہ چھومنہ برمالِ دنیا ہوس
چھوسی بو مددگار پیرت مشکلس
سو خوشیا ٹھہ درخانہ آباد گو
دو منزل پکان گوسٹھاہ رات دوٗہ
وچھوکنہ زآباد جائی اثر
نہ سودو نہ سودا نہ کانہہ کاروبار
بیاد خدا بیٹھ ہُت رات دوٗہ
ہمہ برہمنان فارغ ازکاروبار
دپان آسن باہم یہ زانو نہ زاہ
دمو کیاہ بنہ چارہ شب اَمِس
لکھوک نامہ الشاہ دانشورہ
گرزہی کیاہ اَسہ چھوی کیاہ طمع
نہ پرواي گرمی نہ پرواي ابرہ

طمع چهو ڪي لوان زيري ڪي عادت ڦلين
چهو والان طمع ڪرنه صاحب لڪ
وداين ڏو دنيا طمع منه تهاو
ٽي ٿهاو شيطان ٻي طمع منه تهاو
نه چهوي اندر طمع ٻمن اختيار
ٻيرن ٻان ٻپان ناحق آڪرن

چھو بستر يه خاڪ مهين خاصه نرم	نه پوشش چهو آفتابسي زياده گرم
يه فرش زمين جاي آرام خواب	چهه آسايش شاه گرمي آفتاب
شهين ڏيو متن آشڪار و نهان	يه ڏنتو چهو گياه زياده اندر جهان
خلايق خدا اين پيدا ڪره	ٻمو منزه چها مرده يا زنده ڙ ر
ڏ پوس برهمنو بازطاهر چهه ڪم	يه طاهر چهه کهه قطره از آب ٻم
يه دنيا مقابل رهٽن زنده اڪ	چهه مرده گرو روايد سايس لڪ
شهين پيرڙهو متن باز از نيڪ و بد	چهه اندر جهان زياده حرص و حسد
بدنيا ڪرن ڪس عمل جان چهوي	ڪرن ڪس عمل با خدا زان چهوه
ٻمو ڏپو ٻمو ڪرنه ماڪس طمع	ٻمي نت ڪنهه منزه بيرن شمع
بيه جان سوي ٻمنه سرمايه ٿهاو	بيه ڪينه ٻمنه ضرر و اٽا و
کهوڙي ٻيس ٻمس اڏه کهوڻن جن اٻس	دلس ٻمتندي ناوه ڪوي ٿهاو نس
گناه چهوي اگر نڪ شه بيگانه مال	ڪره ڻ وفات چهو هستي زوال
چهونادان گر شهان از طمع آدمي	چهه حاصل زڪين و ريا برهمي
شهين پيرڙهو متن باز از زاد	چهو ڪس چيز انسي زود وار
ٻمو ڏپو طمع يم ڪرڪ در بدر	ڏپان چهوي طمع وت جمع مال ڪر

زوال چهوائي چهه پيري ضرور
شهين ڏيو ٻمن يه چهوڙ از عقل دور
نوڏن ڏرڪ چوائي غم گس علاج
چهه نبي چهه نبي خبر نيستس احتياج
چهوڙ نبي برهمن نبي نجي طرح غرض
فقط اين منزه اليم پيرچم
ٻمو ڏپو پان ڏيا يم گوڙي مسخره
ٻمو ڏپو چهه اندر ڪار دنيا

برونٔہ زمین لُس اکھ ماجہ زاد
بہارس خزان ہم گلس سیت خار
چھو ناچار ہر کینہ آخرہ مرُن
چھو پرت چیز سٕی مرگس سیت اند
دپوس برہمنو باز اے شہریار
اَسے دپو تہٕ آسی نہ شاہا مرُن
ہتوت رنج سنبرت تہٕ از مال وگنج
بغارت الوت ذورہ بیگانہ مال
یمن ٹوٹھ تیٚر دولت و مال چھوی
سکندر پریشان و نادم سپُن
کرُن برہمن مرحبا آفرین
بہ تعجیل در فوج خود باز گہ
ہیٚو یانہ نادانہ گوبیا کُنن
بدل تھاو سہٕ پند برہمن تہٕ یاد
دزِک دولت و مالسی نٕہ وٕلت

بدنیا چو انس بو جر سیت آو
ہو کِہت چھوی گلن ہا دہ سیتی بہار
بنیا چار کہنہ کینہ موتن کرُن
چھو فیران موتن ہوا اندہ وند
کرُت کیاہ زہ یت عالمس گیر دار
مرُن لیٚس متس کیاہ چھو ون موثر کرُن
کرُت پانسی کیتہ تہٕ برپا شکنج
تہٕ کہن لوکہ چھوی تہٕ جانن نوال
متن نال گردن اندر زال چھوی
سونی فوج خود باز عازم سپُن
دپان دراوتہ بیوٹھہ بر پشت زین
چہنت ہیتہ سیت تس ماز بیوہ
چھہ کیاہ نیک قانہ برہمن ونن
خدا نزس برہمن چھہ کیاہ اوستاد
بدنیا گذارک دوہ گاسہ کہت

قطعہ
دنیا چھو ویران کران خانہ
عمر برکینہ سیت اعمال بد

از دست اسکندر

اَت اندرسو کوہ عنیب گونہ یرآب
ہہ و نتو یہ کیاہ آسوکَت جایہ گوہ
ہتو دپو یہ کوہ گران نہ ردزنگ
کرن ماہ بیچارہ ترہ پہلوان
زہیبت ازان منزلہ دُور گی
دیہوک سٹہاہ نیؤٹتہ شاخدار
نکینن ازان فی مکان و مقام
ازان منزلہ گی ہنناہ پیشتر
وچہک خاصہ خوشبوی سادی زمین
کرک اندران بیشہ رئیس مقام
سپُن شب کرک پام آہنگ خواب
بچو کُر ز دیگر طرف شُو دِ وشر
بیت کن ہتن آہی لاران گراز
ہتو کر بمیدان سٹہاہ لوک تنگ
زمیدان ز دیگر طرف دای شیر

شہن کُر بدانشوران اضطراب
سپاہ بیگناہ و اریاہ ضایہ گو
سٹہا آسو از آب دراہت نہنگ
اَمی گاڈہ ہم تھمیتن ناوہ سان
دپان وات نزدیک دریای نیَ
بمثل درخت سفید و چپار
ستادہ ستون سقف ایوان و بام
ڈنک خیمہ در جنگل و کوہ و در
بلذّت مدُر آب چون انگبین
بعیش و می و میوہ سنطو و جام
کرک شو دصر فو زدریای آب
بمیدان سٹہاہ لوک پاوک پہر
چو فولاد الماس دندان دراز
گران آس لہ و می ہتن سیت جنگ
دلیران دومی سٹہاہ آہی نیرہ

9

بجنگل وچھک خلقتناه بیشمار
گٹھو سیت ساری پکان اُوڑ یور
بیک جا سمی وادیاه نرم پای
نه اسپ ؤ سلاح کینسه شمشیر و تیر
بحمله کرک سخت باران سنگ
شہن مار واراه شمشیر و تیر
زہیت نزاری ڈک ناد زار
ازان ملک لشکر ہیتھن دراو شاه
سمت آی ساری پیٔ بنڈ گی
انک تحفه شاہس ہر گونه چیز
بصد مهر بانی کرن عرق زد
ازان پیش عازم سپُن پادشاه
ہمو دیو تُهہس آس نزدیک ؤ ت
کوہس پٹ چھو غارس اندر اژدہا
ازین ملک ؤیران کرن خانه ہا

تو منذ فریه سٹہاه زورو وار
وُچھک فوج ہر سو کرک وُڑه دور
به جنگل سکندر به پیکار درای
پیاده پکان آس برناو پیر
دلیران رومی انک سخت تنگ
بجوادی کرن لنسه واراه اسیر
شہن تم ببه تراو انجام کار
وچھو ن جاکن شہراه بما بین راه
گرک پادشاہس پرستنده گی
سپین تم سٹہاه پادشاہس عزیز
سمت آی شاہس نته سر بسر
ہتن سیت ہلکی مه ہا ویوم راه
ولیکن چھو اژدہا خوف تت
گرتہ ہو نه نمتن نته کانزاه دہا
بنیمت سٹہاه شہر ؤیرانه ہا

١٠

پکان آسوٹ کہ متھن رات دوہ
بڈاہ اک وچھن مردہ بر تخت ناز
بانبارہ ہاتش جواہر تہ لعل
گرنہاں لیس اکھا آسوبر کوہسار
شہن کرہ سوئی تخت زرین نظر
بہ تندی گیس کرہ یک شہریار
بشاہان عالم کرت دست زور
ژہ تہ ون بین وقت نزدیک آیہ
زہیبت پراکندہ گوشاہ روم

وچھون تم زری تخت بالای کوہ
سرفرش زربفت تراوت دراز
زر و سیم و دولت بہر گونہ مال
کران دیوہ کھن آس لش لارہ لار
وہہن مردہ تہ دولت و سیم و زر
بد و نیک کیتاہ وچھت وزگار
کران چھوکتہ اندر جہان وردہ دور
ژہ دردل بین ژہا رسہ یار پاہی
بجلدی کڈن فوج سوئی ہروم

رفتن سکندر در شہر ہروم در انجا زنانہا نشاستہ بود و نیز مسخر کردن زنانہا و رفتن سکندر

ہرومس اندر آسو نہ بوی مرد
بصورت زنانہ بسیرت چہ شیر
لکھون نامہ بر نام شاہ ہروم

زنانہ دلیران جنگ و نبرد
دلاور بمیدان مردی دلیر
سکندرہ بوچھوس شاہ ایران و روم

تدبیر باہم کرک مشورہ
کرُت ملک سارُوی شمشیر تنگ
اگر فوج آنک شہر ہر وم
بہر منزلہ خوف باران و برف
زنانہ بہر کوچہ دَہ دَہ ہزار
چھونہ اسہ باشہوت و شرم شوی
سوچھن ادہ از ملک بیرون کران
زوس کورُ یدوہی سہ چھس سا نوال
نتہ ژہانڈہ سہی ماجہ ہند پاٹھہ شوی
زنانہ سپہدار ترہ ساس چھی
چھہ ساری سلحشور جنگی سپاہ
زنانہ سلحشور تہ شیر زور
بصورت زنانہ بسیرت چھہ شیر
چھنا پادشاہس و رینکار تنگ
ز فتح زنان ما گژھ نکینام

لکھوک نامہ بادشاہ دانشورہ
اسی نش خلاصی خدایس ژہ منگ
کرن کیاہ سپاہان ایران و روم
بہر سو پیس و پیس دریای ژرف
چھہ دَہ ساس بہرہ بد دریاکنار
گژہ کینہ یدوہی دِلس آرزوی
بکو ہسا از ژرف دریا تران
اگر ژہانڈہ اسباب و ترواندال
ادَہ کینہ چھونہ منتدہی آرزوی
زری تاج دِت اسہ لمتہ خاص چھی
شمارس اندر آیہ نہ کینہ راہ
چھہ کینہ لچھہ نہ کینہ ساس نہ اک گرود
بمردی سہس و پیادہ چھی دہ شیر
بہ حیل نہ نان ژہانڈہ پیگار جنگ
ژہ روزی و رنیمک پت برونٹھہ پام

۱۲

ده لیس آسه شمشیر و شمشیر زن
و لیکن بخاطر مه چهوم آرزوی
بیه چهوم مره ردل بیوان و اره شک
زنانن چهونه مردنی سیت حوی
اگر تمه چهه از شبه و شهوت بری
د ا نملک کیترن د و من فیز. بو
متو کره بیکجا سمت مشوزه
کدو چیده چیده زنانس تره س
وتن پیٹ بهت نش د روعل هت
کرن نش نه رومال و دولت تیار
بقاصد د ترک تن بفرمانبری
د یان آ و قاصد بر شاه باز
دو منزل کرنت فوج ایران و دم
تمن چا زسه باد طوفان آ د
بیوان دو زوشب آسه سوتس و د شین

سو کرزاه بجنگ زنان تهاوه کن
وچهن بو تهند شهر بازار و کوی
رچهونه زنانن مرد اندر اک
تموکیا زه کر ترک از شرم شوی
چهه خلقن کیته پاٹه پیداوری
تماشا وچهت فوج هت نیز. بو
بفرمان کمر بسته دوز و حزه
زر و مال هت طاب و سنجاب و طاس
بهر جای دوزنه رومال هت
بلاشک گرهمس از طمع سرونار
کرک د ورانذیشه د الشوری
کمر بسته و تهو آنته سرفراز
به تعجیل گو سوی شهر بروم
پیوان دو هر سه یوان ذست و ا
یوان باد طوفان نیوان گرته زین

١٣

بسیر جہازہ بدریای آب — سپاہ ہت کرن سوی مغرب شتاب
ازان سوی شہرس اکس تو شاہ — تتک لوک شاہس سین عذر خواہ
خلایق تتک سرخ تہ کا چری — سمت آی تم زیر فرمانبری
بڈاہ اک شہن آنو پانس لشہ — ذ پیری متن یوہ مہ شینن ہشہ
پرزہن بنن و چھیت کیا بدیا دون — زسر خداوند بے چند و چون
ذپس تم وچھوم گردش آفتاب — بدریا گرتہ مان عنیب چھوزیر آب
باین ڈرف دریاو چھم سیر حق — زعلم خدا زنگہ زنگہ سبق
بیہ کر ہی پادشاہس بیان — چھو نز دیک آن ناگہ چشمہ عیان
چھونت جایہ مشہور ظلمات نام — تت اندر چھو آب حیاتک مقام
سو ظلمات چھوی اندرین کوہسار — چھیہ یدوی شہس زندگانی بکار
طلب کر ازان چشمہ یک جام آب — گرڈ مک لیس بعمر ابد کامیاب
شہس گوزگفتار غالب طمع — بعمر ابد کرہ خاطر جمع
کرن پانہ سامانہ تم ڈوہتہ رات — سو بیتاب ازبہر آب حیات
کڈن ڈیرہ گو تیز سوی شمال — ہتن وار یاہ فوج اسباب و مال
بسرعت بکان آس پہرس اکس — سپاہت و پان واتہ شہرس اکس

سپاه هت پکان روز و شب دوه دون
زتقدیر گو فوج هت غیر راه
دپان حضرت خضرنی وچهو سو آب
کونوی نن سو گوراوه زن د رات وهنه
ازان چشمه آب بقا آوچت
تولن شو رگو تاه کرمن کریکه تاد
به قسمت یه کیتراه نه آسی نصیب
بیس دن منن وانته بی جستجو
ارادت چهوتس پالسنی اختیار
بغیر از ارادت یکی تا رموی
شه یوم گومت پراکنده آسو
ازان منزله کو هساراه وچهن
دپان ثور کل پران تیر کال آس
بهت جالوز آلنی سبز پوش
کران آس از لفظ دومی سخن

بروز یوم وچهه دوراماه شهن
ز آب بقادور لگو بادشاه
توی گو بعمر ابد کامیاب
کونی زن نمی چیون آب حیات
بهر سو سکندر وچهان برونهطت
نه دتو کینه آلو نه کر کینه واد
دی کن ته یدآسه پاس قریب
اگرچه مس آسنه آدز و
چهو سادوی مقدر تقدیر کار
ژهنی نه کرک یدسهما جستجوی
پریشان بظلمات شرمند آسو
بکو هسار کل زیت واداه وچهن
متن ژونون جالوز آل آس
سخنگوی ودانشو رو تیز هوش
زهبیت شهس فیر زدی زخن

زهیبت سپن زرد روسرفراز
بیه باز از راه ظلمات گو
کوهاه اک سیاه تن بیه بر وٹھا آو
جهیٹ جنگلس سنگریزه پتھر
تولی یُس لمس کرنه چهه شرمنده گی
اُڑو تل دیوه کو نزین مابکار
سکندر شب و روز آیھٹن دمین
زهیبت مٹهوس میل آبِ حیات
کران آسو تدبیر و سعی و تلاش
پرگ حمد ذاتس کرگ عجز و زار
وچهک سنگریزه گرانمایه لعل
یمو تل لمو دپو ایسه آن کم
هُمو کڈ ندامت کمی کیا زه تل
دو منزل پکان گو از ان بیشتر
سپن ساکن شهر حیران تمام

پیاده به لشکر دپان آو باز
دو منزل پکان تیز دوده راگو
گیس کریک از کوه بوزک صداو
چهو روشن اکو خاصیت مختصر
تولی یُس نه تس کرته پراکنده گی
اڈیو دپو چهه یم سنگریزه چکار
پریشان پراکنده فیران کومن
منگان از خدا آسو مردم نجات
بروز هم وچهو لمو زونه گاش
ڈنگ هل راهِ خدا بے شمار
زمرد جواهرته یاقوت و لعل
یمو کهنته تُلنه تمن زیاده غم
اڈن غم تولی نه اڈیو تماندِ مل
مسخر کرمن خاور و باختر
بیک جای ساری سمی خاص و عام

[illegible]

ہمن سیت چھونہ کینسہ یارای جنگ　　ناٹان شیر شرزہ ژناٹان خارہ سنگ

کرد کیباہ چھہ کہتام غیبی بلای　　چھہ لوران ہمو سیت سنگین قلای

ڈناٹان ہم اکی زمالہ سیتی لہس　　ژناٹان دد ہوا تیرہ سیتی مہس

پرازموی چھک ہون ہند پاٹھہ تن　　منگو پٹا دیزان ہمن زیبہ کن

ہوان اک وڈن بیاک بستر ہمن　　مران ہم چھہ کمتر تہ زیادہ نوان

چھہ اکسی بچہ ساس بہہ شت نون　　وٹھو پٹ تبر دند بستر ہمن

کھوان موشنی مارہ نی اژدران　　شکم نادہ مردانہ سیتی بران

بغارت اسی ہٹ کنکت یام درای　　کھوان ہم زراعت لوان جاپای

کرد کیباہ ہمن پٹ چھونہ دست ور　　گلو اس ژلوون تتہ اودہ پور

اگر پادشاہ کرک سانو پای　　بہواس پتہ تتہ ژی سیت درای

شہن گرمدارا ہمن دلدہی　　بہرفن کرہ زور بازتہ تہی

لدن یرفنہ ہمنی کو سنگین قلای　　بناشاک گژھہ ہو تو ہتہ دفع بلای

ولیکن قلایس گلن میان دیار　　تہند لوک محنت کران اختیار

ہمو دیہ ہمو اس دنیکا رنج　　دموس زر و مال بیار گنج

شہس سیت ہت افسر و اہلکار　　بیکیار گو پر سر کوہسار

17

[illegible]

سر حوض یا فرش تختاہ ڏٺن
بہ تن آدمی نقل شکل گراز
ھتن مردہ سی الملک بستراہ
اگر لاگھی کاٺہ بچیزی اٿہ
بہ آسو نتن مردہ حرکت کران
شھن یام تت جایہ منزل اوپائی
بہ تندی گیس کر یکبار آب شور
بدنیا وچھیت اک نیک بدہ
گئی عمر یہ آیو نزدیک ڏوہ
سکندر نہ ھیبت سین نہ ڏرو
ڏران منزل کوہ و صحرا ڏٺن
ڏٺن خلق آباد آسودہ حال
ڏوان آئی ساری بدیاد شاہ
شھن کر سنہا قدر دانی ھتن
پرڻ ھن ساکنن سر پر دگا

شو نگت ڏو ادہ اک شور تختاہ ڏٺن
سو مردہ سر تخت تراوت دراز
ز دیبا بچھہ ھیرہ بن چادراہ
گزھان آسہ تن آبہ منزہ کیھہ
گزھان آسو تن آبہ منزہ لران
سین زلزلہ مردہ نی کرنہ گرائی
کہ ای بندہ آز کنو اک پور
ڈہ گستاخ پڙہ گوک نیرت حدہ
ڈہ وان تراو سیر بیابان و کوہ
بمنزل ڏہ منزل بہ تعجیل او
بصحرا اچھو خاصہ شھرا ڏٺن
آرام ساری توانگر بمال
ھیکبارث اھس سین غذہ خواہ
بیاس نی مہربانی ھتن
ڏچھو کیاہ اچھو اندین یہ دزگار

اتَ اندر ڳيگ سخت ڪري کهاڪن
ڏيان آهي گلبرگ اندر سرو د
ڪرن مو بدن عرض اي نيڪ بخت
ڏيپُس لم ڏيان جهوي ڳره ٿين باز گشت
باقبال ڇهي سال باقي ذه هٽ
ته يو زت شهن ها رُ از ديڊ خون
گمت سرد از درد اندر ڪوهُس
سيُن شت گويا سيُن ماه دُ گل
ڏپُس مو بدن مغز آواز برگ
ٿهن ڏپو بدا ناي آلمرز بو م
اُهو ڊيشه ها ماجه هندوي بو
ڏپس مو بد و تو ڏه فيرت جواب
ڇهو گومت لکهت ئي بروز ازل
ڏه چهوي در بيابان ويران مرن
نه ڊيشڪ ٿه وَن ماجه هندوي ناه

زميت سيُن ڪو هسارن وَنَ
پراڪنده ڪو شاه ايستاده ود
وَنان ڪياه ڇهوائن شاخ و برگ درخت
مه ڪره ميل بر سيل صحرا و دشت
سيپن سير ته نيرون فير يت
سيپن سر دا نه ڪار دُنيائي ڏوان
پريشان پراڪنده خاطر دهوس
ڏيان زد و شاهن ڏوان شورُل
ڏه نزديڪ واتوي شها وقت هر گ
بو واتن ڳره هوس ڦڻ آشنا ذر هر دم
وڇهيڪ آشنا يا دو دلجوي بو
ڇهي گنزرت نقش واده يو زنت حباب
تقدير از حضرت لم يزل
بنيا ئمذ تقدير بادي فرن
نه واتن ڏه نش ڦن ڪس و ڪوئي ناه

پنهنجي تخت تي ويهي شاهه نگين
بنياد بزم و نفرين
سپاه ڪنده دران سخت نقش ڦين
مبارڪ ڪرن ان معتبر پتي
بدربار حضرت سيُن
امير ان ٿيئي ان
جهه ٿهن
فقط سعد

حڪم ڏنائين انهن شاه
پراڪنده نفرين چين
نقيب ڪئي
ڏه ونتر
سپاهان ڪئي

19

ڏيان وات نزديڪ درياي چين
ڏپهڪ ڏه بُر سبز دوئي زمين
ڏنگ برروي درياي آب
مقام و ڏهو ڪر جاي آرام خواب
ڪهون نامه بر نام فغفور چين
ڏهن لم ڪرين ناز اسباب زرين

ڏهن ڏوا فصلي ڪري حُسن ادب
ڏيين بدلشي ڪرن ان ترتيب
ڏوانت نامه ڪرين
در دست فغفور چين
اکي ڏه بنشا شهيُون
ٿهن بو زنه لنمني پيشوا
بدرياي خاقان ڪو سر سري

چهو کت جابه اسکندر نامجوی — چهو اندر جهان بتسند وی گفتگوی
دپس قاصدان بازا شاه چین — بصورت چهو خوشروی تہ نازنین
بسیرت چهو غرنده درنده ابر — دلیراه دلاور چهو شیر هژبر
بمردی بتس پوشنہ زنده پیل — بجود و سخا زن چهو دریای نیل
تہ بوزت سین شاد فغفور چین — دتن قاصدس وا ریاه گرته زین
زگنجینه پاتشاه زری کار تاج — کڈن چیده گوهر جرت تخت و تاج
کڈن بارکش اونٹ تم ڈای ساس — لدت باز کمخواب سنجاب و طاس
بیه عنبر و مشک و کافور و عود — کڈان پیشکش تیغ و خود و عمود
کنیزه پریروی ته گرته زین — زہر جنس قاقم ته دیبای چین
کمند و کمان خنجر و تیغ و تیر — ستهاه تحفه بہت سیت سوزان وزیر
بهمراه اسکندر نازنین — پکان وات دستور فغفور چین
دپان یام در فوج خود اتو شاه — سین افسر و فوج تس عذرخواه
وچهن رخت شاهنشهی تخت و تاج — بدرگاه خود شاه عالی مزاج
وچهت افسر و فوج شمشیر و تیر — سین ایره بیچاره چینک وزیر
شهن کره ستهاه قدردانی تس — زری پارچه مهربانی تس

بکینہ شہن تراونہ زیہار
بزندان گرن خوار وبی اعتبار

کڈُن فوج دِکشۄر نیمرد ز
بہفتہ کرِک عیش وآرام وسُوز

بہ تعجیل گو سوی شہر یمن
دۄ منزل کرِت پادشاہ زمن

امیر مین آس ہت پیش کش
ز دولت شتر بارِ ہاسی وشش

دہُن پٹ زبرُد مین آسو بار
دہن پٹ درم تہ دہن نقد یار

مین شن لِدِت آسو یاقوت ولعل
نگین وزبرجد گرانمایہ مال

سکندرہ مِتن پٹ سپُن مہربان
نکڈن بارہ گی ازمین فوجہ سان

دۄ منزل کڈن سوی زابل سپاہ
دِیُن وات کوہس اکس غیر راہ

بصد رنج کہتو فوج بالای کوہ
بخواری بیکہ پکِت دۄہ

دِچھوک یہ سر کوہ دریای آب
سٹھاہ زیوٹ میدان دشت وخراب

دَدو دام تہ ہرنہ ہانگل تہ کیل
کھلو پاٹھہ تم تیرزان آس ا..ل

سراب شخصا وچھوک نشت دۄی
چھو وحشی مِتس ہیرہ بن آس موی

دۄ سویہ اوِیزان تمس زیٹ کن
نمی کن سہ پاس ملت ہیرہ بن

رٹت آنو فوجن بدربار شاہ
شہن تس بدانش پہ تمن ستم راہ

کتہ کو چھوک تہ کیا چھوک کران کار زور
پِنِن ناو تہ حال کر آشکار

٢١

[illegible]

یوسیت یدٓ آسہ فرمان شاہ
مِتن سیت شاہ سرافراز گوٚ
کڈٕک لعل و یاقوت و گنج و گہر
بخاطر مَس پیدہ وسواس گوٚ
دپن آم نزدیک ایام مرگ
درونی شہن کینہ میانو ملی بدل
کرن از سر کینہ ناحق ہجوم
بحیرت درین فکر دلتنگ گوٚ
لکھون نامہ بر نام دانا وزیر
الائے خرد مند فرخندہ پیٔ
وچھوم از بد و نیک عالم تمام
بہر ملک یاد دی وچھوم نیک و
بد نیا چھہ باقی مہ وٚن چند روز
مہ پانس نشہ ود ساری خیال
مہ کرہ ایل از تیغ خود شاہ و شہر

وچھوٚ شاہ کیخسروٚن مال و جاہ
سو گنجینہ کیخسروٚن باز گوٚ
جواہر جرت تاج تہ تخت زر
ز اندیشہ ہا سخت قیقاس گوٚ
بوچھوس بر سر راہ بی ساز و برگ
چھوہر کینہ درسینہ از کینہ ہل
ز دشمن گژہ خوار اقلیم روم
پریشان از نام وا ننگ گوٚ
ارسطوی رومی گوٚ شیر گیر
کرم سر بسر ہفت اقلیم طے
لبر دی کرم ملک تہ خلق رام
مہ وٚن فرپین روی روئی لحد
وٚہ کنھنہ طمع چھوم مہ باقی ہنوز
نگہ اک غماہ چھوم مہ درپیش حال
چھوہر کینہ از کینہ درسینہ زہر

کرگ ہم بدربار ساڑی جمع
وجہت قدر ہر کینہ جاگیر تھا و
بہر خانہ ساڑی ہن تھانہ دار
مہ ڈک کر اکس سپاہ متن دستگاہ
حفاظت کرن و مسی مان مان
دتن قاصدس نامہ ننگ جواب
زہر سو کران جمع خویشان کی
دتن سارہ بی باگرت ملک و مال
ہرکس بجا گیر تھا ون سند
دتن سارہ بی رخت باتخت و تاج
مین کوٹہ ریب شہن تہ آو آب
مرخص کرن عہد و قولاہ کرت
بیابل نہ مین والیہ نزدیک شاہ
دیان بابنک افسر و اہلکار
تہ ڈیشت سکندر سہاہ شاد گو

متن سارہ نی تھا و بنو بنو طمع
جدا سارہ نی ہن ہن ملک تہ او
مہ تھا وک تہ کانہ کینہ امیدوار
مسہ تھا و کینہ اکس نام شاہ
کران ادہ فرمانبری دارہ سان
ازان نامہ گو پادشاہ کامیاب
کہ وہ مہ یدر بارشہ پیش گی
تہون خرچ ہر کس لقدر عیال
وثیقت نوشتہ بہر نیک و بد
بایران و توران کرن کوتہ باج
کرہ ننک ملوک طوائف خطاب
اسان ترای از شاہ بولاہ پرت
بصدر خرج ہت سیت فوج و سپاہ
تنہھن آئی ہت تحفہ ہا بیشمار
زنج و غم و غصہ آزاد گو

بہر مُوی پیدا مِتس دَ رد گو
اَنہٗ برونٹھہٕ کُن منشیٔ تیز ہوش
لکھون نامہ یاجہ پیش پیش حال
وچھیوم انہ وند ملک یٔ وئی نہیں
بردی رٹوم دامس تخت و تاج
کرہُم ایل مہراج اقلیمِ ہند
زخنجرٕ ترٹوم فودلوہی سینہ می
کرم لبتہ یاجہ ج اندر فلا
گرہ مکہ تیہونہ غمگین پراگندہ حال
بدنیای دوُن لیُس اکھاہ یاجہ زاو
دِہ رٹس آئین شاہی رواج
مہ تھاوم رضامند شاہان کی
زایران و توران ستو رشاہ
مہ کرنالہ زاری مہ ودٕ زینہار
اگر زاد از دختِ اراپسر

زوسواس چھون زعفران زردگو
دلکوٗ دو دمسی ونُن زیر گوش
وصیّت بہ تمکین آل و عیال
مہ آسوم تیہ موتِ اندر کمین
کُرن کھہ تگومنہ مہ موتک علاج
مٹھم فندموتن کرُس پای بند
قضا ءن ہیوم متندہی کینہ می
کرُس گیرموتن بدام بلا
چھکس یم و دمت دولت و گنج و مال
مِتس تھاو موتن تیوہ آمتیا و
ژہ ویران مہ کرٕ وِلکوہی و تخت و تاج
دِتوم می مِتن ملک ایران و رٔی
چھُنہ کانھتہ بار میان کینہ خواہ
دِہ خیرات راہِ خدا خرچ دیار
کرُ نوشاہ وومی زلیس معتبر

ونی کیاہ بنا دی دان درنب
چھوا دی الدان چانس رہ بند پرنب
آسہ سوی بنا دی دان ادان پیرنب
سنزہ یانہ بنا دی دان ستہ خاص ونب
دوردنم لدی رسیو ل نہ الماس زنب
چھا ہستہ مرشنع لفت بنا دین
ستی منبرہ سپہ پنیں ہوزچین
سکندر سپن جان نکو سرو ادی
سکندر بنپین ہو زاندی

بہرکس وصیت کرک اوٗرہ یوٗر
ہنٛ نام اللہ دتنٛ جان پاک
چھلکٛ تہ ملکٛ مشک و عطر و گلاب
ملک ہیرہ یٛن روغن و انگبین
تو لکٛ برسر دوش تابوٗت شاہ
اَڈیو دیو بایران گرہ ہو ماہی ہی
اڈیو دیو چھوہ نزدیک کوہ خرم
اڈیو دیو گژھہ ہو تیر در شہر روم
چھہ بوزان ازان کوہ آواز غیب
وچھوہ کیاہ دئی کوہ خرم جواب
بیکبارگی افسرد اہل کار
چھوہ نزدیک تر شہر اسکندری
یہوی شہر تس آدواہ عزیز
کرک دفن در شہر اسکندری
سمت آیی سادی حکیمان روٗم

وَدان اہلکار و تو لک سخت شور
پراگندہ سادی سپن دردناک
ولکٛ تس کفن قیمتی بے حساب
ولکٛ تس گرانمایہ دیبای چین
پکان سوی یونان ہر کس پیشواہ
چھہ مدفون تتہ جایہ شاہان کے
سوئی کوہ تابوٗت شاہی برم
چھوہ بہتر یہ تنٛ اندر ان مرزبوم
معین و نان مطلبک نام و نیب
کرَو حال یت جایہ تاخیر و تاب
باین آزروگی سوئی کوہ بہار
تتک لوکٛ آ بادشاہن کرہ ی
دِ دین شہر مدفون کرِ دن شوبہ نیز
سمی خلق اندوہ غم و دہری
سپین اندر ان شہر کوتاہ ہجوم

چھوہ ہما رسیا رد وا نا ہی دار
ہیکیاہ بنہ یرس ادوانی ادار
نزیرین دیان منی نظر ایر داد
خور وسندروف قراطو فطرات
بھو دی یا پچین تو دا فوزی نزین

فلاطون دانا ارسطو بدار
ز دیبا و مرژ اندر ان موکھیوس راز
ارسطو شہنشاہ ایران و روم
پتین سخت دردنا کی انبار نجوم
بحکمت منش پر سوکیاہ نوم
کرکی کوہ نہ تدبیر یوس علاج

شچھو بوزان کوہ بیود فانی اصرا
کرن خود ادواد شاہ وکر
بس ابیرچو پیاپار تکل یاہ وکہ و تو
ولو غافل و ی غفلتکی روز آدو
چھو پیرسم چھو دلس پچھوی حاصل بو قضا دو
شچھو زیندہ پچھو زید و عدہ ابہت نوکار
بنقدیر و تدبیر تہ نگار ط جار

دیان شاه دراپیہ پانہ بود
نمی کی پچھونہ بیان بود
دتن گہہ بود درگھم ہندوستان
پین دور از بہمن دوستان
دیان تہ تہ پادری بچھی پچارہ بود
بچھنت دو باب زندہ ن رد
نمی دو در بیان بی پچھی بس
ویکن گدا پشت درد دکی بس
پچھان آس حقیقت ہندی گو گم
بچادان آمی پین بار ثمر
بہم گچھہ یہ تاریخہ والیو قتیبس
زباسان بہمن چہ بانی دلس
یہ بہمن کمرده دیہ تخت و تاج
بایران بہمن پین لاعلاج

[illegible]

احوال کوٹہ راجان ملوک طوائف بمدت دو صد سال میگوید

چهہ اوی لکھان اندرین داستان
پس از دور اسکندر فیلقوس
بقدر دو صد سال بو کوٹہ راج
بهت خلق در عیش و آرام آس
کیر کنہ بہم جنگ و کین و فساد
زخم کی آتش زبردست تر
ڈنگ شہر شیراز تہ اصفہان
کی اشک بت پور گودرز کی
بیہ شاہ بہرام شیرزیان
دپان آس بہرام سے اردوان
نمی تھاو بابک شہر صطخر
جیہو لکھو مت تہند او ین مختصر

توایخ از دفتر باستان
ملوک طوائف بزد نای کوس
نہ کا تہ کینہ تابع نہ دتو کینہ باج
دڑن شغل از صبح تا شام آس
سپن ملک آباد تہ خلق شاد
سپن پیشرو کوٹہ راین اندر
پہہ شہو اشکانی اندر جہان
بیہ بیژن و نرسی نیک پی
چہہ یم شاہ از قوم اشکانیان
دین شہر شیراز تہ اصفہان
دتن سکہ پادشاہی بفخر
و جہوم درج ئی شاہنامس اندر

[illegible]

زہیبت وچھُن پادشہ دَم کرِت
بہ حیرت دوہس اندرین حال آسو
وچھن تم بہ پاتہٕ دزخواب مست
سہ زنگی سہ پھتش فروزان وچھن
دپان بابک از خواب بیدار گو
انن بروٹھ کُن ہیر و تنجیم وال
ہمو کرُہ تدبیر تعبیر خواب
یہ ساسان بنی صاحب عزّ و جاہ
تہ بوزِت سو ساسانٕ ٹھاہ شادگو
بدر ا زخود منگناوُن سو پیش
مہ چھیوم مالو ساسان سان پیر
سو بہمن چھیو از پور اسفندیار
کرُس خوار و آوارہ تقدیرٕ نی
رٹم ادہ دروازہ دربار چانو
دلُن بابکن رخت شاہانہ تس

زہر سو بساسان سرخم کرِت
پراگندہ دزخواب اشکال آسو
بساسان ترہ آتش بہ ہاتش پرست
بیہ عنبر و عود و سوزان وچھن
پریشان پراگندہ بیمار گو
دنت خواب تعبیر سی تال گوک
بہ خلوت وننگ پادشاہن جواب
یچھو امند وچھی مُلکہ کوی پادشاہ
ب ساسان از شاہ ارشاد گو
دنن بابکن حال و احوال خویش
سو ساسان چھوی پوترہٕ اردشیر
بو چھوس شاہ گستاسپنوی یادگار
دوہی گوم تبدیل تدبیرٕ نی
ہتوم مٹہ می کارکردار چانو
دتن حکم سرشکری پانہ تس

٢٧

دژن لتش اشاره بچه پان گری
لکهون بابکس حال و احوال تم
بیه تم لکهوس وا دیاه و غط و پند
شراکت متن سیت چهامسری
کڈن اندران حال تم چار سال
کینزاه اشهن ناو گلناه آس
سڈهاه آس سی پادشاهس عزیز
بناگه سپن عاشق اردشیر
سه آخره متن سیت یکدل سپن
دزین یوزناه گوسه بابگ مرت
دپن مو بدن کن زشاهان ور
دپوس مو باز از چاکران
بظاهر بیوان قرعه برادشیر
یه احوال لوزت شهن تراوش
به مخفی مس اردشیرس یه وژن

کڈن تم درین مجمه کهه دری
بجلدی کڈس دولت و مال تم
پهو شاهزاده شاهس نته اژهمند
ژه کرتاه آئین فرمانبری
وچهانی وقت ته رچهان آسو مال
سڈهاه اتھ لتس آدنج یاد آس
سه دستورس مانک ملک نیز
سه دردوام کره عشقی سخن گیر
باخلاص مایل سه بالکل سپن
پراکنده گو اردوان خط کرت
وچهوسه چهو ماکینه دزسینه شور
جواناه بنه پادشاه گران
یهوی مابنه پادشاه دلیر
ازین مژده کیژاه سو گلناز جوش
نتی واده سوی غیرتن وده اُن

دژن جای بمحنت شهر صطخر
بیمی بابکن فوج پیچون و چینز
بیمت آسی ساسانیان اڈه وند
ذهر سو بیمی لوک از قوم کی
زایمان و توران و سیر از دوری
بیه جمع منگ شاه اسوی تباک
سپاه واریاه بیمت باد او ام
[illegible]

شہزادوان زیر شمشیر موُد
ذلت گی زہ شہزادہ در شہر ہند
کرک ملک ہر سو بشمشیر ایل
سپیُن فوج پارس متس کینہ خواہ
بغارت متن نیون آب و مال
بشمشیر مردی کرُن ملک رام
دیان آسو شہراہ ملک بحجر
ولیکن دراں شہر آباد کم
سہ خلقت لبان آس درکوہاں
وسان تہ کہسان آس بالای کوہ
بہ جنگل متن کارتہ روزگار
زمانہ سمت کاروبارس متان
یوان بازم تشام وقتن گرہ
دراں شہر بو صاحب اعتماد
ستن پہلوانن ہندوی آسو بے

سپیُن خوار و آوارہ گو یا بنود
سپیُن راجہ ایرانکوی اندہ وند
رٹن دیلم و شہر شیراز و کیل
بیکبارگی مارہ از تیغ شاہ
بیہ قید اطفال و آل و عیال
ز ایران و توران و بغداد و شام
چہو لکہو مُنت شہانہ شہر گن بحجر
زگیران غلہ خلقتی بہ آسو
متن آسو بر میوہ خالص گذار
زن و مرد ساری گروہا گروہ
کران کہت تیر جت آس سیر و شکار
کران نندرہ تہ تازہ بیندر کتان
کران دُو ہکوی کار تولت سرہ
جواناہ دیان ناوتس ہفتواد
توی تس دیان ہفتوادہ لقب

٢٩

بشہر بحجاران توی ہفتواد
سپیُن صاحب دولت و اعتماد
دلاور بحجُست متن کس نبود

سو مالس نشہ گو مٹن دُور آسو
ہُمی کرہ تدبیر آئین جنگ
اُدہ کرہ شہن پیش کاٹھہ فند گو
اَت اندرے پیٹن لٹن دِگرہ سوف دُ
کرُن تم بایرانیان حسب حال
زتاراج مہرک مٹھو س ہفتو اد
بکینہ کڈن سوی جہرم سپاہ
سوہ مہرک خبر بوزہٹن ژو ژرود
درآخر سو شاہن گرفتار کر
زہیبت ہمس مہرکین گو ژج
بجہرم کرہ ان سارہ ٹی قتل عام
دوبارہ کڈُن فوج بر ہفتو اد
بآئین سوداگری پانہ گو
سرکہ پوشیدہ تھاوُن وزیر
دپن لٹ وچہک دِ رقلا یام نار

دلاور ٹھہاہ مست و مغرور آسو
ہمی اردشیرن سپاہ آن تنگ
تبہ خوردہ گو ہس اندرے بند گو
و تھو س جرمنک مہرش نوش زاد
نظوم و نسق سخت تاراج مال
براگندہ گو شاہ بدبگرف دُ
بجنگ آوری مہرکس کینہ خواہ
نشند فوج سار وہی شمشیر مُود
سردار ایرانیو خوار کرہ
گدایئیہ گامس اِس دُور ژج
بتاراج غارت کرن شہرو گام
زکینہ کرن یاد پرالوی فدا
قلائیس اندرے مرد مردانہ گو
بیش فوج ہت نا ولٹ شہر گیر
تُرہ کرہ زک تمامی سپاہی تیار

پراگندہ شہزادہ سندباہی ور
زہ زن قید شاہس نشہ بند آہس
متولد بنہ نشہ پوشیدہ زہر
دوہہ اکہ شاہس دتن زہر آب
بوسواس شاہس سپن راہی بد
ای رایہ ژہ ہانڈت ان جانور
زکینہ سپن پادشہ خشمناک
دپان کرہ وزیرن بداشس خیال
چھہ مارن یہ لازم بشرط گناہ
بخلوت سہ درخانہ تہادن کہٹت
ڈبس منزل دن خایہ بوناہ ملت
لدن خط و تاریخ بلس اندر
بچو زاو از دختر اردوان
دوہہ اکہ پیہ پادشاہس خیال
دپن تم وزیرس فہ دان ارزار

زہ در بند ظلمت نہ در بند گور
زہ یارن پراگندہ در بند آہس
دپن تس یہ کہیاون گرتہ شاہ ور
پہھر پیہ فوتس پیالہ از اضطراب
اہس ہا بدل آسو میانوی حسد
اکی قطرہ تراوک پہھر بال و پر
وزیرس دپن گرتہ کرسن چاک چاک
چھہ حال یہ تھاون پوشیدہ حال
نگر چھوم یوان عار از تخم شاہ
در آندم ژہنون عضو اکن ژہت
تہوان ژہ پایہ پسر چہرہ خوناہ چلت
سو تھاون شہس تخت نشنس اندر
رچھان آس تس ژہ پایہ دایہ جنیان
چھو تھاوان مرتہ زندہ مردس عیال
رہ کہنہ دو دمنہ در جہان یادگار

پیہ وزیرن دوہ نیرن کسن دلداری
ہیچھ شاہزادن نیرن شہزادہ سروپی
بہ یار یارس منگہ وان کاہ
سنسہ تنہ بستہ ازمنہ زن قبولی لیہ
دیاپن پچھہ چھہ ژن جانہ تس منظ خندہ
بہ یار یارس وقتہ
وزیرن دپن یاد پادشاہ جہان
سپن پادشاہن بہ دختر اردوان
تمن یارس حمل چیدہ
شاہ مرتہ چھو پروردہ می
سرپرستس وزہ پروردہ می
زیر نمکس پیچ شاہزادہ
تمن مہر و شاہزادہ
سر پرستس
المہ الت زنت دود نیرن کہ
بیانہ پہوی یہ غنیمت کہ
دپکس پادت من کہ ای پختہ کار
ژہ تھاوک منز پیت تم بشمار
کہوی تخت کرزی پیہ یک دوی
بمیدان مشغول یا چہ کان دگوی
اگر سہ رسس اندر میان نوی
یوازکہ گان یہ تھاون ضرور
وزیرن بامن تدبیر
سوزن تم شہزادہ در عیدگاہ
تمن وزیر ن پیتہ پادشاہ
وزیرس بانگ دیت تم دوہ دوہ
دتمہ ان شمس و مجلس و امل
نمت نیرن و دوہ کہنہ حال

گندان ترس کهه نزن پهان و نهه پن
کرن نه بان پادشاهي نيا ل
ميدان لوک و ارباب کيت سيت
تُرن سيت مشغول چوگان و گوي
سوار از دو شهن پهن پيترو ڈي
من بيت شا پور ته ال گار
دو دمه اکر گوشت و بهر شکار
جوانا که عجب کمر کم چار پين
تهس ورده سوي هوت پار پين

نين نه شمال تراون ميدان مال
پچوگان گندان ماله يواپه دراو
يوه يچوف تهه نزن گندان چار دراو
پهوديست لکهرت پين اردشير
پهوگت سندي معصوم پشير دکم

نين تم کڏت هال شاهس نشه
شهن ڏڏو سو شهزاده اندر کنار
اِن در حرم دختر اُردوان
سمي هند کي گوروتجيمه وال
تو ديکو تهس کن يه شاپور کرد
اگر دختر مهرک نوش زاد
اده دونه کانهه امس کينه خواه
نه بوزت ٺهاتنگ گو اُر شير
نه گونه گو اراي خاطر تمس
سونادان از کرده رکرد گار
سپن چارده ساله شاپور شاه
به جنگل گمت آسو بهر شکار
شهن ڙوه ٻهير کران ماهروي
تيهي پاڻه گو کيونڙه کالاه اد ا
تمس پور از شاه شاپور زاد

کجن تم اکي زنجه سيت تت لشه
دئين تس تهس بوسه بي اختيار
سپن شادمان پادشاه زمان
بت دي شهن واريا ديار گال
لشمشير اندر جهان آسه فرد
کرئيس ئر بو فتنه سازي و
يهوي آسه اندر جهان پادشاه
تمس مهر کن ناوزان آو تير
بدشمن کرا آشنائي تمس
بتقدير چهاکين بند اختيار
بنوه صاحب شوکت وعز وجاه
وهين مهر کن گوه زدم عزار
تهون دوره پوشيده بي گفتگوي
هنوتس پر يروبه داد خدا
کرکي اس هتو شاه ازمزدناد

بآئین شاهی کرن انتظام
چو شاه فریدون کرن عدل و داد
وزیره اِس آسه خراد تام
نمی کر باحسان آباد خلق
برابر کرت عمر هشتاد و هشت
برابر گذارن به تخت چهلسال
زتقدیر باری سه بیچاره مود
برم پدر رتم کرن انتظام
متن روی گردان سین شاه روم
سپهدار گر شاسپ پیگار جو
بزانوش میر لشکر شاه روم
زرومی سر تیغ ده ساس مود
بزندان تروا هشت گرفتاری
لدس شاه روم من بدستور باج
ولیکن بزانوش ترا و نه باز

بمردی کرن خلق ته ملک رام
زهر ملک زل جنگ فتنه و فساد
نمی کر بدانشوری انتظام
بخلق حسن آس دلشاد خلق
شهنشاه بتقدیر بیمار گشت
شهان جهان لش بتعداد سال
به تخت پدر شاه شاپور رود
چو گشتاسپ هر سو شین نزه نام
کرن بهر پیگار قیصر هجوم
سین روین فوج هت لوید
کرن سخت آواره از تخت شوم
قلیلا بمیدان تیه خورده رود
ز ایرانیان خوار و بیوار گے
دتن لش بفرماندهی تخت و تاج
کرن در امیران خود سرفراز

بماندون برجا کل نه مقام
بتدبیر شاهی کرن انتظام

سو عالی حشم صاحب خزه آسو
تسنزپوف شه نرسین کوره آس
د پاں آس طاهر امیر عرب
با یران سو طاهر سپین کینه جوه
قلعه حل سقو نک د پاں لوړه تم
زطاهر مس گلخس نه ابه کوړ ر
تمس کوړه کړه مالکړ مال ناو
سو شاپور گوه طابره س کینه خوا
سپین سوی قلا بند اندزمین
بگړه د قلا فوج شاپوه آسو
وچهان مالکه آس لاهی بام
سه از عشق شاپوه شید اسین
سوزن زما یه پاڅن بشاپوه دا
بوکړ داڅ چای نه دوه خیس
مه چیوم لول واره دس چاپه لوسره

لسند تخت دشهر اصطخر اسو
بصورت بهر ملک مشهور آس
بشاهی سو مشغول عیش وطرب
یه بیگار لشکر کڈن چار سو
بغارت نین نرسین کوړ تم
بسیرت پری زن بصورت چو حور
شهس آسو لس کوړه هند آمتاو
کړن تنگ طابر بنا وردگاه
تنه خوړده از پادشاه زمن
سو طابر قلا بسته محصور آسو
بناگه وخیون لږ وی شاپور نام
پراگنده گی لس هویدا پین
مه چیم لوله چاپی دس کتر ما ی
بو نوش پوشه چای هنزی گوړ خپس
وچیوم نار سینس د زان کیا چیه ده

وزارت کرِان خسروٕ پایہٕ رسی

داستان

کرُن سخت ایرانین حسبِ حال
بتاراج نیونک بیکیار مال
بث پورنس شاہ روٕمین کنیز
سپین متفق تہ نہایت عزیز
بپوشیدٕ آلوٗس تمی شیر گرم
بفرصت کرِان چرم خرآس نرم
تمی کراو آزادٕ شہٕ از حصار
تمی تھاوِنس گرزہٕ انٹ تیار
شبانہ دو منزل ہِتِرن پیش وَ
بایران شہٕ وٕمہ سنزِ دای ہیت
دپان وات نزدیک ایران زمین
سو از مصلحت لوٗداند کمین
بہر سو کرُن نام و پیغام پام
جمع گی سپاہان ایران تمام
سمی لتس انتہٕ افسر و اہلکار
بکینہ کرِک لغلبندی تیار
شبانہ تسہند سرلیسرِ فوج نیون
دو منزل کرِت گو سو در طیسفون
شہ روٕم ہیچِو فی خواب ناز
شونگت ڈیڈوان ڈیڈٕ دروازہ باز
دلیران ایران شمشیر و تیر
سپین مست و مشغول آن و اَگیر
کرِک مالہٕ روٗمی سپاہ بیشمار
و زان نای ہندی تہٕ زان آسوار
سپین قیدگاہ شُت بزرگان روٗم
تہتھوی گو زگردان ایران ہجوم
بزندان سپین قیصرِ روٗم بند
سپین پہرہ دروازہ فی ابدٕ وند
اِتِن روٗمکی افسر و اہلِ کار
بہ تیغِ سیاست کرِن سخت خوار

سہ کشورزٕنٛش پوٗرٕ آباد چھی — وُنہٕ ہر سہ اندر جہان یاد چھی
اکس آسہ پیروزشاپور نام — دوم خرم آباد دیگر کنام
شہن آواز چین دانشور راہ — سو مانی چھوہ مشہور صوٗتگراہ
سو اُستاد نقاش صوٗرت پرست — دیوان سوی بہ پیغمبری آسود ست
کرن تم بُت پوٗرٕ شہ ہُنری — بایران دِتُن لاف پیغمبری
اگرچہ ہمین صورتن دِگ ژہ جان — بہ پیغمبری چھوی تِیوی امتحان
بہرنگ تصویرٕ زٕین بکار — کرُن پیش شاپورٕ داراہ تیار
شہن دِپو تمس یہ چھہ صوٗتگری — چھنہٕ کینہہ ژہٕ نِش پوی پیغمبری
اگرچہ ہمین صورتن دِگ ژہ جان — بہ پیغمبری چھوی تِیوی امتحان
تہ بوٗزِت سو مانی پراگندہ گو — زگفتار بیہودہ شرمندہ گو
بظاہر زیادہ کرُن گفتگو — سِٹھاہ تلخ گوشاہ شہمار چھہ
سو مانی لدُن بر سر دار تم — بہ تیغ سیاست کرُن خوار تم
زمانی سِٹھاہ آس گمراہ گمت — چھہ ہم تا دم از ہیبت سہ گمت
بایران شاپورٕ فرخندہ حال — کرُن پادشاہی بہ ہفتاد سال
تمس کوٗنس اکھ ہی آسوٗن دلیر — جوانا ہ دپان ناو تس اُردشیر

بہان آتہن تم پین وِیس من
اَت اندر ہیتی پاٹھ گی چیندروز
زہ زن گی بکین پدر کینہ جوہی
بمیدان الوک مُول ریشہ زِٹت
بجواری سوعریان الوک پیش من
مِہ کرمک نصیحت ہمن اوُدہ یور
جُدا اِم زہ زن دای ہاس ہنشہ
لوکٹ ہوترہ زن ہنت سوہیچا آسوہ
بیہ دوُن زنِ ہر دہ شیطان آن او
بنی کینہ لس ہٹ سمی ژوزین
بیکجا سمی ژوُر زن پانہ وان
تہ بوزت ودان ہاج آیک تکھ
دوان آفراک نالہ کڈ لس فرَن
دویو لس زنگین دِون کرک وا اتہ
وُدانی مِہ لس ہم دوشی باژ آی

اَدہ آسو اندر جہان عیش من
مِہ آسوم الکو میل باقی ہنوز
کران جنگ ہم جدل ہم گفتگوی
ژہنوک لس فران ٹوسپاہ وی ژَنت
وچہوم وادہ زخمی گمتوہیرہ ین
بتعدیب با ضابطہ زارو زور
ہتنک لس حصہ ودہ مالک نہشہ
پین کار ... بارہ کران وادہ اسوہ
بسختی سوہیچادہ برجان آو
بجو نخوادہ گی لودہ ہنت دای ین
کرگ چوبہ وادہ اِلس ہان ہان
دیک لس حیا کرتھہ بہن سوکھ
دُوم زُن آسو خندہ کرن
ستاسب کرک با جہ شرپاٹھ گف
ہمن ژودہ تنہا اجہ داژ آی

ژه کړ زه یمتس پادشاهي سپرد
ژه شو یک یمتس مالک مملکت
نصیحت کښته باښه واړه کړت
بایران پښن پادشه اُردشیر
بجز نیک و بد غیر جنګ آوري
تتي پیوس شاپوره لوئي عذیاد
دتن شاپوره سي تخت و تاج
زپنج سال افزون پښن ټور ماه
سرتخت شاپور بهرام بیوټ
دپان شاه بهرام بیمار ګو
کړن خلقته ملک یابین سپرد
فقط چارده ساله شاهي کړت
بنو مالک مملکت یزدګرد
امیران ایران کړن خوار تم
بتادیب و تنبیه کړن لوک تنګ

ژه شو یک اده بب یمتس پیرمرد
نګرها وزِس سوي تدبیر وَت
سو شاپور ګو تام ناګاه مرت
سو بو صاحب تاجنه کشتیر ګیر
شه اُردشیرن کڈن ده وري
دتن حق بحقدار ګالن ف د
یه پنج سال ملکس هتون سیم باج
دپان موده شاپور شاپور شاه
بسرطان مه چارده یام بیوټ
آزاد افتاده از کار ګو
شهنشاه ایران پښن یزدګرد
زتقدیر ګو شاه ناګاه مرت
زهیبت پښن افسرن دي زرد
لدن دا دیاه یه سر دار تم
تهون نه با ایرانیان دي ننګ

به جنگل کران گوره ئی دست زور — توئی تس سیُن ناو بهرام گور
سهمی وار یاه اسپ تازی گله — برد ئی تولُن درمین و لو له
کنیزه شکر خنده تابنده ماه — شهن سوز اندر شبستان شاه
ز خوبان چ پر دم وری چین و هند — کمرن زی کنیزه ز دومی پسند
سه اک خوبصورت ستهاه سرفراز — دو بم آس سازنده در سوز و ساز
یمی آسه دلخواه و دلجوی تس — شب و روز همراه هر سوی تس
شهس آسه همدم بسیر و شکار — متس یو نه اک لحظه صبر و قرار
شکارس سو بهرام گور تازه سان — سواره سو مهر و بهت سا ته سان
به جنگل متو وچهه ستهاه گورخر — نکان آس یکجا یکان ماده نر
دیُن تس کنیزی درین گور چند — بو ماره ته کر اک شکاره پسند
کنیزی دپس باز اے نامور — نرس ماده مادس ته کر شکل نر
شهن تس نرس ته تنه از تیر منگ — تنُن تس اکی ضربه سینتی ته هنگ
بصورت نرس ماده ئُندوی گو — پیُ ماده لادان دگر سوی گو
دتُن تس کلس ضرب تیر دو په — بعینه متس ماده گو شکل نر
بیس گورسی رنیز لاین کتن — سو روز ت کتن سمه سینتی و ن

٣٩

دِسس آسو بہرام گورس گمان
شہنشس تیٚہ آسو اکھ نوکراہ
سو نعمان سوئی مین بانز گو
تس لگونہ دۆ شہر ایران قرار
لکھون نامہ تم دۆ مین منذرس
یہ چھُس خوار گومت پراگندہ دل
مہ دۆ ہمسری چھُ مینہ تیچا یہ وار
پرنت نامہ لکھو بازس منذرن
بو دولت لدی از مین مال تہ زر
ژھ کراز دل تہ جان فرمانبری
لدُس منذرن تہ اریاہ مال تہ زر
لباس زری کار بسیار چیز
بیہ سوزنس از عرب تہ جوان
سو بہرام از پند شاہ عرب
دوہہ اکہ شاہس ٹھاہ کار آسو

دِیِم مالومی شاہی و خاندان
ستادہ بدروازہ وزت خراہ
دل آ ذردہ شاہ سرافراز گو
و دان آسو بہرِ مین نالہ زار
بولد تہِس دۆرین ملک ناحق خرس
کرِس مال آوارہ ناحق تحجل
بخیل غلامان چھُ نہ میانو بار
بہ طفلی نہ چھُوک ایژ شوخی کرن
با یاران بہت خرچ نہ عیش کر
نہ کر فستمس سیت جنگ آوری
زمرد جواہر نہ لعل تہ گہر
بیہ پران دلخواہ رچھ کنیز
بخدمت سخندان نہ پہلوان
نشستہ بآرام و عیش و طرب
شبانہ توی گرم بازار آسو

نوکر ووتھی باج تاج و کلاہ
شہنشس کرن قدم مال اسو
یہ چھُنس منذر تس سخندان آسو
می کر و وکالت بدر بارِ شاہ
بہرام آزاد گو بے گناہ
توی گو پوش شہزادہ اندرمین
اوس منذرن نذر لعل و یمن

تریرت شہبن خون جاری سپُن
زحکمت ہمس گونہ زاہ خون بند
ہمو دپو بتقدیر پروردگار
یہ لکہو مُت جیہو از کلک روز ازل
ثہ بوزت بتقدیر حق ماں مان
وُنہ گزرہ پشیمان زشرمندگی
ثہ وتھہ ون بہ شکر سین بیشرو
پرو توبہ سادی کرو تالہ زار
امی سانہ اسباب شاہانہ داری
دو منزل کرت دای پرآب سو
چہولن تم تمی آبہ سیتن کلہ
امی سانہ شاہس سپن خون بند
غذا کہیو تہ چیوآن آبے شراب
سوگرصحت آ یکوی واتو نزدیک شاہ
شہن دپو یہ گر گزرہ خواہی رٹن

سوگمراہ گرفتار خواری سپُن
ستارہ شناسان سمی اندہ وند
کرُت پادشاہا بتدبیر کار
نہ کُسِ ڈالہ جز حضرت لم یزل
ثہ رٹونی توی کہن نہ چن افغان
باآئین توبہ ثہ کرنبدہ گی
دو منزل گزہ ہوا اس بدریای سو
بنی نا شفا روزا امیدوار
تزہ ہت جوہ نس سیت زاینا نہ دِرا
لب آب شہ یا نہ نزدیک گو
بنما شفا آبہ سیتی بلہ
کرُن وصف وصفا استاد رِندہ
گوراہ اک نیوان ز تالہ ڈیہو کرآب
وچہن چال تہ یال خال سیاہ
شموسیت گرمتو سو میدان ژٹن

۹۱

مرت مرده روز یا گره اک زه راڙ
جهو حضرت حقس آت فکس پچ ده رحم
تسند رحم عیبن هندوی پرده وا

مٹس ننته تهیو دهته ڙلن شرته باڙ
یه فهک بے ونڌهه کن هنوایا کینه بهیم
چهه تت رحمتس خلق امیدوار

داستانِ دیگر

جهو لکهو مت تهی پاڻهه تاریخه وال
امیروو زیرو کرک مشوره ده
کنا رنگ فادن نه میلا دپیر
یه آسو سردار پیروزا سپ
تدبیر باهم کرک مصلحت
کرده نه زقوم شه یزدگرد
تعدی کرن خانه هانم خراب
جهو تسند بچو زنده بهرام گور
بسو گندهاعهد و پیمان کرک
دپان تس بڈس خسروه آسو نام

بابران شاهس پته کینڙ کال
کرو کیاه جهوڻن ملک پهومن پره
پیه گستهم دآرش شیر گیر
بیکجا سمی پیشس گوه ماگسپ
چهه آواده شاهی جهو کیاه چاپته
ازین پس تیچ پادشاهی سپرد
کرن ساری زنگه زنگه عذاب
سو چهوی تس خوته کان بیدا چوره
بڈاه اک موشاه ایران کرک
سهه آلسی زایه پوایه گاه

زهیبت نهایت سپن زرد تم
درین کار باهم کرک مصلحت
لکهوک نامه اے پادشاه مین
مه مار خلقن ته بهوده خون
جهو دتو مُت اسه نیز دگردن عذ
یه متند نچوُ لتن جوته کینه خواه
بایران زمین جهوی ته وه ن اختیار
جه الوهی گو نامه سنت منذرن
پرت منذرن نامه اُن پیش شاه
ولیکن بداتس کرن بسته لب
بایرانیان منذرن لکهو جواب
چهو بر خون ایرانیان کینه جوی
جهو نه مانند پاٹه کوتاه بین
جه الوهی نامه متن با نه گوه
ازان نامه گی تنگ ایرانیان

زشمشیر بهرام نامرد تم
جه اناه سوزک منذرن نامه هت
ته کره منصفی از عنایت مین
جهه کیاه پایداری بدنیای دُون
توهی کره نهیز پادشاهی خراب
توهی کره نه ایرانکوهی پادشاه
جهو کرمُت جهان نیز دگردن فراز
بقاصد گری بارجا رت خرس
ازان نامه بهرام گو کینه خواه
پکان آسوه با ئین شاه عرب
جهو بهرام شاه پای اندر رکاب
یه شهزاده سرزور شهمار خوی
گران کار باسم و آئین دین
به جهرم سوه شاه سرافراز گوه
متن بهوٹ هیبت زشیرژیان

کرک و عذا ایرانکوی تخت و تاج · بچیزی کرن گرته ون لاعلاج
دمو تاج ایران به چنگال شیر · نئی زور ه یس آسه شاه دلیر
بشیران کهی لیس اکها دست ور · نئی در جهان ممتندی ور ه دور
بمیدان الونک تاج ته تخت زر · تهوک بسته ماتحت شیران نر
دو سوبه گرزان آس شیر غران · تهوک تاج هم تخت اندر میان
بمستی پکان گو سو بهرام گور · بگرزه کرن شیر نی دست ور
بمردی اکی گرزه مارن نه شیر · سر تخت بیو ٹهک سو شاه دلیر
دتن خسرون لاف فرمانبری · امیر و کرک ترک جنگ آوری
سپین مالک ملک بهرام گور · بایران سپین ممتندی ور ه دور
کرن تازه آئین شاهان کی · بایران و توران بغداد وری
باحسان و آسایش عدل و داد · بهر سو کرن ملک سارو ی آباد
سو نعمان و منذر کرن سرافراز · سپاه هت بسو نئی مین دراهی باز
دتن خسرس و یار بامال و زر · تهون قدر تس اهلکارن اندر
دپان افسر فوج نرسی کرن · سو همشانه باتخت و کرسی کرن
سو نرسی شهس آسو ماکون بوی · دتن لش لشکری آبروی

جهودی بخیلاه ٹهاه سخت جان
دویم زن جهو لبنک سقه آبکش
سو زینت انان ته نان صبح و شام
شهن بوزنه دوزنتن شوره کل
بزاری سقن ژانو درخانه شاه
سه روزه بدبنگو نه زالتن دوهس
زلبنک سٹهاه پادشه دراو شاد
شکاراه کرت آوشه بعد شام
جهودن بخانه لمتن دژنه جای
زدر دازه بتن وتهو نه بهرام گور
جهودن بلا چار بتن تراد جای
دپُن بنی نه مه نتن آب و نان
بیه چالو گره کهنه مه نقصان کرم
کرم یُدیه گره چالو ناپاک جای
باین وعده بیه تهٹس بدروازه شاه

بلاشک اکس هاده پٹ باره پان
سو زینت کهوان ته چوان شادوخوش
جهو خلقن سو کهیاوان کرت قرض دام
گرزهت بیوٹ لبنک سقس داره ل
سپُن نتن مهمان گری عذرخواه
ضیافت کرن زنگه زنگه شهس
شکارن به نخچیرگاه هتو نه داد
به نزد براهان ژهارُن مقام
کرک پانه وانی سٹهاه کال نیاے
بخانه گدا پیشه بیو ٹهس بزور
مگر ترن کهتن بپٹ سپن ختم تیای
اگرچه ژه نیری بدروازه جان
سو گروال تاوان نقصان برم
ڈون نه لون جهوی تمگ گره پاے
دتن نه جهودن لمتن رگ کاه

[illegible]

ازان شب شہن اِشاۃ کرن
دلیلاہ وہم اک سُوارن عجب
دپسُ ہم جہودن مرہ کھن چپ تہ عیش
جہودن بزاری فِدان زار زار
دوہہ اکہ گو شاہ در کوہسار
بشمشیر مارن اکی ضربہ شمشیر
دپان آسو نزدیک آن کوہسار
ازان دِہ زہ سردار دربار آئی
اکس افرس آسو کہروی نام
انگ وار پاہ برہ تہ گو سفند
بہ بہرام آنگ بہر گو نہ چیز
دوشی زن بہ بہرام ہم بپایہ اس
سوکہروی شاہس لنشہ دُور گو
تِہ ہوءِ عقلہ ہندژ ونگ وامتس
رقیبو سو بیچارہ کہروی کور

بہ پردہ ہمتس آ شکار راہ کرن
ہمتس لگ جہودس اکس نتہ شب
ژہ افسوس از جان تہ سینہ ریش
دژِسنہ نہ دولت شہن کا نفتہ مار
بہ جنگل کران آسو سیر و شکار
بیتہوی آسو سرزور شاہ دیر
دِہاہ اک مکاناہ عجب نہ نگار
سٹہاہ تحفہ پیش شہریار آئی
دوم مہر ہیداد عالیمقام
پدر بادشہ شکرو شیر و قند
سپن ہم دوشی پادشاہس عزیز
شراباہ جلکھی مست و مدہوش اس
شراباہ چیھتن مست و مغرور گو
کجس دولوی چشمہ کاوان متس
زمیداران لوگ ہیشن بہرام گور

مردوی تو تس می چین مضطرب
سو نام مرد گو بار زن خویش جفت

مرد تو من پیا پی شت ورمی | بمردی سپن مرد مردانہ طے
مہ جیوم نسل دراصل از کفش ساز | جیو پروردہ از می من تہ باز
جیوا زنشہ معزو رست دلیر | رن لنشہ کی نور زندہ شیر
شہن دیو من وار یا چیز مال | سپن می زآتش پرستان جلال
دیان روز بہ ہت سو بہرام گور | گمت آسو نخچیر گاہش بدور
زجنگل لکوت اُٹھہ کنھہ شکار | نوی آسو غمگین پکاش شہریار
نو آبادگاما ہ وچہن زیر کوہ | سٹھاہ زیر گوڈت تہ لوس وہ
ازان دہ من آ ونہ کا نھنہ پیش | زکینہ سپن پادشہ سینہ ریش
دپن روز بیس کن بہ بدخوی گام | کرن گرٹہ ویران بہم تمام
وزیرن دران قریہ تراو نفاق | تہون نہ من اکس اتفاق
بہر خانہ پرت کینہ تھاؤن ہوا | سپن پرت اکھاہ نٹھو تہ فرزندا
سودہ تا بیکسال بیران سین | نشیمنگہ دیو شیران سپن
متی فتنہ کنھہ زن شمشیر گل | پراکندہ گیمت ٹھاہ لوک زل
بساہ گرآ و بہرام گور | وچہن ملک ویران گومت تہ پور
وزیرس دپن بیہ ای نیکنام | کرن گرٹہ بیجایہ آبادگام

براۓ زراعت انہِ آب جوی
زسوراخ بوزم مہ آداز گنج
ممن سیت گوپانہ بہرام گور
مکانا نہ مکمل وچہن ریختہ
وچہن تت بسر مہر و دیوار و در
زمینش و تہرمت سونہ تخت آسو
بیہ ازطلا گا وجوراہ کُرت
مرصع زیاقوت و زمرد سُم
گرت تہ کرت لعلوی سیت ہنگ
دونون وچہن چشمہ ازسرخ لعل
نگی سونہ سنز بر ونٹھ کنہ کرت
ڈکس پٹ لکھت گاونی آنوو
بریہ چھیہ لمو واریاہ سہہ تہ شال
سونہ سندسٹھاہ ہرنہ تہ گورخر
بانبارہا گونہ ساروی جمع

خراب می سپن اڈوتی ناگہ جوی
بوہاوت دمی گنج بیدر دونیخ
بہرسوی پراٹن زمین اڈیور
بچون وسنگاہ خشت آمیختہ
بدروازہ محکم کرت قفل زر
بمسمار زرگرہ آمتوی سخت آسو
درونی زالماس و مختہ برت
منقش زری کار ازلعل دُم
سپن ڈیشہ وَنہ نی خبردار منگ
بعینہ برابر تس گاو لعل
زیاقوت و زمرد ساری برت
پرک شاہ جمشید نوی گنج و گاو
ہتن درشکم ساری آسوہ مال
ہر تکل دیوار تی جالور
شہن کُرنہ برمال ہرگز طمع

الوس وان سنذ ژاٹی قند و شیر
سو بہرام تہ وان آنن گرہ
کرن از ضیافت رضامند شاہ
سپن وان اِ بیچارہ بیوارہ دخوار
کرن باج تس شیٹ مہرہ رس
تمی مہرہ شاگرد سی ماہ مباہ
بیہ گو بابا مہائی بہار
شکاراہ کرن جنگلس چند روز
جواناہ ازان ہیشہ نیو اژدرن
جواناہ کڈک تس نشہ مود منتو
زتوران شکاراہ کرت باز آد
زناناہ وچھن برلب جوی آب
شہن تس کرن کرپک ای نیکرای
بیہ کہن تہ چن گرہ ہو مہ کنیز راہ ان
دلاسا کرت سیت آنن گرہ

بیہ مغز بادام نان و پنیر
رنن واریاہ مرغ و میش و برہ
پگہ تم دوشی نین درباگاہ
دتن ژاٹسے واریاہ نقد دیار
سیاست امی سیت ورزش رس
دیوان آسہ انعام بہرام شاہ
بتوران زمین بہر سیر و شکار
می عیش تہ بیش بہت ساز و سوز
تہ ڈیشت شہن خشم کر افسرن
لمس نہرہ سیتی کلہ رود ہتوہ
کتوی نن سوگامس اکس یانہ ژاد
کھٹت از چیاد روز زیر نقاب
مہ گژھ اکھ ماہ بہرام جای
دپس تمہ بیہ چھوی کو تشخانہ پنن
دپن خاوندس آن مرغ ویرہ

زپستان ہمس گاؤ گو پیدہ شیر
دران دِہ سیمی افسر و اہلکار
شہن بِتّ تی تہا و جاگیر گام
بیہ ہفتہ گو شاہ گرد نفراز
ہِن سیت طغرل برائی شکار
سیئن طبل از شاہ فرمانروا
دوان آسو د نبال مرغ و کلنگ
سو طغرل شہس از نظر دور گوہ
سوزن ڈہانڈنی واریاہ بازدراو
دگر سوی بِتّ ڈہانڈنی دراوشاہ
ٹداہ اک وجہین برلب آب جوی
دپان بِتّ ٹدس آسو برزین نام
اَت اندر سو طغرل دران باغ بوٹا
زطغرل سیئن شاد بہرام گور
ٹدس ہرسہ دختر سیئن خواستگار

زنانی اَنس خوان و نان و پنیر
زبہرام واقف سیئن خانہ دار
ہمس دیج دافسران بود نام
بدریا شکارس گڈن بوزبان
لکھون بازِ تم یکصد و شصت و چار
سو طغرل سیئن تیز اندر ہوا
کٹس آسو پُر کینہ لاران پلنگ
توی شاہ غمگین و رنجور گوہ
شہن گرامی فکرہ دار اہ شکار
وجہین پوشہ باغاہ عجب پیش راہ
سہ دختر چو اختر ہمس پیشوی
وتہنت ہم کرن پادشاہس سلام
توی بدکلس پٹ بہت دہ و ڈیوٹا
ٹدس نشس میانجی کران اوزیور
ترنوی نہین سیت انجام کار

۵۰

اَت اندر دپان ماہ پارن آن
بنہ زاہنتہ کرمیا نو ہو عیش لتس
بوڈس سیت شہ آسو در گفتگوی
اکس اکہ چھان دیدہ بر دیدہ آس
پین مست و مشغول آواز چنگ
ہرن لتس بڈس ماہرخ آرزوی
بستی رٹان اکس نالہ تم
نگاہ فوج ہیت آؤ زہادان زیر
دتن دولت و مال واراہ اس
پین آرزو یار دو دلجوی شاہ
دروتی حرم واد باہ ساس لتس
امی ہفتہ گو شاہ بہ نخچیر گاہ
زلشکر کنوی نو بہ تعجیل داو
دراندہ و چھین اکہ بڈاہ خرقہ پوش
لراہ اکہ و چھین آس تت سقف و بام

مہ کھہ چھو منہ بہرام ہٹہ وسان
چھہ ماکا نھنتہ ترہ سندہ اہنتس
دل و دید مشتاق یا آرزوی
بیک مصلحت تم صفا دیدہ اس
کرک ترک از شرم ناموس و ننگ
بعشرت رٹن بیٹن خود و تری
پیاپے جوان بہ کی پیالہ تم
ازان حال گو خبر تس مرد پیر
کرن عاجزی نارہ یارہ اس
نیک سیت پانس مشکوی شاہ
پہ پری نوشتہ ترہ خاص لتس
بہ جنگل شکار کرن ماہ بماہ
سو گامس اکس شامنی پانہ تاو
پہ اکندہ دل از پی خوردو نوش
پین و پین سر گین میشان تمام

اِن گاو مینٹہ گو سالہ وار
بیہ اُونٹ گُر بار بر چای پای
سٹہا کھل بز و بکرہ تہ گو سفند
شہن سوۃ بہروز فرخندہ فال
غریبن دتن باگرت مال و زر
بد بادشاہ سرافراز گو
بہ نخچیر گاہ دراد بہر شکار
بکوہسار گو پادشاہ دلیر
پس انگہ کرُن پانہ نخچیر گو
گرگ سنزرہ تہ سوتہ سند کنہ اول
زہ ہت گی جمع گو دنی ہند گلہ
مقرر تمن بُود چوپان اک
شکاراہ کرت پادشہ شاد گو
زلغداد گو سوی ملک صطخر
بجز عیش و آرام و سیر و شکار

سپین جمع بہہ اس اندر شمار
نر و ماد نش زیادہ بہہ اس درای
جمع گی تمن آینہ کینہ گرند
دران بیشہ از بہر تقسیم مال
سو فرشید آوارہ گو در بدر
سو مشغول با ناز و با ساز گو
ہتن سیت تم افسر و اہلکار
کرن مارہ تم واریاہ نرہ شیر
کرن تیر و شمشیر ہت دہ دور
اڈن و ال کینزن تمن ہنزہ بال
کرت داغ بہرام تراوان بلہ
ینہ کانھہ زش جنگلس گاتہ یک
سپاہ ہت سو دشہر لغداد گو
کرُن حلہ باجاہ و تمکین و فخر
تمس آسو تہ در جہان کانھتہ کار

سپین شهر گو خاقان ز در
سپاهان ایران سپین سست رای
بتو کر بخاقان چین مشوره
چهونه ون ثه پٹ وبه بهرام گور
مس آیه وت جان مت و دُزل
نه ون ثه ایرانکوی نیم باج
تبوزت سپین شاد خاقان چین
سوت کر منهن بیوت در شهر مرو
سو پرادان و انم ز ایران باج
لُتند فوج از دشمنی بے خبر
وزبنیو پئی کینه بهرام گور
کڈن فوج ایران بمانند سیل
ز آمل بکبر کان سو گو فوج هت
زداه نت دالو در شهر مرو
بمردی کرن تنگ خاقان چین

تمی بمیه ژل شاه بهرام گور
بنا و ردگه کیاه چهوون سنا نو پای
چهو اسه تخت خالی ته بمیت پره
ثه ها وت مس لشکر و دست زر
ثه چهوی ال ته ملک میدان موکل
دسه ون لعز مانبری تخت و تاج
ڈن تخت ني جنگ و بیگار کین
مه وانم ز ایران کبک و تند و
بهت مست یه نخره تخت و تاج
پریشان بیا زاد ها در بدر
کمر بسته هر سو کران دوره دور
بآمل سو گوا زره اد سیل
ز کره کان لبسوئی نت هنر وت
بمعه فوج آن شاه آزاد سرو
میدان کرن بسته از دهی کین

۵۴

کرو توہہ در جنگ پہلو تھی
خدائن دتو م ہمت و دست زور
ازان نامہ ایرانیان گندہ گے
سیمت گی بہ نرسی کرک زارہ پار
ز توران زمین پادشہ تیز گو
ز تیرپز گو تیز با جاہ و فخر
ز اصطخر گو شاہ در طیبقون
لکھون نامہ بر نام شاہان دہر
دپاں آ و نرسی بدربار شاہ
سپیں شاہ ایران مہربان تس
اَت اندر فرستادۂ شاہ ئوم
سپیں شاہ قیصر بفرمانبری
لدوس معاملہ تم بدستور باج
فرستادہ تس قیصرن باز گو
سپیں شاد و مسرور بہرام گور

ڈر ہوناتو ہہ شاہ چین شہی
رٹن چین و ماچین توران ڈپور
زہیبت پشیمان و شرمنڈگے
سپین تم بدربار امیدوار
بآتشکدہ سوی تیرپز گو
کڈان بارہ گی سوی شہر صطخر
سو فغفور بستہ کرتن سیت نیون
زہیبت سیمت آ ہی شاہان شہر
دتن تس نذر و مال تاج و کلاہ
دتن سخت شہر خراسان تس
شہن ہیش پیش گو اندران مرز بوم
بدستور بی فوج و جنگ آفری
دتن تس توہی دکوہی تخت و تاج
بدربار ایران سرافراز گو
رٹن ملک ایران و توران غنود

سو کاؤس و کیخسرو نامدار
سو لهراسپ و گشتاسپ و اسفندیار
مه چھم شیٹ راجه بفرمان بری
چھو خاقان چینیک کس و کوی من
ایم کیاه مه بهرام اندر خیال
دیس قاصدن باز اشاه هند
مه کر کینه جوئی به بهرام گور
چھو ونکن باقبال تائید تس
تُسند اک سپاه آنه اک ملک تنگ
بو چھوس حال یرا نکوی اک سپاه
وتھن کر مه ستی تیهی نه اه ته پور
ته یوزت سیٹن خیر تس شاه هند
متن آزمائش کرن لاف دت
دلاور زه زن دد ای از فوج هند
کرک حمله پر جان بهرام گور

متو آفو نه با هندوستان بار
متو کر نه با هند زاه کاروبار
تره لچھ فوج چھوم بهر جنگ آوری
تسنز گور داخل بتکوی من
دو چندان مه چھوم لیت دو ملک و مال
بو ونه هے اگر یو زه یک سگ میان بیند
چھوتس از شهان جهان ست د زور
زه هوشیر کیتاه سپین شال تس
کره کس متس ست پیگار و جنگ
زه سوزن مه پٹ لشکره کینه خواه
زلی چان لشکرا کی حمله دور
ولیکن بداتس زبان کرنه بند
بنا ورد گاه درا و شه فوج هت
کمر بسته با تیغ و تیر و کمند
دو یو پهلوانو بمردی و زور

55

ژه اوّل خيالات ايران ترا و
نی وَن ژه د رہند سرلشکری
د پوبن قاصدان باز لشیر زور
ہے لس شاه بهرامنی نوکری
وزیران دیں چهوک ته انقوم شاہ
بنیانی ہے از قوم شاہی خطاب
وزیران دیں فته کیا نا وچهوی
دیں مت مہ چهوم نا دبرزوی گرہ
بخاطر مہ گو بپیدوَن اضطراب
ته بوزت ته ہند دلتنگ گو
بہ جنگل د پان آسو دیوانہ گرگ
یہ سوزن تتوی گرگ بانی کهیں
بیازی گدک شاه د رکوہسار
نژٹ لس سر نیزه آئن کله
د جہت آن سر گرگ د رشہر ہند

گرز ہی وَن ژه د رہند مشہور او
ژه کن شیر اسباب شاہن نری
بوچهوس نر یہ فرمان بہرام گور
چہ ده ہند در زیر فرمانبری
دیں تم بوچهوس فو جکوی اگ سپاه
دنیا کا نہ اگهاه تا رکس آفتاب
بیرد انگی یوت کیا تا وچهوی
بوچهوسنہ جمع تو ته انداز برد
بجلدی د یوسہ مہ نا نکو جواب
ز ہیبت لمتن زعفران رنگ گو
شہن د یو اگر قاصد آس مرگ
مہ کیا ذمہ غیبی بلا یاه پیس
اگی تیره گرگس کرن گیرودار
دران بیشہ تم گرگ ترا اون ڈله
بیاز ارہا شور و تهوانده وند

اگرچه ژه در چین یک پیشس من
منته شاه بهرامسے جنگ چھا
بخاقان چینی لکھون نامه بازُ
بوزانی فقط در جہان دست زور
سوُ یدَی مه در چین فرمان دیم
سو پوشیذ در ہند کھه کال آسو
سه سینو دہت ژ وہ از ہند لُ
مِس شنگل ہند لادیو پته
سمک تم ادَه اکس پانه وان
دپُس تم اتھه میان چہینا ژہ و
زگفتاد و اشنگلس آ یه پتھ
دپَس تم بو چھوس شاه بہرام گور
مه کھه چھه منه از ملک تو احتیاج
زایران آیاس در شہر ہند
کرم یته لقد یر نی میله وان

ژه نزدیک چھوک اقرب و خویش من
ژه دیمه چین و ماچین بنِس ننگ چھا
ژه زانک ژه نش کیاه چھو پیده باز
چھو نه کینه الّا به بہرام گور
یمی بوتُند حکم مانُن پییم
دیوان شاه لش دولت وال آسو
لگوسته اتھه ہند کوی ہاره نل
بکینه کرن لبته سادی و ته
شہس شنگلن ناوه پٹ لاج ٹھان
گره ہو وُن نیه کان ہو جان هد
دپُن لش ژه وُن اره خوشیا گرھ
ترت ناوه چھوی ملک میا لوی پُھه
مه چھیم جای لیه انکوی تخت و تاج
و چھی لشکر و تیغ و تیر و کمند
ژه ہستن لجاد و گندت اَم پن

57

بایران شکار راه کړک چند گاه
زایران تماشا وچیت باز گی
شهن کړ بایران زمین انتظام
زه وه ته تر دوه سال شاهي کړت
پکو سنه بپیش قضا دست نورد
بایران لتندوی نخو یزدگرد
بایران پی رنج جنگ آوری
شه یزدگردس زه فرزند آس
کلانس دپان آس پیروز نام
دلیکن سټهاه آسو آهسته گو
توی یزدگردن دتس تخت وتاج
مس ورجگر بای سند کینه نود
بهرمز سو پیروز گو زوردست
سر تخت ایران زمین بوټ سوی
کرن تم بتوران جنگ آوری

شهن کر سټهاه حیله باهفت شاه
بهمراز بهرام دمساز گی
زنیکی سپین در جهان نیک نام
سو بهرام شاه گو بناگاه مرت
کجا شنگل وشاه بهرام گور
بمردی سو مابس خوته آسو مرد
گذارن سر تخت ارداه وری
دو نوی دلاور خردمند آس
سو هرمز لکتو آسو معصوم خام
زشرم لشایستگی نیک خو
ازان حال پیروز گو لاعلاج
درین معرکه شه یزدگرد مود
وهرلس رتن تخت شاهي به هست
سلحشو دایرانو ډیوټه سوی
مس کرنه تائیدنی یاوری

متن بٹ گرک دشمنو التفاق
شہن سوز شاپور رازی متن
بیکبا بستہ ان سو فرای
بخواری کرن سوی بزندان بند
سوکیتہ کال بو قید در طیسقون
یہ احوال برا بیو بوز یا م
دوان آس متھ بہر آن سوفرای
ڈنگ تس مصاحبتہ ساری فی زیرہ
قبادس ہتوک ملکتہ دراج تاج
سو جاماس بوتستہ وی کوس بوی
بزندان کرگ قید شاہ قباد
بایران زمین سوفرائن پسر
دتکستں اکھہ شاہ بستہ کرت
سوزہ مہر دانادل و پاک دین
قبادس کرن ملکہ فرمانبری

متن تہ قباد سن پای وک لفاق
کرن متم باخلاص بازی متس
سپین پادشاہس دگرگونہ رای
بشیراز غارت کرن اندہ وتد
قبادن متس بکینہ ماخون
بدرہ بارشتہ آہی لاران تمام
کرگ بلوہ شاہن بہ پیکار درای
پئی کینہ مارک بشمشیر و تیر
بایران ڈنگ جاماسپس دواج
سپین بوی بابیس پہچی کینہ جوی
تستہ اہل دربار ساری بیاد
دپان آنو ایرانیہ تیز تہ
بخواری پشیمان وخستہ کرت
کرن ترک از جنگ پیکار و کین
کرن خلق راضی بدانشوری

مردن قباد و فرزند بزرگرد
وزادن نوشیروان
و قحط سالی شدن
در ایران و غارت کردن
مزدک مالداران و شنیدن
نوشیروان و کشتن
مزدک از دست نوشیروان

از انحال ایرانیان تنگ گی
سمت آئی سردار پیش قباد
کرن بابی منظور فرمان بری
به هتیال هتیا لکی باز گے
شهن کُر سو زه مهر مختار کار
کرَن نم بدانشوری انتظام
سو کسرای نبو خاصه عنا جوان
بایران ناگه نبو قحط سال
جواناه دیا آن آسو مزدک نام
کرَن عرض ایتاه ونی تی مین
اکهاه ترا پو صرفن بلب جان جیوس
بیس آسه تریاق منندو دوا
دلینه سو تریاق بدی سو مودُ
شهن کهاذ تریاقه والس مٹه
هتن مزه کن خط تحریر لتس

تدبیر نفرین از جنگ گی
ژلوک کینه گو دور کین وفاد
کر کناده کین و جنگ آوری
مرخص ز شاه سرافراز گے
دتُن لتن ز ر و مال و اسباب و یار
بایران راضی کرن خاص و عام
دیاں تس لقب آسو نوشیروان
زتنگے سین خلق افسرده حال
ستاده کرن پادشاه سلام
ژه چهوک ساره نی معرکن هندامین
نه آزار باقی اکو ئی آن چهوس
سو بلهی اگر آسهس اک جوا
به کس د مر از عدل و انصاف رُود
دیُن لتس خدا تنگ فرداره
کرن حال وشن بتدبیر لتس

سپین یام بالغ سو نوشیروان
بآئین مزدک سو بیزار گو
شہن شاہزادس دتن اختیار
کران آس یم مزدسی پیروی
شہن مارساری بشمشیر کین
بدستور برد ین خود کے قباد
کدّان دز ندامت سہاکال تم
بخوبش سپین بالغ و پہلوان
دتن لس بسر تاج شاہنشہی
درین دزہا گو مرت کیقباد
ولو ساقیو جام گل ریز آن
بمیدان دِرہ می دوہ نادن فرس
مِہ چھوم دن لکھون عدل نوشیروان
ہزاران ثنا سوی پروردگار
مِہ ترن دفترن ناحقہ دد دسیر

بہر کار شایستہ گو نکتہ دان
سو مزدک مِس لتہ بیوار گو
سو مزدک ممتی ماروانجام کار
بنیمت سہاہ آس گمرہ قوی
سپین خلق باسم و آئین دین
سپین معتقد خلق گے نت و شاد
کرن پادشاہی چہل سال تم
کرن مالک ملک نوشیروان
سپین شاہ کسری لقب ماہیری
ذتقدیرِ تس از قضا آوہ ناد
می و شیر از شکر آمیز آن
کرہ ابتدا ژور مس دفترس
دِمہ طہان بانن تہ ذہر وہ دان
سپین می ترتیم جلد کاشر تیار
چھو می ژور می دفتر وندہ شر

تریُم جلد بیتن مہ بوزم قیاس — شیِہ پٹ چھِہ ست ہت بہ ژوِرِس
آگہی مہ ایمان دِتم عاقبت — لبعہ دوستان مُول ہاج ہت

حمدِ باریتعالیٰ

صد ہزاران حمد ذاتِ پاکسی — بخش یم ایمان مشت خاکسی
حمد بیحد آن کریم کارساز — چھوی ہر بیچارہ گانہ راچار سازن
عرشسی بنیاد اَسِن پٹ تھوِن — آدمین عمر بربادتم تھوون
بر زبردستی فلک پیدا کرُن — خاک ہ از غایت پستی کرن
لبعد ازان پیتی کرِن سوی کامیاب — از ظہور نور پاک انجناب
مہترین بہتر کرُن سوی نہ انبیا — رہنمای اولیا و اصفیا
حضرت احمد و محمد مصطفےٰ — شرزلم ڈیشت مہ آنزوئی ضحیٰ
لو بہ وُن طا ہا الم نشرح عطا — شوبہ وُن کم کم صفت پتن بی بہا
سی سیپارہ پارہ فرقان بھوِیس — حق تعالیٰ خود وصف کرہ وُن چھوِ نش
گر کسی خواہم کنم وصفت ادا — کی توانند تا بحشر جز خدا
یا رسول اللہ لو چھوس چانوِ امتی — اس تیہ کار چھی مٹہ زہ ہتھی

بخالق ندارد چون توئی کس	که ای شاه دوعالم بس توئی بس

وجہہ مرقوم کتاب مذ اگوم

ختم گو یلہ دفتر اوّلین
تمامی پر وم سوی ایزد تعال
ادہ دومین ہٹ مِہ کرُ ابتدا
زالفضل بہ ئی یام گی الفضال
سوجاد مانکراہ ہت مہ کن آدام
ترہیم جلد کوی ہتو لکھوان یام یاب
بہ کشمیر لکھ کاغذ اڈی جیر و آی
یہ از طرف بالا کرن یام گہٹو
ہر حال ہیتو تہتو لکھوم می ضرور
مہ بر خوب ناخوب مشقت تو جم
اگر ازجیا کاتب کتاب چھوی لوان
اول لس تہ حاجت بلا درد سر

کرم تت نظر ازیار دویمین
گیم فرجتاہ لکھو اول جلد حال
سو تی مو کلاوم مہ تا انتہا
جیب ٹھوکرن تام وہر اونلل
دو نوی جلد نی تمی والسلام
ٹھہا آسو ات منز مہ کاغذ خراب
ات اندر لگر س اتن یڈ بلای
بآخر ذاتن ہس و ٹونہ و ٹھ
سپٔن حمد للہ التمام پور
ٹھہاہ فکرہ آست مہ محنت الجسم
پتہ نذر تہو تہو چھہ واپس لوان
چھو نیران دس ہٹ بناں جیلہ کر

ناوف نہ ماند والا الصفات

٦٣

عفو کن گناہن عطا کن بہشت

تمت

نئے اور تازہ جنگ نامے بزبانِ کشمیری

جنگ خاور گیارہ جلد فی جلد ۴ر	جنگ رستم یعنے شاہنامہ آٹھ حصہ فی ۴ر	جنگ مختار آٹھ حصہ فی ۴ر	جنگ حضرت سعد وقاص دو حصہ فی حصہ ۵ر
جنگ نامہ امام محمد حنیف ۴ر	جنگ قندر ۴ر	سام نامہ چار حصہ فی ۴ر	جنگ امیر حمزہ ۱۵ حصہ فی حصہ ۲ر
خلافت نامہ ۴ حصہ فی حصہ ۵ر	گلدستہ بینظیر ۳ر	خنجر عشق بجواب جوہر عشق ۴ر	مغازی النبی کلاں قیمت ۱۰ر
ممتاز بینظیر چھ جلد مکمل للعصہ ۴ر	چراغ محفل چندر بدن ۱۰ر	شیرین خسرو کلاں نامی کشمیری ۵ر	گلزار حقیقت فرخفال ۳ر
گلبدن عروس چمن ۵ر	شکر ریز بجواب گلریز ۵ر	معجزات رسول اکرم یعنے اعجاز غریبہ ۵ر	جنگ امام مسلم در واقعہ کربلا ۳ر
گلزار مدینہ در عشق نبی ۳ر	قصہ زہرہ و بہرام عاشق نزالی ۳ر	ہیبہ ملا ظریف ولی اللہ متو ۴ر	ہشت بہشت یعنے آٹھ جنت ۴ر

بتوفیقِ خالقِ زمین و زمان و رازقِ انس و جان

نسخہ حکایاتِ شاہانِ عظیم الشان و مقالاتِ عبرت انگیز بنی نوع انسان

جنگِ رستم

مسمّٰی بہ

شاہنامۂ کشمیری

جلدِ ہشتم

مصنّفہ عبد الوہاب پری ساکنِ حاجن کشمیر

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کتب مہاراج گنج بازار (رو)

مالیسمہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر

بسم اللہ الرحمن الرحیم

خدایا ژه کن حمد کیستاه پره
کرت پیدا اندر جهان آت دوه
اینت یت زمینس اندر کیت رنگ
به تفصیل خلقت لکهت زبانه کار
زمینس کرت خلقوی سیت شوب
شبئس ترن جواهر چپه نالو برت
چپه یم چیر در آسمان و زمین
ممی شوقه گو پنڈ ساروی جهان
احد آسو موجود احمد بنیوه
مس گارس کلمه متسند پره

مدر میوه بادام انگور وڈنگ
تہوت سار فی رزق قسمت کر
ازین دور دنیا فرشتن چهو لوب
بگروش تہوت نون یه آفتاب
کرت پیدا ات صنعتس آفرین
یه کینژراه درین دور پیدا سین
احد واده ار مجلد احمد بنیو
چهو کیا غم مس آسس پیشوا

زنگا زنگ گرم چان قدرت سره
زمینس اندر دشت دریا ته کوه
جن و دیو انسان تہ ژوه زاژ
سمندر شره از آب تہا وت برت
نبس منز ستاره ژه پیدا کرت
بحکمت اکی ساعته بورت حساب
محمد سو ونت رهبر گمراهان
زلو محمد هو ید آبین
نگاه عاصین سوی شفاعت کره
محمد بدنیا و دین پادشاه

بر تخت نشستن نوشیروان عادل و انتظام ملک کردن

چهو اوی لکهان اندرین داستان
بسوئی سخاوت کرن اته زلوٹ
با یران و توران کرن انتظام
ان شهر آسو از شیراز نیل
زگنجینه شاهن کڈان نقد یار
بویرانه ها شهر آباد شاه
برابر سپن شال گبر ها که زر
کری پرورش رس امه سو نیه گلس
نه کانهه آسو تنگین نه کانهه آسو بیک
مقرر تہون عام دستار خوان
مقرر سپن ده یکے سهم باج

بنامه شهاوصف نوشیروان
بهر کس کرن عدل و انصاف و داد
بشهر خراسان تا روم و شام
زخاور رٹن ملک تا باختر
بهر ملک راهی کرن اونته بار
زاجهان از عدل نوشیروان
کو نه ژ ودنه جنگ و جنجال و پر
چهو آسو منت کانهه شها در جهان
چهو اندر جهان شهرتس نام نیک
دیوان آسو خلقن زگنجینه دیار

سو بامت سر تخت ایران بوٹ
سپن خلق ساری با حسان شاد
صفاهان ارمینیه تا اردبیل
عراق و ری و گیل و مرز خضر
غریبن زگنجینه امداد شاره
سهس سیت شالس کنوی و ته جاه
سهو راچهه کر گیه بند سر ملس
بعدل و سخاوت چهو نوشیروان
تہون نزید گاه خود ڈیڈ وان
غریبن بلا گفتگو اونته بار
ته کوس کنن آسو یس احتیاج

مصرف کرن مال و گنج و جمع
کران پرت اکھاپن ہپن کاروبار
سپاسیت ہنت آتشہ دہر گو
قلا یاہ لدن ریختہ درمیان
بکینہ بلوچی تہ ایلا نیان
توہی کہ بخواری شہن پایمال
اِن تہ ورساری شمشیر ائیل
بسوہئی مداین کڈن بارہ گی
کرن پادشاہس نشتہ حال حال
چھو ایرانکوی رعب راج تاج
اگرائس چھپہ ان پادشاہس بکار
مہ گرتہ خوار ناحق بغارتگری
ونی حال منذرئے سلطان روم
مہ چھوم ارث خود تاربک وقت پ
مس کیاہ چھوین ات کتھہ درمیان
چھوئس کھوزن و الو سلطان روم
اوہ موکہ لاوس نوشیروان
بدربار شاہ سرافراز آو
لکھون نامہ برنام سلطان روم
اوہ کرتہ کانھ ناوو مک ہیہ
گرتہ مکنا پشیمان افسوس کھت
بایران تہ جنگ شاہ گردنفراز
چھو کم باج دلو مت شاہان روم

تھون نہ آس ہاران پاس طمع
ڈتن چین و توران بفرمانبری
بہر ملک و میدان و ہر شہر گو
رتن روزنہ کانھ و تھاہ آوزور
سپین خوار آوادہ گیلانیان
بزندان سپین قید لوکس نہ ہت
سپین حکمرانی بایران وگیل
دیان آو منذر بدربار شاہ
مہ نیو شاہ روم من تباراج مال
چھو غارت کران درعرب شاہ روم
اوہ شاہ روس مس چھوکیا اختیار
تہ بوزت سپین تنگ نوشیروان
بسر سان مس کھتہ گونہ مروم
چھو ون منذرس تخرہ پادشاہ
بہ ایران کرن حکم نوشیروان
سوچھاون حمایت کران منذرس
بوماتن بایران زمین پہلوان
بکینہ شہن و انیاون جرمس
دتن منذرس سیت فوج و ہجوم
وگرنہ گرتہی وتن تہ ازد روم
تگی نہ اوہ چارہ کتھہ مصلحت
تہ وچھہ وارہ ایرانکس دفترس

تہ تنبیہ کرن ظالمن گیرودار
خطا و ختن پارس و خاوری
بسر حد ایران و تورانیان
کرکنہ اوہ اکس دست زور
نوان آس خلقن تباراج مال
بدزدی ہمی آس لوٹان وت
زگیلان کڈن فوج یکبارہ گی
زبیداد قیصر سپین دادخواہ
بوچھوس سالیانہ دیوان سیم باج
اِسپٹ چھو ہرسا تہ آسان ہجوم
وگرنہ دموتن بفرمانبری
سوزن تیز روس اندر اک جوان
دتن قاصدس کن بشہر عرب
کرن قید تا عمر تراون نہ زاہ
تسنداج چھوہی اندران مرزبوم
دمن لو سوزن جام دالکہ درس
تہ بوزت سوہ قاصد ت بازآو
درآندم دتن لوکہ لچھہ منذرس
اگر منذرس ملک تراوکن ہیہ
سہ ویران بنہ جای طیران بوم
پرت نامہ لکھو قیصرن نامہ باز
مقرر چھو کیاہ معاملہ قیصرس
سو کس آسہ کمزور بدبخت و شوم

بایران نہین شاہ اسکندرن
زہ بہت و بینہ آسیو لشکر بازی
پس وپیش نوزت ہمی رسم باج
زہ تہ کرزہ سامانہ جنگگ تیار
دپان لپیل و این آہنگ روم
کرن جلبہ آئین جشن سدہ
سپاہت سرحد شورابت او
قلعدار آوارہ حیران کرن
در آنجا شیہ رومنی دیار آس
بشمشیر بازی کرن سخت شور
تہ بوزت سپین قیصر روم تنگ
سپاہت کٹن تیز فریور لوس
اتھن فوکھ دیوانی سوکھنا تمان
بہ بیگار و این متن ناہی کوکل
سٹھا روکی افسر و اہلکار
صف زندہ پیلان فرسنگ آسو
ہزمیت کھتن نس اکسن آبہ وت
بزندان وارہ گرفتار گی
انگ بوٹہ گنجینہ شاہ روم
وچھن خاصہ گلگشت آب و ہوا
شہن نہیب خسرو تمکو باوتھاو
در ان شہر بود و استادن تمام
اکھاہ آو شاہس کرن اجال اجال

قبالہ شور لوسان کر تو گرن
درین جنگ یاری کرم بخت مے
زہ انرزن دمی مندرن تخت و تاج
ازان نامہ کوتنگ تو شیروان
کرن بر سر کینہ جوئی ہجوم
زآتشکدہ درای یکبارہ گی
بشورابی کینہ پاوں چپاو
تہ آتش روم از تیغ وتیر
سپاہ اچیہ گنجن جو شہر آس
سٹھاہ شہر زنین ز اطراف روم
کرن لغلبندی با آہنگ جنگ
بایرانیان تم اکوی جنگ کرہ
بناوردگہ رو مکوی فوج کل
ہزمیت ڈنگ بر سپاہان روم
تر ندان سپین خوار و اعتبار
سپین تنگ رومانگ بحشنگ آوری
اتھن فوکھ دوان و راو شہر بازہ بیت
بہ انطاکیہ زاد نوشیروان
بتاراج بازار پاوک ہجوم
آیابت ہوا باد شہ شاد گوہ
بہ تحقیق شاہن تمکو باج ترا و
دتن باگرت مال و تعمیر و باغ

ذلت دراو باز تیغ اسکندری
گتہ ہم اپیل ایرانکوی تخت مے
پوچھوس پانہ آمادہ کارزار
زہر سوان افسر و پہلوان
اتن فوج نزدیک آتشکدہ
کٹن بر سر رومیان بارہ گی
بشمشیر شورابت و ایران کرن
بتاراج و غارت کرن در او گیر
سپاہ بارتھن دیار نہین نر ور
کران آس بر کینہ جوئی ہجوم
پی کینہ و این متھون ناہی کوس
بمیدان سوایرانیو تنگ کرہ
دپان و ات نزدیک قالینوس
کرن تخت تاراج ان مرز بوم
بہ انطاکیہ ترن و مین جنگ آسو
کرہ کینہ ٹکن کھنہ متن باوری
بناوردگاہ و اریاہ خوار گی
متی غارتس بازرس پہلوان
بہ اطراف انطاکیہ در او شاہ
نوی شہر تت جایہ آباد گو
اسیران انطاکیہ خاص و عام
سپین ساکن شہر عالی دماغ
پوچھو سنہ رضامند از ملک و مال

مہ آسوم ہیئن ملک قالینوس
پیئن ہمو عجائبت بہ کانھ وطن
ہم نہ تیھے پاٹھر در صحنہ گل
دتن تس جواہر گنجینہ دیار
جھوڈس کرئن نہ بت خسرو سپرد
بہ آہنگ قیصر سیئن کینہ خواہ
تبہ خوردہ گو پیش سلطان روم
ازان جال قیصر سیئن نیم جان
زدانا حکیمان سئو ذِن شیت ماں اَنن
بدر بار کسرا سیئن پیشترو
کرئن تم بد اندیشو ری سردشاہ
گرک نہ اَدہ کینہ جنگ آوری
تلن ڈیرہ از روم در شہر شام
سو در زیر فرمان شاہ اسلام آسو
زار من یا بران زمین باز گو
درون حرم آس واراہ عزیز
نہ رٹو ماں اسند رسم آسو آئین ہم
سیئن وارہ بر دین علیسی قوی
بزندان شہن تھاو مت آسو بند
زجان و جہان رفتہ نومید آس
سفر ندسو کہنہ کال بیمار آسو
جھمو مومت سیئن بند دو گان واوا
کڈن خلق ساری نہ زندان شاہ

یو فیو رئین بہر ملک تا روم و روس
بصحنہ مہ آسوم گلہ سایہ دار
دو منزل ہمہ وقت مرقن تاہ ڈیرل
کرن تم بہر صحنہ دیوار و باغ
سو عالی و جھین بے ریا نیک مرد
وزین سو سپہدار فرفوریوس
بزاری و زان سخت از بخت شوم
ز خمسہ مستئی خویش تر منڈ گو
تمو روکی واریاہ تحفہ اَن
شتر بار ہیت آوا اسپ و مال
زپند و نصیحت کرن نرد شاہ
مقرر کرئن قیصر سن باج سال
بعشرت کرن کیوتر کالامقام
شہن تھا وسو ہی قیصر سن باج خواہ
سفر خوردہ لاغر سر فراز گو
ستمدی تخوتل شاہی فساد
نہ آتش پرستن ہندو ہی دین ہم
امی کینہ مالس لشتہ دور آسو
سو لاچارہ گو مت ڈٹھا مستمند
زار من یلہ آدو نوشیروان
سو کمتر بہات گہ بدربار آسو
ازان شہرہ دلشاد گو نوشزاد

وچھینہ مہ اندر خطا و ختن
شب وروز در سایہ آسوم قرار
شہن اک جھو داہ وچھن رانخچنہ کار
بہر خانہ فوارہ حوض و تاک
سپاہیت نہ اظاکیہ رود اشاہ
سینمت سیاہ فام چو آن آبنوس
بہ قیصر و نن جال نوشیروان
ز ہیبت پراگندہ درندہ گو
جہاندیدہ مہر اس فرخندہ خو
دو چنداں ائن باج دستور سال
دتن خط اقرار فرمانبری
بدستوریس راج تھاو ان مجال
شہ شام شیرو بہرام آسو
باطراف ان زمین دراو شاہ
شہس اک نہ دین مسیحا کنیز
جھو پلو وی الکھان نا وئس نوشزاد
ڈٹن ہر لسیر ماجہ ہنری روی
پراگندہ در گرد شاپور آسو
تمس سیت واراہ بہ قید آس
ز محنت سو کاہل گمت تیجان
سیئن شہرہ عام نوشیروان
کرئن از سر کینہ گرپا فساد
بنیو در جہان خود بخود پادشاہ

زدین سیحاس پناہی ہزار
زر و سیم و تہ آلات اسباب و مال
سوزن قاصدا پیش سلطان روم
زنہ ندا اکھ شہزادہ آمت نبر
ہمو رام بر زین خبر دار کر
ستہن کرن جمع افسر و پہلوان
دران جنگ مارہ سین نوشیزاد
برونی سو گو خوار و خستہ خجل
گراہ مال ہیرتن چھیہ پاون د
چھیونہ کینہ ٹیہ وزوون پور زاہ

سمی لتس نشہ افسر و اہلکار
رٹن ملک سارے بغیر ماہنری
سپاہ ان کرہ داس یاران ہجوم
چھیہ تس ون خیال آ جنگ ورنی
نمی فانتس سیرس بدر بار کر
بشہزادہ گوو رام بر زین بجنگ
سپاہ گل تہ زل پادشاہن فساد
یمن بازگارس و چھم کینہ لوے
زفتنہ کران مول گرس بیاد
چھیہ ہر کینہ تھاوان تہ بیہودہ نے

لدس ما چھیہ وارہ جواہر تہ لعل
کرن جمع اسباب جنگ آوری
وزین سو سین دزند این خبر
دروتی چھیہ تس قیصرن یاوری
نمی کر خبر دار نوشیروان
انن از سر تیر باران تنگ
دروتی سین پادشہ شاد دل
گراہ یار گاہی وچھوم کینہ چھوے
گراہ بوی بالیس گرہن کینہ خبرا
امی رایہ کیتاہ جوان صنایہ گے

داستان در بیان خواب دیدن نوشیروان و جواب خواب گفتن بوزرجمہر

چھیلو وی اکھ ان ڈیو ٹھہ شاہن بخواب
نکھہ تن چھو اناہ سپاہ بخت آبس
شہنشاہ در انحال بیدار گو
کرک سارہ وی نگہ زنگہ قیاس
زہر ملک و اانا ان گار گار
یہوی واتو ناگہ باطراف مرو
گران آسو تعلیم استاد زند
سو چیر ان سین اندرین یاباستان
شورہ اک شترن منز وچھن خواب چھہر
ونہ لوگ تہس تعبیر خواب
مقامس اکس بیٹھہ بر جوی آب

انک زن شہس شیشہ شراب
سو خواب س اندر بیوٹ ہمدرس
بہ تعبیر پرسو طلب دار گو
ونس نہ ہمو کینہ تعبیر خواب
منجم زہر چاک ڈک ار زار
ہمدرس وچھن اک بڈاہ نیک پے
پران آسو شاگردی وعظ و پند
دپس تم چھینہ تیز ترہ ای میان
دیان آس تس ناو بوزرجمہر
تتی گو سو ہمراہ آزاد سرو

بہت می چھوان بر سر تخت آبس
کران می براہ بہت نوشیں بس
انن پیش دانا تہ اختر شناس
سپین دل پراگند تم لاجواب
جو انس اکس ناو آزاد سرو
بہت وارہ پاہ شر پیس وپیش وی
گذارش کرن تس بڈس خواب شاہ
تہن معرکن منز چھینہ جای میان
نمی کر باستاد فیرت جواب
دو منزل کرت دراہی از شہر مرو
بسایہ کرک فرش آرام خواب

سو آزاد از خواب بيدار ٿيو
ڏٺن حرج اندا اندر ٻهر سوءِ تنهن
سيئن ڏر تعجب سان آزاد سيرو
سيئن پانهنجي تنهن پا ڏسي عذر خواهه
بخشيائين ڏيس پاڻ تعبير وارو
حڪيمن ڏيس ڪري اک لحظه تاب
سو اندر شبستان ڪرڻ رخت رين
ستو سندو ڏيدو ڏٺئين پاتشاه
ستي آسو اندر حرمخانه خاص
ڪهتس سخت ڪو ناه حرارت جي زڪ
تنهن تم دوشي هر از تيغ ڪين
بد آئس ٻهر ڪس پيئن نيڪ خواهه
بهان آسو خلوت سو رت روز و شب
درين دور ڪسرا سپين نيڪنام
وزير ان شهر آسو مهبود نام
ڪيائين مي قند شير و شراب
وزيرن نه ڏٺيت شاهه ڪينه ڪو
جهوڏاهه انهن جادوگر پيشو
ٿي وڃو بحيله گري خوان شاه
وٺي لش چهو زهر پيالو خواه
شهن پيش خود ڪهياه ناوڪن خواه
نه ڏٺيت تنهن تلخ نوشيروان
ٿي ڪينه تا اڄ ڪرنس ڪريس

بيالين شورش پيدا شهمار ڪو
سو معصوم از خواب بيدار ڪو
جهيو ڪيائين تام آفت معصوم مرو
مستور پاڻن پنهن خواب سگل
امڪ معنه پاڻي ٿي ڪنيز ڪال
جو اناه جهو اندر شبستان شاه
گذاران زنان اندر رات ڏين
شهنشاه ڏڍون حرمخانه زاد
بيه ٺو نره دايه مس اڪ نه سس
ڪنيزان ۽ دايه گيه لاعلاج
حڪيمس ڏتن پال و زر اسپ و زين
سو دانا سين پادشاهس عزيز
ز صحبت ڪران آسو دانش طلب
بدنيا ڪرن رسم و آئين جان
ڪرت آسو پرت چيز ڪوهي نظام
شهس بيت اندر خور و خواب مي
مت رشڪ غالب ٻهر سينه ڪو
وٺن حال مهبود جادوگر س
بجادو ڪرن زهر در خوان شاه
ڪرت خيره مهبود بدرو زنگار
دو فرزند مهبود بالغ جوان
سو مهبود ماڻن شمشير ڪين

بهر سو سرا پا هرن ٻو تيس
ڪلس تل ڪرزمت غيب شمار ڪو
ڏيان وا اتنا ون بدربار شاهه
مضمون تعبير پيستان تس
به تعبير شاهن ڪرس اضطراب
ضيافت ڪهوان هنون از خوان شاه
اٿن ون هٿي پاڻه ڏر خانه شاه
وڇاڻ آسو بن تيرهان آناو
ڪڍن تم زنانو منزه مرد اڪ
ڪرڪ ذمه بر دختر شاه چاچ
سين جمع اندر وزيران شاه
ڏتن تس زر و مال اسباب نيز
هي ڪر بدان شوري انتظام
بنيو در جهان نام نوشيروان
ڪهون شاه تسندي اتهه تان وتاب
بهر ڪار مالڪ و فرزند وي
بتدبير زوران سين چاره جو
بيازي مس دانه لاگن خرس
سو زوران ڪو پيش نوشيروان
تسند بوشتر نو آيه ڪرت گار
ڪهون تان ته زيرڪ وٺن راڪ جا
ٽيت تسندي خويش تر بانين
بنيو پيش شاه قدر جادوگرس

بیہ کیوتر کالاہ گر ہیت دراو شاہ
صفِ افسران آسوتا چہ نیل
دپاہان آسو مہبود دانای دہر
بکوہسار گو سوی نخچیر گاہ
اڈومت وتن وصف بہرام گور
اڈو دپو فلانی سہس آفتیل
خدایدونی دیہ ہمت رہی
گڑہی نوہر زیک نظر خام شیر
رڈن از ہی چون مہبود تنگ
شہن پیمان زسعی لاگن درس
شہن ٹہانڈ مہبودنی آشنا و
بکینہ شہن لوٹ گرنگ گرس
شہن گرما بین ایران و روم
بنیو مُت چہواز دست نوشیروان
سٹہاہ ملک آتن بفرمانبری
سو مشہور اندر جہان نسج آسو
کرن باوزیران خود مشورہ
چھو چینیں دوہی خوف ایران و تور
کڈن پیشکش وار یاہ گرنہ زین
بتاراج تم نیوک آن مال و زر
بامداد تورانگوی فوج نیون
زبلخ و بخارا انک شیر مرد
سپین پوبہ خاقان چینیں بجنگ

کڈن بار رہ گی سوی نخچیر گاہ
سو بیچارہ مہبود تن پوس یاد
کرم مارہ بیچارہ از رای زہر
شکار اکرت بیوٹ نوشیروان
اڈومت بین ہندوتن اور پورہ
شہن دپو چہیم چیز ناپایدار
نہنگن تہ شیرن پلنگن کہی
یہ پورت شہن پوسو مہبود یاد
سہسن تیس بگردان زشہنوان پانہنگ
بکینہ دوشی گر شہن خوار تم
دتونک زر و سیم و لعل و طلا و
تمن دوان پہ کہنہ دراو جا دا دال
دل آرای شہراہ بویرانہ بوم
بجود و سخاوت سو نوشیروان
باحسان بی نور جنگ آوری
تمی بوزا اوصاف نوشیروان
بووَن عہد باشاہ ایران کرہ
کڈن وار یاہ مال و اسباب جاہ
کنیزہ غلامان و دیبای چین
تمی کینہ گو فوج ہیت شاہ چین
دتن دیرہ در شہر گلذر یون
زختلان سکستان آموی زم

قطارہ سپین صف بصف گرتہ فیل
ودان آسو اندر دل خویش داد
درین و سو شاہ فرخندہ جاہ
بحلقہ سمی افسر و پہلوان
اڈوکرز تنجیم دانان نیل
بغیر از ارادہ چہونہ کہنتہ کار
گران وصف جا دوسو وزان وزیر
چہو کرمُت ہیچ نی ہر ظاہر و
وزیران کرن قسمہ جادو گرس
بسختی لدن بر سر دار تم
در آندم وزیرس تہ جادوگرس
بہ مہبود یاہان تہا و شاہ من جلال
چہو مشہور اندر جہان سج زسان
سٹہاہ آسو مشہور اندر جہان
سو خاقان چین صاحب گنج آسو
چہو ونکن سو سرزور اندر جہان
باخلاص باہم کرو کینہ ڈر
زیباچین تحفہ لدن پیش شاہ
زہتیال چیو چینین غا تقر
دلاو سپاہ وار یاہ ہیت نین
سمی لوک از ترمذ و دلبہ گرد
کالی و مسعدی سمی بگ قلم
زچینی سپین فوج ہتیال تنگ

زمیدان از خوف فغفور ژل
گرٕان آس نفرین بہ غاتقر
سپن یام از تیغ فغفور تنگ
گرٕان آس حملہ چہو شیر ژیان
بناگہ ہنیو صاحب دستگاہ
کرن جمع ایرانکی پہلوان
چھو ژچار چ با فوج خاقان چین
با ایرانیان نیتھو نہ فیرت متن
خصوصاً زہیتیال گو مست تر
دیٔ ون سو بر جنگ ایران دست
دران ملک از روی جنگ و فساد
نہ تھاون چغانی و نہ غاتقر
بخاطر مہ کر با د ہیتیال زاہ
چہ بدرای بی شرم ساری ورودے
سٹھن ژیو تمن چھو مہ دیر کسنہ کین
بناحق ہتو کیتھن خون ہار
نہ ہیتیال تھاون نہ خاقان چین
سمی خلق در کوچہ بازار شہر
بفوج گران دراو نوشیروان
زکثرت سپن لستہ کوہ و درہ
گرگ در بیابان گرگان مقام
سپن صف آرا باسباب و زین
ژہ گیا چھی خبر کس چھو نوشیروان

نہایت سپاہان ہیتیال گل
دپان غاتقر تابع روم آسو
سپاہیت ژلت گوسہ زنجا جنگ
فغانی کرک مالکِ مملکت
فغانی بہ ہیتیالیان پادشاہ
کرن با امیران خود مصلحت
سٹھاہ شہر ہیتیالکی ژور نین
بہ خویشان ارجاسپ و افراسیاب
تیہ خوژہ ژل فوج ہیت غاتقر
بیہ و اتو ہیتیالین دستِ زور
چھو ونکن الیو ان تخم بہرام یاد
کرُس افسر و عرض البشیر زور
بہند و عدہ چھا سارِ ژٕ کال ناہ
اگر ژٕتم بیکبار ویران گژہ ہن
زپیروز از شاہ توران و چین
ہمک شاہ پیروز لوی انتقام
ہمک سارہ ژی از پس و پیش کین
زہر ملک فوج و سپاہ لوک آی
بزیر زرہ آس شیر ژیان
زناہی و ترم گو تہوی شعر و شور
گرٕان آسو شاہ جنگہ کو ہی انتظام
بگراک و زیرن وُنس مشورہ

سمت آہی ہیتیالیان پسر
سو فرمان دہ شاہ آن کوم آسو
کہ و مہ سمت آہی ہیتیالیان
زہر سو کرکت چنین لستہ و
یہ لوزت سپن تنگ نوشیروان
بتدبیر کینز شاہ کرو چارہ ئیت
چھو پتس سیت توران چین و ختن
چھو ونکن دوان خان خاقان آب
بتحقیق آن چینئ زو دست
چھو پیو مت تمن یاد بہرام گور
مہ چھوم شہر ہیتیال ارث پدر
لمبر دی رُت ملک ساروی ژولور
چہ بد خوی اندر جہان کینہ جوے
چھو بہتر اگر حال حیران گژہ ہن
ہتو بیگنہ شاہ پیروز مارُ
کرہ شاہ بہرام نوی زندہ نام
لکھن نام مہ پہ نام شاہان دہر
پئی کینہ وائن ہتو کرژ ناہی
چھو دریای جیحون پکان رٹ گرہ
سپن بستہ اندر ہوا جانور
تہ لوزت پئی کین خاقان چین
ژہ چھو نیہ بد و نیک گو مت سرہ
چھو ونکن ہیوی پادشاہ جہان

مسخر ڪيو هُن تمام ايران و هند
نفع ڪياءِ ڇيو ناحق هِمو لاءِ لاڙ
ز ماچين و چين عاقل و هوشيار
زري پارچه دُرو ياقوت و لال
رِتس آهي ڪوشش ڪرائي صبح و شام
و هيت لشڪر و مال اسباب شاهه
شهين لکيو خاقان چين نامه باز
اکِت ڪُن چيا تراوسه تراڻنگ
بيه توه و جيهه رسم و آئين ڪي
توهي جهوسن تو استاده بر زمين
بدربار قاصد سُين سرفراز
جوانان و چيم تند خو پهلوان
نه ٿين در نوشتن نه اندر حساب
جهه فولاد آهن جو ڪهسار ما
بوقت ڪدورت سپاهه بر زن
تُلن شهر چينس چو گرد و غبار
ته لوزت سو خاقان پراڪنده گو
بوتس سيت رشته بخويشي ڪره
لُدن و ارباه مال دنيائي چين
بآئين شاهي سين عذر خواه
شهنشاه چين نتر لوي وڪيل
ته لشڪر ڪڍن جنڊه هت نامور
تمس دي توهه شهن آسهِ تُمس نازنين

بفرمان عجم ته عرب انده وند
ته بوزت پراڪنده دل تيغ گوه
سخندان چيد ڪڍن ڏه سوار
سوزن ٿم بدربار نوشيروان
بنيوه ته تمن زاه ته بار سلام
شهن نتته آخر بصد حيله واتي
اگر جهيوڪ ڏرين دور گرد نفراز
گردانِس تماشا هنا ور ڏگاه
بيه جيني تَن جهيهه مرمتشير ڪهي
بجلدي خطس بستنه سر خط ڪرت
بخاقان چين نامر ستت آو باز
سپاهان جنگي ڪمر بسته تنگ
برت ڪوه و صحرا جو دريا آب
سو ڪسرا جوانان توانا دلير
ز جود و سخاوت سپاه ارزن
سويدوي ڪري از روي ڪين
ز بيگار هتيال شرمنده گو
تره افسر سخندان سع زن وڪيل
سموبو دُرو لعل اسباب و زين
ڪرڳ حله با شاه خلوت تمه
بعزت هتن سيت لشڪر پيل
بيه گو تمن سيت مهران استاد

ٿمبردي انڪنه تمن سيت بار
پشيمان اندر شش و پنج گوه
د تونڪ سٺها سيت اسباب و مال
بطور وڪالت بمعه اين و آن
پراڪنده گي تم ز تمڪين و جاه
بدربار ايرانيو ٿران سيت
پئي جنگ و زڪ ڪمر بسته تنگ
و جهوا اس جهو ڪيا چنين رتيم راه و
سلاحس ڪره صيقل از خون چين
ڏتن قاصدس مهر و دستخط ڪرت
بخاقان ون وصف نوشيروان
بسيرت نهنگ و بصورت پلنگ
سلاح و سلب ڪوه انبار ها
بسيرت فرشته بصورت چو شير
انڪنه بهردي تمن سيت بار
بيڪدم رڏه شهر ماچين و چين
ڪرن باوزيران خود مشوره
ڪڍن پيشڪش و ارباه گُرته فيل
زر و مال هت ڳي بدربار شاه
بخويشي خاقان وڪالت تموه
بصد مهرباني ڪرن غرق زر
ز ڪسرا شو لو صاحب اعتماد
بحسن و صفت در شبستان چين

نژاد و نسب آسہ از تخم شاہ
بوتہ وڑای ساری پسین لشاد و شاد
شہن تہ الو اندر شبستان خویش
تمن بنز لیاساہ کرسیاہمی دہ اسو
شہن جی تو تمس گوہر و طوق و تاج
پیراونٹہ ہت زیر دیبای چین
لدن بار اونٹہ ہتس فرش زر
بخدمت ستادہ تہوان بر فنٹہ پت
لزن کور اندر عماری زر
گنٹہ منتر دوان زن ون آس گاہ
ز سند سمرقند و قاچار چاچ
فاداہ تمن لود نہ کنہتہ کین
سمت آای گردان ایران و چین
ز مہراج ہند از ہندوستان باج
ز شہر بخارا او آموی ز م
خطائی تہ قاچار باشی ہمہ
دیک آسو در ملک ناحق فساد
تمی کینہ آوارگی یک قلم
با ایران پسین روبہ افراسیاب
دتن نہ ادہ کینہ ہرگز قرار
تمی کینہ گشتاسپ آیہ اسفندیار
دوسو یہ خرابی گرہست فتنہ زل
تہوی نہ تمی رہبان لوی شاہ

بصورت ستان اندر آسہ ماہ
دتن وار یاہ کس ز سیم و مال
آنک یا رہتن پا تر شہزادہ پیش
یہوی کریہ مہران استادان پسند
کڈن از خزانہ زدہ سالہ باج
کڈن بی نہایت جواہر لعل
ز لشکر کڈن واریاہ نامور
بہ آن موبد شاہ مہران استاد
بجاہ و حشم درای باکر و فر
بحسن و صفت شاہ دیوانہ گو
بخاتون چین لگ تہ سیم و باج
تفاوت تمن سوزنہ اورہ یور
ز بلخ و بخارا و توران و چین
چغانی و سکتان و ختلانیان
ز خوارزم راجہ سمی یک قلم
بجلسہ ہمی اشپین لو نوشیروان
پسین بگنہ خلق کیتاہ بیاد
منوچہر لوی ایرجن ثہ ہانڈکین
ادہ لودنہ کینہ آرام و خواب
پتی دراوا چین ارجاسپ شاہ
پسین کینہ جوتا بر وپین حصار
منتری درا و اسکندر فیلقوس

بخاقان بلہ و اتو مہران استاد
بدربار خاقان سو لوکہو تزنر کمال
سہس ٹا ہتو شہزادہ اک زیادہ آسو
بداتس بخاقان کرن چوہ ان و چیند
اکس گر ہتس انہ طلا آسوزین
دتن حصہ تس و لکتاک نصف مال
بیہ بازنین زو نرہ دایہ ترہ ہت
ز لعل و جواہر بسی بدرہ داد
نیک ماہ اندر شبستان شاہ
بصد شوق اندر حرمخانہ گو
بیکدل پسین ملک ایران و چین
پسین تازہ اخلاص باہم زوپار
ز سند سمرقند و گرگان و چاچ
روبیہ کرڈمر و ہتیا لیان
ز اہل ستمی تالیارہی زمہ
کران گفتگو آس پیر و جوان
گوڈن دراو برکینہ تو رو سلم
کرن خوار و آوارہ توران و چین
بتوران تل رستمن گیر و دار
بہ لہراسپ ناحق پسین کینہ خواہ
تمی فتنہ گہرم تہ ارجاسپ گل
زنٹ شہر ایران و توران و روس
بنٹ ماہان عالم پسین کینہ خواہ

زِ اولاد ساسانيان اردشير
ٻمردي رُٺن ملڪ تا اصفهان
جهانس زِ شمشير بهرام گور
بناحق سِپُن ماره ازهو نهنگ نواز
چهوسوهي ڦري ايران توران چين و
سُنهُس آ و تراوت زِ هِن تخت وتاج
سِپُن از عجم دُور جنگ و فساد
زِ هنديال وچين مال و اسباب نيون
برابر لڏي ڪ باج پوِ نت حساب
زِ دينار برسان ڏه چرم گاو
سپين خلق مشغول آرام وعيش
خلائق خوش و ملڪ آباد آسو
پراڪنده ظلم زِ شمشير شاه
نيين نيڪنامي زِ دور سپهر
اَت اندر اٽڪ باج مهراج هند
زر و مال اسباب انبار ها
زِ هِندي حڪيمان آنز و زگار
بايرانيان ڏاله برامتحان
مقرر ٻهر مهره ٻن ٻن چهو نام
بِداس شطرنج ما و نصاب
وگرنه تِرپونه اَده باج هند
بلا عذر لازم ٻمهراج ڏرن
حڪيمان ايران و توران وچين

ٻنيوسوهي زِ داد الٰهي دلير
پتي بيوٽ ترسي ٻڪر سي ڪين
ٻمردهي زِ رستم سپين زِ باشور
فغاني لٿندهي وئي پچو شيرزاد
مخالف بد انديش جو ياهي ڪين
ڏٺُن سجده شاهس نغر با ٻري
پرڪ حمد ساري سپين بتا دشاد
ٻهر ملڪ شاهن سپين زلزله
زِ شاهان اَده سود نه ڪينه تاب
ڪمي ڪال شه سُود در طيسقون
زِ احسان آن شاه فرخنده ڪيش
مسافر گدا ايم تهي دست آس
سِپُن تازه احسان ڪوهي رسم و راه
شب و روز شاهس با انصاف و داد
سلاح و سلب تيغ و فيل و سمند
ٻيه آس زر ڪار تخته گرِته
بنيم جهه شطرنج بازي تيار
لکهوڪ شرط در نامه شاهس جواب
چهو زقار بر خانه پوِ نت مقام
ڏِمو اَس بايران بدستور باج
از اين پس گرِ هوِ رسم و آئين بد
ته پوِ نت سپين تنگ نوشيروان

ٻشمشير مارُن ٿي اَردوان
تتي ورا ويرِ گردِ خاقان چين
سو پيروز شاهِ جهان سرفراز
چهو زندهي ٻهنديال ڪال فساد
اَت اندر فغاني ٻمعه رسم و باج
سپين خلق فارغ بجنگ آوري
زِ ڪرگان گو شاه در طيسقون
زِ هيبت مٿهڪ عذر ساري حلِه
ٻه ساله سُنهس رِ وملوهي باج آو
ٻشهر مداين تتي ڏيره پيون
شه نيڪدل صاحب داد آسو
ٻگنجينه پادشاه مست آس
حڪيم خردمند پوِ زر جهمر
زِ پند و نصيحت اِن آسو ياد
زِ لعل و جواهر شتر بارها
ٻصد رنج شطرنج بازي ڪرت
تمولد بدربار نوشيروان
چهو شطرنج بي رنج پوِ نت جباب
اگر تو ه برقرار پوِ زو حساب
دو چندان لشڪرانه تخت و تاج
اَده چهو هندوستان باج ڏِنَ
اِن پيش نشڪر و پهلوان
بدربار ساري ٻيڪيار نيين

بشطرنج کرسارهٔ وی تیز رای
این گفتگو آس دیوار و در
وچھن راه و رفتار فیل سیاه
بهر فیل رفتار بوزن مقام
برفتار شطرنج بوزن حساب
پیاده تکن اسپ و فرزین و فیل
درانخال لاجن تمن نصف رات
دو رنگی سپاه صفه کارزار
صفه آٹھ بوزن بتعداد نرد
زهر حال خانه سین پایمال
دو رویه زه باه کرنه تختس گره
ابن پیش سر لشکر و پهلوان
سوزن در هندوستان بوزرجمهر
سٹهاه زرد نامرد از نرد گی
حکیمس اکی اتھه دو خال پیو
تهی کرنه گنجینهٔ شاه هند
سٹهاشاد گو شاه نوشیروان
غریبن دتن باگرت لچھه ساس
اٹھه خال ون درشش و پنج چھی
بکینه گنڈوی دشمنن ششدره
ز فردوس طوسی سخن یادگیر
سو فرمان ده چین و کشمیر سند
ز تقدیر بیچاره جمهور موُد

برابر تمن واتڑ نه کینه رای
حکیم خردمند بوزرجمهر
پیاده دو رخ اسپ فرزین شاه
نه فرقه سر تخته تهاون بپای
ببازی برابر اسین کامیاب
از انخال حیران خردمند هند
کرن ساده پاڑهن تمن پیاده مات
پشیمان فرستاده هند گو
اکس اک مقابل تهون سرخ و زرد
زخال دو سه چار تا پنج و شش
بداتش سو هند و کرن ششدره
گران بار تم کرنه اٹھس نه ساس
بداتس کرن تخته نرد سپهر
زداتس کرن عقل ایران سره
لدن پادشاهس بکیبا ردو
زداتس بعالم سین سرافراز
سین شهره مشهور اندر جهان
هیو پانه کت پهڑ زه تهیو نا تھیوے
پهلت اته حاصل غم و رنج چھی
اتهو پٹ پته کتهکن دو سین
اٹن تم روایت نه شاهوی پیر
دیان اس پلس شاه جمهور نام

بیکهفته ساری سین در بدر
بداتس تدبیر بکشاد چھر
تمی تها واز عقل بر شکل نام
بداتس بهرفن کرن تیز رای
بدربار شاه منگه ناون و کیل
ببیک گشت بسته کرن پیل تند
کرن نرد بوزرجمهرن تیار
زفیل و رخس گر تمس بند گو
کرن کعبتین نشتر وی خال
اکس اک بمردی کرن کینه کش
ته ڈنیت سین شاد نوشیروان
ببار زر و سیم و سنجاب و طاس
حکیمان هندوستان سرد گی
سین بند در خانهٔ ششدره
هتن لتس زرومال بوزنت و چیند
زر و مال هت گوه یاران باز
خدایس پڑهن حمد گوتاه سپاس
به دنیا ی ون نرد کوی ہا زجهو
نه آسوی غرض خانه بندی گره
به تخته ببازی وهی لو سین
لکهن تم شهاه آسو در شهر هند
بمردی سو مشهور بو وهم شام
نجو اک لتند نه معصوم ورد

بتاریخ لکھمت جہونس ناو گو
جوانا ہنر مند خوشخوئی آسو
بشاہی کرن ہند کوئی انتظام
رچھان آسو خویش و عزیزان شاہ
بہفت ناگی آسو شہزادہ گو
ز تقدیر حق ہای بیچارہ مود
نہوک پادشاہ ہای بر تخت ہند
دوشن باگرت تیغ و شمشیر و تیر
دوشی پام اندر ہنر طاق گی
دوشن شرط شاہانہ تھاون قرار
گراہ اکس شور تہا گرتہان
دوشی آسن بسو عذ تھاون گوا
ہمروی برابر بہر کار گے
بشاہی متن نرود نہ اتفاق
سپن شاہ طلخندہ پیکار جو
بلاچار فو آپس سپن پیشرو
گوس آسو نہ کہنتہ جنگک خیال
متس آسو ارمان جنگ و نبرد
بفتنہ کرک دشمنو یاوری
سپاسیت ہت گی بناورگا
ہمروی کران آسو طلخندہ دو
بہ بیچارہ گو ہای ڈیشت بوان
پئی کینہ طلخند شیران صف

ز طفلی او رخنہ در ملک پو
سمی ہندہ کی افسر و اہلکار
زاحسان اضی سپن خاص عام
نخوتس نزانی جمہور زاو
دپان زاو طلخند شہزادہ نو
پراکندہ گی ہند کی اہلکار
بملتان و کشمیر و لاہور و سند
دوشن آسن دو دست ہرگونہ چیز
بمردانگی چست و چالاک گی
دچھوسن اکس زیادہ تدبیر و رای
دوشی وصف خود ماجہ آسی زتہا
دوشی آسن تدبیر و دان بچھان
نہ فرقہ سپاہ یہدار گی
کران آس اکس تدبیر و جنگ و جہاد
سہتا آسن بیداد گرتند خو
بمیدان نزدیک طلخندہ آو
متس آسو ناموس اہل و عیال
کران آسو ہر چند تس پند گو
سپن شرط شاہی بجنگ آوری
فروایہ طلخندہ کوتاہ اسان
گرتہان آسو شرمندہ بیچارہ گو
سو طلخند تس مارہ نک چارہ جوی

دپان ہای جمہو نوی بوی آسو
ہمتو ہای کرہند کوئی شہریار
ان در تصرف شبستان شاہ
کرن آس شہن پانہ طلخند ناو
سو طلخندہ دو سالہ معصوم رود
سمی ہر لسبر افسر و فوجدار
دوشن تھاونک ماجہ بن بن وزیر
دوشی راجہ ہم ماجہ آسی عزیز
بہ شاہی سپن ماجہ ہم خواستگار
و مؤتس اودہ تخت سامانہ جای
دوشن آس آس پدیدہ تھاوت ہوا
دوشی مال و اسباب بن رچھان
وزیر و متن تھاو باہم نفاق
دو سو یہ تہوک اہل کار و فساد
کران آسو اندیشہ بیچارہ گو
کران آس ہارن دوشی گراوہ گراو
سہتا آسو بدخوی طلخندہ گرد
سو طلخند فتنہ کران نو بنو
ز طمع شہی اکس کینہ خواہ
گوس آسو از شرم ذونن کہاں
سو طلخند شمشیرہ کہرن دوان
گوس رای چھوم پینوی کونس لوی
گوس رای کہنہ آسہ شرپاڑ گف

به آلات شمشیر و تیر و تبر
به پیگار باهم سپین کینه خواه
بناگه سو بیچاره طلخند مو د
وچھن بوی افتاده بروی خاک
وَدان آد و غمگین در شهر خویش
سپین خوار و آواره بی اختیار
سمت آهی ساری امیران هند
بصد رنج شطرنج بازی تیار
دو روبه شهن نکه نھاوک زه فیل
دو روبه دلاور دو رخ آسه تن
شهس آسو بمایه وزت وزیر
برفتار کر مان اُتس اشتر ن
برفتار هر سو زه رخ کینه خواه
سُمت آهی شاهس کرک لسته راه
ز شطرنج بو عاقلن آرزوی
شب و روز مشغول شطرنج آسه
نه تس خواب و آرام نه آب و نان
حکیمو نتدبیر کر مُدت تیار
نموسو تحفه نبو شیروان
پریشان کره هان آس دانای دهر
کروِن عرض ایشام کره دون قاب
خصوصاً دوا اک جهیو باکل پسند
پوره ماندت دوا آنه از شهر هند

گوس آبه ثره واره بوزن خبر
سو طلخند بو کینه جو شوره ذات
گوس سر بسر هنده ته سنند رود
چھلن ته ملن مشاکتس هیره بن
گیس ماچ آواره نه سینه ریش
لدگ یام شهزاده در قعر نار
کرک نوره اندر حرمخانه بند
بناورد که ره به نھاوک زه شاه
دو اشتر دو اسپه دو روبه دو میل
پیاده بمردی پس و پیش آس
درونی دوم خانه بو جایگیر
سه خانه برفتار مردی کرس
کران آس کو گشتن بناورد گاه
ز بیمن شهن زان نه کنهته بات
تسلّی کرن ماچه بارم نه بوی
بشطرنج بازی کٹن دوهته رات
تمتس در او شطرنجی سیت جان
بشطرنج از فیلسوفان هند
یدانا هی ایران کرک امتحان
حکیما دوم آسو برنوی نا و
پرم ته کرم کسیر هندی کتاب
سو یدوی نی موتمتس و ده مان

بمیدان سپین وبه باهم زه شاه
ز تقدیر بازی گیس فیل مات
ته بوزت گوان جامنی کرنه چاک
تکن ته ولن واره بایس کهن
به طلخند کوتاه و دن زار زار
سپین گفته زن زن سه بابی تیار
حکیمو کرک نقشه کارزار
پس و پیش سره پای نھاوک سپاه
متن نکه فیران پیاده زه زن
ستاده برائی شه خویش اس
پکان آسو فیل دمان تسن کرن
اکی خانه بیگانه لاکن کهوس
رخ و اسپ و فرزین و فیل و سپاه
کٹن آه ناگاه گیس شاه مات
ز طلخند تس زندگی رنج آسو
دچھن ته ایچھن راه رفتار مات
چو شطرنجه طلخنده نوی کارزار
سپین هنده کن پادشاه پسند
ز عقل و هنر ها هی بوزر جمهر
بدربار کسری اکبر نسته آ و
عجایب دوا ها جیه رکوه هند
مری نه زندی سوزه اندر جهان
سوگا سه ھیو مردان کرتن سو دمند

شهن تس ڏِتن وارِيا مال ۽ گنج
سٺها سيت هت شهن ڏوستان ڏو
هتن سيت تم هند کي اهلڪار
بحڪمت ڪرڻ زنگه زنگه نوا
ٻهراڏو يه آزمائش ڪرت
سوا خنده مردمان گنده گو
سو برزوي گو پيش داناي پر
دلپن ڏٺ بتقرير پر بصيرت جواب
ڪتاباه جيه شاهس ڪليلهٰ الدمن
وچهڪ نڪته ڪياه کي بد الشوري
مه بوزم بگنجينه پادشاه
نمنه ڪرم شاه ڪسري الجيل
ڪليلهٰ الدمن پيش نوشيروان
نگر آس ساري ز لفظ عرب
بلفظ عرب آسو ناڪاه نصر
سو شائسته دانا و خوشخوي آسو
تمي ترجماٽ ڪرڻ سر سري
ڏويه اڪه گو سوي نخجير گاه
ز تاثير گرمي سو بيتاب گو
گرانمايه قيمت لڇه گرند آسو
به پرواز گو مرغ طائوس جهڙ
سوا زهر ڏر دانه خونخوار گو
بدربار شاه خوار و بيوار گو

تره هت انه ٺهت بالعل و مرجِ
بو تهه ڏراس ڏ ره بزرگان هند
زٽن ورايا جنگل و ڪوهسار
ز صحرا سو سي گاسه ڏا تهاه لبن
ڏوان آسوا زڪينه آلبن برت
ٻڌاه آسو مشهور در شهر هند
بنماه سوي ياور دستگير
جهو لڪهمت به نادان مرده مثال
وچهڪ بد بحهڪ ڪارو بار زمن
سو برزوي گو پيش مهراج هند
ڪتاباه جيه باعز و تمڪين و جاه
به برزوي ذر شاه هندن ڪتاب
بداس ته ٢٤ وه باب باعز و شان
حڪيمو ڪرڪ پهلوي ترجمه
جهو شاه نصر آسو مت شاه مصر
ابو الفضل نس آسو دانا وزير
ان فارسي ريخته باوري
سڪاراه ڪرت شاه خورسند جهر
لبايه سر سبز ذ رخواب گو
شهس هند ه هستي مژه بند پيو
از انخال آواره بوزد جمهر
ڪرن سخت لو زرجمهر س عتاب

سو برزوي گو سوي هندوستان
سو آنڪ بدربار سلطان هند
بجنگل سٺهاه ڪال ٿه هانڊن ڏوا
لڌان آسو شيش تر زرين ڏبن
بهندوستان خوار وشرمنده گو
لٽ ندشهره نيڪ لو انده ونڌ
ٻڌس تم وٽن حال هاون ڪتاب
نصيحت جيه داروته داناچهه مال
بد و نيڪ ساروي جهڪ سرسري
مه جيراه ڪرم چانه ملڪ پسند
ڪليلهٰ الدمن جهم مه داروي ڏل
برفلتن سو گو سوي ايران شتاب
ز معني سپن شاه اندر طرب
سپن ايره داناي ايران همه
سو سلطان محمود لوي بوي آسو
سهاه آسو عاقل ۽ روشن ضمير
جهاندار ڪسرا بتمڪين و جاه
بهت آسو نزديڪ بوزرجمهر
ز گوهر شهس اڪ مژه بند آسو
سيا جانوران تمڪ مخنته ڪهو
ز خواب گران شاه بيدار گو
بزندان لڌن قيد شاهن شتاب
بزندان شاهي گرفتار گو

کنیزا اٰسۍ شہس نازنین خوب چہر
بگفتار پاتشاہ گستاخ آسۍ
شہن دِیُتس بازِ ایماہ روی
ہچھوم تہ وچھوم پیش بوزرجمہر
حکیمن دِیُتس بازِ ازکار شاہ
وَنُن پادشاہس بدربار نیز
تہ بوزِتھ شہن اَتھ کرِن چار ریخ
فرستادہ ہیت باج آن مرزبوم
دِینک قاصدن یہ چھُو لدمت شہن
چھُو کیاہ ییت اندر کوت تہ کتھہ چھُو خبر
وگرنہ دموکرادہ باج و باو
بدربار حاضر کرِک نکتہ دان
نگرِتس گمہ آسۍ گاٹ شُس کمی
سو رومی جوان بہناوِک دِ بہ
چھُو ناسُفتہ اَکھ بیاکھ سُفتہ کرِت
معین سپُن پزروش شبس
شہن کرِ بدانشس تمس آفرین
مسخر حکیمس سو چون بندہ گوو
بدانا سٹھاہ عذرخواہی کرِن
ہمیشہ بدینگونہ معمول آسو
بہرمرز کرِن نسخہ وعظ و پند
بد و نیک ہیم خلق پیدا گری
بغیر از خدا چھُو نہ تھاوِک خیال

عزیزاہ زخویشان بوزرجمہر
دوہہ اکہ شاہس اَنُن آب گرم
ژہ کُس نتھ وچھیت تہ کھیت شُشت پانہ
حکیمس نِشہ سوزِ شاہن کنیز
یہ زندان چھُو بہتر ز دربار شاہ
چھیہ بہتر مہ کرِ تنگ و تاریک چاہ
زجان و جہان فان گوو پانہ شیخ
بیٹھ آسو سربستہ زین ڈ بہ
یاپیاسیان شرط بستہ دہن
اگرچہ برابر ونیو رنگ و نام
کہتو شرط باجک میو تھو نہ ناو
سو دستور دانا کرِن سرفراز
اَدہ کرِ شہس حل مشکل تمی
دِیُن یت اندرین نیوی چانہ چھی
چھُو المایتن بالضفہ ترمیس کرت
وچھک تی یہ بوزرجمہرن ونک
دِیُن تس زرو مال تہ گرِتہ زین
حکیمن وُنُس حال آن چانوز
بتدبیر او پادشاہی کرِن
ز تاثیر صحبت رچھن خاص و عام
دِیُت ہر مرس بوزنائے ارجمند
رُٹن یار درکار ہر دم خدا

بدانش کنیزن اندر طاق آسۍ
باہستہ تراوِن شہس نرم نرم
نوشیروان گعنت آن چھوت چہر
بہک کوت کالاہ بدستور نیز
تہ بوزِت پکان گیہ پھیرِت کنیز
ازان بارگاہ فرو مایہ شاہ
اَت اندر دیان آواز شاہ روم
سر منجہ ہا بند ژولوی لبہ
ونیو ید بنادید سربستہ نیز
دموچیس ولیس باج تورت تمام
تہ بوزِت سپن تنگ نوشیروان
بدستور تھاوِن سو مختار باز
بدربار سربستہ تھاوِک ڈبہ
گرانمایہ قیمت ژہ دُر دانہ چھی
بہ مجلس ٹلک تھان زین دِیس
تمو ساروی کلہ پن کُن ژ سنوک
سو از کردہ خویش شرمندہ گوو
شہن از عنایت کرُن غرق زر
بصحبت شب و روز مشغول آسو
درین دور دنیا سپُن نیکنام
اول روز تس کُن بفرمانبری
ژہ نیری تمی سیت ساروی بدا
گرتھ مست پرد ولت ملک و مال

مہ دتو مال ایرانکو ہی تخت و تاج
چھو بر عزم رفتن گندٹ رخت من
ہر کس بیہ کرنہ وعدہ وفا
بہ تہمت بینہ تس گرک لارہ لار
بحال غریبان بیہ رحم کر
گرتھ ہان ظالمس از خجالت کریک
اگرچہ تہ تحقیق فرزند من
بو چھوس بر سر گھاٹ ناوی تیار
بگفتار شیہ ہرمزن تھاو کن
ستمگر ز عقل و خرد دور آسو
شہس آسو با عاقلان یاد خوی
تدبیر شائستہ تقریر حلیم
بوان آس تس نتہ دانا حکیم
ترہی از خدا مہربانی تمس
اکت کن بہت آس تنجیمہ وال
بیت کن بہت سحر و جادوگران
بیکسو سپاہ و سپہدار آس
غریبن کیتن وقف نان و کباب
بانصاف مانند نوشیروان
بشاہان ایران زمین مرد آسو
ویان مود بیچارہ سلطان روم
تمس رای چھوم ٹاٹھہ فرمان برا
بشوخی کرن تم خیالات خام

مہ تھاوم ز احسان زیادہ رواج
بدادو بداس تدبیر و ہوش
پنن دل چھو آئینہ تھاون صفا
چھہ دولت بدنیا ز داد خدا
ستمگار ظالم کرک ز بدر
بینہ بیگنہ کینہ ہا رکترہ خون
عمل کرزہ بر کاغذ پند من
چھسہ روزنہ اندرین داوری
مگر تس پنن گنبدس نیر زن
بتادی رٹن نامہ پند شاہ
کرن روز و شب تم رتوی گفتگوی
بنداشن ہر فن سو استاد آسو
دوان آسو دولت تمن زر و سیم
دگر سو سطرلاب استاد زند
بیت کن طلسمات تحی آسہ ڈال
اکت کن بجلسہ امیران شہر
دگر سو غلامان زرکار آس
شب و روز تس ملکہ کوی یاد آسو
چھو نہ آسو مت کانہہ اندر جہان
چھو نوشیروان آسو نہ کانہہ تیک
پچھو تس پنن شاہ آمرز لوم
فرستادہ گوال و اسباب بہت

زہ چھوک در جہان وارث تخت من
بنک شاہ روئی زمین تھاو گوش
اگر کانہہ غریباہ بتہ مالدار
بدل روز مشغول یاد خدا
ز نیکی بدنیا گرہی نام نیک
مراقاہ چھو دوہ تارہ دنیای دون
زہ چھوک میانو اندر جہان یادگار
ہر کار کرنی خدا یاد ورہی
بطفلی سو بدخوی مغرور آسو
تمس آسو نہ کہنتہ پیوند شاہ
کران آسو با عالمان بحث علم
ز ہر علم تس دفتراہ یاد آسو
بحکمت بیہ کانہہ نہ ثانی تمس
بدربار موبد پران وعظ و پند
اکت کن کران رای دانشوران
بیت کن ہمہ پادشاہان دہر
عیاشن کیتن آسو چنگ و رباب
کران دم بدم عدل تہ داد آسو
ز جود و کرم در جہان فرد آسو
چھو تس زندہ اندر جہان نام نیک
شہن لوز تم سو ز دانشورا
بشاہزادہ زربفت و کمخواب بہت
سو کیچھن کھان آسہ بالای بام

ڏيان آءٌ قاصد دل آزرده باز
ته پڇ لوڪ سو زن براءِ هجوم
ز شهر عموريه تا باطرون
بتدبير آنت ٿي هنوڪ آب تت
ات اندر مِٽن ساره ٿي خرچ سور
بجلدي گذريت فوج ڪوهي خرچ آهن
اُتان اندر ڏيان آءٌ اڪ ڪفش گر
دمه لوءِ شهن ۾ وزه فرمانگذار
ڪري عرض ٿم موزه دوزن سنبار
ڪري علم محرم باسرار حق
ڏيڻ باز ڪم ذات ته بدگهر
جهاناه گرفتار ناحق آ نه
انهه اندر شهر ۾ مني اهلڪار
بڻيه ٿيت اڪهاسيت ته ساڻس ئيت
سو نادان ڪيائُ زانه معصوم خام
ڙه ڪر درگذر ون لعفو و عطا
وزان پس ڪرڪ ترڪ جنگ و فساد
ڏيڻ قيصر ۾ ملڪوهي تخت و تاج
تي ڏِٺو شهن هرمز ۾ تخت و تاج
سٽهاڏ استانه ز استاد ٿند
حريص اڪس و اديا پند ها
مه ڪر گينه پٽ ظلم و جور و جفا
بجون غريبان مه ڪر دست تيز

به پيڪار شاهن ڪرڻ ترڪتاز
حصار سقيلانه شهر حلب
ڪرڪ آيو ساري بدرياهي جون
سپاهن ايران ۾ مين تنگ گي
پراڪنده گي آسو ايران دُور
وزيرن ز باز ر ڪرڻ قرض و ام
ڏيڻ ٿي تجهه ضربه جهوم سيم و زر
اڪي ضربه لچهه مهره آموزه گر
۾ جهوم اڪ نجوه عاقل و هوشيار
وزيرن ڏئين پيش نوشيروان
هچهي يام تعليم و علم و هنر
ازان ڪينه بهيرت ڏيڻ اديا رس
سمت آهي تش ٿي تجهه تامدار
وڏڪ سخت شاهس نت زار زار
جهو پرورده خاص چالوهي غلام
شهن ڪر بهر ڪس مدارا مٽن
ٿلڪ فتنه ساروهي سين شاد و شاد
به ايران ۾ مين پادشه باز گو
بنيو تس لعرمان شاهي رواج
حڪيمان دانا نه تجيمه و ال
لکهن ٿم شاهزاده سوگند ها
ڙه دولت نيت ز ووستي مه ڪر

ڪڏن جمع ايران به پيڪار روم
مِٽن نيوڪ آباب ساروهي سلب
ز خندق ٿڪ ۾ و ميوه بر فت ٻڌهه
ز خندق پشيمان از جنگ گي
شهن ڏي پوءِ وزيرس زبار زندان
جمع آيه دولت بنتهن خاص عام
برابر زهر ضرب صد صد هزار
وزيرن ائن بارسيت گور خر
مه آسوم طمع پره ناون سبق
ته لوزت پسين تنگ شاهجهان
نولسنده ڪم ذات يا مت سنه
رٽن نه اده دام اڪ هار تس
زر و مال يا قوت الملڪس هيت
جهو شاهزاده معصوم ناڪرده گناه
اگر آءٌ و از دست نادان خطا
ٿڪا ٿير ز شهزاده واراه مٽن
مقرر آ بائين لڏڪ ر سيم باج
ز فتح و ظفر شاد و ممتاز گو
شهن تس بدائين پرن غلط و بند
سٽهالوڪ عاقل مٽن تها و ال
هيو طفله سمسار جهوهي بيوفا
بذلت مه گره تنگ سستي مه ڪر
بيه دشمن ترا ديراه گريز

۾ انصاف ۾ ڪين پٽ ٿيا وڙ اهي
پهرڪ ٿيهو نه آئين استاد ٿيند
ڪرڪت ياردانا ته اهل هنر
رهيڪ تم ٻني سانه سانه بيڪار
ڪرڪ لوڪ دلشاد از عدل و داد
بد بينا سونس تان و آبادي
ٿه ڪر ملڪ بد بينا خداوند تاج
ٿه ته ڏکه بيه ڪينه و ان ڪين تڪال
سو هر مرزبشاهي پسين مشتغل
لشب و زروشن پسين آفتاب
منوّر پسين دشت و ڪوه و درّه
ڪهان آسمان هر ستاره و ڇهن
دراندم اهن هر و نجيم دان
چهيو نزديڪ تاثير تعبير خواب
زلعد هل سال پيغمبري
دو حصّه ڪري ماه ز انگشت سوي
بهر جا ٿند دين ازروشن ڪري
سو خوشخوي جهيو دردمندان طبيب
مردي ٽه ملڪ ساروي بزور
سو ويران ڪري دير و آتشڪده
اُت اندر پوتل خانه ڪوهي گور آس
بيڪجا سمت آهي ماتم زده
بيه لات و عزّا ته ساري پوتل

جهيو انصافي خوش ته راضي خداي
بهر ڪار ٻين هندي ياي رٽ
فرومايه از پيشين خود دور ڪري
ٿه هرگز مه ڪري جاهلن سيت خوي
۽ نيڪي ڪري پرت اڳهان چالو ياد
نشه فرزند ڇهيم اڪس خوه ته جان
مه ڏلومي ٿه بر پادشاهي رواج
چهو نن عاقبت در جهان نيڪ و بد
سر تخت شاهي بهت شاد دل
و ڇهن نور نيران ز شهر عرب
فقط و جهيو نه تاريڪ پڻ خوهي ڪره
پراڪنده از خواب بيدار گوه
مفصل ڪرن خواب را انڪ بيان
درين سال نور محمّد نبي
نبي ته پين دين روشن ڪري
سو تهاوي نه ترسا ته گبر و جهود
۽ دنيا ۾ مانند گلشن گرهي
۽ تعمير شاهي سو ويران ڪري
بد بنياد نمتندي و ردور
ته بوزت پسين نزد نوشيروان
پوتل بي و ست سياره ني گوگ ڏاس
ٿه هنه ساري ني آذرن نار گوه

ڪرڪ تيهو نه از بخل خيرات بند
۽ ترديڪ دانا هن جاهي رٽ
قديمي ٿه پم پران ڇهي املڪار
چهيو نه جاهلن ڪمينه نه ٿه آبروهي
خودي تراو مشراو ساري مدي
دلير و سليح شور ساري جوان
هته آسو دلو مُنت هيچ يا ڍ مال
بسر مايه هر ڪينه بر جان خود
اُت اندر و ڇهن تم شبه اڪه خواب
پسين ملڪ پر نور اندر طرب
ڇهل ياهي از نور هيراه و ڇهن
بحيرت ٿها اندرين ڪاره گوه
دڪوس لوره بو زرجمهر ان جواب
خدا آگاره ولن سڪ و دنيا بني
چهلي و فتر دين زردشت ڪوهي
گره من خوار لفر انبان و بهود
ٿه رحمت تره ڪنهه جهينه شاه نصيب
همه خاندان چالو حيران ڪري
ڪونه روزنه رسم جشن بنده
ز هيبت پراڪنده گوه نيم جان
بيت ڪن و دان اهل آتشڪده
بت و دير و آذرگسپ خوار گوه
نگو لسار سيميت نه گيمت چهه اهل

تہ بوزت شہن آنو بوزرجمہر
یہ خوا ایک نتیجہ پین آشکار
نہ روزن بت و دیر و آتشکدہ
زہیبت پراگندہ کوتاہ خجل
درین وسوسہ دل پراگندہ بن و
چھو زندی لسند ناو اندر جہاں
وجہیت کیت شاہان روئی زمین
زتقدیر آخر سپن پائمال

و دال آسو کوتاہ زدور سپہر
محمد لو اللہ سپن وارہ بوز
نہ لات و نہ عزّا نہ جشن سدہ
ادہ زندہ کسر اکمی کال آسو
زتقدیر آخر دراں مال مود
چھو موجود اندر جہاں نیک و بد
قضا ساری آسو اندر زمین
درین دور روزن نہ شاہ و گدا

وزیرن دلس پن بازائے نامدار
ژہ چھو کن دزخیالات شاہی بنوز
تہ بوزت سو کسرا سپن تنگدل
برا آتشکدہ تابیک سال آسو
سپن مختصر دور نوشیروان
چھو بیفایدہ جنگ و کین و جدل
یدیناکراں آس کیتاہ خیال
فقط روزہ موجود باقی خدا

زراوی چھو رامت بدنگوئے شاخ
نمی کرنیت دفترس رہبری
چھو راوی لکھاں بعد نوشیروان
پی کینہ زہاندن بین انتقام
سپن مارہ بیچارہ ایزدگشسپ
بشمشیر مارت بین برزمہر
تیھی پاپڑھ مارہ کرن زردشت
شہن زیر گنجینہ صندوق تہا و
دراں رقعہ چھی پند نوشیروان
ازان پند شہ بیٹ ساری د بہ
زبدسیرتی ملک ویران کری
کرک بگینہ سارہ نی لارہ لار
مس ان خزانہ کا ماہ کرن
زگرہ دار خود کوت نشر مندہ گو
مقرر سپن ادہ آئین شاہ

داستان دیگر

سو ہرمز سپن پادشاہ جہاں
کرن بگینہ مارہ ساری وزیر
پس و شپس گوستہ ماسند اسپ
تہوئی رو یہ بہرام آذر مس
سو بہرام آذر بشمشیر کشت
بسر مہر صندوق سی حقہ چھوی
و چھن حقہ تہ ماسند رقعہ مان
لکھت آسوا زخط نوشیروان
بہ ایرانیاں حال حیران کری
بت ہی گرہ بین بام بادہ سال اس
دو شی اچھ مس ادہ اعمی کرن
ازان پس کرن ترگ بیدا دو جور

بدفتر چھو راوی جہاں دیدہ پاک
بساں آسو در ملک غور و ہری
شہ سخت دل بو یٹ بر تخت بام
کرن افسرن در جہاں داوری
کرن بارہ ماہ آذر خوب چہر
نہ نداں زتن بگیناہ سرس
بت شاہزادہ بہرامنی یاد یا و
دراں حقہ اک فارسی رقعہ چھوے
زگنجینہ شاہ آنک ڈ بہ
بہ ہرمز بنہ بام شاہ جہاں
بیبہ گالہ سوی مار سند انگار
زہر سوی دشمن ولن نال بش
ازاں نامہ ہرمز پراگندہ گو
باجاں کرن حکم جاری ژپور
بہر شہر آسوی پس انچند ماہ

بہ اصطخر دِ سال آسِس زٕ رٕتہ[2]
بہارس بہ الوندم ڈیرٕ نیون
مِتس اکھ بچھو آسو پرویز نام
شہس گرٕ کرٕ کتھ بیش گالُن گلہ
زٕ تنبیہ کرن ظالمن دار و گیر
بکینہ مِتس خلق دنبال گے
بیتھ کِن نٕ راہ حرزا و روم
سپاہ حرب آیہ دریائی سیل
از احوال ہُرمز پرا کندٕ دل
مِتس آسہ تم افسر و فوجدار
ہتو دپو کرو صلح باشاہٕ روم
باخلاص و آیئن یار ہی مِتس
سپاہان توران نہ سادہ شاہ
زٕ تورانیان خوف ناراج تتہ
باخلاص تراون مِتس سیم باج
بمیدان مِتو باز کرٕ سا ز راہ
شہن سٕے آن لشکر لقبید شمار
شہن یا دکرہ ماسند اہلکار
جہاندیدٕ لشتُو گو یا کراد
بشیرن سخن وارٕ تعفر یرتس
چھو معلوم سارو مِتس نیک و بد
وچھن تس ٹھہا پران فسانہ یاد
دو ہراکہ گو فتنہ باشاہ چین

ترٕ رتہ[3] دِ صفاہان حرمخانہ ہ
بآیئن کسرا کرُن عدل و داد
وچھان تس پیش و پس صبح و شام
دپان کرٕ زمیندار نی حال حال
ستمگار تھاون بزندان اسیر
اکتھ کِن زراہ برہی سادہ شاہ
بکینہ کرن لوکہ لچھ ہت ہجوم
مِتس سیت عباس شاہ عمر
زٕ بہر و زیران سٕہ گو مُت خجل
تمی ہت کرن جنگچی مصلحت
چھو تس سینہ پرکینہ زٕ نیمرٕ زٕ بوم
گژہن یام رومی سپاہ باز لس
بخواری گژہن لستہ ماہن اہ
توہی کرٕ شہن صلح باشاہ روم
سولا چار گو ہر دِتی لاعلاج
بہ پیکار توران کڈن بارہ گی
دلاور سمی خاص اکھ لچھ سوار
پرٕ زہان آسو تدبیر دانشوران
سو پور ہنر مند پور استاد
دِ تس تم لو کیاہ زانہ کین فساد
چھو آزمودہ تس جنگ کین خند و
دِ تس تم بو در عہد نوشیروان

زٕ مستان دِ رکشور طیقون
باحسان ہر سو سپن لوک شاد
لستند دِ ی گرہ آسو گومُت بلہ
شہن زٕ ٹ گرٕ کن بیہ دُم نٕ پال
زٕ شاہی مِتس یام دٕ سال گے
دِپان آو ہت سیت فوج و سپاہ
زار مینہ آذرٕ اُردبیل
بمردان مردی تلک شُورٕ و شر
کرن جمع ایرانکی اہل کار
مِہ و نتو چھو کیا چارہ تدبیر یت
زٕ ترا وک پن شہر سارہی مِتس
بفوج عرب آس اکھ حملہ بس
زٕ راہ خراسان چھہ دیکھ وتہ
دِتن باز لس و اریاہ مرزٕ بوم
سپاہان تازی زٕ شمشیر شاہ
سمو فوج ایران بیکبارہ گی
جمع گی ہمہ افسر و فوجدار
ہژن حاضری سارہ نی افسر ن
شہن پرٕ زٕ نیکار تدبیر تس
مِہ چھو مُہ و نٕ بٕ نٕ ندٕ مہران استاد
نٕ بو ز نٕ شہن آکو مہران استاد
سخن ساز آسہ یس لستند ساز دان
بمیدان ہتیال پیکار دِ کین

سو خاقان نہ ايرانيان تنگ کو
سين اُدہ شاهنشهس آشنا و
وڇيت پانہ آهم گرتهت جينہ مي
انک موبدو گور و تلخيمہ و ال
لگہ تس اٿھي هال سند گنج و مال
کري بيگيا آهلڪارن هلاک
کرس دورہ کوي اک نہ نواہ ياوري
کري سوي بتورانيان فيل مات
بہ ايران آهم ادہ جيان موج
فتح گرتہ جهوڳي جنگہ کوي انتظام
درين گفتگو مُود بهران استاد
گرڪ تس بآئين شاهي دفن
دپان زاو فرخ سپهدار شاہ
شهنس ياو بهرام چوبين ياد
سو بهرام گرہ پادشاهن طلب
پس و پيش گفتار مهران استاد
سو بهرام چوبين شمشير زن
بہ پيگار تورانين کينہ خواہ
بلاشک دئي ياوہ شاهس گست
يہ بهرام برکينہ لشکر انہ
توي دتو نہ بهرامسي زيادہ ب
کڏن چيدہ از فوج شاہ بارہ هزار
يلان سينہ تهاون لشکري

پريشان تبہ خوردہ از جنگ کو
باخلاص فغفور تي ٺهان لاج
پرس خطبہ نہ ردهشتني دينہ مي
هتو دتو هتي سانہ لوزت حساب
کري ظلم ايرانين کيوزتر کال
ادہ شاہ توران کري تنگ تس
بتوران سوي کرہ جنگ آوري
مہ لامن لتہ چينکين لوتريام
وقتي کياہ لو دولت شهن گنج گاج
بگرڙ هانڊہ نادُن چوبينہ زاد
بحيرت سپُين شاہ والا نژاد
زهرکس سو چوبينہ پيغام جو
بهيت آس حاضر بدربار شاہ
دپُن تس سو چهوي حاکم اردبيل
کرن جمع سامانہ جنگُ سلب
کران آس تورانکوي مشورہ
بدربار شاهجهان شيرزن
بهُرمز دپائن آس تنجيمہ و ال
وليکن بدشمن گرتہ زوردست
شهن تهاونہ موبدن اعتبار
بشمشير و اسباب تير و طناب
بهي ساس از فوج زيارت کڏن

ادہ تم بکسر الدن باج ساو
پن کور سلکشن شهنس جان باج
زر و مال کوتاہ دتس باجہ مال
پنجوهُ ستدوهي آسہ چون آفتاب
تُستدر وهي آسي سهاہ همناک
پيہ سخت تورانکوي جنگ تس
زقوم دليران چوبينہ ذات
تهوم ياد دور دل مہ سار وهي تمام
برابر پسين وقت تنجيم لام
بني ٿري همتس لتہ حاصل مراد
چهلن تہ ولن تس و زيرس گفن
سپُين شاہ هرمز بصد آرزو
تمي از نشان داد مهران استاد
شهاتهاد مت سو چهودامين نيل
کران پيشس بهرام چوبين ياد
بہ پيگار بهرام چوبين خرہ
تهکت دراو لشکر شهن شاہ وہ
يہ بهرام دشمن بني گينتر کال
ياتران سخت وقتاہ بنہ
همس لو نہ تورانين سيت بار
بہ لشکر شهن تهادنس اختيار
بعمر چهل سال کارت هنن
تهون سيت جنگيش پيرتا ٿري

بیک سو سپهدار آذر گشسپ
به پیکار توران چو شیر ژیان
شهن د پوهمس فوج توران و چین
کرن ساوه شاه پیاده ن فیل بند
ز لشکر کډک پیر دیرینه سال
چه هم بډ جهاندیده آزموده کار
منم سیت چهل ساله آزموده کار
ډډسی نش چه هم مشکل تبډ بیهل
بلیه رستمن نه لیون هاماوران
بهی ۱۲ ساس هت گو بناوردگاه
منه هت بهی سائس ستین سپاه
جهاندیده مهران به سیت نیون
زناناه پکان آس هت سنبرگاه
سپاه ژهاند بهرامنی سار راژ
منادی پهرکنس تلیو برگاه
سپاه شرزه زن د رجهان لرزه آسوه
ز لشکر خبردار گو ساوه شاه
کرن هم بد اتش نه باناه دراز
دین لس بلخامی د رین ملک آک
ز تقدیر بیت جایه آسوی قضا
مه تهو چا لو ډلشت لو ان گوت عار
زلک رات راس بو هاوی ژت وه و
بدنیا چهو هر کینه آخر مرن

دگر سوی خونخوار گندا گشسپ
سپاه سیت هت آو نزدیک شاه
چهو بجید اسی ره و به جو یای کین
به سیت نک سر لښکر پهلوان
چه یم بډ بهت بار گردن فربال
توی می چهل سال ژ ارت کډم
مه چهو منه جوان طفله کا نژاه بکار
زگودرز و رستم مه چهوم یادگار
مس آس باه ۱۲ ساس جنگ آوران
به پیکار ارجاسپ اسفندیار
یو مارن بهی ۱۲ ساس هت وه شاه سیا
پکان وات در کشور خرزیان
انک نوره تس گا سه لاری سپاه
ز لشکر سو بدخوی ژهاند ډرین
مس چهو ژن اته فرمان شاه
دو منزل کرت و اتا اندر هری
سو زن هم نخو اک بناوردگاه
کرن ډبه بهرام چه بین سلام
یه جایاه چه مشکل سهاه بیمناک
بظاهر چهو تس هرمزس کینه جای
کری کیاه ژهنت یان فرکان تار
ته بوزت سو بهرام چو بین ان سیا

کمر بسته بهرام اندر میان
ز سرلشکران پیش و پس آهداه
بجنگ آوری نک ژ لښکر و چند
دلاور سپاه چیده چیده جوان
د پس لو ره بهرامن اشهریار
همه کارآزموده کارت کډم
چهو طفلس مستی جوانی ته چهل
کرم تازه آئین اسفندیار
تتوران گو درز گو کینه خواه
بهی ۱۲ ساس هت دراو برکار زار
سپاه سیت هت گو سو در طیقون
سو بهرام مانند شیر ژیان
سه عاجز و دان اکین بهرام واژ
توی لس دچهن اته پای ژډن
ز بهرام سر لشکرن لرزه آسوه
دتن صف بمیدان جنگ آوری
ډداه اک سو زک لس نته جعبان
تلن تم بتقریر شیرین کلام
ژه هی بی تهوت کهته بائی رضا
توی سو زنک هنت مه تی عقله زانو
اگر میا لو لوزک و تهه نک ژه یت
دین لس لعه کهنه چهو سنه جائس ترسان
چهو نه مردنی وایه جانک کرن

مرگ ژھی نتہ مارہ نی ساوہ شاہ
پراکندہ دل شاہ بد سازہ گو
فرستادہ اندر ہری بازآو
چھوشاہس ژہ نش دوستی آرزو
اسان نورہ بہرامنی دپوسہ باز
یہ پالن قضاژہ مانڈنی پانہ آو
اگرچہ آسن آسہی بخت یار
دپس بوبہ ون آو اندر پناہ
بتعداد بوزت دیو خرج راہ
بہ ہرمزدیو ادہ رنج و عذاب
بجلدی فرستادہ سوزن بیہ
یہ ہیر پاسہس روبہ روباہ لنگ
دپس ون بایران گژھن تیز تیز
دپس تم سٕہس دپٕہ میانی سلام
یہ خاقان امس آو نہ در خیال
یمی ہت من لستہ بوساوہ شاہ
یہ تیتو وانساوت مہ چھوم اختیار
چھیہ یم ہشت پشتی بفرمانبری
ز بہرام شاہس ونن حسب حال
نہ لچھہ اسس سیت جنگی سپاہ
تمی ژہ تخہ ساس در قلب گاہ
سو بہرام ہت فوج گو رو بری
بمردی سہ بہرام شمشیر زن

دپس تیز تیرن بناور دگاہ
دیُن قاصدس گژھہ ژہ تس نش باز
بدربار بہرام ممتاز آو
ژہ یدوی دپس تن بفرمانبری
چھوزی ہرزنان ساوہ شاہ جلساز
مشیمس پادشاہی زشمشیر کین
ونہ لاگہی ہرمزن خاکسار
سوہرمز دپس دولت و مال و زر
بقدر سپہدار و شاہ و سپاہ
دون آو قاصد بہ پیغام ہت
دپس تیز ایراچی ونت ہیہ
سوہرمز چھو پس تمنوی پادشاہ
بہ انصاف تراوس بو راہ گریز
ز فغفور چین ہرمزس آیہ ننگ
بہ نیر پاچھورو بہ سپہس سیت شال
بنجوہارہی کرن لستہ اندر طناب
بوتراون اشہس لوکرہ زارہ پار
سو بیچارہ قاصد نکان بازآو
توہی ساوہ شاہ نیادہ گو پایمال
تھون ژہ تخہ ساس برمیسرہ
پس پشت تس تمہ ساری سپاہ
زایران امس سیت باہ سر آس

فرستادہ ہت باز پیغام گو
زمال و زر و سیم تس تہاو آز
بدانشس کرن واریاہ گفتگو
ژہ شاہ از عنایت منور کری
بخامی درین ملک بیگانہ آد
پشس باج تہ بماچین و چین
بو شاہس نتہ بخشناوس گناہ
گرو آشتی رو ورنہ جنگ و ہر
دگرنہ گژھہ ہو وہ ناحق خراب
وزان آسو فغفور افسوس کہت
مہ چھیم ننگ تس سیت نیرن بجنگ
دمس نہ غلامن اندر جای زاہ
بہ چھہ بین فرستادنی بوز نام
تجل گو مہ شوبہ امس سیت جنگ
مہ کہنہ زن دتن سیت لاغر سپاہ
بصد رنج بی آب و آرام و خواب
بہرمز امس شوبہ نہ ہمسری
سہ نادم زشیر سر انداز آو
انن فوج ساروی بناور دگاہ
دچھن کن بیہ تیت تہاون خرہ
بیت کن بمیدان جنگ آوری
تلت خنجر و تیغ و الماس آس
بکینہ کھلس کن دچھان شیر زن

تمس کن وڃهت مکونه خاقان چين
سخندان توران کوی افسراه
ديين باز توران کی قاصدن
کرک کياه گڙمک ماره افسوس کهک
اگر چهوکٹ ته راضی بفرمانبري
بنک ٿي تهده پايه داماد شاه
ده اقرار يدوهی ته چهوٹ بخت يار
سين سرخ تس نار کوهی رنگ گو
چهوکهنه دوه ته لنش عاريت مال چاتو
زر و مال اسباب گاو گره
پين کوه رشاهس لدن پيشکش
نه هتيال تهاوس نه توران و چين
همه بر سر نيزه اسند کله
امس فن از شمشير ايران مشی
کرن سخت سرلشکرن دار و گير
تلک خنجر و گرزه تير و طناب
زميدان نرلت پيش بهرام او
بيکدم کرن ساده شاه ربدر
بخيمه آيا رام خود هر دو شاه
سوه لرس وڃهان آسو خوار و جبال
وليکن بدانش کرن لتيه لب
ابر ميسره دو کند اگشسپ
سو سمدان گشسپ و در قلب گاه

بحيرت وڃهان آسو پريشان زين
فرستاده تره دبکن بهرام آو
بفرمان شاه دون کهتن تها و کمن
ته چهوک ماره ته ماندان الصيد در دو رنج
باطراف ايران لسب افسري
ته بخشوهي ايرانکوهي مرز و بوم
گرتمک خوار هر گرمه کر کارزار
ديين قاصدس بازکاهي بدم هان
بخواری خلايق وڃهن حال چانو
به ايران کريا ساده شاه همسري
امس پٹ کرن شاه بو راضي خويش
گوڈن چهوس نشس مره زنده رو ربان محال
بوتراون سر خاک ميدان ڈولے
فرستاده پيغام بهت دراو باز
کرن حمله با تيغ و شمشير و تير
وچهت فوج خراو برزين تنگ
کره کياه بدام بلا عام آو
ازين مخمه وات نزديک شام
بياقي بهر سوهی تها وک سپاه
وڃهن ات راتس پراکنده خواب
پگه و تهو کمر بسته پرتاب و تاب
پس پشت فوحسن بلان سينه آسو

سوزن پيش بهرام دانشوراه
سوه بهرام چون شير صف عام آو
سپاهان آمت هتس رهبر اک
مه چهوم مال و دولت کي پس و پيش گنج
بنک شهر ايرانکوهي پادشاه
چهو فغفور عازم بسلطان روم
ته بوزت سوه بهرام دلتنگ گوه
چهوم مرز درين دو رشاه جهان
بغارت لمی کور ته باز شور
کرن تير آئين فرمانبری
تته هر مرزس و زه درسينه کين
زناور دگاه زنده تراون نهال
زخام خيالات گردن کشي
سٹهاتنگ گوشاه گرد نفراز
سميوه فوج توران چه دريای آب
زهيبت کرن و ايه رجای جنگ
دپس نم ته نام خدا ياد کر
کرک پس سپاهن هندوی ستام
سوه بهرام چه بين پراکنده حال
سين نس بخاطر ستهاه اضطراب
وڃهن کن نهون فوج ايه دگشسپ
سپهدار از فوج ديرينه آسو
١٢ بهی ساس تس آس ساری سپاه

سو خرادو برزین بمیدان آس
به تهدید بهرامني کړ کریک
بیاد خدا بهنه آزاد روز
بسجده منجن انخدا یاوري
بناورد گاه دراو چون فیل ست
د تن لس اکوي ضرب شمشیر تیز
سپین شاد بهرام شیر دلیر
سو بهرام جنگي بمیدان کین
سوي میمنه گو ښتهن ووټهه کن
بمردي کړن حمله بر میسره
پهټک صفه بندي نو میدان ثل
نصبد کینه جنگس کټان ژنده پیل
سو هستن پنن فوج هت آو پیش
نین دوته هستس اکس لړ ټونه کړ
بیکدم د تن ژنده پیلن شکست
ز هیبت پراکنده گوساو شتام
بتعجیل تیراه تلن چاپ پر
سو خاقان چین بر سر خاک و خون
بیکجا سمي برکر لوه ژوپور
سپاهان چیني لشمشیر و تیر
تهند مال و اسباب تهاوک وټت
سو بهرام چو بین سپین شاد وښاد

کرو کیا چه چینک سپاه بیشمار
بخنجر ژټي سینه امیر دنیک
پس انگه و تن سجده بر وني خاک
کمر بسته لار لوه بجنگ آوري
زلوړ انیان وراو جادوگر اه
سپین تام جادوگر سره ژیره زیر
از انحال غمگین سپین پاوه شاه
سوني قلبگاه گو بتر کان شاوو
سو د میمنه ژاو چون قیلمیست
سو تیرن اندر ژاو چو شیر تره
از انحال شاهس سپین خشک لب
سو میدان سپین مثل د دریاي نیل
به پیلان کړن حمله از نوک تیر
سو هستن اندر د تونه دارت پهر
سپاهان چیني نه میدان جنگ
ستاده کران اسو افسوس و نه آه
کرت ماته شاهس د تن ضرب تیز
د ست پیه سپین تاج وي پر نگون
زمیدان ساري ته خورده نیل
سټهاه موده کړ که واړاه اسیر
به انبار هاه آسیه تاراج مال
بخراد برزین د ین کړه ته یاد
شمارس بر ابر سپاه زنده چپاه

ترايران ڇهو ماڪا نه اکڻ مودمُت
اکي ڪم برابر و ڇهڪ باره هزار
زبهرام بهرام چوبين ڏيان
ڪرت بسته تم آنو مُت اڪ جوا
زبهرام بهرام گو شاد شاد
مه جنگس اندر سهه ته اژدر گري
مه آسوم رڇهان چينڪوهي شهريار
بوهاوهي پنن ڪسب جا نڪ نهبا
بخاقان ڪرت سحر و جادوگري
ڇهو بيهوده جادو ته ڪسب و هنر
زميدان سرنامداران چين
زرومال و اسباب هستن قطار
سرنيزه لتس ساوه شاهن ڪله
بايران لدن قاصدس سيت مال
غريبن دتن واريا گنج و مال
بهفته گجين ها ره جشن سدن
به بهرام هيتيال و رود برڪ
سو هيتيال رود برڪ سرسبر
لکهون تم به بهرام فيرت جواب
نته گرشه تراون سو گردن زت
ازان نامه بهرام شمشيرزن
ڪمر بسته بهرامسي ڪينه خواه
سپن رو به باهم بميدان بلخ

ڇهو ماڪا نه بنا ورد گه رودمت
زتخم سياوش سو بيچاره دراو
بمتس تژهاندٹي دراو ليه ميان
و ڇهن ڪول ڪا تر ستهاڻ سرخروي
پرتزمن چينين نام قوم و نژاد
زهيبت ڏس تراومي اضطراب
يوان جهس هنگام سختي بڪار
بقصد خشم بهرامني ڏپوسه باز
زجادوني گو نه لس گو نه ياوري
بشمشير از ڪينه تڙوليس ڪله
تڙٽ وارياه تم لشمشيرنين
بمرڪب لدن چينڪوهي لوڙه مال
بيه ڪله زن باره آنڪ اله
شهن باگراون سٽهاڻ مال و زر
تهون خرچ هر ڪسينه قدر عيال
چهار ساله موقوف گو رسيم باج
مقرر شهن تهاو جاگير چاڪ
لدن مال و زرساڻي افسرن
به بيگار پرمودہ ڪر اضطراب
سو ڇهو و نڪنس موم زن اُم مڪل هو
دو منزل سوئي بلخ گو شيرزن
دو منزل ڪرت آدلڇه لو ڪه هنت

هنگ فوجسي فوجدار و شمار
جواناه متن آسو بهرام ناو
زميدان بهرام ڏيهن ايوان
سو تم آنو مت چينڪوهي ڪينه جوي
ڏلس توره تم زانه جادوگري
مه از سحر ها وهي پراڪنده خواب
تزه يدوهي مرفن زنده تهاو ڪرها
بوزانن خدا قادر ڪارساز
ڇهو ساروهي بدست خدا خير و شر
لتسند لاشه برخاڪ تراون ڏوڪه
بايران لدن وارياه اُونٹه بار
بيه قيد معصوم ته خورده سال
بيه لکهونه شاهن تس پيش چال
ڪڍن اک خزانه زگنج پدر
لدن وارياه مال آتشڪدن
دتن افسرن خلعت و تخت و تاج
بيه لتس لدن تاج ته تخت زر
سپاهن و زيرن ته لشڪرن
بايران پرموده آئن رٽت
بجلدي ڪڍن تهه نه سنراوه مول
زچين آو پرموده فرزند شاه
به بهرام چوبين رٽن برونهه و رت
بڪينه ڪرڪ عيش و آرام تلخ

بهت آس باهم دو فرسنگ دور
کنوی نو سودر فوج پرموده اور
زبهرام پرموده غمگین آسو
بوکیاه وان آس نشه مردی کړ
دگر سوی چه بین تدبیر جنگ
وزیرن دوس ازمه کره زبهان
کروا ز دوهس ترک جنگ وفساد
سپین مست ومخمور با جام مئ
تهون به اپه لشکر بدیوار باغ
سپین هم آگاه از دشمن بدسیر
هموتر آو آتنسه دیوار باغ
ستهاملوک مارک شمشیرکین
شبانه همن گنه کاره سپین
ززلان آسو افسوس وارمان کهت
کمرن کر یک پرمودس انجام کار
به ایران کران چهو کنه ساس دنگ
وجیت نه ونه واره رائی یلان
چهونه کینه پر پساژ دور جهان
شهنشاه ماچین وچین باوه شاه
دوکهه ذ دستم دیده مالش وده
سو بهرام بوزت گستهها نرم گو
به انبار ها تیر و شمشیر و زین
به پرموده زخم جگر تازه گو

بمیدان سپاهان ایران و تور
تماشا وچهت چنین باز گو
گلان هاره ئی تا په زن شین آسو
بشبخون ایران کرن مصلحت
بمیدان مردی کمر بسته تنگ
زه در چهار شنبه مه کره عزم جنگ
به تنجیم دانا زه کره اعتماد
سو پرموده ناگه خبردار گو
برن از سپاه از جنگل وکوه راغ
ائن با یلان سینه ایز گشسپ
نبرد رای توراتن بود داغ
تموز باده کر یانه وائی هلاک
زچینی تبه لوک واراه سپین
پته گوک بهرام شیر زبان
زه چهینا یوان شرم کنه ننگ و عار
نه ډیو ټهت ونه گرز گاوسر
زه چهوکی حال نادیده بهیرت لالان
زه ونکن کری بختنی باوری
سپین ماره بیچاره در حرب گاه
زخون سپاهان من در گذر
با یرانیان باز از شرم گو
رتن مو رچه با نامداران یل

سو بهرام جنگی کمر بسته راو
سوئی فوج با ناز ممتاز گو
کړن با وزیران خود مشوره
بتدبیر سر سو وچهان آسو وت
سپین بر سر کینه جوئی هتیار
بشمشیر آتی زه پرموده تنگ
توی پوشه باعش اندر تیز گی
شبانه سپاه هت به پیکار گو
سو بهرام از شدت شور وشر
کمر بسته هم زود بالای اسپ
بمردی کرگ حمله بر فوج چین
رتت مال گبرس کران سینه چاک
دران داوری پس آکس آبه وت
به پیکار پرموده بسته میان
زتوران زمین آگ از بهر جنگ
نه خنجر نه شمشیر و تیر و تبر
دپس باز پرمودن اهے پهلوان
نیت سرخروئی بجنگ آوری
بو چهوس دل پراکنده ماتم زده
ز روز جزا الحذر الحذر
بغارت ائن مال و اسباب چین
چهوتت جایه ازناو بهرام نل
تبه خورده در حصن آوازه گو

زور دِ پدر خوار و ولخسته آسو
یکینه میان لسته شیر نر بیان
بهر سوی تره ها ندک سپاهان چین
اده رو به ایرانین آد نه
نه جهوک ٹو نٹهه تیران بمیدان جنگ
کتوگی سلاح تیر و شمشیر و زین
کتوگی تره تم ما لسند بیلمیست
هناه کهو تروَن شرم نه تنگ کر
بدر بارشه یوسفا رشس کری
نه روزی تره توران نه ماچین و چین
به بهرام چوبین لکهون نامه باز
خدائی جهان جهوی به پائی گران
سو مولاد ئهی لیس اکس دست زور
صلاحش ته جنگس جهوکیا اعتبار
و جهووَن دِ دِر کوت کالاه کری
درین ملک تهو کیتهو رسم و باج
فرستاده پیغام هت بار آو
ز شمشیر پرموده کر پائمال
فرستاده گو نامه هت پیش شاه
به بهرام چوبین لکهون نامه باز
یبه تس شهن لد گرا نما یه چیز
شهن لد و زیرن ته دانشورن
تره کر یا نه تورانگوهی انتظام

بدام بلا سوی قلعه لستته آسو
یلان سینه ته فوج ایزدگشسپ
سٹهاه لوک مارک شمشیر کین
لکهن نامه بهرامن انے نامدار
نه جهوک باج سوزان نه جهی نام و ننگ
کتوگی تره ون سحر جادوگران
بشاهی ایران دیوان آس دست
نته تیزان چینکوهی رسم و باج
خودی تراوتهی رجهیزه بینوی گری
بآواز گو قاصداه نامه هت
مه کر زیاده تیزی تره ای سرفراز
زداد خدا سحر و جادوگری
نهنگس رهائی چهنه پیش مور
ز تیغ قضا خان خاقان موَد
یتهی پاٹهه کر تمام پائی مری
یو جهیوس دست بردار از افسری
سیئن شاد بهرام با توش و تاو
سیئن وَن سوراضی بفرمانبری
ازان نامه دلشاد گو پادشاه
لکهون تره ماچینکوهی لوٹه مال
کلاه و قبا خلعت و تاج نیز
یبه خان خاقان درین بارگاه

بگرد قلعه فوج ایرانیان
بجنگ آوری بیٹ بر پشت اسپ
سو پرموده هر گرز نبرد راونه
تره رو دک تیه خورده در گنج غار
کتوگی دلاور سپاهان چین
کتوگی سپهدار ته افسران
بمردی نبر نیر ته جنگ کر
دئی زی اده پادشاه راج تاج
کرک کیاه گرته ماره از روی کین
ازان نامه کر چینو مصلحت
مه دم پامه از سحر جادوگران
کران جهوینه ان لسنی هاوری
بنیو از اراده بتقدیر کار
موتروی هرمزس مای سرمایه ود
دیس مشت بیاکهانیس تخت و تاج
کره بو دل و جان فرمانبری
به ایران لکهون پادشاهن به حال
جهوالا دعوی از دعوی افسری
فرستاده شاهن کرن سرفراز
بدر ایران نمهس سو حال
زری پارچه سارنی افسرن
بجلدی روانه کرن بی سپاه
جهوئی کانهه بد اندیش هن انتقام

بہ لکھونہ کاغذ بہ پرموده شاه
بنار و بنور و مہ و آفتاب
پرت نامہ شاه سپہدار خوش
پرتہ ماں آس تدبیر دانشوران
متن سیت اسباب آلات زین
بطفلی متس فکرہ کھنہ ڏاونہ
بخواری سہ آئن رٿت میش خود
زہیبت سو پرموده گو خشک لب
امیر و وزیر و کُرس نزاره پار
زسینہ متس دراونہ کھنتہ شر
سو گو سوی ایران بدربار شاه
بہ آلات و اسباب تعجیل کرد
جواہر نہ زمرود الماس دراہی
گرانمایہ اسباب فرش طلا
بیہ متسندی تاج نہ موزه اک
زلہراسپا ڙتا گشتاسپ وات
ہمو ٿھا و سنبرت آوازه دڙ
نہی گڏنہ تارا جکوی مال نن
بہ ایران سو زن دولت و مال ہت
سین شاه پرموده ہت دادخواه
رٽن چیده چیده گرانمایہ چیز
سین عزق از دولت و ملک و مال
سو پرموده کُر ہُرمزن سرفراز

بنام خداوند خورشید و ماه
بجلدی فرستاده گو نامہ ہت
زانعام شاه فوج و سردار خوش
لڌن ہیستین پرموده فرموده شاه
تیاری کرن سوی ایران زمین
ازانحال بہرام خونخوار گو
ونن تس ٿھا ملسند دو بد
کرن قید زندان بزنجیر پای
زبہرام پرموده گو رستگار
دتن تس ٿھا گرنہ اسباب و زین
لقب مانبری سیت ہت مال و جاه
سین کوه انبارہا لوٽہ مال
بسر مُہره صندوق کھنہ باس رادے
زہنگام ارجاسپ و افراسیاب
جواہر حیرت بی بہا یک بیک
زگشتاسپ ارجاسپی زوره نیون
زتاساج ایران گرک تازه دڙ
لڌن بار بر اشتر و پیل و اسپ
زتوران دُر و گوہر و لعل ہت
زبہرام چوبین گرک حال حال
تمی چیز ہم آس شاہن عزیز
بہ بہرام ہُرمز سین کینہ خواه

کرّی نہ دغا کھنتہ در ہیچ باب
رٽن سوئی توران زمین پیشیٺ و
دتن باگرت مال و زر افسرن
سو ممنون احسان تہون عذر خواه
بدربار بہرام کھنہ آونہ
سو پرموده بی آب بیوار گو
بیہ تس بکینہ دتن کمچہ ڏیپ
سو بیچاپ در تنگ و تاریک جاہی
سو پرموده انگہ سین غرق زر
تمس دراونہ دانہ ارسینہ گین
بتاتاج آوازه بہرام گرد
زری پارچہ دُرّ و یاقوت و لعل
بہ انبارہا رنگہ رنگہ سلاح
جمع آس اسباب و تیر و طناب
زخرقہ درد سیت لہراسپ و آت
یلہ گھر من بلخین ہا رُخون
زآوازه بہرامنی لوٽہ آن
بدولت دتن سیت ابر گشتسپ
دو منزل کرت گو بدربار شاه
سٿہام رٽن پالنی لوٽہ مال
چھونہ تس لوالن کھنتہ اندر خیال
کرن عہد و پیمان بہ پرموده شاه
بجاه و حشم گو سو درچین باز

بسر حد توران زمین یام ٿاو
بدربار تم راورن وینته ایت
سپین سخت از طالع خویش تلخ
زیره مودهٔ س نون نن ہیو چهپهس
بیه فتنه یندر مس وا ٹڈال
مبارک بنک شاه توران و چین
سپین تنگ ساری نه کردار شاه
سپین روی گردان چو پیل دمان
درین روزها گوبه نخچیر گاه
سو تنها پکان ٿاو اندر سرا
یلان سینه ٿهانڈان درخانه ٿاو
چهونه هرمزس دخل هتیال و چین
خجل گشته بهیرت یلان سینه دراو
چو بلبل بگلزار دیوانه آسو
بدروازه ڈیوهڑن ٿلان نه گور
زجنگل کرس گورنی رہبری
وجہک لتس دگرگونه گو مت مزاج
بث ہی سپین درجهان شور و شر
سو بهرام با مت خبردار گو
سو ایزدگشسپ هتن ز دل ووره
سو گرادہ بهرامنی سرفراز
دپان وات ایران بدربار شاه
زباغ وزرن مال وتمکین وجاه

مس تحفه ہت ونڈه بهرام آو
نه از تحفه کهنه چیز کرنس قبول
خجل گشته گو باز در شهر بلخ
اُت اندر نه هرمز مس واٹو خط
ٿہن تم زنانه پهرن پانه نال
بمجلس سمی افسر و اهلکار
به بهرام چوبین سپین عذرخواه
بهمدرس بهرامسی ڈٿه نه جای
پکان آسو گورس تنه غیر راه
بکرسی زنانه وچهن شاه زن
وچهن فرش نر لعنت هر سو طلاو
درین ملک بهرامنوی قرعه پیو
زگفتار آن مره مس رخنه ٿاو
نبردراو مانند شیر ژیان
بدنبال لس گورسی کر نه دور
به تعجیل در لشکر خویش گو
بشمشیر ٿهانڈن هتن تخت و تاج
شبانه سو خرادایزدگشسپ
یلان سینه دنبال خونخوار گو
یلان سینی اڈوتی کره سو بند
سو دستور تهاون بدستور باز
زبهرام شاهس ونن سرلسر

کرن نه مس ڪیت کهنه التفات
پراکنده بهرام گو دل ملول
سٹهار نخه گو ٿنخه لاین ڈکس
زنانه پهرن سازو سامانه ہت
به بهرام چوبین کرن آفرین
سپهدارس لشکر و فوجدار
سو بهرام از شاه گو بدگمان
کنیزه غلامان کمر بسته آہی
بجنگل وچهن دوره سنگین گراه
ببالای سرطان بهت ماه زن
مس دپو پر پریه با خشم و کین
چهونه هرمزس قسمته نیم جوه
سو بهرام تنها در الخانه آسوه
تبلخی پئی کینه بسته میان
سپین دوراز سحر و جادوگری
سو ایزدگشسپ فوج هت پیش گو
چو شیر ژیان بیوٹ بر تخت زر
ٿلت گی زبهرام بالای اسپ
زبهرام خراد برزین ٿل
اتن دست بسته زپیچان کمند
سو خراد برزین همی تافت راه
زنخچیر از دیدن گور خر
زبهرام ساروی ونن پیش شاه

تہ یوزنت شہن منگ ناؤن دہیر
سُو بہرام چوبین نسر دست گو
خصوصاً زحسرت دزان سینہ لِس
زگر دار خود کوت شرمندہ گو
سو باغ و زنانہ لُستیند بخت جہوے
زہیبت مٹہوک جنگ توران و چین
بایران لڈن مہرہ سر خط کرت
تہ ڈلیشت سٹہا تنگ گو سرفراز
سپن تنگ ساری زگر دار شاہ
بچوبین دِ پک ہرمزن ییول گال
سو بد خوی مردود سودا زدہ
درین کار پاس کرن امتحان
و نیاپس سٹہا کینہ جوئی مہ کرہ
سو ہالک تمو ہتا و در ملک رہی
سو گو مُت غرض مند دیوانہ آسو
بمطلب سپن لنگ بے نام و ننگ
سپن تحفہ ڈلیشت صفا سینہ لِس
کرن برخرابی ایران طمع
دتن خسرون سکہ بر سیم و زر
نہایت تمس رشک در سینہ گو
زگرگان سو آستای یزدان پرست
زعسمال صحت مانند پیل
وزین سوی ہرمز خبر دار گو

دپن لِتن یہ گیا آسو امیر دہیر
زجادوگری یو زدہ مست گو
جہو اندر جگر ہیند رگوی کینہ لِس
زخرادبرزین پرڑتن و ارہ حال
نصیبہ تمس تاج تہ تخت جہوی
درین مخمسہ کیو ٹرہ کالاہ سپن
صند و قاہ زالماس و خنجر برت
انن پیش خود افسر و اہلکار
دل آزردہ پرکینہ خونخوار شاہ
ٹرہ بہ پانہ مردانہ بر تخت زر
بدہ یو انگی دراو بالکل جدہ
پی کینہ جوئی و چہن میل لِس
ہوان چہوک ٹرہ بیفائیدہ دردسر
بہ گفتار لشکر مہ کرہ اعتماد
کمر بستہ بر افسری یانہ آسو
کرن دوستداری بخاقان چین
باخلاص ساروی گڈن کینہ لِس
شہس تم بشہزادہ تراوان افاد
بہر ملک راہی کرن معتبر
زایران خسروامی ہمیہ تہ ال
زگرمان بیرو زجون پلمت
بخسرو تمو عہد و سوگند کر

دپس تم زن و باغ جادوگری
دیون گورلاگت کرس بہری
شہنشاہ تہ یوزنت پراگندہ گو
دپس تم چہو بہرامسی نیک فال
تہ یوزنت سپن بادشاہ دتخزین
یہ بہرام چوبین خیالاہ سپن
شہن فوڑاوت تمس لڈہ نہ باز
بہر کس کرن را از دل آشکار
زکینہ کرک ساروی حال حال
کرو آس بمردانگی جنگ و ہر
بگرگر دیہ خواہر پہلوان
پئی فتنہ ایرانچی خیل تس
ٹرہ ہمراہ کری مال با قوم کی
مہ کر باشتہ خویش ہرگز فساد
زگفتار خواہر سپن زیادہ تنگ
لڈن لِس سٹہاہ گر زری کار ژین
زخاقان کرن یام خاطر جمع
تمو پالوانی کرک کر یکہ یاد
شہس در جگر خسروان کینہ گو
زشہمت سپن ہرمزس تاج ہل
سو بادان بیرو زنہ شیر زبل
بہمت تمو خوشنہ خورسند گر
بہ پرویز از کینہ خونخوار گو

سو بندوی تہ گیستھہم شیر گیر
بہ تہمت سہن نشہ بد نام آس
سو آمادہ بر جنگ بہرام گو
یہ بیچارہ شاہس پیٹھ عذر خواہ
رٹن تم اکس جایہ بنچیم دان
یہ ہمسایہ مارت کری زیرہ زیر
بدستور تہاون زندان بند
دہان تم پرن اڈوتی پانہ خط
بجیمہ کرن مارہ اندوی کین
دپن تس مہ پانی امس مار خون
مہ پامت کرم مارہ آئین گشسپ
دپن تس کرت کیاژہ آی سنگدل
ژہ مارت سو ناحق بشمشیر کین
بہ تیغ سیاست کرن خوار تم
اڈیو دپو رس فوج بہرام آو
بکینہ کمر بستہ بر کارزار
اڈیو دپو چھو ضخت آمت بجنگ
اڈیو دپو یہ بہرام چھس مصلحت
بایران سپن شور و غوغا تمس
دہان دوای پانی ززندان شاہ
دران فتنہ ہرمز گرفتار گو
دوشی اچھ ہتی سیت نہ اچک تمس
لکھوک خسرو دس نامہ اسیر گیر

دوشی زن بزندان بتھاون اسیر
تہوران سو زن فوج آئین گشسپ
زہمسایہ تس صبحی شام گو
سو بدخوی شاہس نشہ سیت نیکون
دچھو میانو طالع کرو امتحان
توی تم لکھون نامہ بر نام شاہ
بدربار سو زم بتدبیر و فند
پرن تم بنامہ ہنز فوت یام
شبانہ ژلت گو سو بر پشت زین
یہ آسوی ژہ پٹہ امتن کینہ خواہ
دو منزل رٹم جای بر پشت اسپ
یہ آمت مے نش اسوانہ پادشاہ
بو مارت ژہ دنگن بانصاف دین
تہ لوزت سو ہرمز پراگندہ حال
اڈیو دپو سہ پیروزنہ سام آو
اڈیو دپو سیاہ ہت الون شیر زیل
اڈیو دپو تمس آو سالار زنگ
سو ہرمز درین وسوسہ ایرہ گو
یہ لشکر سپن بیدہ لغوا تس
کرک واردہ در ملک یہ پافاد
بزندان ٹھہاوتھ تنگ و لاچار گو
بزندان بیچارہ اچھی اکرک

دہان تم دوشی خسرون مام آس
دتن تس سلاح ساز و سامانہ اسپ
سو ہمسایہ آسو بزندان شاہ
سیاہ سیت ہت وات در طیسفون
ہتو بازدو ہس بشمشیر تیز
یہ ہمسایہ چھوم دشمن کینہ خواہ
بایران سو زن یہوی نامہ ہت
شبانہ تمس آو بر انتقام
تسند سر ژٹت پیش بہرام نیون
مہ مارم کنی زن باقبال شاہ
تہ لوزت سو بہرام گو تنگدل
میانچی پی اشتی عذر خواہ
سو زندی لدن بر سر دار تم
لدان خاک روس وان کیو زنہ کال
اڈیو دپو تمس آو اسفندیار
چھہ تس سیت لشکر چھو دریای نیل
اڈیو دپو چھو خسرو ن وان فوج ہت
زہیبت پراگندہ دل ایرہ گو
سو بندوی نہ گتھہم کینہ خواہ
ببازار دکوچہ سپن کریکہ ناد
اچھن دون زہر تولہ ڈاچک تمس
تمی پانسی وارہ داماہ کرک
کری اسہ ہرمز بزندان اسیر

بایران تھوی یخنہ کا ماہ کرت
تزہ ہیرن بتن آذرن پای رٹ
زکردار گستھم سو دلتنگ گو
بزندان کرن پادشاہس سلام
دتن ہرمزس پوستہ برست دٔو پاکے
سوا اندرد کو تاہ پراگندہ آسو
گوڈگ آرزو چھوم تزہ ہر صبح و شام
مقرر تزہ تھاو کمہ نش غمگسار
باین آرزو خسرون تھاو تن
لبن یام بر پادشاہی رواج
کڈن فوج از بہر جنگ وری
سو آمادہ از بہر پیکار گو
کران وایہ از بیم بہرام اس
باخلاص بہرام آئن گرہ
امی رایہ گو فوج ہرت تیز تر
بہ انبار ہا تیغ فولاد گے
سیاہ ابلقس پٹ سو بہرام دراو
بہ بہرام چوبین دوانید اسپ
ہمن آسو درسینہ پانس دریغ
سیاہ دیو بیرحم و انصاف و دین
ہمس سیت خراد برزین دراو
ہمس تیتہ شمشیر ست مام گو
تزہ ناحق بایرانیان کینہ چھوی

شہنشاہ اسی تھاو اعمی کرت
تہ لوزنت سہ پرویز گو بیقرار
بہ بندوی آمادہ جنگ گو
بسختی سوڈ یوہن و دان زار زار
وَدان آسہ گو تاہ کران ہای ہای
دپن بازنس خسروس کای عزیز
مہ بروٹھ کُن لوان آنزہ بہرام
ببیہ ہیزہ یامن دوشن انتقام
بدربار گو شاہ شمشیر زن
ازین مژدہ بہرامنی ترا و بیم
تُن شور و شر اندران داوری
ائن بوٹھ کن افسر و املکار
درین فکر بی خواب و آرام اس
بہ نرمی کرن سردار جنگ و کین
بکان آسہ در جنگل و دشت و در
درانشٔت دٔ بہرام تس فوج ہنت
بمیدان چھو کٔشیر ضرغام دراد
تزہ سردارن سیت ازشاہ چین
دمو خسروس نخ انگہتس ضرب تیغ
بمیدان ہمن لوتہہ پرویز گو
گستھم بصد جاہ و تمکین دراد
بہ نرمی شہن سوی بہرام دُن

بنوبت بتخت پدر جای رٹ
لدان خاک رویس ودن زار زار
سپاسیت ہنت آو برانتقام
ازاں خال خسرو سپن بیقرار
زکردار خود شاہ شرمندہ آسو
مہ چھیم پنہ تہ لش آرزون ترہ چیز
ببیہ یران دانا تہ آزمودہ کار
ادہ پیش ہاں گرتمک یکیام
بآئین شاہی رٹن تخت و تاج
بہ لشکر دتن واریاہ زر و سیم
زبہرام خسرو خبردار گو
کران آس اندیشہ کارزار
ہمن سیت گر خسرون مشورہ
ہمس تراوہ ہیتیال اطراف چین
ہناہ دورانٔ شہر بغداد کی
سپن رو بہ محکم رٹن بروٹھ وت
یاران سینہ تہ بیہ آذرگشسپ
امی رایہ بہرامنی سیت نین
سنو صاحب قدر از شاہ چین
سو بندوی گردی ہنت تیز گو
ملکزادہ نزدیک بہرام گو
تزہ چھو کتہ یوان زاہ اسی بروٹھ کُن
نکامی اُپُز شک درسینہ چھوی

مه سيتين زكينه ژه كړ سينه صاف
دمی زبلخ وبغداد ومازندران
په هيبت كړن توره آوازتم
ژه كړنی پراكنده دروزگار
ته بوزت ملكزاده دلتنگ گوه
مه كړژه مست ازگردش روزگار
ژه شيطانني ترادنی وسوسه
ژه چيهنه خيالات شاهی مشان
ته بوزت سوخسروس دلشكست
بوچهوسنه برابر تجنگ آوری
بيه پيس نه بهرام آهن بدست
زبان رټ نه كړ مختصر گفتگوی
دتن بوسنه په پای شاهان كی
كرن عمره تم اسه فرمانبری
بمستی ژه چيوك دخيالات خام
مه ونيتم كهياگا دبرآفتاب
دئين خسروس مالسند ملك ومال
ژه ژها نڈان چيوهيم ملك ارثت بلند
اچهن ډوان ژه ماش دنت پانرداغ
بشمشير كاټراه ژڈی سينه زی
دپين خسرون بازانتے شت تام
بتقدير كيا چاره تدبير آسوه
بوچهوپيچ رساسان شاه دلير

كری نه بوتا عمرد عده خلاف
تهوت بره سپاهان سپهدارژی
بشاهزاده بهيرت دپين بازتم
ژه لگ فڼ برندان تركان چين
زهيبت بمس سوسنك رنگ گوه
درين دوركيتاه ژه شيوه شير زور
ژه چهوك چن نده ديوڈ دلمت چسه
ترا باخيالات شاهی چه كار
دپن الخداوند بالا وپست
زگنجينه اك مهره لجهه بولده
په آذرسو تهاون آو آتش پرست
ژه پړژهپس كينه مال آسوی گشتسپ
بنيوادهٔ تس صوبه شهرزی
ژه اندرچهه كيا تام اطوار بد
كهان چهوك ژه بيويه بالای بام
ته بوزت سو بهرام دلتنگ گوه
كتيوه چهوی ته كس ملك اكس آيه اسو احوال
چهه شيرت ژه كړ كنجه زندان جای
كران گرته كينژن دمن بسير باغ
بخواری سوهر مز كړت پايمال
بتقدير باری چينه كهنه بام
بارثت پدر مه ڈوم تخت وتاج

باايران كرت افسرافسران
بهركار مالك ته مختار ژی
بشاهی مه دينی خدا اختيار
دنی آب شربت زشمشير كين
دپن تس په زمی كه ايد بوسيار
چهه از تام درامت ته ژامت بگور
دپين باز بهرامن آيد نشان
بزندان چهی جای در كنج غار
په پيكار دشمن كرم باوری
كره خرچ ته نذر آتشكده
دنن تم به بهرام اے دے بوخوی
دوان اسِ درسال تس زين واسپ
باايران كړنه تم همسری
كران چهوك ژه تيزی بمولای خود
بنی زاه ته كړ ازه بوزس عقاب
سپين سرخ تس تاره كوی رنگ گوه
سواسوی باايران زمين دربدر
چهه پراران ژه كت غل ته زنجير پای
بهنی كال كاټراه تسند كينه زی
ببازی تسند خون بوزنت حلال
بمتس سرنوشته بتقدير آسوه
همه از شهان جهان رسم وباج
مه چهوم ارثت از پادشاه اردشير

مہ چھوم ہا لُسندارث تخت کیان
وَن چھوک رُوبہ بس نہ ٹپ بجنگ آوری
گوڈنی ژہ اعمی کرُت پادشاہ
نتیجہ تمک وُچھنہ وَن کیاہ بنی
تھوہ ن تخت ایران بفرمان رَہی
کرہ تازہ آئین میلاد بوہ
بیکدم کری ژہنتہ آتشکدہ
کُنی زِن کرُم خوار از تیغ کین
زشاہی بسان مہ ہاو چال
سو ہمتسند بہل وُ اریاہ کال آسوہ
تہ بوزت ہمتس خسروس خارہ گوہ
چھوہ ہر کینہ رُو دُشمن با ایران وُ روم
دلتس شاہ کیخسروَن شہر رَہی
بخاطر شہ ہرمزس پیوک یاد
سپُن ہارہ بیچارہ خاقان چین
بہمراہ شاہان دیوان چھوک زِمست
زہر ملک رہا ندت انک شاہ کی
بمردی کران دُرجہان وُو دُور
کرُن نہ غرض ذاہ نہ با تخت وُ تاج
بہر کس کران آسوہ فرمان بری
کرک وُ اریاہ گفتگو پا زوان
زنہر کاکن بہس اک سپاہ پیش گو
بہ بیگانہ گر گستہمن اضطراب

چھوہ معلوم ہر کینہ سارِوی عیان
دپُن با زبہرامن اَے بدنژاد
طمع گوی ژہ از دولت وُ ملک وُ جاہ
بوہ چھوہ سنہ کونوی ژن بہ پیگار کین
بوہ تہاوی نہ اندر جہان نام کی
بوہ چھوہس دُرجہان آرشن یا اگر
زنوروز تہاوی نہ جشن سدہ
نہ آوردگاہ ژُورلچھ بوکہ ہت
لُسندارث چھوی بابکن کوہ نہ بل
غرضمند دیوانہ نہ سادہ چھوک
ددُس سینہ تس ژن وُ نار پیوہ
سوہ پُس جاپوز گرگین وُ میلاد آسوہ
بخدمت لبن جای از دست وُ دی
ژہ دِنونی سلاح سیت گنج وُ سپاہ
ژہ آنت لُسند مال وُ اسباب وُ زین
بفرمان اسکندر فیلقوس
دِتن باگرت ملک ایران وی
بدنیا تمی زندہ کرُ نام کی
تمی تہاو نہ گونہ فتنس رواج
ژہ چھوک بوت مغرور از ابلہی
تموہ وُ اریاہ ہدس لاج ٹہان
تمی خسروس ژُورہ لاین کمند

ژہ از شاہ ہرمز لبت افسری
بخامی کرت پادشاہی برباد
کرت با امیران خود دشمنی
بہ کونہ یک مہ چھوم سیت خاقان چین
مُرت روح گرگین کرن شاد بوہ
ژہ چھوی ارث لہراسپنی کوہ ہار
ژہ پرژہ کیتہ کہہ آس خاقان چین
زِشمشیر من موُد افسوس کہت
بجنگل رچھان باکبن مال آسوہ
جہاناہ ژہ زانی بہل ذادہ چھوک
دپُن تس کہ ای سخت بدبخت شوم
تہندُ کس اکس دُرجہان یاد آسوہ
بایران ژہ از دست مہران ستاد
لبت مُفت مالاہ نُو دربار شاہ
ژہ کرنک تمی دولتن یوت مست
بتقدیر باری سپُن روم وُ روس
ژہ اندر چھہ بد زِستمن پا اٹھہ زور
چھہ آس ژُ نہ ممنون احسان دے
بشاہان کران کونہ زاہ ہمسری
دوان چھوک مرُنس لاف شاہنشہی
سوہ بہرام در شکر خویش گو
بیاذی کرُن شاہ پرویز بند
ژٹن از سر تیغ ہندی طناب

بوتھہ آو بندوہی تس نیزٕہ ہت
کرِتھ کیاہ زٕہ بیہودٕہ باشاہ جنگ
تمی پرتھ سو تمس ونُنہ اکھ جنگ جوی
سپٕن تنگ کوتاہ کرِن حال حال
بصد زار بایس ونُن بار بار
مہ کرِ پیٹھ دستی بجنگ آوری
بایران تموتٕرہا نڈٕ نہ افسری
تمو نیوٕ زفرمان پرہی نام ننگ
دلُس تم مہ فکن تیر از دستِ گوم
پتُی کینہ ساری چھہ تس حوا ستگار
بو بدوہی گژہ ون تمس سیٖت راست
چھہ دشمن سٕتھس لشہ ساری سپاہ
کرن با امیران خود مشورہ
دوشی نام تس آس دانا وزیر
ولیکن زٕ ہر کس پٕہ پوشیدہ تھاو
اکِس سیت بٕ تِہ بیس سیت کوٕے
بتدبیر باہم کنوہی پانہ وانِ
زِ لشکرہ اتِن بیش سردار چند
بہ نستور خراد لشکر فروز
بتدبیر شبخون او ژوٕرہ بٹ
تمو نام و پیغام کرٕ اوٕرہ یور
شبخون حسرہ بہ پیگاہ گو
بہ پرویز خسرو سپٕن کینہ خواہ

زمیدان ترکی جوان دراوٕت
بنیاہ اکھ تمس گرٕدیہ آس نام
کرو کیاہ زٕہ تہ خسرون گفتگوی
سو گرٕدیہ بایس کران پند آس
بٹ ہزادہ ہرگز مہ کر کار زار
بآن کرٕ و فرِ رُستم و سام آسو
کران آس تم عمرہ فرمان بری
ژٕہ تہ پادشاہس سپٕن عذر خواہ
زجام خودی آبٕ مست چوم
بباز ہی سپاہ و سپہدار تس
مرِ پٹ خان خاقان کرٕ باز خواست
دپان شاہ خسرو زمیدان جنگ
یمِس بیچ بیاظ تمس کیاہ کرٕہ
تمو دپوس باز شہریار
بخیلِ سپاہن مہ کینہ باو
زہر خانہ چھی باگرِت اوٕرہ یور
بہ پیگار مارن اسی ہان مانِ
ازین بیش شاپور تہ اندیان
سو بندوہی تہ گستہم سینہ سوز
دپان یام واقف سپٕن فوج شاہ
زٕ شبخون شہ شہر تراوک ژولو
کڈن از سپاہان جنگی شہ ساہ

بہ ترکی جوان گو سو بہرام تنگ
سٕتھاہ آس دانا تہ شیرین کلام
دپان یام تم خسرون قیل و قال
جہاندیدہ دانا خردمند آس
مہ کر کتھ تہ با پادشاہ ہمسری
تہند بیم از روم تا شام آسو
تمِن ہیوٕ پروٕہی زمین و تہو بیک
مبا پھِرٕ تہ گردن زفرمان شاہ
چھہ دشمن تمس خسروس اہلکار
زِ لشکر چھہ ونہ کانہہ اکھاہ یار تس
مہ پٹ اَدٕہ ساری گژھن کینہ خواہ
بدربار خود گو دریکار تنگ
سو بندوی تہ گستہم شیر گیر
بشبخون اول کرو کارزار
سپاہان ایران تمت بوے دورو
ژٕہ سپٕن چھہو اکھ زٕنو تمس سیت ژور
شتھس آو تدبیر دانا پسند
سو خراد برزین شیر ژیان
پیہ کتھہ سپہدار ہت ووٕرہ بٹ
سپٕن اَتھ خبردار ساری سپاہ
سو بہرام چوبین خبردار گو
بیہ سیت ترکی ترہ سردار آس
گرِک تنگ لشکر بناوردگاہ

سٿا لوڪ مارڪ شمشير و تير
زلشڪر سپاڪ تہ تن سيت نہ
سين منتفق تم سپاہ پانہ وان
بيڪجا سين خسرو سان ويرو
بحملہ و تهت آئي چون شير تن
نہ ڏيوٺ سپاڪا ٻنہ نہ ڪانہ فوجدار
بميدان لمي هت ڪرن مشورہ
جيہو تقدير در دست حق نيڪ و بد
لمونيو زر و سيم و اسباب و مال
ڏٺن جاي تم بر پل هزوان
ڪرڪ اُتہ باهم انشمشير و تير
يلان سينہ تن گو بامداد جنگ
لنند گر بيڪ تير پرويز مود
يلان سينہ ہت آو بهرام گير
بفرصت ڪڍُن ڏيہ در طنبقون
بيمانس پرت افسرن و غط و بند
گرهن جيہوم مہ لازم بدر بادشاہ
دمہ حاضري تن بمہ لو ر باز
ونُ يام مالس لس و پيش حال
زميدان زلت گيم ساڏي سپاہ
بهمت ڪُني ذن ڪرہ تلم دست و دز
زلت آس خالي پين جان هت
ديٺ حال تہ ل ون از ين مر زبوم

سپُن سخت ايرانين دار و گير
سو تہنا هت آسو سردار هت
شهن ڏوي گرداڻ سپين مانن
بناورد گہ هر سہ ترڪان چين
ڪرن ڪر يڪ سوئي سپاهان خود
سو بندوي گستهم شير زور
بو ڪياو ن مين نثہ مردي ڪرہ
ڪڍن تيز گردو يہ نخوارہ هت
فقط اُو خسرو پراڪندہ حال
بدنبال بهرام لن ڪينہ جو
ز خسرو سپُن سخت بهرام گير
بڪينہ ڏنس خسرو ن ضرب تير
پيادہ بميدان يلان سينہ رو د
زميدان تبہ خوردہ بهرام تل
بهمراہ خوہ مال و اسبابيون
بتاڪيد گو تاہ ونن افسرن
وجيہو بو لتن مصلحت آسہ ڪياہ
دو منزل ڪرت گو بدر بادشاہ
ڏايرانيان تم ڪرن حال حال
ڪنوهي نو بناورد گہ تر او هن
بميدان مردي ڪرم دوڙ دور
بوجيهوس ون استادہ لقربان شاہ

مگر خسرو نشستہ تم وات نہ
ڪنو ڪي لي سپاهان سپهدار امت
صبح فلو تہ آن لشڪر ڪينہ جو
سين خسرو سرويہ با تيغ ڪين
وجيهون نہ بغير از خدا ڪانهتہ يار
يڪان آس تہنا لمي اوہ لور
ز دشمن جيہو لازم رهين خود
زر و مال اسباب تہ بار هت
ڪرن حملہ مانند شير جوان
بميدان مردي سپين ڏو برو
سپُن يام بهرام از تير تنگ
سر تيرآنن يلان سينہ گير
لمر ڪ خسرو ن سخت باران تير
پل هزوان ڏو شاهس مو ڪل
فلائين ڪرن پانہ دروازہ بند
بهر جا سپار اچهه تہاو ڪرن
ڪرم هاڻ هر مز انم اعتراض
سو پرويز مالس سين عند جواہ
مہ ٻيٽ فوج ساڏي سپين ڪينہ خواہ
گندت دشمن بر و ٺڪنہ تہاو هس
زبدخواہ ناگہ ليم يام وت
دل و جان هم ديدہ قربان شاہ
دو منزل ڪرت گرہ دنشہ هروم

کړی وکړی پادشاه پاوری
چهو خلقو حمیت پته فتنګ شراب
بیا زهی تس آباد وتی بام ترل
بخواری لښند لاش ته او کړ نجاب
بتعجیل اشهر ایران دځای
سپین سوی بهرام چوبین وتاج
ګراه آدمیس ګران غرق مال
چهو دوړد دیوان ناله چوبین ګاو خر
کړی لیس تائین جواب و سوال
مقدر چهو درست تقدیر کار
په کینژ اه بتقدیر تهاون لکهت
تنوی اده بوزنت دتم ماجه مال
بحرص و هوا راورم دو ته لاړ
پتوکال تنها کنش جان لنسی
کرم سوی پر رحمت بدس نیک می
مه ثابت قدم تهاو پر راه دین

په بهرام کراده جنګ آوری
دپان دراو خسرو دوشی بام هت
ښتاب پاران زمین آهی و ل
بشمشیر شاهس کرت ریزه ریز
دو منزل کرت خسروس نشه آهی
مه ډیوهم زلپستان دبنیای دون
چهو نه لس پوان آسمان د رحیل
چهو بندس خدا آزمایش کران
چهو نه لس اده کونه کارس زوال
بتقدیر کهنه چاره تدبیر نه
ډاکی کر چهه تم حرف ګیمت هو کهت
چهوان لنسی زوال زن باژ شور
زخهیم دولت و مال ته شور ته باژ
مه پتژم خدا لس هیڅ کا زور
چهو نه لس سوا کانهه اکها بیک می
بور د مخلوق ته بد عمل

ز دشمن ګرش تک اده ناحق خراب
دو منزل شرن او مخی پیش وت
ز خنجر کرکړ هرمزس چاک چاک
سو بندوی ته ګستهم دراو تیز
کو نه رود نه هرمزن تخت و تاج
ګهی شیر شیرین ګهی تیره خون
ګراه چهوس بخواری کران در بدر
زنخوت چهه اس پان پاس فران
تته چهو یه ات ساری اعتبار
مبدل ګرش هان کار تقدیر نه
مه پتوی کرم باګ تقدیر زوال
بیه دولت و مال ته ګاو ګور
مه تهم سیت نیکی بدی پالنسی
برحمت بو چهوس خوشته امیدوار
خدایا زه چهوګ ارحم الراحمین
کرم سینه روشن چو برج حمل

چهو راوی لکهان اندرین داستان
شه هرمزس بام از تیغ تیز
سوی سوم تم خسروس پته ګی
دو نوی پکان اکس سیت سیت
زنجم سپادس سو بهرام ګرد
دتن لس بامداد جنګی سوار
ز سیت سپین در پراکنده ګی

داستان دیگر

ز خسرو هوان آس پیغام وی
سو بهرام چوبین تمکین و جاه
سو زن خسروس پته بهر نبرد
فراوان سپاه خسرون ډیټه بام

چهو لکهو منت پیهتی پاټه در داستان
ګرش زوره هرو دیو ریزه ریز
دو منزل کرت خسروس نشه وات
به ایران زمین پیو ټر تخت شاه
زده لیوس جنګ آدر اتش هزار
ګرن در مکانی بحسرت مقام
و دان آسو کو تاه بستر منډ ګی

کرن اَدہ بندوینی مصلحت
بتہ بر بندوینی رٹنہ وَت
بہ بہرامیان خلعت تاج سان
تمِن تہ خبر دشمنن ونند کرٗ
بہ بہرام بندوی گو رو برو
چھونہ تِس بدِل کنہہ جنگک خیال
یہ خوش چھوک تہ کرِن دِوشی نوازن
کرُن تم در آندشت ترس مقام
دِیُن شاہ پرویز بیمار آسو
کڈیوہ رات کاہل اسی شاہ گو
سو بہرام در فوج خود باز گو
سپُن سخت بہرام دِرتاب وَتب
ز بندوی ہر کینہ معلوم گو
دِیان آسو ناحق مِہ تاخیر گو
بہ بہرام بہرام گو کینہ خواہ
بہانہ مہ آنُت یہ بندوی شوم
ز بہرام سر لشکر و سرد کرٗ
بدآش دِژن بازہم خاصی
کرِک لعضیو خسرون پاس تِس
چھو بد خوی چو بینہ بد صفت
زنانہ بہ بہرام بدخوی آس
سپُن بارہ بیچارہ بہرام خوار
درین روز بندوینی آیہ وَت

سو بندوی یہ رو بہ سپُن فوج ہت
ژہن نال بندوینی رخت شاہ
سرِ بام بندوینی ہاو پان
ژہن نال بندوینی رخت خویش
باخلاص باہم کرِک گفتگو
بہو تو وہ پگاہ نیرہ ہمراہ تو
انکِ تنگ گالک سپاہان ہِن
پگہ دراو بندوی یہ بر بام باز
بیٹھی پاٹھ رِلتس سو بیدار آسہ
پگاہ صبحی اَس کڈو بارہ گی
سو واقف نہ کنہہ اندرین راز گو
کمر بستہ بیچارہ بندوی دراو
ملکزادہ در سرحد روم گو
ژٹ تیون بندوی گو بازگشت
کرِن تاژ تِس چھو کطر فدار شاہ
کرن سخت بندوینی بند پای
بیہ کھو تہ ہیستن نزد گرٗ
سپُن قید بندوی یہ ڈاہن رتن
بہ بہرام گو وارہ اخلاص آس
یہ مارت دِموخسرو س تخت د تاج
یہ بہرام چھو بینہ دلجوی آس
کرِک مارہ بہرام از تیغ کین

سو ئی روم پرویزنی ہتر وَت
دران منزلہ بیوٹ بر تخت شاہ
ہمو زانو خسرو اَسی بند کرٗ
سرِ بام بہرامسی دراو پیش
دِیُن تس چھو خسرو آرام حال
کرِہ وَن ملاقات باشاہ لو
ز بندوی یہ بہرامنی بوز یام
بہ بازی پرن داستاناہ دراز
چھہ گرمی ستھ ہاوقت بیگاہ گو
گژھ سو ی ایران بیکبارگی
گذارک در اندشت یکجارہ راژ
سہ بوایہ در فوج بہرام آو
ازین مژدہ بہرام دلگیر گو
پگان آس از جنگل کوہ و دشت
تہ پرویز سو زت باطراف روم
سپُن بستہ در تنگ و تاریک جای
کرِن ذیرہ بندوی یہ بہرامسی
نہ زندان اَس ژاچھ تہا دِک تن
ہمو کرٗ بیکجا بہت مصلحت
اَسِہ دُون ادہ لگہ ساردی رولج
تمی کرِ یہ کَت تِس لیتہ آشکار
سمت آہی ترکان تہران وچین
ژٔلت گو سو بہرامنی خویش ہت

سو بهرام چوبينه دلتنگ ٿو
سمي افراق سر لشڪر شهر باش
پر ڏسڻ پاڻ بهرامني افسرن
ڇهونه اسه ڪينه اڪس مٺه بار
ڇهونه اسه ڪينهه ملڪوءِ انتظام
فرمايو خود ڪمبخت وشوم
سو ڪري ماڻسند ماره ٿن دربدر
ڪرڻ ڪر يڪ اهي مهتر سرفراز
خراسان بيس افسرس آسوناو
دغاباز ديرينه ته جعلساز
فرخزاد برپاي استاده ٿيو
بگر زباده احا نخچي تهاوراي
ضرروان خسرو ٿس ڏي اوپيش
بشاهي بيس ڪينه هنر جاي جها
جهانديڊ شهباز گوپتيرو
ڪرڻ عهد پرويز لوءِ نيرپاي
تموميتوڻن پاڻه واني فساد
سپڻ ڪينه جو افسرن سينه سرد
بگه بوٽ بر تخت ايران دبار
جو شير ژيان انهه پاوٿن ژوپور
يمس شاه پرويزني راي جهي
زشته ترن دوٿن تا هم جهوس اختيار
درين روزهائين اڪس آيه وقت

زهيبت مٿن زعفران زنگ گو
سپهدار سر لشڪر و اهلڪار
جهه اس اڙوٿن ڪاروباره ڪرن
بيه فوج هت آسه ڪانهه دشمناه
جهه اس مست و مغرور نادان جام
جو ضحاڪ تم مالسي هار خون
بشمشير تم مارسخون پدر
ته ڇهوي زيونمت ملڪ ارساڻاوه
ٿهر بوٽ شهران سو درپس داو
بفتنه بيازي جهوا مُسند ڪلام
ڏپڻ نيادوٿن طول ڏن ڪيا جهو سولي
ته ايران بجه دو ڪرم رام ڪر
ڪرڻ سخت سوئي فرخزاد تيش
جهو عيياه سپاهس ڏيو تخت و تاج
بد اتس ڪرڻ وار ياه گفتگو
اڏيو ڏيو ڏمو خسروس رسم و باج
طرفدار پرويزني دراي زياد
سو بهرام نيرت بگلزار گو
رڻ ملڪ اٿ تيغ زهر آبدار
منادي ببازار داوٿن شهن
مٿن نه ينه روز نچ جاي جهي
گر زهن خسروس نشه ڏر شهروٿم

ڪرڻ ڏرامورات شاهي تلاش
بدربار ايران سمي صوبه دار
سپڻ ملڪ آواره بي شهريار
بيڪدم ڪره ملڪ ساروي فنا
جهو پرويز بهيران باطراف روم
زدست دغاباز سند ملڪ نون اي
سپڻ پيش استاده شهران گراز
بغير از توڪس وٿن هنر پادشاه
ڏپڻ تم سو بدخوي شهران گراز
بگه خسروڪس ڪره پاني سلام
بته زني سواوٿن جهينه ڪينه جالي
بالفصاف مشهور وٿن نام ڪر
جهوزندي ونه اسه فرزند شاه
با ايران بياوٿن خبيش رواج
بتقرير بهرامني ڪرنه راي
اڏيو ڏيو جهو بهراموي تخت و تاج
زتدبير و تقرير بالوي گرد
مرخص امي حيله دربار گو
بمردي ڪرڻ هر طرف دست زور
با ايران تعطيل جهوترن ڏوٿن
سو تيرن زايران جهوس اختيار
ينه روزه ڪانهه اندرين مرزبوم
زايران زمين دراو شور بازهت

ز زندان بهرام بندوي دراو
زموسيل ازمن پرزهن جال شاه
دتن ڏيره بندوين غير راه
ديان واتو در کشور بابله
زبهرام چه بنيه تس واتو خط
پرت نامه تم جاچي برابت تراو
دو منزل پکان اس تم دو هفته رات
گرسنه بهت آس هنگام شام
پکان آسو باناز و عيش و طرب
سپين تيس حاضر بدربار شاه
دتن خرچ تس وارياه کاله سي
جواناه جوان مرد دانشو راه
بسان چهوس بو درخره اردشير
کرن وارياه اونٹ مالک تهي
بتي واتو شاه دريکي سارسان
بدروازه شهرتم آي زود
بدربارشه آينه ترن دو هن
مه فکن بخسرے کريو ياوري
دران شهرناگه کرن زهنته واو
بخسرو پشيمان گزشت يه دو دراز
ملون ضيافه مخوزين هاي خوش
بعشرت کرن کيو تر کالاه قرار
تنک لوک ساري سمي خاص و عام

مردي تهون چنين آمه يا و
دپس تم زه کرون کهته دوه قرار
پرٹزهان آس هر گينه پيغام شاه
شه بابلن کرسه فرمانبري
کرن البته پرويز بندوي هت
سپاسيت هت فراوز بابله
ديان وات نزديک آب فرات
نچو خارتن تيس لس آسو ناد
پين مال هت سوئي شهر عرب
زڏيره سپاهين دوان آسو آب
سو لگ طوطه زن تمندس زناسي
شهن پرزهه تمس نام ته بوم زاد
نمکخوار ازقوم شاه دلير
تمس سيت پکو وارياه منزلن
ديان آسو تت کشورس کارسان
زهيت تمو تها و دروازه بند
پس انگه تمن سوز قاصد هن
بخسرو تمو کرنه هرگز خيال
بپيک تت ته لوکن ڇهالرزه راو
ديان دراي ساري بدربار شاه
زدو مال شاه اسن اپيش کش
ازان شهر خسرو بمانوي گو

سوئي روم لاريو سو دنبال شاه
چهو خسرو پراکنده بي کار و بار
زبهرام گو يام خسرو بيله
زدولت سٹهاه لم کرس باوري
شه بابلن خسروس نامه ها و
زهيت گڏن وارياه منزله
سپين تنک انه بهر نان و طعام
سوار قصر سود اکريت يا زاد
بميدان وڇهن يام فوج و سپاه
ان خسروس رتشه نان و کباب
سمک آيس وتي بيک سوداگراه
دپس هم مه چهوم نام مهرن د استاد
کرن تم سٹهاه خسروس دلڏهي
زهيت قراراه رڏس نه دلن
بجلدي تنک لوک گيرو چهود
به اخلاص کرخسرون چون و چند
مه چهمنه خيالات جنگ آوري
درين سوزان خواهش لايزال
چهو لکهو مت ازان شهر اک حصه مود
تره سردار بت تس سپين عذر خواه
بجاه و حشم نيو کاندر حصار
بمانوي لتند شهر برسوي گو
کراان اس فرمانبري صبح و شام

ہمتن پیٹھ شہاہ شاد گو شہریار
پس و پیش از ہر دیے نیک و بد
دراں شہر تو رایت خوانا وہٹن
بوچھوس شاہ ایرانہ نوی پہلوان
بوزان نہ زاہ رومکوی پادشاہ
مہ بنش چہ نو احوال بوشنِد چھہ
ژہ نیو فی تمی مالُس تخت و تاج
سو ونکن بہت شاہ دپر تخت زر
براری سین ہمس راہس عذر خواہ
کرہ کیاہ مہ وَن ملک انہ دست گو
بنک بیہ ایرانکوی پادشاہ
یہ ایرانیان مہربانی کری
سو بہرام بدخوی لشکر گلت
بفرمان تو خون ہاوان ہمتس
حسہ وزوَن نتس نشہ ہوش کرہ
ژہ از قیصر روم ساوی ننی
ہمس آسہ دراصل بسطام ناو
دتن خسرو س بوسہ دست و پاے
بوچھوس وزوشہ خسروس خیرخواہ
بہ اخلاص درخانہ پاوی فاد
نہ کرہ پھیرہ ید کنہ چھاوہ کلس
خدا زانہ کیاہ آسہ انجام کار
چھہ دردست تقدیرہ انجام کار

بمانوی رٹن ترن و ہن تم قرار
از اں شہر گو پادشاہ بیدریغ
بہرفن سو ممتاز و دانا و چھُن
تمی سوزنس قیصرس نامہ ہت
بہ چھیو سنہ و نہ آمتوی یُو زاہ
ژہ چھوک انشہان جہان یادگار
سو ونکن ہوان ملکسی سیم و باج
تہ بوزتھ سہ پرویز شرمندہ گو
مہ گی سوی گردان بساری سپاہ
دِیُس راہمین تراو غم روز شاد
مگر بعد دو سالہ دو نیم ماہ
بیہ قیصر روم نیتھر دِئی
گرتھی دور در ملک دیگر رلت
ولی دشمناہ بیک بسطام نام
ز بہرام چھ ہین فراموش کرہ
تہ بوزتھ پسین گستہمس زر درنگ
توی ژورن بساری دریت آد
بدبنیاتہ پیٹ ماما آسہ لسِس ہاۓ بد
کرم جان و دل ہردو قربان شاہ
دِیُس خسروان بازہ نیکرای
یہ قسمت بنیاکو نہ اَتھ ژلس
یہ لکھو نم تقدیرہ ذات نصیب

بلہون قیصرس حال و احوال خود
سپاسیت ہت سوی شہر دریغ
کرُن شاہ پرویز نی امتحان
مہ ایرانہ گی درامتس اکنہ رت
دیُس راہمین تورہ ای پادشاہ
ژہ اکنو کرن زورہ کرنک فرار
زہ گو مت گدا بیشہ تہ دربدر
ز تقدیر باطل پرا اکندہ گو
سہ بہرام چھ بینہ بدمست گو
بنی از خدا بیہ حاصل مراد
یہ قیصر شہاہ قدردانی کری
سلاح و سپاہ تاج و افسر دِئی
دراں ملک بیگانہ مارن ہمتس
سو چھوی ونکنس پالنی سیت مام
ژہ وَن روز در روز ترقی بنی
ہمس پیٹھ پسین شاہ پرویز تنگ
دوان تمن شوربل ہوی ہاۓ
خدا لس کرن خوار و آوارہ رد
بہ گفتار ترسامہ کرا اعتماد
یہ آسہ نہ تقدیر کردہ خدای
بظاہر ژہ بیہ کانہ اکھ چھو منیہ یار
تہ وانم بعداد بانی قریب
بخیر و شرم چھو نہ کہنہ اختیار

بتدبیر ماس ونن گستهمس
دو منزل کرت سوی شهر دریغ
ذرک تن بآئین فرمانبری
بیه داریاه وات سیم و طلاو
سپاهان سرلشکران دریغ
چو بنده بدروازه آماده ایتمس
اتن بیش شاپور ته اندبان
دبیر خردمند بابوی گیره
تمن کره شاهه قدر دانی شهن
ستاده بمدح و ثنا عذرخواه
تمی تهاو گردنده گردون سپهر
زمین و رعیت سپاه و شهان
سلم لور ایرج ته کاوس شاه
لمو تهاو مت هراکها آسو شاد
جهاندار دارا ته داراب شاه
برومی سین ایل ایران و روس
به تخم کیان مهربانی کره ن
کرن قوم شاهان ایران فرار
ته لوزت اشته دوم دلتنگ گو
لدن خسروس نامه نامک جواب
دمی سیت اسباب و آلات جنگ
دمس دام خویش چو شیر زبان
تخلوت کرن قیصرن مصلحت

تمس مهرابن نشته رخصت متن
تنک نه ت ته سرلشکر و اهلکار
سپن گرم بازار مهمان بری
دران شهر دلو قیصرن لس مقام
شب و روز لس سیت مست تیر و تیغ
ازان حال پرویز دلشاد گو
سو خراد برزین چو شیر زبان
سو نن تم بدربار سلطان روم
زتقریر خراد شیرین دهن
گوڈن تم اتن برزبان نام بدات
کرن پیده کوه و زمین ماه و مهر
کیومرث طهمرث جمشید و کی
به ایران اجدادمن پادشاه
ز لهراسپ و گشتاسپ و اسفندیار
تمی اشته اس ایره انکی پادشاه
وچهن تم ملکزاده از تخم کی
به ایرانیان قدر دانی کرن
امس ره وز امید جانی دلس
به بهرام آماده جنگ گو
لکهون تمس در شهر دلشاد ونه
سپاهان افرنجه یونان و زنگ
ازان نامه پرویز نی تراغم

سپاهت سو پرویز گو بی دریغ
سمت ره آهی شاهس نشته بندوا
ات اندر لمتس نامه بر روم آو
ز هر چیز تهاون لمس انتظام
بخدمت لس و پیش استاده لس
تمس رنخچیر بهرام از یاد گو
بیه آنو تم گستم شیر مرد
فقط روز شاه اندران مرزبوم
سو خراد برزین بدربار شاه
کرن پیده لوح و قلم و دهترات
تمی تهاو زهو لوکس اندر جهان
فریدون منوچهر فرخنده پی
سیاوش ته کیخسرو و کیقباد
سو بهمن ته ساسان تهند یادگار
ز شمشیر اسکندر فیلقوس
بهرکس بنیو ملک و رعهدی
به بهرام ایرانه کوی قصد خواب
کرم چاره قیصر مه یت مشکلس
و کیلن دتن جای آرام و خواب
ز بهرام چو بینه آزاد روز
ز بهرام تهاون ته بهرامیان
بداشس کرن تازه آئین جم
وزیرن دپن کیا جهون چاره بت

مہ نتس شاہ خسرو بامید آو
یتھو دشمن یہ پرویزہ کمبخت شوم
سو بہرام چوبینہ فرمانبری
ترٛکتھ لو پیٹھ ادہ پرانو یاد
لُدن وار یاہ زر و زیور رس
کرن پانس سیت کیتاہ خیال
لکھون بر سر نامہ نام خدا
درتھ ملک کرن پراگندہ حال
کہ ای قیصر روم والا تبار
یہ بیمار کس دنہ روزہ کس
بوزُدوی گرہ پیٹھ خاقان چین
گرہ دشمنس سیت جنگ آوری
لُدم مہ تعجیل ناکھ جواب
ستہا آسہ دانا تہ شیرین دہن
خطک معنہ اندر جگر تیر گوس
خردمند ساری انن پیٹھ تم
دمس نہ سپاہ سیت ہر مدد
مہ وزم امس سیت ناحق فساد
وچھوک دہ نحوست کمی کالہ تس
یہ پرویز شاہ نیرہ ختم کیان
تہ لو زت پراگندہ گو شاہ قوم
ازین کینہ دہ ماندن ہیم انتقام
کرُن حکم منشس قلم تیز کر

بہ ہنگام سختی ہتن میانو ناو
بنن بام ایرانہ کوہی تخت و تاج
زہ بیست شب و روز شاہا گری
شتھس آو تدبیر پانس پسند
کرُن عذر امداد لشکر تمس
بدن آتس لکھون قیصرس نامہ باز
تمی کر گدا شاہ و شاہان گدا
سو بُدوی دیم بیہ فتح و ظفر
ہناہ کھوت از گردش روزگار
بو چھوس دشمنس روزِ شب کینہ جوہ
ہمہ نتس سپاہ و سلاح گرُنہ زین
مہ تیو تام چھوم جان اندر بدن
مہ چھوم ون بدل چینکوہی اضطراب
تمی قیصرس ییتھ نامہ کرُن
زہ مضمون آن نامہ تاثیر گوس
کرن باوزیران خود مصلحت
بخاطر امس روزہ کین و حسد
بیک جا سمی ہیرو تجیم دان
یہ ترقی ستہا جاہ و اقبال تس
بایران امس اُدہ ترہ سال راج
گژھن گژھوہ آزدہ نمر لوم
چھو بہتر امس سیت تھاون صلاح

وزیرو دین باز ایشارہ وم
یہ بد خوی ژہ ماندن ہی رسم باج
یمن دون اگر آسہ باہم فساد
کرن رای خسرو کرن شہر بند
سیُن شاہ خسرو پراگندہ حال
بنزمی لکھون داستاناہ دراز
تمی تھاوِ نمی سہس وہ شال
گژھہ ہیم اُیل روئی زمین سر بسر
بیکجای ساری سمو پیٹھ لس ون
مہ یدوہی ژہ نتس نیرنہ آرزو
زہ فغفور چینی کرم یاوری
بد شمن مہ تدبیر کیتاہ سدن
بمعہ نامہ نخوار سوزن شہن
سراپا شہن نامہ یاتی پرن
بدن آتس کرن دور اندیش تم
کرہ کیاہ لکھوم خسرون بیک خط
گژھہ ہیم نال آخر بییس کال یاد
تمو خسرون بخت کر امتحان
مفصل کرکھ ییتھ قیصر بیان
بنہ در جہان صاحب تخت و تاج
گژھہ ہمس بام ملکت بدر ملک رام
ژلی سو رچی مو جہہ ستین بلاہ
لشیرین سخن شکر آمیز کرہ

بنامہ کرن خط گلزار تم
نمی تھاو مت باگرت کم تہ زیاد
تھون خیمہ آسمان بی طناب
نمی دِنہ زیور ستارہ بنس
نمی تھاو گردندہ دورِ فلک
نظاہر بہانہ سین جنگ و ہر
بدور فلک تاپ تہ ابر چھوی
کرن خوار و آوارہ بہرام شوم
ثہ یامت پنن ملک و آفی بدست
ادہ پتھو نہ ثہ ماندن ہم سیم و تاج
بجبر انک پتھو نہ بیگانہ مال
ثہ نیتھر دِمی ادہ شہزاداک
ثہ کر استقامت بجنگ آوری
زمشک ختن بستہ سر خط کرن
شہن بارہا نامہ پانی پرن
بو چھوس تابع حکم اے سرفراز
بو چھوس دل پریشان پراگندہ حال
گرتہ ہیمنہ مِہ این ملک آمرز و بوم
کرک یدمہ از مرحمت سرفراز
سو خرادشا پور شیر ثہ یان
لکھون خط لا دعوی باج روم
بہ قیصر فرستاد سونن سوار
بہ مجلس انن افسر و اہل کار

دتن ضرب مستر زری کارتم
نمی کِنہ منزہ کڈن سرخ لعل
فروزان کرن نون تہ آفتاب
نمی کرنہ پیدا رعیت تہ شاہ
کرن پیدہ انسان جن و ملک
کر ایثاہ ژونددل و تیز ہوش
انک چارہ شاہا فقط صبر چھوی
یہ کینزاہ لگی خرچ از مال و زر
میا دادوبارہ گژھ مک زدست
بیہ دست یادی ژہ کر خوشنی
ینہ غصبکوی مال نہ انک حلال
پہ امداد سوزی سپاہ بیشمار
سپاہ از من و زخدا یاوری
فرستاد گو خسرس نامہ ہت
ژلم غم زہم شادیانہ کرن
بو ونکس پراگندہ چھوس دربدر
چھو دست شکستہ بگردن و بال
کری بو دل و جان فرمانبری
مِہ سونن سہ مہ پیکر و سرو ناز
ثہ سونزم مِتن سیت فوج و سپاہ
بو چھوس دست بر از ین مرز و بوم
از ان نامہ گو قیصر روم شاد

سر نامہ نام خدا کرنہ یاد
کرن پیدہ روز و شب و ماہ و سال
نمی تھاو زیبا سیاہی شمس
ز قدرت کڈن دانہ از برگ کاہ
بتقدیر تھاو ن لکھت خیر و شر
چھنہ با خدا مان ثہ روشنہ روش
دِمی سیت لشکر یونان و روم
نہ از من بدشمن ثہ دون جنگ کر
نمی یام ایرانہ کوہی تخت و تاج
نزاری ثہ رٹ پای درویشنی
بخاطر اگر پیدمن یاد مک
دمک سیت سامانہ اسباب و دیار
بجلدی خطس مہر و دستخط کرن
نمی نامہ ستین گیس پیدہ ست
بجلدی لدن قیصرس نامہ باز
ثہ یدوی ہمت مہ لاگک پدر
از ین پس کنوی زان ایران و روم
ثہ کر یانہ شاہی تہ جنگ آوری
چھو جاچنر ثہ نش گستنم و اندبان
توی تھم چھیہ برادران پدر بادشاہ
کرن مہر بر خط عہد و قرار
بہ ایران و دمنہ کین و فساد
بجلہ کرن وارپاہ خرچ دیار

بہ نیرنگ کرِ ومیو جستجو
بنالہ و دان آہ آس با. دیدہ تر
بخلوت شہن گستمس باو راز
زتقدیر حق گوس خاوندمرت
چھنہ کینہ ستین کران گت تہ بات
کرہی کت بری میل برتخت و تاج
دتن قیصرن سیت لتس رہبراہ
اپھوکن سہ ماران وچھن ڈو شاہین
ونِن لتس پس وٹس پ فسانہ ہا
یہ دورِ جہان رُود تہ روزہ کس
تبکرار کوتاہ پرن وعظ و پند
سہ نالان ڈکس سیت نہات واتھہ
چھو لگومت امس کوہ زخم جگر
لتندِ دکھہ سپنمت چھو پانپد کمین
نہایت کرِک عذر خواہی شہن
چھہ دولت زرومال و گوہر مس
بدانس مس داستاناہ پریوہ
مہ چھہوم نہ ازین فکرِ صبر و قرار
تصور زناناہ چھک ماہ زن
اچھوکن پکان آسو تس آب جوی
مو بازپوزک نہ حرفِ جواب
سپن سخت بیزار بر شکل خود
دیکپ پادشاہس تہاہ ماہ رخ

طلسمی زناناہ کرِ کِ خوبرو
وچھان پیس اکھا آسو گیسوی او
عزیزاہ مہ آسم پین سرو ناز
چھہ ڈوہ رات از بہر شوہر پشان
چھہ بالکل وداں تہ روان و ہتہ رات
دپس گستمن باز اشہر یار
دپان ثراو ستم بجا دوسرا
گرتہ ہت بوٹ گستم تمس پیشرو
پراگندہ کر مرگنی خانہ ہا
بدبنا چھو ہر کینہ آخر مرن
سپن متسندی وعظ ناسودمند
تلا گرتہ ہت گستھم آو باز
چھو مشکل ابن ہوشہ بار د گر
تہن سوزشاپور تہ اندبا. ن
زناناہ بماتم چھہ لستہ دمن
چھہ بیہوش زن کرہتن جاد چھوس
بتدبیر پند و نصیحت کریو
تر نوی اکس رمیس دراہی سیت
بہت آس بر تخت زرشاہ زن
تہ دانا گرتہ ہت بیٹا برگردی
چھہ باران وسان آسو ز دیدہ آب
تمن وعظ پہ پرد ہان واز گی

تھوک چار بالین بر تخت زر
گرتہ ہان آسو دیوانہ بر روی او
بناگہ تمس کورہ نیتھر کرت
مولی متنزی چھینہ مالی مثان
بدانس تمس کرِ نہ کینز اہ علاج
گرتہ لو اگر چالو چھہوم اختیار
زناناہ وچھن خوب تہ نازنین
کرن واریاہ کال تم گفتگو
ڈرن گیامرن سار فی پیش و پس
چھو برمرگ بیہودہ گریہ کرن
لو آس ونان کورہ شیرین کتھہ
وتن قیصرس داستاناہ و راز
تمس گو نہ تاثیر از پند من
بیہ بای اُت معرکس درمیان
زکار قضا مود شوہر تمس
وتہ نار زن پارہ سند داد چھوس
دلوہ روزہ خاموش از نالہ زار
تصدکرو فر در صنم خانہ وات
وچھان آس چشمہ بحیرت روبروے
دل وجان و اکس تہاہ کال نی
زہ عاقل بخود باز بی عقل زد
خجل گستہ شاہس لتہ بازگی
چھہ پیادس گمرتہ مات از ماہ رخ

دپُن سانوٚ تس گنبدس رٕ نیز گی
زنانا ہ مہ ہیم خفتہ از قوم خویش
دوٚکھن بٹ تراوت ژہنیون کھن تہ چین
یہ زحمت تس کوٚرٕ شاید ژلی
بصورت کرن کریک آ بہار وی
ونُن نہ بیہ کہنتہ حرف کلام
وچھُن تس سراپا خط و خال روی
تقاضا کرُن عقلہ سوٗئی طلسم
جہاندیدٕ شاپورنہ اندِ بان
بخامی پرژہان آس مُدس کلام
وچھک وارِیاہ رنگ رُوئی طلسم
کران آس رومس اندر کاروبار
زہر دین باہم کرک گفتگو
زندشت آئین استاد زند
شہن وصف دِین مسیحا گرٕ
بدربار لاجک ٹھہا کال ٹھان
تمِس قیصرن قدر دانی کرن
زر و سیم و گوہر گرانمایہ مال
دِتُن قیصرن پانہ فوجس طلب
بہ بہرام چوبین سوزن کینہ خواہ
تمِس آس اکھ کوٚر مریم بنام
کنیزٕ ترٕہ ہت سیت ہت و پادشاہ
پری پیکران ژہ تجہ ہم نشین

چھِہ دوٚد دِوان نالہ مانند نی
مرُت گوس خاوند تقدیر حق
چھِہ آسان کران گریہ سیٚ رات دن
سو خراد برزین درانجانہ ژاو
ونوم تیز کیاہ چھِوی لگ آرزوے
اچھن ژالہ ژالہ ہران آس آب
نہ جس ہوش دِیوٚ ٹھُن نہ تس گفتگوی
بہ تعجیل گوٚ پیش سلطان روم
چھِہ معصوم نادیدہ تہ عیزان
بدربار شاہ شور از خندہ گوٚ
بصورت برابر بہر رنگ و قسم
بخراد برزین سیتن شاہ خوش
سو خراد شامس ہبت رو برو
ہم از بریشم بانہ جشن سدٕ
زنوٚ ریت تس دِ استانا ہ برن
سو خراد برزین فرخندہ خوی
بہر رنگ تس مہربانی کرن
زہر ناجیہ منگنا ون سپاہ
بیہ زین نہ گرٕ سلاح و سلب
بنا توس شاہزادہ سر لشکری
بجس وصفت آس مشہور عام
بیہ پانژہ ہت لوکہ رومی غلام

شہن آو خراد برزین پیش
تمِس کوٚرٕ غالب گمُت تب دِق
ژہ وچھتن دیوٚ چانہ دستہ بلی
خبر بین تسلی دِنہ پانہ ژاو
طلسمن کرس توٚرٕ بصیرت سلام
چو شبنم ببالای برگ گلاب
وچھن وارِ رنگ رخ و موی جسم
چھِہ استاد نقاش انیمر زبوم
بدا ہش کُنن کرٕ ناوت سلام
سو بابوٚ تہ شاپور شرمندہ گوٚ
طلسمی خلایق پیادہ سوار
کرُن وارِیاہ مال تس پیشکش
سو شاہس ونان آسہ اوصاف ہند
زمہر و مہ و نار آتشکدہ
تمو بخت کرٕ دینکوی پانہ وانِ
زدانائی خوٚد سیتن سرخروی
دِتن وارِیاہ تس جواہر تہ لال
سیتن فوج حاضر بدربار شاہ
دلیران رومی تہ جنگی سپاہ
کڈن لوکہ لچھہ ہت بجنگ آوری
یہ مریم کرن خسروس پیشکش
پتن دِ اکس استادہ صبح و شام
تمِس سیت خوش روی تہ نازنین

بیہ رُئ ومکی ژور تنجیمہ وٲل
دِتس قیصرن سانسہ بدٲونٹہ بار
وُدن وارِیاہ بکونہ دُورِ زرت
پتی لوکہ لچھ ہتہ نیاطوس دراو
بمردانگی کرزہ جنگ آوری
ہمتس فوج ساروی پیش وپس کرِ
یکان فوج با خنجر و تیر و تیغ
پیادہ سو پیش نیاطوس آو
کرِک حال پرسش ہموٲو زِ پور
ہمتس پرالو غم غصہ ازیاد گو
کرِک ترٛن دُہن بیہ انجا مقام
چھوشیدٕ چھاں آتش تارکہ زوان
سپن مست و مشغول بوس و کنار
ہمتن لوہ نہ دل ڈنجہ خاطر جمع
بمیدان ہتران حاضری لشکرن
سپہدار از بہر جنگ آوری
دو منزل نیاطوس ہت دراو شاہ
ہوا تیرہ ترٲسہ چھون آبنوس
دو ہفتہ دو منزل کرِتھ فوج نیوک
وچھان رومکن صبح در شام آسہ
سو دور ایوان گستمن پرزہ ناو
چھو بندوی وٲتن بیہ نش فال نیک
ونک تم مفصل پس و پیش حال

دِتس ستیت آب ہت ماجہ مال
بیہ گرتہ زانپانہ دیبای روم
نتی فیوریت تس دِلاسا کرِتھ
بفرزند شاہن پرن وغط و پند
بیہ خسروس کرزہ فرمانبری
نیاطوس رخصت میتن دراو یام
دیپان وٲت نزدیک شہر دریغ
نیاطوس با خسرو نامدار
نگر دیپاہ فیور خسرو تہ لور
پریروی مریم وچھت زیادہ خوش
سُہ پرویز مریم اسٹھن صبح و شام
گراہ آس گل دستہ دستہ ژٹان
ژٹان آس سنبل تہ سیب و انار
بروز چہارم نیاطوس روم
قشونہ دِتن باگرتہ افسرن
تمن آس تابع ستن فوجدار
سواران پیش و پس ساری سپاہ
فلک تیرہ از گرد بالکل سپن
دِیان وٲت یامت بمیدان ووک
وچھن دورہ تم یام لشکر الوان
تمس خسروس لوی تم دورہ ماو
بہ بندوی خسرو سپن ہم کنار

زر و مال اسباب تہ نقد بار
پیش و پس تس ستیت فوج و ہجوم
زمریم تمس سخت افسوس آو
بداتس عمل کرزہ ایہو شمند
رضا جوئی خواہر خویش کرِ
دو منزل کرِتھ یک دِہس صبح و شام
نہ لوزت سو خسرو بتعجیل دراو
ملاقی سپن تم دوشی ہم کنار
سو لشکر وچھت خوش تہ دلتا دگو
نیین درستان خود ماہ وش
زعشوہ تمس خواب آرام نیون
گراہ دین اگہ سیب سیمین ژٹان
زتعجیل تس رود باقی طمع
اتن پیش ہت ستیت فوج و ہجوم
تھون سر لب کوٹھ برافسری
تمن ساری نیت دو دو ہزار
سپن شور و شر سخت ازنای کوس
زمینس تپ لرزہ زلزل سپن
سو بندوی پرویز لوی مام آسو
بو نہہ دراو موسل ہت سوی روان
بخوش خندہ کرِ خسروِن دورہ کریک
کنارہ کرِتھ ووُد ہموزار زار
بتد بیر بہرامسی کرِ مہ جال

ژهنوم نال پالنس ګوډن خت ر شاه
تموزانو خسرو اسه بند کړ
مړه د پومک چهو خسرو سفر خوږ دېتنګ
ز پرویز بهرام ګو لا طمع
ز زنځیر فولاد بسته کړه ت
سپین نرم پالني باقبال شاه
یو اَسس تمس نښته ډاین رتن
ژه کړه تن یه بهرام د فع بلا
اَمی هاژه بیچاره بهرام مود
زایران ترلت اَسس زنځیر هتت
بو نتیجایه و اَسس پراګنده حال
تمی کړمه خدمت درین چند ماه
مړه دوری د ماغښ نسیم بوی تو
چو یعقوب ناګه اچهن اَم ګاشن
دږن خسرو سن یوسه بر دست و پای
زنای وجرس هر طرف اتو جوش
سو بهرام چوبین خبردار ګو
د پالن اَسس کښ ناو دارا پناه
ژه ون ګستمس تره او خسرون های
انن یه بندوی سټ پهلوان
باحیاتن شهرت کړن عام تم
بیه تښ د تن بار ګړ اَیټه ښت
بمیدان وچهن واریاه فوج شاه

نستستم سر بام بر تخت شاه
پنن سخت لاګت تمن بر وښهوراس
دو روزه بهت کړه ناوم د زنګ
مړه د پومک ښه ګو مټ چهو د ښهر روم
با پران نیونس لوتم بند کړت
سو بهرام چوبین سپین پام سرد
تمن پاسن اَکسیه اَسن جوش وطن
ز تقدیر حق اَت سرین فاش ګو
بدستور بهرام بدخوی رود
ز هیبت تیه اَسوښن لالن اړت دوه
مړه اَسوم نه از زندګانی خیال
تو اسوس بمیدان بهت صبح و شام
دوالن اَس فوجس اندر سوی تو
سو سهیل شاهین انن بیشرو
ژسټ خلق ساری نهر ملک اَهی
زلښکر برتن اَ د میدان وک
ز هیبت پراګنده یکبار ګو
دیڼ تښ ژه ګژه تیز در فوج روم
تمس د رصیف افران تهاو جای
اګر تم تمس نښته نیرن خدا
بنامه لکهون افسرن نام تم
درونی سو زن بهر قاصد ګری

مړه پوښید روزن تمن فندکم
بباز هی کرم بند لو کښ شاس
بروز سیوم ګوم خاطر جمع
کړک شور و شر سخت بر من هجوم
مړه ډلیشت سو بهرام ګو کینه خواه
بو بهرامسی یاز کړنس اَسیر ده
مه اَسوم تمس سیت ګرمت صلاح
تمس ریزه ریزه چو خشخاش ګو
درین سوتر ناګه متنه اَیه دت
کډم واریاه جنګل و کوه و دښت
بموسل ډیټهم نکو خواه شاه
برتړهان چانو ته ګستمتن نیب و نام
یو اَسوس پراګنده تی اَت اَشن
بجوش خلق واراه کړن ګفتګو
سپاه واریاه اَی از نیم روز
بامداد خسرو یو ان اَس لوک
ز سردار ژهارت کډن اکن نواه
چهو اَمت یه پیګار پرویز شوم
انن سیت شاپور ته اند بان
یه شوراه متهت ژله لاګت ګدا
کډن پام دارا پناه نار هت
بروني با اَیین سو د اګره ی
سپین دل پراګنده دارا پناه

ڪرن ٿا ري بهرام چوبين مري
ڪرم ماره پرويز از تيغ و تير
بو پاڻي گڏهه هن نامه هت بوڙهه ڪن
ڪرن تم بياران خود مصلحت
ڇيو نه ڪهنته امندا سه مهر ماي
رڏو رو مين اس لپ ڏيس وت
ته يدوهي ائيس ڪرڪ و عهده بور
مگر تيس ڪرت تهاد و شاهن مناه
ته ڇيوڪ وان طرفدار سالوهي عزيز
بدربار شاهي ڪرت غرق ز
بمنزل د و منزل اتران هيش وت
بخامي تمس ڪار از دست گو
ازان نامه افسران شاد گو
ته بيرون ايران مه گڏهه زيهار
گڏهه هي ڪريڪ ده ملڪ ايران ترل
ته پيڪار پرويز گو فوج هت
وليڪن باميد ايرانيان
زمريخ هوا خواب د آرام نيوڪ
يتاقي دو سويه ڪمر بسته آس
تمس پٽ پين تير تراون روا
پين و پيش غوغاي جوش و خروش
ڪرڪ بر سر ڪينه جوئي تلاش
سو بهرام جنگي سپاه بر زن

يمن سيت ڪياه پهلواني ڪري
ننس ڪال ڪاتره اولس ميانو يام
طرفدار پرويز نوهي نيره تن
لکهون تس ڀهي پاڻه نامڪ جواب
اس سيت ناحق گرفتار آهي
ڪري ڪيا يه پرويز رومي گلت
ڇيه اس بر همين وعده ساري ضرور
ينه لتس د يڪ خسرون نامه پر
دمي مال و دولت زهر گونه چيز
ته بوزت پيش شاد دارا پناه
ته بهرام چوبين سو گو نامه هت
ته ايران ڪرن جمع سادي سپاه
سپاه هت سو در آذر آباد گو
ته رٽ حال ايرانگوهي تخت د تاج
بدشمن مه تراو ايران موڪل
وڇن دوره دوري پاهان شاه
ته پيڪار پرويز بسته ميان
بميدان سپاه سر زده هر دو سوي
طلايه ڪران و شين خسته آس
ز فولاد اندر هوا تا ز آسو
سپين شو از هر طرف هوش هوش
ڪمر بسته ويه سين صف بصف

درين فوج يدوهي گڏهه هم فاش سير
ته پرويز خسرو هئين انتقام
بدربار گو خسرو سن نامه هت
ڇيو هاوان ته پرويز حڪم نواب
اگر تيز و آنڪ پين فوج هت
براه دگر گڏهه پهيرت ترلت
شهن ڪر سر فراز دارا پناه
دلين وعده مه گستمس سيت ڪره
ينه يام ايرانه ڪوهي تاجور
پران آسو ڪوتاه سو حمد و ثنا
ازان نامه بهرام شاه مست گو
سپين فوج هت خسرو سن ڪينه خواه
نگرو نوسه ايرانيو بار بار
ز ايران پرويز ڇيهوي لا علاج
تمس خسرون ڪاغذان دراج وت
چو سيلاب طوفان ڏٺهين سپاه
دو سويه سپاه بيٺا د دشت وڪ
دوان موج پر ڪينه فوج دو رويه
اگر مجهه پيڪان آس اندر هوا
ز هر سوهي شور خبردار آسو
صبح فلو ته روشن سپين يام گاهش
سواره سپاه دراي از هر طرف
پيس و پيس فوجس ٽرت ابرزن

بیاطوس بڼدوی گستم ته شاه
سو خسرو بهت دوره بالای کوه
دپان کوټ ماټ وی کمربسته تنگ
یکینه مس کریکه لاین ژدپور
کران چهوک بیګاره پهلو تهی
به تعجیل ګرځه پیش ابلق سوار
چو شیر ژیان ژاودرکارزار
درآندشت باهم تلک دار و گیر
کهوروتل گرس کله تمنډ ډولان
بیاطوسی سخت شرمنده کر
ژه چهوک یه خرائي شاهي اسان
مراز طعنها یانسي طعن آم
بشمشیر باهم کرک قتل عام
سو باران خونک لوه ان اصف آسوه
درین جنګ روملک سپاه یاده
زمشرق سین روی کاذب سپاه
مرخص سین باز سادی سپاه
سټها لوگ مارک چهو کیاچاره ت
طلایه زهرسوی استاده گی
زهیبت پهتر تهاو نه کینه لت
جنوبن سفیدی رټن چارسوی
سین شور آواز کوس درای
کمربسته خسرو بناورد گاه

کرک دورډیره زناوردګاه
بشکر تماشاه چهاک ست آسوه
زغیرت گوډن دراداز بهر جنګ
یتهی پاڼه غفلت کرت پیشتر
سپاهن کران کونه جهوک دلی هی
ژه چهوک پهلوان کاله اس ژټ ت
بدنبال بهرام ابلق سوار
زبهرام جنګی تهوی زخم آس
سوګرلاشه هت کله رتوی ژلان
بتهن پهلوانن بنیو حال بد
مرجهوم بهگینه ډیشتهی ز وکهان
دپان درای ده سس از فوج روم
بناورده دګه تا بهنګام شام
ډولان کله مردن هندی اکه ژنی
تمرده جنګس تد تورژو د
توی ژمین شمالن سپاجامه تال
گزهت برټ ډیرن آرامگاه
بهن حال فردا سپاهان روم
بتانی بهرګوشه آماده گی
دپان زګبین ډهه تلت هاو دند
شماس بفرحت سین سرخ روی
وزان آسواز هر طرف بوق کوس

سپیا پانوانی سین ره دبرو
زنشه دوان ډ بردست آسو
گرس خسرون خیمه تل کرنه دوره
توی گوک ره وس اندر دربدر
ډیس خسرون باز اینامدار
نته یوه آئن ژه زندی رټت
بشمشیر واز خنجر و تیغ و تیر
اکی زخمه تش درای یکجا ژه تاس
درانحال پرویزنی خنده کر
جهوافسوس هی هی ژه کتوفال بد
ډیس خسرون باز ای نیکنام
کرک بر دلیران ایران هجوم
پیس وپیش شور شیپا شاپ سوه
سرخاک میدانچی ترله ژن
سین روی دشمن زمغرب سیاه
جنوبن سر بام قندیله کهال
شهن کرنیاطوس هت مصلحت
کمران جنګ گردان این مرزبوم
پس وپیش هرسوه سین لسته وت
سفیدی ستین مشرق انده وند
سپاهان جنګی کمربسته درای
سین رنگ روئی هوا آبنوس
سر ابر مانند شیر سیاه

دچهن کن سو گردوی تهاوون بصف
بکینه میان بسته شیر ژیان
دگر سوی بهرام بر پشت پیل
کرک کریکیتش در ورہ ما دشمنه
دلیش لګ ره تم بازا بدیو روی
بوچهوس انز دل و جان نمک خواه شاه
شهن کره متش سخت باران تیر
تلان آسو تش د رجگر او م تیل
لتند گرازان تیر باران بود
چو شیر ژیان ثه اتو نزدیک شاه
صف میرس ہٹ سو گردوی آسو
دو شی سنگد آتن بے نام و ننگ
بدنیا الوان بوی باسی لگار
تو آسوس منگان از خدا چالو مرگ
هناه یا ام از میسر دور گو
چہرے و می سپاخام آہو بره
ثہ و داه زن سین خسرس پیشرو
حمرزدان خسرو چو شیر ژیان
دگر سوی پیروز و آذر گشسپ
کمربسته گستاخ گردوی آسو
تمتن دون تیه آسو آذر گشسپ
ثه وداه نن پراکنده گی ژوان تن
بکو پهار پرویز لګو غیر راه

سپرده بموسیل کهاو طرف
کمربسته گستم بدنبال شاه
گرزان دراو چون آب دریای نیل
کرت و عده جنگبن مس پٹ بازآک
ایسه کره نه ذاه صلحکوی گفتگوی
تمش نته نادم گره ہت تیز گو
سپن تش بنا ورد گه دار و گیر
گرس پٹ کرن حمله بر جان شاه
بمیدان زندی سو بد خوی رود
سو پرویز گو تیز در میسره
سو گردوی بهرامنوی بوی آسو
کرس کره یک بهرامن بے بی پدر
ثه تراوت ثه ہنوت اتهه منزه تکا
بگردوی سا تهاه کرت گفتگوی
به امداد موسیل شاپور گو
کروپانه همت بناورد گاه
به بهرام چوبین سین کینه جو
اکت کن سو بند ویه شیر ذیل
بکینه دو ابند نخوار اسپ
سو بهرام از قلبگاه تیر آو
به بیگار خسرو دو ابند اسپ
زیاران جدا شاه پرویز گو

سپنسار شاپور ته اند باان
بدشمن پس وپس تهاوت نگاه
بث پور گو تیز بر میمنه
اپنر زیار آخر دغا باز درک
تو آسوس همیشه ثه پٹ کینه خواه
سوئی قلب ته دیک یه ویز گو
زسختی تپهر و تهو از پشت پیل
سپن تیر باران بغریان شاه
پیاده دوان ثه او در قلبگاه
سهس لته ثول زن آسو بره
مقابل سپن بوی باسین بجنگ
کرت پان لوکن تیه دربدر
دلش بازم لوزاهی بیر گرگ
سوی قلب بهرامنی قره روی
شهن گستمس ہیت کره مشوره
همی کیا نه منت ز رومی سپاه
فرخزاد شاپور ته اند باان
سو فرخنده خورشید ماه بندیل
دران جیل و رمرد ته زنگوی آسو
یلان سینه ہت سوی پرویز او
بمیدان تره زن و به یک دون ستن
سو بهرام شمشیر ہت تیز گو
دران سنگ بسته سپن تنگ شاه

پته تیغ د دشمن لو تهٔ سنگ لتس
دپُن الخداوند شاه د گدا
بهر کار چهٔ ک بکین یار ژی
پیکان آسهٔ ووډی کران سوش
کرُس خسروان عرض ای نیکبخت
به امداد چهوی آمتن ها لغی
زپرویز یو توی ونت گو غیب
وډان آس کو تاه و شٔی ازرار
ونک تم مفصل پس وپش حال
بفضل الٰهی زبردست گی
ته ډیشت مٔن تیره احوال گو
تیاقی ډوان تیر اندر هوا
دوش جنگین در جگر خار آسو
بشمشیر مردی سپین کینه خواه
غلامو کډک تیر از بند شاه
زهٔ ټکره سپُن نیزهٔ چار پر
به پیکار کډ ټا خسروان تیغ کین
ژډن گاسهٔ زن سانی قتل عام
در انحال بندوی گو پیش شاه
کرو دشمن دوست بنو تنو عیان
دپان گراتی خسروان ترک جنگ
منادی گرس دراو فرمان شاه
بلس چهٔ سو بهرام چوبین ضنا

توی پای مردی سپین لنگ لتس
بو در جنگ ظالم گرفتار گوس
بهنگام سختی مددگار ژی
بمی نیک اختتن پډُن دست شاه
مهٔ بد دشمناه آو دپش سخت
گډهی وان نه بو ن دشمن کینه خواه
کونهٔ اشنهٔ تمندوی نام و نیب
دپان اتو خسرو بدربار خویش
تمهٔ بو نه ازها لغی نیک فال
به بهرام جنگی سپُن حال بد
پریشان سهٔ برگشته احوال کو
کو کر بانگه و تهو شور نای و جرس
یوک جنگ سپینس مٔتن نا آسو
به پرویز بهرامنی لا یو تیر
سپُن تیر پت شاه لتس کینه خواه
یٔتی لس دتن ضرب گرز گران
جو شیر سیاه دراد بر پشت زین
ډولان ها له زن پیش آس دپس گکه
جهه بیم بی گناه لوک عاجز سپاه
ژه کو تاه شاه دست از جنگ کر
پراکنده دل آسو بهرام تنگ
بیوس بد دربار پرویز باز

نزادی بهرن وی سپی خدا
کرم یاوری ژی بو لاچار گوس
بو نهه آو شخصاه کس سبز پوش
سو گرپت ټلت نیون چون برگ گاه
دپٔن بازخم آیو گریه شفی
بنک ژی بجای پدر جایگاه
نیاطوس و مریم سوی کو بهار
سپاه و سپهدار تس آهی پیش
از ان فال بادی سپاه مست گی
مٔتن در او خسرو ته لٔن فال بد
طلایه کران اک اکس الو دا
ستاده بین فوج پر افرس
دو شی فوج باهم بنا و دگاه
سپُن نیزه تس و زمر کیند گیر
بکینه وزن نیزه لتس د زمر
اده دو ډل زهر خنده گران
ډٔن فوج بهرامنوی صبح و شام
تنهٔ زن ژنهان ناپسی الکه آس
جهه دشمن اره دوستن در میان
تند بیرون د دشمنس بند کر
بین جمع ساری آیا رامگاه
نیم کینه تراوت کرد سرفراز
مٔتس جهه شمشیر کین و سزا

په لښکر یې چې پاڅه پاری بهرن
امیرانو ساری یې لمس نشته زړل
ز میدان تیه خورده بهرام گو
بدنبال بهرام خنجر گذار
بکوه نیستان سپین رو بهرو
سټهالوک یو دس لمیدان جنگ
په بهرام جنگی کړن نظاره پار
باحسان کیره خسرون سرفراز
زهیبت لمس لږ نه آرام وخواب
سو بهرام گو پیش خاقان چین
ژه وچیه نړدکس گردش کیت رنگ
ژوده کوچه هر کینه بن بن گټه [١٤]
چهودانا نه بینا بهر کار سوی
فقطار وزه ون وحده لاشریک
زکار خدا بیک رنگاه بنه
ژه تولت هنی بازپرس عمل
الهی مه کره تم پیتم آن رت
مه هیوه وسیاه ته په کار کابهه
مه از گنج رحمت کرم مرحمت

شهن عام شهرت منادی کړن
سپاهان ژلت هر سبزتر آهی
په دور فلک خسرو س رام گو
شهن سوزنستود تیالتن
سپین تنگ بهرام شهار خو
سپین آخر از دست بهرام بند
سونستود تراون لمس آ وعار
دپان وات بهرام در شهر ری
پریشان توی آسو په اضطراب
هیوپا نه وچه واده کار خدا
بحامی کړان چهوک ژه بهوه د جنگ
په معنی اکنه انه یزدان پاک
ظهوراد نقش کوچه بازار سوی
نه روزی په گردش نه میدان وکوه
بهر کس د رانوقت پای بنه
اډن دان رتوی پاک از بندگی
بیه لوزایمان مردم تور کت
اگر میانه عیسک کرک بازپرس

زبهرام جنگی سټها لوک ډل
شباشب بدربار پرویز آهی
کډن چند از جنگیان سه هزار
سونستود لاران تهس شال ازن
په پیگار آنن سونستود تنگ
کرک بسته نستود اندر کمند
سونستود شاهس نشته آ و باز
طرفدار مستند پراکنده گی
بعزم سفر داد بر پشت زین
یوک شاه از کشهر چینک گدا
چهه باه تهته [١٢] امس د [١٤٣] ویه تاچه اتهه
بوچهوس سخت کوچه ورن ترسناک
نه روزی په بازار نه کر یک چیک
نه ماه و نه مهر دنه این ثابت رادوه
کړی کیاه نحس جوت سعد حمل
اډن آ سه محنت بشرمندگی
بیه آسته تهو گنهگار کابهه
زعیسم کړن خنده و اندر ته حزن
لمی میانه پا په کمی کیاچیه تت

هزیمت خوردن بهرام چوبین و بر تخت نشستن خسرو

چهوراوی لکهان اندرین داستان
په ایران رټ خسرون تخت وتاج

تمی ژاد مضمون از باستان
کړن تازه آیین شاهان کی

زشمشیر بهرام گو لاعلاج
دنن سکه بر بلخ و ایران وهی

انُن زیر فرمان سارو ہی عجم
مشت گوک کاؤس تہ کیقباد
بخوش خلق راضی کرن خاص و عام
ژلت گو تبہ خوردہ بہرام شوم
سٹھا تحفہ شاہس لدن پیشکیش
بیاد خدا روز اے سرفراز
زر و مال و زیور تہ یاقوت ہت
سُوت واریاہ زنگہ رومی لباس
بہ ایران زمین رٗ میان و ات یام
بانبار گو رومکوی مال و جاہ
ازان رخت ایرانین آیہ تنگ
بہت آیس لتن نکھہ تنجیمہ وال
کران آیس بندو یہ ہت گفتگو
پے خون بندوی گو کینہ خواہ
لدُن پورہ لبستہ کرت تیز تیز
ونت زاہ کس چھُم مہ در خانہ جنگ
انُن مو کہ لاوت سگو بندو یہ بازہ
نیاطوس ہت اندران مرز و بوم
بدربار کرہ خسروُن غرق زر
سپن واریاہ مال و اسباب و گنج
نیاطوس گو باز در ملک خویش
دو ہفتہ گوڈن بوڈھ شہ صبح و شام
بران آسو خلوت سو استاد ژند
یہ آتش پرستان دتن نقد دیار

زنلج شہی داغ تہاون بجم
بمردی کرن زندہ اسفندیار
کرن ملک ایران باحسان رام
رٹم تخت ایران باقبال شاہ
پرت نامہ گو قیصر روم خوش
بیہ لتن لدن واریاہ مال و زر
لدُن خسروس قیصر المو ٹھ ہت
بیہ سوزلس ژور تنجیمہ وال
کرک خسروس لشہ وات سلام
انک رومکوی تاج تہ تخت خاص
سٹھا تنگ گی یہ چھوُر خت فرنگ
نیاطوس رومی بدربار شاہ
نیاطوس لتن پٹ سپن کینہ جو
سوزن پیش پرویز رومی سوار
لشمشیر ہندی کرس ریزہ ریزہ
گیس ادہ مریم سو بندوی ہت
نیاطوسنی بیہ کرہ سرفراز
سپہدار تہ رومکی اہل کار
کڈن پران گنجینہ ساری نبر
زایران سٹھا ملک تراون بمتس
سپاسیت ہت دراو شمار کیش
کنوی زلو سو در گنج آتشکدہ
کران گوش ز دشتنوی غلغلہ بند
ز آتشکدہ فوج ہت دراو یام

کُرن وارہ دور فریدون یاد
بہ احسان کسری سپن یادگار
لکھن نامہ بر نام سلطان روم
لو چھس بندہ شاہس ہر سال و ماہ
تعجیل شاہس لکھن نامہ باز
سلاح و سلب تاج زرین کمر
زری کار دیبای رومی زرہ ساس
ژھنو خسروس رومکی جامہ نال
کرکت پیش اموال و اسباب شاہ
ژھنوک خسروس نال رومی لباس
مگر خسرون لوگ سوی رخت نال
بخدمت کمر بستہ بہ کار شاہ
یا آزردگی وتھ ز دربار شاہ
بہ بیکار بندوی تھاون تیار
نہ بوزت سپُن شاہ پرویز تنگ
تدبیر بالیس و نیبن مصلحت
سپن جمع ساری سپاہان روم
سمت آسی شاہس و تک مال و دیار
بنام نیاطوس بیدرد و رنج
باخلاص جاگیر تھاون تمس
بایران کرہ خسرون انتظام
کمرن تازہ تم روزگار سندہ
سپن نام آتشکدن تازہ نام
بہ اندلو تم ہت شرنہ فوجس سلام

سو اندیو از دست لو شیروان
سنادہ غلامان زرین کمر
بدربار منشی سین بر ز مہر
ت پورش بیند شہر صطخر
بہ باکو تہن بخشش زرینہ تاج
سو نخوار بر مال و گنجینہ دیار
دتن با گرت ملک دانشورن
امیرن ملون ضیافت تیار
ز پرویز ممنون احسان آس
ز لت گو بدربار خاقان چین
کرس شاہ چین سٹھا دلدہی
ہمہ شاہ پرویزسی انتقام
بہان آس شاہس شب و روز پیش
بجز یاد بہرام سیر و شکار
بوان آسو یامت سو در بزم خاص
تماشا و چہان وار یاہ کال آسو
مقاتورہ لس ہٹ سین کینہ خواہ
شہس سارسہ بد مہرہ سرمایہ بود
سہاہ اک متیومت بکہار آسو
سہ مہروی در باغ خاقان کہین
کرن ادہ بہرامنی دست نور
بیہ اک ہین کو رنیتھر ہمس
سین پیش خاقان سو مختار کار

بنیومت جو گلزار باغ جنان
سین پیش بندوی مختار کار
سٹھا آسو دانا دل و خوب چہر
بکرمان مانند شیر ژیان
ترس دتن سر کسبر شہر چاچ
بہ ایران زمین تازہ آئین سین
سپاہ و سپہدار سر لشکرن
ز احسان شاہ ملک آباد گی
دل و جان ساری ثناخوان آس
نچھوتہ بیہ بوی اک سیت دیر آس
مہ یدوی گترہن گنج ساری تہی
مہ برغمتہ زینت دمی ملک باز
ذترہن جای شاہن بابوان خویش
شہس اسرا و اک مقاتورہ تام
ہوان آسو خاقانسی مہر ساس
ز خاقان چینی بتد بیروند
کرک جنگ باہم لبفرمان شاہ
بنہ ادہ بہرامسی زیادہ قدر
سو چینیس اندر آدمی خوار آسو
تلک شور اندر شبستان شام
لشہ شیر نم شیر غرندہ مار
ز خاقان سین مالک ملک چین

دہان بویٹ پرویز بر تخت زر
مقرر سین افسر و اہل کار
بنیو گستہم از خراسان فخر
ز پرویز حاکم سین اندہان
سین کو نزہ بردار از شہریار
بتدبیر خراد برزین سین
غزنین دتن وار یاہ نقد دیار
مٹھک غم تہ ہم خلق دلشادگی
سو بہرام چوبین نسید ان کین
بیہ نیون ایرانکوی لو کہ ساس
بہ ایران کرہ سارنی قتل عام
سر تخت ایران کرت سرفراز
ہمس لونہ اک لحظہ صبر و قرار
بہان آسو شاہس نشر صبح و دم
سو بہرام حیران در ان حال آسو
تمی کرنہ رسم مقاتورہ بند
ز بہرام چوبین مقاتورہ بود
رٹن در صف افسران جای صدر
تمی کو ز خاقان چینن نین
بہ بہرام چوبین سین عذر خواہ
سہاہ دتو شہن ز روزیور ہمس
اہن کور ہمتز تا ئین دین
لبفرمان او افسر و اہل کار

سو فرمان ده چین و ماچین گو
مه بهر ژه گردن بانصاف دین
بجلدی لدن یو رخنه کرت
ینه گراو وزی اده بر وټهیت
وگرنه به پیگار سوزی سپاه
لکهون خسروین نامه ازوی کین
بتمنه منس و استاؤن زبان
چهه یس یار ایرانکی اهل کار
پرت نامه خسرو پراکنده حال
ته خسروین سوت در شهر چین
قلوون تس معا توه نوی آشنا و
رٹن بیه پاس لته کیو ژکال
بنیو اک منس و ادیاه مفت مال
تنک حکم یس و ادیاه کال آسو
به هتیبال از بهر اسباب جنگ
دتن بهره از پادشاه انده وند
فقط بس اکس آسهی مهر شاه
زهر کس گران حیله هر چند آسو
گیه دینده دختر شاه چین
درون حرم نیون بهر علاج
تپ لرزه یس پادشاه کوره ژل
گزشهم و اگذاراه مه با مهر شاه
خرادن هتن سیت چینک قلوون

ته بوزت سو پرویز غمگین گو
یه بهرام چوبینه تخم حرام
بزنجیر فولاد بسته اکرت
به جهو سارنی افسر خاص و عام
بنده وم و ایران ته پٹ کینه خواه
جهو بهرام آمت با مداد جوه
جهو بهرام غرنده شیر ژیان
فرستاده نامه هتن تیز گو
گران آسو اندیشه اندر خیال
کرن تم بخاقان سٹها گفتگو
بدربار خراد برزین آ و
قلوتس ته بهر امنوی کینه آسو
بیه خون دشمن گنیزم حلال
ره سردارتس سیت از شهر چین
انک ترک ته شهر توران تنگ
میادا اگرزه خسروس آشکار
منس آسته ٹهاک د هیچ راه
بنیوته منس زاه ته از شهریار
سین پادشاه یای اندو نگین
شهن ژوره اندر شبستان شاه
رٹن نه حکیمن منس هیده ل
تمی مژه سیاهی بمهر نگین

لکهون نامه بر نام خاقان چین
ژلت گومه از چین پیغام آم
خبردار جهوی تهونه ٹن نیره گت
ره بهرام چوبین خجالت ته پام
ازان نامه گو تلخ فغفور چین
جهو افسوس الت شهمار خوی
سو جهوی بر سر کینه جوئی تیار
دو منزل بدربار پرویز گو
سو خراد برزین اندازه بین
زخاقان منس د راونه آرزو
دتس تم سٹهاه دیار دولت ته مال
دروی منس رشتک درسنه آسو
سو بهرام در شهر هتیاک آسو
سپاسیت هتن بهر سیگار زوگین
در و دشت راه گذر اس بند
جهو بهرام آماده کارزار
سو خراد جیتس اندر رهیند آسو
نه رخصت ته کاغذنه لس واگذار
سو خراد برزین از احتیاج
حکیمن ز دانش بنیو دستگاه
بخاتون خاقان سین عذر خواه
بیا زهی تخن مهر از شاه چین
طمع دت سو در کشور مرونون

سو بہرام در مرو میتیا آل اسو
بتدبیر تس ہارہ تہ ہارہ خون
بو پیغام ہست آس از شہر چین
ونبولس گرشہت میان عرض سلام
بتعجیل تم کھاڑ ناون قلون
یہ بر خون آمادہ لستہ کمر
بدربار بہرامنی لای کریک
بصد رنج نش جینیو ہار خون
برازی و دان گردیہ سینہ ریش
ڑہ بوزت نہ زاہ مئ جنی گوک تست
دپُس تم و دان ئی بتقدیر آس
بجلدی دو منزل کرت ہیزوت
بیہ کرزہ پرویزسی نزادہ پار
مہ متسند دلس سخت ارمان ود
دراندم لکھوک نامہ در شہر چین
ہمس آو تہ ھار لس تہ و ڑہ خون
کرُن قاصدس پام فرمان تم
بیامم تسین لستہ بازار کوی
سو مردہ نہوک مشک اد فرلیت
شہہن ہم و نبھہ کُن خونکی نامہ بین
بجراد برزین کرن جستجو
شہہن نہ ال دتوتس بہ یکبار نار
زخرادلس لوئن ہیو مُنت جہکہن

بہ پیگار ایران دچھان فال آسوہ
بدربار بہرام گوہ تیز تر
فرستادہ لعبت نازنین
بدربار کرڈیڈوانن خبر
بخلوت سراپا لسنی سیت نیوں
دتُن لس اکوہی ضرب خنجر ہلس
قلونن بکینہ دلس زخم بیک
تہ بوزت سمی افسر واہل کار
تلون کلہ بابیس نرالوہی خویش
دپیامی بہ خسرو مہ کرہ ہمسری
بنیوتی مہ کیا ست تدبیر آس
بیہ نن بایران زمین للاتہ میانو
مہ کنتو بار تقدیرہ نی کریہ کار
بایران زمین سوز باس لشہ
سیئن مارہ بہرام از تیغ کین
قلولس بشمشیر ہیتو انتقام
برانوہی خواہر دتن جان تم
چہلکت تہ ملک مشک کا فورلس
بتدبیر در موم جامہ ولیت
ازان نامہ لس مندنن شام گوہ
شہہن یا دپولستندہی گفتگوہ
کرُن پادشاہ بایہ شاہن عذاب

خرادن بہ بہرام سوزن قلون
بجلدی دتن ڈیڈوانس خبر
بہ پیغام جہوم واتناون پیام
جہو پرارں فرستادہ چینک تبر
سو نامحرم از دشمن حیلہ گر
تہہ پیہو ہست ودہ بیرت زرکس
غلاموکدک کم ست لستہ قلون
بہ بہرام کوتاہ و دک زار زار
دپیامی مہ ڑہین صرفہ آلس رہ دست
ڑہ گوہی عجیب دوزن بفرمان بری
زہ گرڑہ ون بایران زمین فوج ہت
مرست آم حب الوطن مشک سے الو
بہ گردوہی ڑہی و اتناوم درود
گرژ ملک تہہونہ بیگانہ در پردشہ
فرستادہ نہ سادہ لاگت قلون
لستند لاشہ ڑہن دولہ بالای بام
بکریہ تلک ہر طرف ہاہی وہوی
گرگ وارہ خونچ تری دورلس
دپان و انو قاصد بخاقان چین
تی دہ ڑہتہ شہر نہ گام گو
قلونن زہ فرزندہ تہ گرہ بار
بکینہ کرن لستہ اندر طناب
ہتن ڑپ اھن ڑنجہ لاین ڈکس

سوٗتس ترٛاونڈہ ناوان اطرافِ چین
دِتس مال و زر خسروٗن بےحساب
سوٗ خوش دشمن جان ناگہ گِلم
پیٚن غمِ اِسی یاد بیسند مشی
کرٛن خرچ پرویزنی مال و زر
کرٛن تازہ آئین کیخسروی
زِ بہرام فغفورسٕنی آسو غم
سمی سر بسر افسر و فوجہ وال
لکھوٗتس اگرزن سو بہرام موٗد
چمہ خون التسند بو چون سر خام
تِہ وَن کرِتہ روشن شبستان منِ
مشم دیوہ بہرام شاہ لوٗی جانو
صلاح کرِتہ پرٛژھ سارنی افسرن
بنی تاز بردار خاقانِ چین
ستھاہ زوگ تہ لوگ تم دام دار
تتدبیر و تقریر فہمید اوس
یتم کٔت نوس روزنس میلدار
ازین مژدہ فغفور ممتاز گو
کرن بابندگان خود مصلحت
تتدبیر کنتزاہ کرِو میانو یای
بوہہِس وَن سپاہ سر پراگندہ حال
ہتھم ماچہ تہ مالسند آمہ تاو
نیوٗ وَن بایران زمین تیز رمی

یہ خراد در شہر ایران زمین
سو گوٗ شاد بہرام چو بینہ موٗد
بدنیا مہ وَن خوفِ دشمن تہ غم
تِہ تہ مرگ کوٚہی پیالہ کرِ تام چیک
بنامہ کرِک شاہ روٗس خبر
سپٕن مالکِ ملکِ با اختیار
زمانس گمت آسو تس پشت و خم
لدن مال و اسباب در شہر مرو
چھہو زندہ اگر بندہ خاقان روٗد
چھہ زن تہ مرن دستِ تقدیر کار
تِہ رٹ جای اند دل و جان منٛ
زِ خاقان تِہ پٔت آسہ لطف و کرم
وزیرن بزرگن تہ دانشورن
سو زن تم ہیٚن لوٗی در شہر مرو
ہمس گو نہ کھنہ بنہ از الش کار
بدانشن تسلی کرِن پور تس
بیازہ ہتس سیت تہا دن قرار
زِ ہیبال گردیہ دل سرد شد
چھو بہتر ہمو سوی ایران دِنتٕ
بوٗنہ بوزہ تس روزہ در سینہ کین
چھہ بہرامسی میانہ جانک وبال
بخاطر یہ بہرامسی گومنہ زاہ

بدربار خسرو سپٕن کامیاب
مہ وَن ملکِ در زیر فرمان بوٗد
مباکرِ تہ از مرگِ دشمن خوشی
تِہ تہ ملتسندی پاٹھہ افسوس کھک
تلسن ہیم تہ گوٚس خاطر قوی
کرن ایل تم شاہ تہ شہریار
دوکھ ووت سو کھجامہ تم لاگ نال
بدربار گرِدیہ آزاد پیر و
ہمہ خسروس خونکوی انتقام
زِ بہرام کہت خسروس مٔٹہ بار
وچھان آسہ شام و صبا وی جانو
تِہ ہیوی رنگ جالی اندر حرم
تِہ آسک دِوِن حرم نازنین
اتھ زال ہت بہر صید تذرو
سو گرِدیہ دانا جہاندیدہ آس
درین کار وعدہ دِتن دوٗر تس
خبر ہت سو بایس لتہ باز گو
زِ پیغام خاقان چین رد شد
ہمہ فغفور چینس دگر گونہ رای
کرِہ کیا نیم نورہ در شہر چین
نہ لوچی زبد قسمتی ہیوم واو
پودوزس پراگندہ بدست و پا
اچھن سرمہ ہیوم خاک پرویز می

بوتراده هين كله تن زير پاي
گرته هواس درين ملك ناحق قنا
كڍن مال وه اسباب سار وهي كياس
بيه آس چينك سپاه كهه هزار
ته بوزت سين تنگدل شاه چين
دلير ودلاور جيئه شير سترگ
سواران سپاهان جنگي ته سان
نصيحت ڻيه تن تسكر آميز كره
سپاهن كرس سارني قتل عام
تمس لوريت آسئه دنبال مرگ
بروز چهارم سپاه تبرگ
ٹليو كتيئه زچنگال اشترديان
نته گرڻه فيصل شمشير كين
بداتس وه ته ايلچي ماده تي
لمردي بوتهه گوس لاران تبرگ
مه جهوم نه كرن باشما كارزار
دگرهين توته در شهر مرو
الس نه بيه كت ڻن ددرس پش راه
بيه كت تراده مشراده خاقان چين
لمردي وه جهوها كيس پارنگ
تخلوت كروبيه اس مصلحت
زلشكر كڍت نيون درجاي مرگ
سونيزه نمس تع او اندر نزه

دپس اس پشيمان گرت هت بازآي
وزيران درين باب آمين كره
هتن بارهت سيت اوس نيزته سان
ڻلت گيس درچين چينك سپاه
كرن تازه صيقل شمشير كين
بهوي كره بدربار شاهن طلب
كڍن تم زره پوش وه آهن لباس
سه يدوي پتيم رشته تر اوي ڻر
لمردي سه گرديه آنن بدام
دومنزل شب وه وزڻورن دمن واه
دپان وات نزديك ميدان مرگ
مه ستين كره كانهه جواب وه سوال
ممن لسنه گرديه در شهر چين
سه گرديتن ورهت آيه پيش
به بيگارهت خنجر بيد برگ
ونن جهوم بگرديه پيغام شاه
تبخت براد سه آزاد سرو
دلپن باز گرديه ني اي دلير
ڻه جهوك حال استاده بر زين پشت
اگر پورنيرك بازوي من
مه فيتم صلاح يت جهوكيا چاره
دتن ضرب نيزه به پهلوي او

پيس شرم ته بخته پاپي گناه
غلامو بجلدي گرن زين گره
هتن سيت سرلشكر وه فوجدار
كرك حال حالي بدربار شاه
اكس افسرن وه آس تبرك
دتن تن سپاه وه صلاح وسلب
شهن دپو لمتس نيزوان تيز تر
بخواري ان اده ڻوره رڻت
ديان واوزن دراو فوج تبرگ
كهان ته وسان آس لشكرگوهن
دتن آلواه سوي ايرانيان
دوه گرڻه نه معركه الغضال
مگر كهه كنهه جهم مه ايتن باوڻي
سواره زره پوش شمار كيش
كرن كريك تس اي نيزده سوار
اگرچه شربت سه از جام شاه
جهونه تن دربكار تكليف شاه
بوهيس گرديه پانه غرنده شير
ڻه ته بوكره حمله در جاي جنگ
يمي سيت تري جهوك اده تسونمين
بيانزي كرن يام غافل تبرگ
سين نه رچون پهلوان وي او
زنافه سبز دراوتس ڏهو ڏه گره

بلان سینه لشکر ښتن تیر آ و
قلیلا زلت گی ښما چین و چین
زمیدان یامت ظفر یاب گی
په آموی ډیره دتګ فوج هت
لکهون لښ په هیتیال بهرام موږد
سپاه میان هت پیش پر وزیر گرځه
مه کړون نمک کینه پټ یا زخواښت
شب او روز ښت ښند منزم یا آرام
سپاه هت مه دنبال سوزن تبرگ
بمیه پیش خسرو لښ شرط قرار
اگر واته تحریر از مهر شاه
لدن وچ گرن پټ سره اسباب زن و
لدم ون بد و نیک ساروی جواب

بچینی سپاه یاوه ناوون چپا و
سپین شاه غمگین اندیشه ناک
سپاهان گرد په بیتاب گی
یکړ دوی گرد په نی نامه سوه ز
ښند دولت و مال و اسباب رود
دپن ون په کینزاه نتقدیر آسو
بهر کس بلطف و کرم روزه ښت
بباز ی سوه خاقان کرم بی خبر
چین شربت حسرت از جام مرگ
بوه آنک سپاه ښ لښه خاص و عام
بوه آنک یا یران ساری سپاه
ژله دو رملک خدا اتنګ چپا

٦٣

زه حصه سپاه مو دانه تیغ کین
مټهس گرد په چاښی دتو پچاک
ښمو پیش ایره اچی هټر کهه وت
خطش منتظر لښ په آموی روز
مه دپوښم با یران زمین تیز گرځه
په ښیرت گمت از کمان تیر آسو
وهیم شاه چنین خیالات خام
زاطراف هیتیال دراس ښبر
په آموی چیس فوج هت انتظار
بیه ون سوځ ه ندڅن هیک انتقام
وګرنه گرځه بیه درملک چین
چیمو مشهور پای گدا لنګ چپا
بوخیس دل پراکنده پر اضطراب

قوّت یافتن خسرو از مرگ بهرام چوبین و کشته شدن بندوی قصاص هرمز و گریختن گستهم

چهوراوی لکهان یا م بهرام گل
سپین دل قوی لښ ښمشیر و تیر
سپهدار بندوی لښ آسوه مام
بخواری برنج و الم دراس جان
بباز ی ښس خسرو ن نامه سوز
زخون برادر سوه بیمار گو
پڼی کینه سالار مردان سپین
سپین جمع درښه نا روان

زدښمن ښه خسرو بن ښیم ژل
سپین یا م فارغ زکین و فساد
هتن گوډه ښ ما ښند انتقام
ښند بوی گستهم یل نامدار
هتارن اشاره منزه معنه بوز
نه ښ یای مردی نه یارای جنګ
زپرویز شاه روی گردان ښین
به گرد په گو گستهم شیر زور

په آئین شاهی کړن دار و گیر
دتن داد خون پدر پویس یا د
زټن ښ بکینه ښمشیر تان
سوه حاکم خراسانکوی صوبه دار
زبد خوی شاه خبر ده اړ گوه
سپین سر دچون زعفران رنګ
زهر سوه سپاهان ښمشیر زن
په آموی حلبه گرکاوه ره یور

بوگردیه داراه دتن اَعقد دیار
چهو بدخوی بے شرم تہ بدخصال
ژڑہ اُیں اکهاه ماسی دست وپای
گرک خوار وآواره بی اعتبار
سو گستم کران آسه آرام وعیش
بدآتش کینه تس تیز گو
بہ ہتیال بهرام چوبین موُد
تهون حیالو تدبیر بالای طاق
مہ زائن جگر داگو تاه ذره
باآسان ہمس نتہ گستم فره
بتقریر شاه گو سوگردوی خویش
زہر نیک و بد تراوه اساروی حسد
بہ گردیه سی واتناوی پیام
باخلاص گُردیه سی لکهو نہ خط
چهه یم زنده بهرامنی اہل کار
سہ مختار تهادن بہر کار نیز
سوزن تم زن خویش و دنار و
سپن شو در ہر طرف گفتگوی
بجلدی ہمس گستمس خون ہار
چهو مشتاق ژہی کن دل وجان ہ
کُرن حیله بهرامنوی تعزیه
سو ذوک گستمس موتنی ہا و موک
تمن خسروُن نامه آئن بہ پیش

به بهرام چوبین وُدن زار زار
بشمشیر مارُن لصد رنج مام
ہمس نتہ بیگانسی کیا چهه جای
زهیبت یلان سینه گو روی زرد
تمی آن گُردیه درعقد خویش
بدربار خلوت سو گردوی نیون
تُسند فوج وَن یلان سینه زرد
سپُن گردیه گستمس سیت جفت
مہ کرتم تمی نوره دشمن خره
بو پانس سُہ گردیه نیتهہ کرن
دُپن خسروس بازایماه وَس
اگر تراوه شاه اندرین کارتن
بدانش ہیه گستمس انتقام
مہ تراوُم تیم کینه ساروی فساد
بدستور تهاوک بمقدور کار
سو گردوی درخانه خویش آو
بہ گردیه خلوت بہت داره ون
بہ ایران کُرت زنده یرالوی فساد
مہ چهوم خسروس سیت کرمت قرار
چهه یم چان لشکر و فوجدار
دو کهن نیت پوشیده با گُردیه
سپن یام برنخون گستم تیار

زهیداد خسرو کرن حال حال
پہی کینه ماس ہنتن انتقام
ژہ سیتن چهه بهرامنی اہل کار
سُہ گردیه از شاه پرویز سرد
نہ لوزنت پراکنده پرویز گو
ہمس لنش وُدان خسروُن ہاوُزن
تمی گستمس سیت کر اتفاق
بیبازہی نبن سروآزاد مفت
اگر ونہ گردیه ہمت کره
دمس ملک بو باگرت افسرن
لکهت دم وثیقت مه از مهر خود
بو سوزن زن خویش و دناروان
وثیقت شهن لکهوکرن مهر تت
زدل مشراوم مه رشک وعناد
زمریم بو گردیه زائن عزیز
بخلوت انن بای ته آشناو
ژه تهاوت اَس گستمس سیت خو
انت خسروس رشک بهرام یاد
بنک خاص اندر شبستان شاه
زخسروین صاحب اختیار
بہ گردیه دوک ہا وه نی کرنه بهوک
بخلوت انن افسر واہل کار
بخلوت کران محرم راز خویش

شبانہ گُستم بکضرب تیغ
بہ تخت زری بیٹھ آن نازنین
زگُرنیہ خسرو سیُن خواستگار
انکِ دُرمداین بفرمان شاہ
مکاناہ دِتُن تھدٕ پایہ تمس
ستمگار اکھ ظالماہ تندخوی
ریک لوکھ بہرامنی یار آس
بجاگیر گرگین میلادری
مگر آسو تابع بفرمان بری
بشمشیر بہرامنی نیوس تخت
ڈُن یان پرویزہ نوی شہر ری
سو تازہ جہوکن نفن نٕ ن نیومُس
بہ تہمت کران آسو تاراج مال
مُس آسو لیلام آلس اندر
ز بدخوی ظالم ستھا لوکھ گل
ستھاہ نن زلت اَیش گردیہ گی
سُہ گردیہ از بہر خویش و تبار
سیُن ملک ویران جھوکنا چارہ یت
کرُس عرض شاید نیس چانو پاس
مسخر کرن برابچہ بیتار
دران باغ گردیہ نی آنو برار
سونک دورہ کن کمہ حالہ تمس
تماشا وچھیت شاہ گو خندہ لب

سر فرش مارت تُہنک بیدریغ
بایران نین قاصداہ تیز گوہ
سو زن تس نتہ افسر اہل کار
تُہن تس ستھاہ قدردانی کرن
بخدمت تہون تٕونزہ دایہ تمس
غرض خسرو س آسو بہر سزا
ہمیشہ تسندی طرفدار آس
یہ بہرام از قوم میلاد آسو
تُہن سیت تس آسنہ ہمسری
زُہرمز ژُن یام تمن تخت و تاج
تنک لوکھ قابو بفرمان گی
دِتُن ساکین سخت رنج و عذاب
بغارت رٕنگ خون نٕ ازُن حلال
یمُن دُشنہی یہ پٹھ تاوہ وان
یمن آیہ وَت تم ازان تہرل
زٕ آیُن خسرو کرک حال حال
سپن تنگ و دسنہ صبر و قرار
دِلُن ہا ہی لب شکر آمیز گرہ
الُس بیش شہر ریک التماس
اَت اندر تسپن حلہ سو زراگ
کرن پاٹھن سونہ سنز اچھہ دار
نین بیش یہ ویزد لالہ زار

سر فرش مارک تشمشیر کین
خبر ہیت بر شاہ پرویز گوہ
سُہ گرُدیہ اندر شبستان شاہ
بیازار ہا زر فشانی کرن
تُہن سوزمت آسو شہر ری
تمن دِن بہر حال رنج و ایذا
بہنگام کیخسرو نیک پی
بجاگیر وارث بہ بنیاد آسو
سیُن ہُرمزس یام برگشتہ بخت
ریس لگو بد ربار شاہی رواج
رنگب برانو کینہ سیُن نومُس
بکینہ کرُن شہر سارُوی خراب
وجہان لیس اکس برادخاس اندر
تمُس آس لوٹہ نیوان خانمان
ز خویشان بہرام از شہر ری
زجور و ستم ہاو تاراج مال
بخلوت کرن لوی ہیت مصلحت
سفارش تتہ از شاہ پرویز کر
نند بر گردیہ نی کر کھ کار
دیان ژاو خسرو بالو ان باغ
نگردن تہون ترٹتہ مالہ تمس
تُہس نتس ہیت آسن با صد خمار
وچھن برار سندہ یام حسن ادب

بگردیہ پرویز گو مہربان
ز تعدی تتھ لوک آوارہ گے
کدورت رٹنک چھوئی تہٕ شاہا دلس
بہ بازار ایران کران لارہ لار
بوچھس فن بخدمت کران التماس
زگردیہ ہم بیہ آباد گے
شہن کئد سپاہ آرہ تا چھہ ہزار
سپاہ و سپہدار تھاون حرہ
بیہ باہ باطراف زابلستان
سوزن بیہ باہ ساس بستہ کمر
بطاعت تمس آسو یک پہرہ روز
بچارم ہوان موبدن ہندی شرو
تریم ہفتہ دانشورن سٍت خوی
بد بنیا بنیو پادشاہ بی ہمال
قبادس لقب شاہ شیروئی آسو
بدانش کرک سوئی طالع نگاہ
نوی شاہ پرویز دلتنگ آسو
بدبنیا چھونہ ماٹھو تھوکنہ چیز
دتن دایہ شہزادہ شیر خوار
بناز و ادا آسو ساز و سرود
بیکہفتہ ستتادہ سنطور و نی
زر و سیم دیبا جواہر لعل
شہن شاہ شیرو بہ پرورده کر

باخلاص لاگن تمس قدردان
سراسر سوٕ اطراف ویران سیٚن
نوی حکم غارت دتن جاہلس
بہ تہمت اغربین کران حسب حال
کرک عفو یدوی ییٔ میانو پاس
خلائق کرن شاد از عدل و داد
زلشکر سپاہ چیدٕ چیدٕ سوار
تہون اچھہ باہ ساس بر راہ روم
نگہبان افغان کابلستان
براہ خراسان بہ ہتیال چین
دوم پہر مشغول باساز و سوز
ریتس ہمنز گود کہ ہفتہ شکار
تریم ہفتہ ملکن ہندی گفتگوی
زمریم دپان نچواہ راولس
زتنجیم دانا سوٕ بدخوی آسو
وچھک تس کلامس یوان لوہی بد
سوباطالع خویش در جنگ آسو
کرن نہ بہ تنجیم شاہی خیال
بشادی کرن واریاہ خرچ دیار
بنامش کرن شاہ روس خبر
و زان آسہ یت جایہ بار رومی
قبادن کرن دوان قیصرن خوشی

کرن خسرو وس عرض از بہرٕ ہی
مقام ددو دام شیران سٍتین
سوٕ بدخوی ظالم تتھ صوبہ دار
بغارت زہر کس رٹان زر و مال
شہن بخش اُتس صوبہ شہر ہی
زظلم و ز ظالم تمن رُود یاد
بہر سو کرن ضبط دشت و درہ
مبادا کرن ما بایران ہجوم
بملک الانا رہ باخبر
تہون رچھہ باہ ساس اندکمین
تریم پہر تنجیمہ کوہی گفتگو
دویم ہفتہ بانرد شطرنج کار
زشاہی سٍتین بام ییٚتس ہنجال
وزیرو قبادہ کرک ناولس
زاختر شناسان پرٛتھ آسوٕ شاہ
زتنجیم ظاہر سٍتین خوی بد
چھہ از جان اولاد مالس عزیز
دپن کیاہ کرم بچہ نخورد سال
دو ہفتہ بہ بازار ہا چنگ و رود
کرن خرچ تم واریاہ مال و زر
لدس شاہ روم تس تھاہ گنج مال
کران لکہ دشمن مران تس پتی
سو پرورده تم لولہ تہ دردہ کر

جهو مالس بخاطر زاولاد غم
سو مالس هوان مرده مولن تحقن
ٹدت شور جهو رخصت کران مالسی
یه سونته وک تی لون مرده جهوی
دکه ماجه مالس ثره رنج و عذاب
یه عقبی امز و دیاه لبک زیاده زر
یه حرص و طمع سخت شیرین ثیر اب
گراه رو به باس پٹهن د راولوی
نه ات تخت و تاجس و جهوم اعتبار
لثوی آسو سوهی وزه قایم کنوی

جهو اولاد مالس کران توده م
جهو مالس طمع کر یه بار شه کرم
جهه مم نحمه ناوان رجهن واسی
یه مالس کرک تی سرک وقت کار
دو چندان دنی شو ره بوزت حساب
تیهوی خسرون هرمزس سیت جهور
کران کیبت عاقل ته دانا خراب
گراه جهوک دوان جای بر تخت زر

یه کانچهان گر شهوم کسب زاه وکا تحقن
اگر زنده روزم ته فاتحه پرم
ولیکن مه گرداره اسلام آزموده هی
زه تر جهوی نحوکو جهه اندر تیار
بدنیا برابر گر شهی هوده یر
تیهوی لس ته شیر وبی قرض هور
گمراه مال گبرس کران کینه جوبی
گراه جهوک کران خوانته دربدر
جهو سارهی یه سمار ناپایدار
منز اه مبرا جهو قایم کنوی

داستان دیگر

جهو راوی لکهان خسرو شیر گیر
لبوز و لبانز و بنا نز و نگار
مترنغ باده باگلرخان آسو خوی
سره آسس بدل زیاده گیمر شغر بز
ات اندر باپران ز اهل عناد
سپن شور شمشیر دسیمن لپور
زهیبت زلت گوسو درهر وم
توهی خسرون مای شیرینه سور
توهی کرنه شیرینه هند میل تم
چو بلبل تمس میل گلزار آسو
زبهرام جو بینه آزاد گو
کرن تازه آئین کیخسروی
سو خسرو تندبیر جنگ و فساد

بعهد پدر آسو با تیغ و تیر
بدل میل شهوت تمس زیاده آسو
چو بلبل هوان ترنت گلش آسو بوی
تمس پٹ سٹهاه کال دیوانه آسو
زبهرام گو یام بربافاد
بخاطر تمس خسروس پهو سو غم
بدشمن اتن سیت رو تک هجوم
سه مریم سپن خسرو دس نور دار
امی خوفه مشر اوسی میل تم
ڈٹن یام ایرانه کوهی تخت و تاج
دو شی یام مارت سٹهاه شاد گو
پراگنده شیرین پسر کوهسار

شب و روز مشغول سیر و شکار
زخوبان عالم هوان د اد آسو
بشیرین تمس آسو اخلاص تیز
تمس تر ما نڈ فی گو متن پانه آسو
بکینه کرک هرمزس چشم کور
توهی لس سپن عشق شیرین کم
بعقد نکاح قیصرن کرنه کور
تمس آسو نه لس لنشه اختیار
مگر لس نه شیر و بدل خار آسو
زهتیال و توران هتن رسم باج
نه دشمن سو فارغ سپن د لقوی
و داں اں نه آس رداس و هس زار
بیس نه توهی زاه ته شیرین یاد

توي تنهن پرويز نه ياد گو
بدستور شيرين تم دور تهاو
دوهه اکه سيرس به نخچير گاه
ستاده پس و پيش دنبال وي
پياده پچان ساڏ گاه شت ته داه
متن سارني آسو فولاد نال
سنت شير بسته بر نخچير زر
اکي ڏاله واوس کران اهن تت
ذکر سي خرگاه خيمه شمار
قليلا بين مال و اسباب هت
نه هت لوگه گلدسته هت پيش و پس
جهکان عنبر و عطر ته بوي خوش
گرئس سوي کهار تراون جلو
بنا زوادا بر سر بام بيٺو
لگوس سخت ازياد خسرو فراق
کرئن التجا سوي پروردگار
الين خسرون تنبلاوت گره
سو جهاون شب و زناغ و بهار
بخاطر مٽس پهرته ون ميان ما
بخاطر سين پيده تس اضطراب
بايوان شاهي لب مانه روز
بدروازه حمله کرت تيز آو
زنگ طاق شيرينه تس ها و يان

مٽس ميل خاطر بفرهاد گو
نه آڌايه گيمڙ شهر کوهسار
بجاه و حشم درا و پرويز شاه
گورن ترن هتن سونه سند بار آسو
نني نيزه هت آس همراه شاه
به ساڏ دست هت شيهن باز دار
کڌن بهر نخچير شيران نر
سوايه گون وال آکس نه ساس
جهونه کينه الفت به تفصيل وار
نه هت لوگه مجمر هٿن پيش بود
مبادا لهي پادشاهس مگس
زري پوش باه ساس سر دلبر آس
يکت واوزن تير شديز گو
ڏين کياه سنا آسنا پادشاه
سين سخت غالب اس اشتياق
آهي مه کا نه جهومنڊون ني سوا
مرجهيمنه خبر بيوفائي کره
کران جهومنه گاهي مه پرويز ياد
ڙه جهوک بنده وند بنده پرخدا
زخسير وبدانس کرن جون وچند
وته کن شيهس منتظر پانه روز
قلاس وجهون يا م دروازه بند

بجيده سو پرويز ني ماره ناو
پراگنده کوتاه و دان زار زار
غلامان بآئين شاهان کے
بنا زوادا شاه پرنار آسو
هزار و جهل فرد شمشيره وال
تره هت شاهين داني سوار
سونه ها نکله گنڈ ڈهتي هون هت
زهر ملک جيند کرت خاص خاص
هتن سيت او تين هندي نابر آهت
دزان مشک عنبر ته صندل ته عود
زمين کران لوه صد آبکش
سپهدار تم خسرون خاص آس
علم خسرون دوره شيرينه ڈيٺ
نظر واره تراونه ڈيهن سپاه
سر بام بجيد کرن ناله زار
کرم عمر ضايع بحرص و هوا
بوکرئس پريشان در کوهسار
مره کياه تام جهوم ڈکه لانوق
خداين لنند گره که مستجاب
قلاس کرن زوره دروازه بند
سوي کاخ شيرين سو پرويز آو
دتن پرچ تت جايه هم اندهوند
سين اکس ڈيهي تشتا دمان

ہران دِولۍن آسوٕ از دیدۂ آب
زِ عشق توٗرن دست پرد اچھس
گیس خوار و بد نام کیٛژاہ خجل
ژٕ فیران بہر کوٗچہ اکِ اکِ گران
دپُن خسرون باز اے نازنین
یو آسوٕس پریشان دِرکار زار
بوٗ آیاس تہنا کرِ چون و چند
ز دانا پرژھِس شو بہ دِرخانہ جای
کرِہ ساز و سامانہ سارُی تیار
برائی بہانہ اتھٕ سیت قاصِر
ز شیرین شہن خبر فکوی معنہ بوز
ز شیرین تہٕ سٹہاہ رنجہ دلگیر گو
ہمتن سیت تمہ افسر و اہلِ کار
سٹہاہ شاد گو پادشاہ دلیر
امیران ایران سٹہاہ تنگ گی
بفرہاد کوٗہن اندر پانہ واتھ
زلفرت تموٗ سارِ دوی پھِرکہ روٗ
چھلت وارہ آنک ملت آے جان
اَت اندر ریٖتھی پاٹھ کھہ کال گو
ژُنند دوکھہ کھہ مکوٗ خسرو زرت
سین خاص شیرین ہمشکوٗئی شاہ
بیک لحظہ تس بوٗ نہ خواب و قرار
بیہ کرنہ شہر مداین تیار

دو شی آسن دِر گریہ در اضطراب
ژٕ ہیٛ ہیٛ کتھ گوہی تلک میانو سرہ
بو حیران ژٕ پھیران دِسن ہست دِل
چھُہ بلبل ہوان پرت گلسن چھوک ژٕ بوے
یو آسوٕس پراکندہ اندوہگین
بشمشیر مردی رٹم تاج و تخت
ژٕ تہاوت کرِت آستہ دروازہ بند
دپُن باز شیرینہ اے پادشاہ
ژٕ آسہ تُک پتھٕ افسر و اہلکار
مِہ ناحق قبیلس اندر دِرزِہ پام
ہمتن فکر کیٛژاہ پراکندہ روز
بخانہ ژٕ کاراہ کرِت بازِ آب
پتی عقد شیرین سیتن خوآستگار
سہ شیرین اتھ دِر شبستان خوٗبی
بہ پرویز آمادۂ جنگ گی
شہن آسہ نادِن برِ سلطنت خوٗن
سین تنگ خوٗنس لوٗ ان آس کوٗ بے
بدربار تہاوک ہمتن بیشر و
کم و زیادہ شیرینہ یکسال گو
مگر تس سہ مریم مرت نیم زِل
سہ گلرخ سٹہاہ آس دلجوئی شاہ
لدن خسروس تخت دراپس

کرِس کرِ ہیٛک شیرینہ ای بوالہوس
ونت چھسنہ زانان سِنت گومہ
بویت چھایہ چھس چانو ورِدرا لن
مِہ تہاونت دِلس بشر ژٕ ہاوتنہ روے
مہ آسو منہ تا حال خواب و قرار
مِہ چھہوم چانہ عشقک دِلس خاص تخت
اگر چھوہ تلک میوہ پتھ مہر و ماہی
بو تہاو ینہ تنہا ژٕ دروازہ زاہ
ژٕ نہ بوٗ اکس اک سینہ سِنت چھپہ احسن
یو چھس گیمژن تنگ از تنگ و نام
بہ کہھا راز بہر تخچیر گو
ہمتن پادشیرینہ ہیند نازاو
بر سمِ زمانہ کرِک کار خیر
عزیزاہ ہمتس آسن زن جان خوٗتش
دیکتس سہ شیرین ہنز خانہ واتھ
بہ پیش امیران بدربار نیون
شہن کرِ نادن زنگ بانہ باک
زتدبیر شہ بیوٹ از گفتگو
زتقدیر حق گیہ مریم مرت
سین شادہ شیرینہ میدان موکل
بجز دوی شیرین شہن لوٗنہ کار
مقرر سین ناوتس طاق دِلس
بتعمیر لاگن سٹہاہ خرچ دیار

وزان آسو سیتارہ نہ چنگ رود
ونان آس ابیات سوز و گداز
منجم بہان خسرو سن زیر تخت
رمتن نکھ درویش اندر میان
تونگر و جہان سوی درویش آس
بحمد خدا آہن لستہ میان
بو کوتاہ لکھ خسروں مال و جاہ
لدان تاج شاہان روئی زمین
دوم گنج در پنجہ تس سخت آسو
دیان زور مس تا و کشہا رد راو
ششم گنج باد آذرین تا وت
چھہ نو مس لکھان سختہ در کتاب
بیہ آسو اک سا س تس تخ ندہ پیل
زری کار زانپانہ ما شصت و شش
گراہ اک سیانا و شبدیز تس
ستارن اندر آس تابندہ ماہ
نہ تس خسرو س ہو دوم آس شاہ
بصد رنج و محنت گرفتار گو
بہر ملک اسلام روشن سین
نبی خاص منبر بدار الحرب
لکھو ک خسرو سن نامہ وعظ و پند
مسیر اسو از زن و فرزند چھوے
کنوہی چھوی کو نر آنس تہا وتر ھ

کران باربد آس ساز و سرود
سین تازہ آئین بدربار شاہ
رمتن نکھ صفدرت بہان نیکبخت
گنہگار خونی رمتن ہا یہ آس
پران حمد بر دولت خویش آس
کران آس تم خو نین کن نظر
رمس ہو چھو نہ آسو مت کا نھتہ شاہ
ز روم و ہندستان و بلغار و روس
دران گنج ابنارہ نی محنتہ آسو
بہ پنجم خزانہ دیان شادورد
ستیم دیہہ خسروی حجرہ ہت
شہس در شبستان کنیزان خاص
گرزان آس مانند دریای نیل
بیہ آس ہوارنہ سرخ موی
سو گر زن دل و جان پرویزتس
شب و روز با عیش و آرام و ناز
نہ کانھ آسو مت چھوی کانھ ازراہ
درین روزہا سرور کائنات
یہ دنیا بمانند گلشن سین
پھرن سوی ملک عجم روی پاک
بنام خدا و ند بیچون و چند
قدیمی سو چھوی چھو نہ کہنہ ابتدا

دگر سوی سرکش لبنطور ساز
خلایق بوان آس در بارگاہ
رمتن بن کنوہی جای بازاریان
غریبن گنہگار ہمسایہ آس
غریبن نظر سوی زندانیان
پران آس تم الحذر الحذر
ز ہیبتال و ایران و توران و چین
خزائن اکس نا و گنج عروس
ترئم گنج خضرا تمک آسو نا و
برت بوز الماس و یاقوت زرد
دیان آٹھمس گنج افراسیاب
سہ بارہ چھو اوی لکھان زور ساتس
نشتر آس بارہ ساس ہارکش
شہس اونٹ دہ ساس یکرنگ روی
سہ شیرین اندر شبستان شاہ
سو خسرو نہ شیرین لبنطور ساز
مگر از تکبر چھو خوار گو
تغحص بقر مو د بہر زکواہ
سین دین روشن بممالک عرب
زخاک عجم کفر کوہی بوی آک
منزّاہ سو بیمثل و مانند چھوی
چھو نہ تت قدیمیتس انتہا
زہ بر کلمہ درسلم اسلام اٹھ

بحکمِ خدا فرض صوم و صلوٰة
خدا ایں سپن بنده ایمان ثه ان
یقین نهاو جهوم تن نته خیر و شر
چرنده پرنده زهر گونه جنس
اگه بار رضا دک باسلام تن
عداوت جهوا زهر اسلام دین
بنوی اکی حمله ساروی عجم
بنار جهنم گرفتار زی
فرستاده نامه منهن تیز گو
ازان نامه خسرو سپن کینه خواه
دوپاره کرت نامه نامور
ودان آو در بارگاه رسول
بپن جان نه پان پانی زٹن
بخسرو سپن رای بد افسرن
جوانان شهس چوپ سیت هند گو
ثه روزی بر هیچ فن دستگاه
یه منتد وٹن گنهنته گونه بدل
وست پی کدل گوٹر ودس خنی
به اصطبل تس اک گراه زودنه
کرس بازقی کو تروالاره لار
همه فوج از تیغ ذلفار مود
سپن جا بجا رخنه تس در وطن
اکس افسرن ناو اُس گراز

بیه پو زهن هو رمالچ زه کوره
مه زاین ثه کا نژاه خدایں شریک
تمی پیده کر در جهان باده زر
مه کر کینه غیر از خدا بندگی
مبارک خدایں بس ثه ایمان ان
وگرنه اوه روز جنگس تیار
پریشان گز تک خسته خوار و زم
دبیرن لعافس لدن خاص خط
دو منزل بدربار پرویز گو
جهوکس لعوت طاقت در ایام من
شهن بی ادت پاٹهه تراون تهر
بسبر کار عالی کرن عرض حال
بپن فرش تم زوره پانی ودن
سپن شاه پرویز بیداد گر
شهس نشر تت چو بسبی مینڈ گو
به چوپس هنیوتی بنی عنقریب
دست پی بیکبار ساربی کدل
بپش تر ٹنه سانهاه کرن هٹ رود
بدبیا کوه نه کامه لتس شعود نه
بذلعار تم سوزن لشکر بجنگ
ازان فوج کراک سپا زنده رود
ژلس سر بسر افسر و اهل کار

مه زانم ثه مرسل رسالت ثه مان
ثه زانُن سو پرپاٹهه رب الملیک
تمی آفریده کرن جن و انس
بخامی ثه ضایع مه کر زندگی
چهونه پس ثه ستین الغض وین
اسه سیت آماده کار زار
بیکدم به ذلت گرتمک خوار زی
لکهون نام حضرت بسر نامه تت
دتن نامه پاک در دست شاه
لکهون نامه خود به نام من
ته ٹلیشت فرستاده گو دل ملول
بمتو باز فرماوی قیل و قال
دپان پام فرماو تعمیرن
بید نام هر سو سپن مشتهر
به تندی جوان ون سوی شاه
گرتمک فن پریشان بحال غریب
کدل آس تم کر متن آهنی
تمی سیت گلگون جشید نزمود
کڈن بازنه جرعه بهر نکار
ٹند فوج ذلفار بی آلوتنگ
کرس قهر کوی خنده آنحضرتن
سپن بر سر کینه جوهی تیار
کران آسو باشاه آرام و ناز

زخسرو گڏن سوهي سُپن بدگمان
سُڻنه آسو بُڌا فسراه نامدار
بهرحال تنهوزنهه راوُ ڪ فساد
سُڻه آنزده از بهر شيرُوي آسوه
تڻي ڪينه ڪَڏ شاه روس مين سپاه
دزان زن سوڏرائس تيرآسوه
بدانش ٿه از خاصه ڪار راه ڪرت
بجفني ٿه مرنشه خبرو اسناو
اده ڪرزه يڪبار تس گيرو دار
لڏن پيش قيصر به پوشيده راز
بيازي ڳرازس سعه گونامه هت
شهن پُرسو نامه سُپن ڪينه خواه
سوهي سوم لشڪره ٿهڻ دراو باز
بکينه سو هت تيغ وتير و تبر
لکهون شاه روس نيا ڪيد خط
بناحق ڪريا تهن بيازي خراب
شهن زاد فرخ ڪرن بسرفراز
تمي بدگمان نه ياده ڪرهس سپاه
يمن يانوائي ٿمنو خانه جنگ
يمن مال پترن بدل وزه خار
بجمله بزه نداڻ شيرويه گے
بهر سو سپن بسته بازار راه
زهيبت بپوشيد پرويز داو

ڪرن جمع اسباب تير و ڪمان
تمو باشه ڪوم پيوسته ڪره
بهر ملڪ آنگڻ تپم ڪينه ياد
شهن آسو ڪرمت سعه شيرويه گير
به پرويز خسرو سپن ڪينه خواه
ڳرازس لکهون نامه روملک سپاه
بيازي بدشمن مدارا ڪرت
خبرداراس تهونه پاوڪ ڪنه
مه بر غم بونه چهوس سپاه تيار
سوزن نامه هت قاصد اه بدترا
پرنڙهان رومين آسوه پيغام ت و
بکينه ڳرازس پهن تنگ گوه
سوگو انهه تاپان زهر ڳراز
زقيصر پراڪنده دلتنگ آئه سو
ٿه ڪيا گوي ٿلڪ رو مڪوي رج فوهت
ٿه ارسي به پرويز شاه مصلحت
سوزن سوهي مياڻجي به پيش ڳراز
تمي ڪره لشڪره ٿهڻ مشوره
تهوو دون رڪا بن اندر پانه زنگ
امي راڙگي جمع سارلي سپاه
بعيوا شهس جنگه گي روبه گي
بيازار و ڪوچه تلڪ شوره شر

بيه اد فرخ شهس آسو بام ره
بعيوا تمو پرت اکهامست ڪر
شڪره وم برڪينه بدخوهي آسوه
بزنجير در خانه ٿس بالتس اسير
ازان غم پراڪنده پرويز به آسوه
به پرويز سپن ڪينه خواه
بظاهر تمن سيت اخلاص تهاو
بونيه تام امداد لشڪره انه
لکهون نامه پاڻي بنام ڳراز
تمن دون ٿهنون پانواني فساد
سوقاصد تمو نيو رٽت بيش شاه
شره وم نفرين ازجنگ گوه
ڳرازس نه از رنگ دنيا خبر
بدستور آماده جنگ آسوه
لکهوس تم بدشنا مڪاري جواب
نياتهن بيازي رٽت فوج هت
سوڻه آسوتس خسرو س ڪينه خواه
ڪرن گشته شاهزاده شاهس خره
ڪرنت دون ڳرن زين تهاو وتيار
سپن روهي گردان به پرويز شاه
ڪڏنت نيوڪ شيرويه از قيد شاه
ڳرزان آسو شيرويه چون تيرنز
پريشان پراڪنده در باغ زاو

کمر بستہ باعِس اندر ڙوره رُود
پِيُن سخت شيرويه پر اضطراب
زدروازه مارت ڙهنُن ڏاڍوان
سو پرويز ڙماندڙن ببازار و کوي
گريُسته پِيُن سُوزتم باغبان
ڏتن باغبانن به في الحال تم
رقيبو رڻت پيش شهزاده نيوک
کرن باغبانن پٽهن سخت قهر
ڏيُن تم جهو باعِس اند رعله وال
رڻت نيوک از باغ پرويز شاه
بزندان تهوک ياجهه يِتن لوکه سا س
جهوهي رسم و آئين دنياي ڏون
يه پرويز شاهي باقبال آئُن
تهوُن نه رمس کهنته پانس لڳه
جهو بازرِ زمانه يه دنياي ڏون
تهوي ات خريدار اک مُران
وجهت مادرين دور کانڙاه درا
بظاهر کسي آدمي زاد نه

زشيرويه تنها گرڙهت ڦره رو
کرن حمله اوّل بايوان شاه
بغارت کرن خسرون توشخان
بهت ڙوره پرويز در کنج باغ
ببازار پوشيده از بهر نان
هتک نه ببازارِش کهنيه لعل
بخواري سو استاده استاده نيوک
مه ماهون ڙه مالک ميک تيز تيز
بظاهر جهو پرويز شاه ماله وال
وزيرن رڻت پيش شيرويه نيوه
کُلينوشِ افسر تهنه سينت ال
اگر آدميس لڳان نش تيب
بتخت شهي اُره تره سال آئُن
بزندان خواري تهون پاي بند
گهي شيرِ ماوان گهي تيره خون
ڙه کريا ڏکيتاه درين ڏورآي
جهه آخر پيش و پيش ساري مران
يه ڏُنيا جهو ساروي سرائي فنا

صبح فلونه روشن پِيُن آفتاب
پِين ماره ساري غلامان شاه
کران آسوده هر طرف جستجوي
زشيرويه تِس جگر آسوده داغ
ڙڻن از کمربند اک لعل تم
ڏيکُ تِس ڙه جهوي آمنت زوال
رمي پادشاه نشه اهل شهر
وگرنه بخنجر کري ريزه ريز
قبادن وران باغ سوزن سپاه
لڌن تم سو پرويز در طيسقون
سو خسرو پِيُن قيد در طيسقون
گراه جهوس ڏوان مرڙه پيڙوره دب
پتو آسمانن اکي گردشه
يه دنيا جهو نه وامنت کينه اند
تهوي بازه بازار خلقن کران
وجهت مُوڏکيتاه پچهت کيت زاي
پين مال کينه اگس ياد نه
جهو کمر کينه نت منز ڏرن نه لقا

راي زدنِ شيرويه با وزيرانِ خود در حقِ خسرو کُشتنِ خسرو از دستِ شيرويه فرزندِ خود

جهو کيا طول ڏنو قصه نا سودمند
رڻُن شاه شيرويني تخت و تاج
زيردست گي افسر و اهل کار

بزندان پِيُن يام پرويز بند
ڏتن زياده در ملک فتنش رواج
بهر خانه ساري پِين تهاه نه دار

سپہدار شیرویٕنی ہیش ان
مہ چھیم مانزٕ ناحق بوچھوٕن بگناہ
گوڈن تس چھوٕ بد روس خونٕ پدر
سو گو روسیاہ از خداوند خویش
نمی منگ امس دار عیسی پہا
بہ بیہودٕ مارن زٕ سردار مام
جزائی عمل تس سپن انتقام
ہنناوُنہٕ پچھی یاوری
تہٕ بوزنت سو خراد استاد گشتسپ
ہمس نشہ ژانگ کلیتوس سیت
زشیرویہ اول سپن غدر خواہ
تہوٕ وارہ میانٕ کہتن ہوش گوش
سو بہرام چوبین تہٕ خاقان چین
کرُم نہ مہ پیکار و جنگ آوری
زہر کس نچون پدر چھم مہ بام
امس آہن چشمہ اعمی اسفید
مہ آسوم بہ بد خوہی اندر خیال
مہ پٹ چھا لدان بار شیرویہ شوم
بوچھوس دست بردار از افسری
تتھے پاٹھ کانژہ ہنس کینہ خواہ
مہ کیاہ چھوم درین وفانی طمع
تہند مال از بہر جمشید رود
تمس ہتو فریدونی ملک باز

سو زان ہیش پرویز خسرو زنان
ہمس آس کیاہ تام غیبی بلا
زخون پدر خوار گو در بدر
ہمس رُود نہ قیصرن کہنتہ یاد
دتُن نہ ہمس آسو کوتاہ پہا
بہ خود راہ زمردی مردان پُسن
امس آسہ قیمت مہ پٹے وز بام
بوچھوٕ سنہ تباہی امس خواستگار
بدربار پرویز لاری برابے
ستادہ گرگ پادشاہس سلام
بہ تم وُن تہ ساروی وفنگ ہیش شاہ
مقدر چھوٕ از کلک تقدیر کار
مہ پٹ آس آمادہ چوپاہی کین
نہ بہرام چوبین نہ بہرام رود
مہ مامن کُنتھم مالُستند انتقام
مہ تہاو یام پوکتیٔد اندر بہشت
توہی مہ کرُم قید اندر عیال
سو قیصر بہنگام بہرام گور
مہ گی پور بر تخت دہ ترہ وری
نگس تہوٕ کرن تہتو بین کارو بار
بدبنا کرُم مال و دولت جمع
بتاراج تس بیوٕ رن مال نیون

دپُن تس پرن ذاتِ پاکس ثنا
زنخوت سو گر ذلتن مبتلا
بیہ آسوتس خصم فرزند خویش
بشمشیر تم گال اُساروہی فساد
بہ گومت پتھو کی نختہ در طمع خام
خدا یس نشہ روی گردان پُسن
بزاری منگن از خدا یاوری
سوژہ ماندن ہینٕ افسر و اہل کار
بجلدی بزندان پرویز وات
گرگ پیش پرویز شیرین کلام
شہن دپو ہمتن بازای تیز گوش
بہانہ چھو شیرویہ نہ اہل کار
مہ آسم نلہ نخچی یاوری
اکوہی بارہ ناوُم دوٕیم پانہ موُد
اگر تہاوہ ہین پوٕ شیرویہ قید
زہر تہ کارو کردار زشت
زدار مسیحا و سلطان روم
چھوٕ ہمُستند محبت و چھیت بسیت د زوال
بتاہی چھیہ نوبت ہمس چیندگاہ
نہ چھوس کینہ دشمن نہ کہنہ میانو یار
کیومرث طہمرث ہوشنگ موُد
تُسند ملک باجاہ و اقبال نیون
بہ ایران و توران کرن ترکتاز

بنيو اده دوه پيڙهيءَ تور و سلم
هتنڪ خون ناحق بنا ور دگاها
اده ڪيو نز ڪالاه نزان آسو ڏو
ڀرڏي ڪرن ملڪ توران برباد
سياوش ته ڪيخسرو نامجوءِ
هئو دور دوره ڪرڪ چيندگاه
جهاندار دارا ته داراب آسو
رٽن جيئن توران ايران روس
سوشاپور پرويز ته يزدگرد
ٿيند نام نيڪو جهو اندر جهان
ٿواره فرامرز گودرز گيو
ز نخوت ڪهان آسو بر آفتاب
بذلت ڪرن ساري چشمه تر
ڀرڏي رٽم دشت دريا ته ڪوه
سو استاد خراد برزين باز
ونگ تس ز پرويز سرتا بپاي
ز بهر پدر رتم ودن زار زار
انڪ تس ز خسرو ستم پرانو ياد
سو زن مهر هرمز شمشير ست
بزندان ڪرن خسرو ريزه ريز
هيو حضرت نظامي روايت ڪران
مٿس آسو زن اپل ساڙهي جهان
شيانه ڀرڏي ڪرن دست زور

هئو شير برخون ايران علم
پٺسنگ سپاهه زوره گي تودرس
ز دنيا ٿي اٿهه هاوان گوه
گرزان آسو دوه پيڙهيه ڪاوس ڪي
بايران و توران تهند هاي هوي
چوه قيل دمان آسو اسفنديار
تهند وقت اندر جهان خوار توه
زساسانيان بابڪ اردشير
گرڪ ساري هو تني دست برد
نريمان ته رستم و زال و سام
بيه گستهم طوس ته اسپ ريو
بهنگام خود پرت اڪس آ و ناد
ز بيت روءِ دساري تريت داره بر
وهم ڪيت دانا ز شاهن ڪي
خجل گشته از خسرو سرفراز
ز پرويز شيرويه شرمنده گو
سمي تس نشته افسر واهل ڪار
ڪرڪ واره مارس پٽهن ڪينه خواه
تمي شاه پرويز سي مار رت
گرڪ ماره واراه ڪنيزان شاه
سو پرويز در قيد بند گران
تبادس سين بامر خاطر جمع

هن ايٽ منوچهر گو ڪينه خواه
سوه مارڪ ته تاراج ڪرهن گريس
زڪوهسار البرز آنڪ قباد
ڪرن عمر باساز و سنطور وني
پٽي دراولهراسپ گستاسپ شاه
ملڪزاده بهمن ٿيند يادگار
پوءِ آسو اسڪندر فيلقوس
مٿس هو جهو ڪن پادشاه دلير
وجهوم عدل و احسان نوشيروان
گرڪ ساروي در فنائي مقام
پٺنڪ جهن هٿيند افراسياب
ز دنيا پيو دراونه ڪالهته شاد
هته آس اقبا لکي پاٿر دوه
ز دنيا پيو اٿهه هاوان گي
بدربار شهزاده شيرويه آهي
پشيمان پريشان پراگنده گو
ونگ تس فسانه زڪين و فساد
ملڪزاده آماده برخون شاه
تمي مار پرويز از تيغ تيز
پينداه شاهزاده بيه عزيزان شاه
بزندان بهت اس شيرين بهان
ڪرن اده بروعمل شيرين طمع
سو پرويز شيرويني پانه مار

سۆ خسرو تہٕ شیرین آرام وِیش
ژٕٹِن یُس اَکی ضربہ سیتن جگر
دوکھس ہیٹ گو تاہ وُدن از زار
کرِک رسم جشن بشد پور یس
پینداہ زن ملکزادہ از تخم کی
جرک وادِ یاہ لعل و الماس تِس
زِ شیرویہ یس ہیوٗد شہزادہ ژور
بیہ آسٕ نہ تٕتو رجمشید جاہ
بین زٕ اَنِنی ہند ملکزادہ کاہ
بشیرین شیرُوینی سوز پی
چھہٕ ہر کمینہ اندر جہان پانٕژ دٕہ
قضا نہٕ قدر گو سُہ کارٕ اہ کرِت
غنیمت ژٕہ چھی لُچرِک پانٕژ دٕہ
ژٕہ کانژاہ بنی خسرُوس کہتو یار
بخامی مہ کرٕ وَن پیٚن پان خوار
کراٰن آس باطل خوٗیش جنگ
بوٕ چھس پیشکش بادشاہس کنیز
بو تھاوک گوٗ اہ افزان آیٹھ داہ
زِ پیغام شیرو یہی خرچ دیار
سِیُن شاہ شیرویہ یس عذر خوٗاہ
سِیُن شاہ شیرویہ دیوانہ زَن
زِ رخسار شیرین بٕی اختیار
بشیرین کرِن وادِ یاہ گفتگو

بخلوت شیٔو نِگت آسن بر تخت خویش
سِیُن ایرہ پرویز در خون خاک
سیٚمی خلق تہٕ ملکی اہل کار
لدُک شاہ پرویز بر تخت زر
بیکجا کرِک دفن در گردٕ وٕ ہی
سمند یدٕ شیرین پراکندہ حال
نژان آس دیوانہ زَن گردِ گور
یمی ژور از لطف شیرین آس
دپان آس از تخم پرویز شاہ
ژٕہ وَن خسروٕ ن گفتگو مشراو
بیہ پرٕ النسی یاوس مار ژہوہ
مرَت کانھہ اکھا آو نہ ژانتہ باز
چھِہ نہ روزہ وُن کھینہ شان وٕ گوہ
بنی قدر اندر شبستان من
مہ چھوم للہ وُن زلہ لولہ نار
لدُن یُس تدبیر پیغام باز
مہ چھم آرزو یُس نژہ اکھ زٕ چیز
گژہ ہم تیہو نہ فردا مہ وعدہ خلاف
کرِن جمع سرٕ لشکرو اہل کار
تُلِن بام شیرینہ روٗی نقاب
دزان آسہ بر شمع پروانہ زن
ملکزادہ شیرویہ شِید اَسن

دپان ژٕ او شیرویہ چون شیر نر
تُلُن شور شیرینہ کرِ جامہ چاک
چھلکت تہٕ ملک مشک کافور یُس
کرِک دفن نزدیک گورِ پدر
وُدکت تہٕ لدک گنبداہ خاص یُس
وِدان آس از ہر آل و عیال
فرود شہریار مروان شاہ
زِ پرویز باجاہ و تمکین آس
سۆ خسرو مرت بام رٕت ہنقہ کی
مرت پرت اکس آسِن اکھا ماز جاو
زِ تقدیر حق گو سُہ خسرو مرت
یمی مرتہ کھیہٕ کینتھن رٕت نہ ماز
مہ کرٕ وَن ژٕہ ضایع پنُن لوکہ چار
کرِت جای اندر دل و جان من
زِ پیغام شیرویہ شیرین تنگ
مہ یدٕ وٕ ہی کرم پادشاہ سرفراز
مگر گژہ آسن بدر بار شاہ
فسادک صلاح روزہ اندر غلاف
دپان آیہ شیرین بشیرویہ شاہ
دپان دراو از ابر زَن آفتاب
بحسرت پیٚن افسرو اہل کار
بہ لیلیٰ سُہ مجنون ہوٗ ید آسین
دران گفتگو صلکو ہی جستجو

کران آس شیرین شیرین کتھہ
گژھہ ہم بازرن بہر خرچ عیال
بوجھس روز و شب ادہ چانی کنیز
مہ نیوٗ ہم دل و جان و ایمان و دین
بیکبارہ یدوی تژہ نکہ میانو مال
مگر مردہ چیزس چھوٗ کیاہ اعتبار
بتقسیم شیرینہ کرٗ مال و زر
بہر جا لگژن ہارہ آتشکدن
وسہ سیت ست تژ آیہ در باغ شاہ
بدآتس بہر کس پرن وعظ و پند
بیس لیس نچوٗ مارہ از تیغ کین
سوٗ بدخوی کیاہ کرہ غیرس وفا
سپن زر خریدہ خلایق رہا
بجلدی کرن جشن دخمہ باز
بوکرس غمن چان مسول برہ
کھوٗنہ للہ وٗن تلہ وی نار چھوٗم
چھوٗ بدخوی شیروی دنبال مے
وگرنہ بخنجر ہیم انتقام
دران دخمہ پرویز بر سینہ ہت
ہمہ اہل ایران سپن دردناک
براری ودن شور تل سرکشن
بخنجر اتھہ انگجہ تراون ژٹت
پشیمان شیرویہ شرمندہ گو

بتاراج شیرویہ پاوٗن اتھہ
گژھہ ہم سوی پرویز ہاوٗن بیہ
مہ چھوٗ منہ تژہ ہیوٗ بیہ کانژاہ عزیز
تژہ گنجینہ چھی سربسر پیشکش
زر و مال چھوی شیر مادر حلال
دران لحظہ تس مال ساروی دتن
دتن با گرت عاجزن سربسر
دتن باگرت مال و اسباب نیز
سپن تازہ تس درجگر داغ شاہ
چھوٗ خواہان شیرویہ بدروزگار
نمس کیاہ چھوٗ حاجت بایمان و دین
ازن پیش خود ژونزہ دایہ غلام
دوچنداں تموٗ نیوک چانک بہا
رٹن موکہ تہد کوچھ اندر تلن
بولوٗ یارہ ون چانو دور رزہ
بوجھس یارہ آوارہ بید ست و پای
بیازی گندم جام ہُست مسوالہ مے
مہ چھوٗ منہ بغیر از تہ آرام و خواب
سرخاک ڈافاہ دتن زہر کہت
پراگندہ ساری سپن بیقرار
یکنا پریشان کو تاہ بشین
بیہ نارہ زالت زمین ساز تم

دپن تس تژہ چھوی نیو تن میانو حال
تسلی یہ دل میانو طعنہ کہیہ
دپن باز شیروین ای نازنین
مہ چھوم فخر ید چانو دل سوزہ خوش
یہ پرویز چھک صاحب اختیار
کران آسو ساما نہ سوی تس کتن
گلس وار یاہ دیار جشن سدن
تہوٗن نہ زاموال خود کاتھنہ چیز
کرن کر یک خلقن بہ بانگ بلند
کرن ہمچو پرویز شیرین نکار
کری لیس تنچوٗ ماجہ مالس جفا
کرن ساری سیت شیرین کلام
لباسا کرت درایہ با ناز و ساز
دتن چاک تہ خاک روس ملن
تژہ رستوی بد بنیامہ کیاہ کار چھم
مہ غمخوار کانہ چھوٗ منہ الا خدای
اگر بوزہ روز منہ کتھہ ننگ و نام
کرہ کیاہ مہ ودم نہ ون تا نہ تاب
شہ شیرین سپن زہرہ ستیی ہلاک
بہ پرویز و شیرین ودک زار زار
ودان باز ید نالہ دخمہ ژٹت
کرن نہ زبان زاہ ادہ باز تم
سوا ازمرگ شیرین پراگندہ گو

کرُن لتس اَدٕ وارٕ گور و کفن
سو کمزور ہوٚن اندر شال آسو
سپُن سوی جوانمرگ اذ کار بد
سر تخت ایران سپُن جاگیر
سو فیروز بر تخت و تاج بوٚمتن
بشاہی ہمتو بانہ لتس زانو نہ
گرازن کرُن ملک ایران خراب
زبی بوج او شور و تھو شہر و گام
ستن ہفتن تم تلون شور و شر
پئی کینہٕ آمادٕہ جنگ گے
گراز فرامین بہر شکار
سو گو فوج ہیت سوی اصطخر باز
سپن تخت ایران پئی شہریار
کڈک چیدہ از قوم ساسانیان
بتدبیر شاہی کرُن انتظام
کرُن قید بر کینہٕ اُردشیر
بہ پرویز خسرو کڈن مغز سر
زاحسان اسان آسو شہر و وطن
سپن تم پراکندہ از بہر شاہ
بابران اپن وارث تاج و تخت
موبہ سی گیہ گٹہ ایران سی
پراکندہ سردار فوج و سپاہ
غلامہ لتنڈی پئیہ چشم ناو

دران دخمہ شاہ و شیرین دفن
ستی رٹ سو مالس تیہ زندہ رود
ہمس آس آثار اطوار بد
سو نہ شٕن رٹن در جہان زندہ رود
بایران سپن پادشاہ شن رٹن
اتن تم بایران فوج گراز
ہمس آسو نہ کار جز خورد و خواب
زبر سو سپن شور کین و فساد
تتی گو سو بد خوی شاہ مختصر
کرک کارسازی لشہران گراز
زتقدیر حق دراو در کوہسار
گراز فرامین بہر شکار
اَدٕ رُود نہ کانہہ اکہا خواستگار
جہاندید پوران ہمس آسو ناد
بہ شاہان نشین کرن انتظام
گنڈت گرد مس سیت تراون ڈولر
زہیبت پراکندہ گی فتنہ گر
شٔی رٹ موٚی سی زتقدیر حق
گران آس کہنہ کال افسوس آہ
کرن وارہ تمہ ژٕون رٹن عدل و داد
بہر خانہ تھانہ ٹنگ پائنسی
زجہرم فرخزادہ آنک ہمو

اَدٕ زندہ شیرویہ کہنہ کال آسو
زتقدیر ناگہ سو شیرویہ موٚد
نچو ہمتس ڈیہی آسو شاہ اردشیر
زشمشیر فیروز خسرو سو موٚد
سو فیروز ایرانیو مانُن نہ
گراز فرامین سپن سرفراز
سپن ملک آوارہ بے انتظام
سپن بیگناہ لوک آوارہ برباد
ازانحال ایرانیان تنگ گے
زاصطخر آنک سو پوشید باز
بکہار از تیغ شہران گراز
زتقدیر حق دراو در کوہسار
زنانہ لما سند شیر زبان
زایران و توران متن باج ساو
سو پرویز خسرو لمی آنو گیر
لمیدان گرترأوہ ناوِن پلہ
تژ ہی پادشاہی کرن شن رٹن
لتسنڈی بایرانیان آسو دق
زنانہ انک بیک از روم دخت
بداشن کرن دور کین و فساد
سپن تنگ ایرانیان بہر شاہ
بایران مقرر کرک شاہ نو
کنیزہی اکس ہٹ گرفتار آو

کنیزی شہس نش کرن چال چال
کڈُن پادشاہس اکوہی بہرام
اکی رتہ تس قسمتن آنو گوس
بخار وسلہ سیت قولنج تہ زر
مفاجاد ضیق النفس نزلہ زاس
ژہ دریا تہ میدان کیتاہ برت
تہوت کیتیھن زہی لسینہ فراق
ژہ عاجز بڈن ہند پوان چھوپیہ
ژہ نمرود فرعون وشداد و عاد
ز دنیا نیوانتھ ہاوان گے
سیاوش فرامرز لہراسپ شاہ
سپن ذرہ داز گردش روزگار
نہ شاپور تہاوت نہ بہرام گور
نہ ہرمز نہ پرویز شاہ جہان
ارسطو بلیناس بوذرجمہر
درین غم جگر ہر سس خون گو
کرن موت لوکن پراکنہ حال
زنقدیر موتس چھوکیاہ اختیار

بزندان سیاچشم بوکیو تڑ کال
مس وارہ اکسی رتس آسہ راج
بہانہ سیاہ چشمنوی زہر گوس
سہن کھیوکولہ پیوتہ دریاؤ گو
بہانہ چھہ یم چیز موتنک لباس
بسختی کرت اکثیتہن دل دو نیم
کرت سارسی عالمس طمطراق
کرت خوار تہ یار یارن جدا
کرت تم اکی زیرہ ستین بیاد
پشنگ وجمہن شیذ افراسیاب
زدینا منہت درای خاک سیاہ
سکندر ودان بر سرراہ مود
نہ یزدگرد پیروز لوہی دست زور
نہ شیرو یہ نہ شیر خور اردشیر
سپن عین نادان ز دور سپہر
بنیو نہ متن کینسہ موتک علاج

تمام شُد

٧٩

تمی کینہ شاہس دتن زہر تم
سپن بیوہ ایرانکوی تخت وتاج
چھو موتنک بہانہ تپ و درد سر
نتہ گرگھ بدنام مشتران دلبو
ہتھو موتہ ژہی فوت کیتاہ کر
بدنیا کرت وچھنہ کیتاہ یتیم
ژٹان مال پترن ژہ چھوک اتھ واتس
چھہ پرت کینہ چن چان پترت بدا
سیامک نہ جمشید کاؤس کی
مزا خان خاقان زنن آسنہ خواب
جہاندار گشتاسپ اسفندیار
نہ ساسان و بہمن نہ داراب و دد
قباد و نہ جام سپ نوشیروان
نہ آرزم توران فرخزاد پیر
فلاطون اکی دامہ مجنون گو
دلس سار فنی خارراز تخت وتاج
چھو موتس تہ از موت آخر زوال
چھہ ہزدو قدرت بتقدیر کار

تمام شُد شاہنامہ کشمیری جلد ہشتم

اس کے بعد جلد نہم اس کتاب کا جو جنگ ایران یعنے جنگ نامہ حضرت سعد وقاص رض کے نام سے چھپکر تیار رہے ۔ ملاحظہ فرماویں ۔ شاہنامہ کے تمام قصوں میں وہی قصہ دلچسپ ہے ۔ ضرور ملاحظہ فرماویں ۔ چھپکر تیار رہے ۔ قیمت ۵ ر

نئے اور تازہ جنگنامے اور قصے بزبانِ کشمیری

جنگ خاور ۱۱ جلد فی جلد قیمت ۴ر	جنگ رستم یعنی شاہنامہ وہاب پری ۴ جلد فی جلد ۴ر	جنگ مختار آٹھ حصہ فی حصہ ۴ر	جنگ ایران یعنی جنگ حضرت سعد وقاص دو جلد فی جلد ۵ر
جنگ نامہ امام محمد حنیفؓ قیمت ۴ر	جنگ قندر قیمت ۴ر	جنگ امیر حمزہؓ ۱۵ حصہ فی حصہ ۲ر	سام نامہ کشمیری ۴ حصہ فی حصہ ۴ر
خلافت نامہ ۱ قیمت ۵ر	خلافت نامہ ۲ قیمت ۵ر	گلدستہ بینظیر یعنی بدرِ منیر قیمت ۳ر	خنجر عشق بجواب جوہر عشق ۳ر
مغازی النبی کلان قیمت ۱۰ر	ممتاز بے نظیر چھ جلد مکمل قیمت ۱۲	چراغِ محفل چندر بدن ۱۰ر	شیرین خسرو کلان نامی کشمیری ۵ر
گلزار حقیقت فرخ فال قیمت ۳ر	گلبدن عروس چمن ۵ر	شکر ریز بجواب گلریز ۵ر	معجزات رسول اکرمؐ یعنی اعجاز غریبہ ۵ر
جنگ امام مسلمؓ در واقعہ کربلا ۳ر	گلزار مدینہ در عشق نبیؐ ۳ر	قصہ زہرہ و بہرام عاشق ترالی ۳ر	ہیمال ظریف ولی اللہ متو ۴ر

ملنے کا پتہ
غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج گنج بازار و مائسمہ بازار امیرا کدل سری نگر کشمیر

باہتمام ملک محمد عارف پرنٹر دین محمدی الیکٹرک پریس سرکلر روڈ لاہور میں طبع کرا کر غلام محمد سلطانی نے سرینگر کشمیر سے شائع کیا۔

